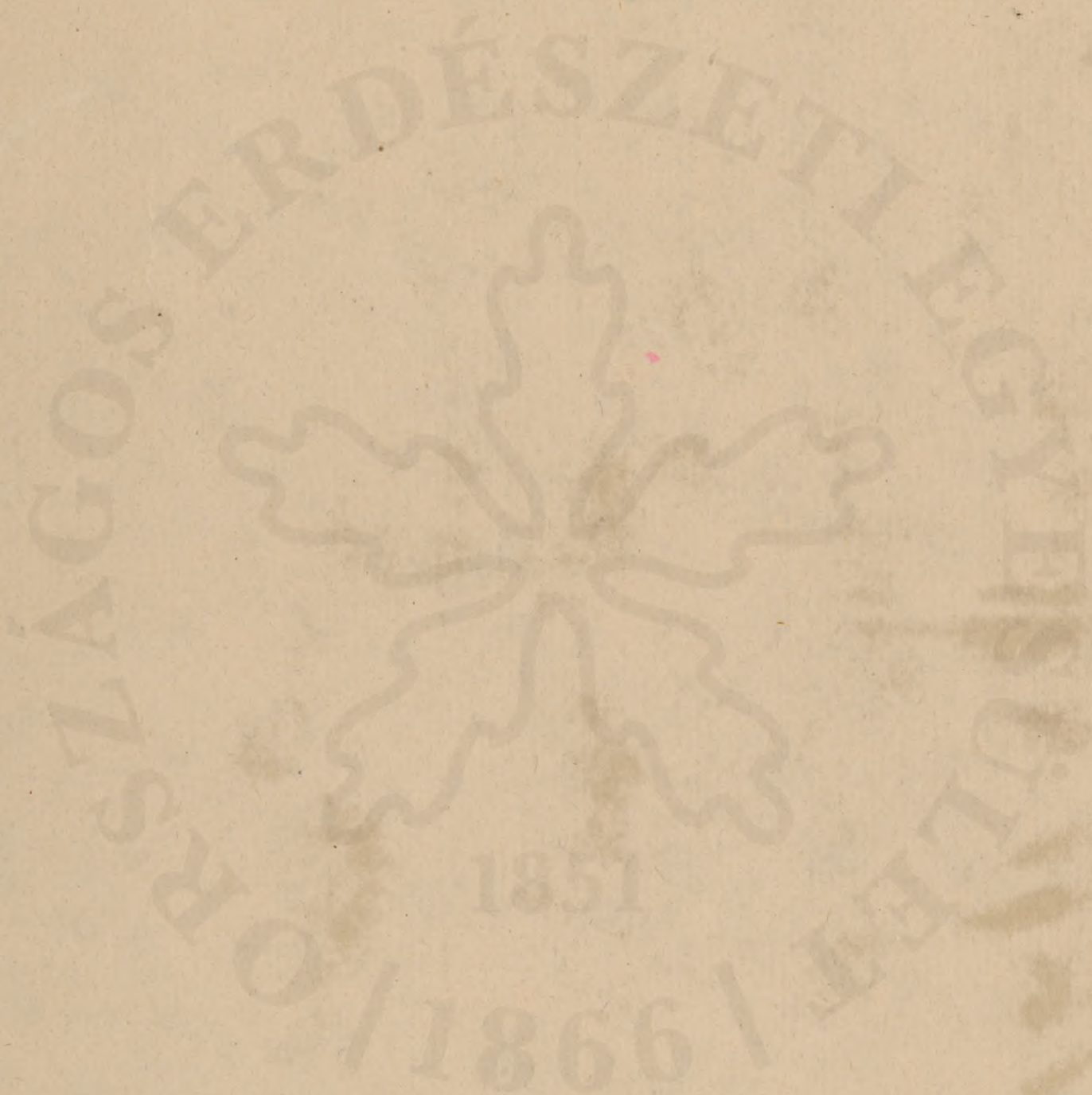
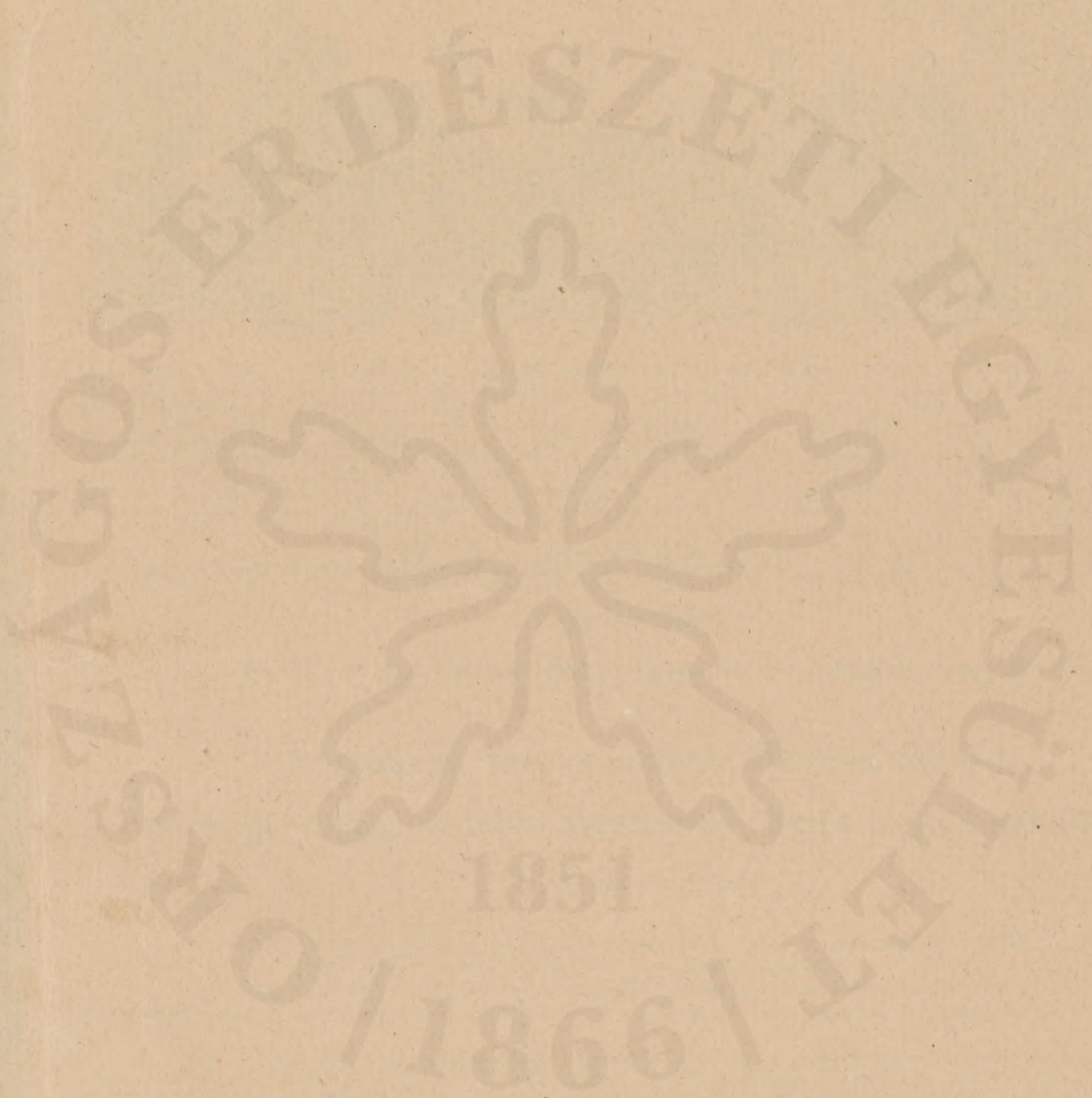

Ák 4310 sz. AZ ERDŐ 1931

4310.

A MAGYAR ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1'50 pengő. Egyes szám ára 60 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap.

SZERKESZTI:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „AZ ERDŐ” szerkesztőségéhez ÚJPEST, Damjanich-utca 5. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ke. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 P Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 P beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem díj havi 50 fill. Ezidőszert nyújtható temetési segély 200 P

A lap havonként egyszer, minden hó 15-én jelenik meg.

KARTÁRSÁK!

Dr. Fazekas Ferenc írta mai vezércikkünket, nyomtatékosan ajánljuk szíves figyelmetekbe!

**Hiánytalanul, zárt sorokban, tömören álljunk
saját gazdasági érdekképviselőtünk harci frontja mögött.**

Írta Dr. Fazekas Ferenc

Az elmúlt 10 esztendőben jól megfigyelhető, általános világjelenséget képezett mindenütt a gazdasági korporációknak, az érdekképviselőeknek eddig soha nem látott megerősödése.

Ezzel kapcsolatban nagyon érdekes megfigyelni elsősorban is azon folyamatot, hogyan alakult általában, államhatalmaknak és gazdasági érdekképviselőeknek egymáshoz való viszonya a háborút követő ezen első évtizedben.

Ha a világ nagy-nagy közgazdasági egyetemét, valamint a politikai berendezkedéseit is, együttesen ezen szemszögből vizsgáljuk, látnunk kell, hogy mennél inkább alakultak át ezidőtájt a parlamentek tisztán politikai küzdelmek színterévé, annál inkább szorultak ott háttérbe a gazdasági kérdések, annál fontosabb szerepkör várt az érdekképviselőkre, s annál nélkülözhetetlenebb támaszaivá váltak ezek a kormányoknak és a törvényhozásoknak.

A legfontosabb gazdasági kérdéseknek előkészítésében úgyszólván félhivatalos jelleget nyertek így az érdekképviselőket, nem utolsó sorban még azért is, mert magának az államnak érdeke, hogy általuk, a való élet munkásai által, készíttessenek elő a később politikává váló gazdasági megoldások.

Az érdekképviselői élet így államalkotó jelentőségűvé tud válni: egy darabja ő a nemzet alkotmányának.

Tehát a legújabb időkben lassan vagy gyorsabban, így került előtérbe, mint legfőbb mozgató, dirigáló erő: a foglalkozási ágak nagy érdekképviselőinek összeállása. Sőt egyes országokban — lásd fasizmus, szovjet, etc., — ez annyira ment, hogy ott az alkotmány is nyíltan, csaknem az érdekképviselői korporációkon

nyugszik. Ugyanúgy Amerikában is már régóta minden törvényt az a rengeteg sok gazdasági egyesület, szövetség, unió készít elő, amelyek saját szakmájuknak előmozdításáért alakultak.

Hazánkban az új felsőháznál részben már szintén az érdekképviselőté a döntő szó s ez is egyik példája annak, hogyan veszik át a jól megszervezett és intenzíven működő nagy gazdasági érdekképviselők a parlamentek funkcióinak egy részét.

Az érdekképviselőti berendezkedések itt vázolt ezen közgazdasági jelentősége mellett, sőt ezenfölül, külön-külön minden szakmának, minden foglalkozási ágának már maga-magában is elsőrangú eminens érdeke, létfeltétele, elsősorban mégis saját jól felfogott önös érdekei szempontjából: a saját érdekképviselőtének mennél intenzívebb felerősödése.

Kétszeresen fontos és nélkülözhetetlen ezen megerősödés a háborút követő mai borzalmasan súlyos gazdasági viszonyok közepette.

Olyan idők zúdultak ránk, amikor már késhegyig menő harcok dúlnak magáért a pusztá megélhetésért és pedig nemcsak az egyének, de az egyes gazdasági ágak és osztályok között is. Ezen verejtékes munkában, ebben az éles, ádáz gazdasági harcban aktív részt kell vennie mindenkinek, úgy az egyének, mint az érdekképviselőtének, ha fennmaradását, ha létét menteni akarja.

Legelsősorban azonban mégis a szakma vezérkarának, az ő érdekképviselőtének állandó harci készsége és eredményes harcban állása az, ami a szakmának, s a szakmán belül az egyének viszonylagosan tűrhető jó elhelyezkedését a folyton tülekedő gazdasági ágak és osztályok között, még ezen igen-igen nehéz időkben is, úgy-ahogy biztosítani képes.

Amikor az érdekképviselőt szükségességét, nélkülözhetetlenségét, akár az egyén, akár az állam szempontjából, annyira hangoztatom, tulajdonképen nyílt ajtókat döngötek. Mindazon szakmáknál, vagy foglalkozási ágaknál, melyek az ország közgazdaságának integráns részét képezik, mindezek testébe az érdekképviselőti eszme már olyan erősen beidegződött, — vérkeringésébe, mint központi irányítás annyira átment, — hogy ezen eleven érdekképviselőti működés nélkül ma már a gazdasági élet organizmusa el sem képzelhető.

Az azonban minden eredmény, minden siker attól és egyedül csak attól függ, hogy mennyiben tud megfelelni az egyes érdekképviselőt saját feladatainak, hogy a folyton lüktető, eleven életet élő gazdasági események, történések és váltakozások forgatagában milyen mértékben és mennyiségekben képes pozitív értékeket az általa képviseltek részére kimenteni. Ez utóbbit a mai mentalitásban fejezve ki, hogy mennyi effektív eredményt tud tagjai részére tulajdonképen valósággal kiverekedni vagy kiharcolni.

Tagadhatatlan, hogy az érdekképviselőt jól funkcionálásának egyik fontos előfeltétele: az ő spiritus rektorának, az ő ügyvezetőjének agilitása. Ennek a vezető egyéniségnek iniciatívája, szellemi felkészültsége, az első tűzvonalban való őrtállása és állandó harca termelik ki — oroszlánrészben — az eredményeket.

A nagy Voltaire szerint is, minden intézmény tulajképen csak egy embernek az árnyéka.

Mégis, mégis a legzeniálisabb vezér és a legszélesebb látókörű vezérkar sem nyerhetnek csatát, ha nincsen mögöttük az egységesen beszervezett, tömörenfelsorakozott, domináló súlyt reprezentáló hadsereg, a tömeg. A szakma összessége. Azok, akiknek boldogulásáért, akiknek érdekei megvédéséért száll döntő ütközetekbe az érdekképviselőt vezére.

Létszámuk folytán a külvilág előtt is imponáló, egységességük révén pedig félelmetes erőt reprezentáló és érvényesülésre törő tömegek adják a szükséges lelki erőt örökös harcban álló vezérüknek, de ugyanezen tömegek szolgáltatók kritikuss és döntő pillanatokban azon lököerőt is, amely eleven erő — ügyesen használva ki annak átütő energia készleteit — kockázatosan nehéz csatákat is képes a maga előnyére billenteni.

Az észnek és az erőnek természetes és törvényes házassága ez. Ilyen frigynek egészséges hajtása, édes gyermeke: a nagytekintélyű és hatalmas érdekképviselőt.

A nagy cél érdekében tehát mi sem indokoltabb, minthogy valóban hiánytalanul, zárt sorokban, tömören álljunk saját gazdasági érdekképviselőtünk harci frontja mögött.

KARTÁRSÁK!

Mai vezércikkünket, a közismert, illusztris erdőgazdasági szakírónk, dr. Fazekas Ferenc tollából van szerencsénk közölhetni. E cikkében a kiváló erdőgazdasági író, ex cathedra, tudományos alapon, fejtegeti, az egyesületek, szövetségek, általában az érdekképviselőt, szükségességét, jogosultságát, s a mai kor követelte szakma szerinti tömörítéseknek az egyes egyénekre és a közre fontos kihatásait. Nem zárkozhatunk el az elől, hogy rámutassunk, arra, hogy e cikkben, tudományos alapon van bizonyítva mindaz, amit mi már négy év óta hirdetünk, t. i.,

1. hogy, a mai korban a létért való küzdelemben az egyén magában nem állhat meg,

2. hogy, az egyes szakmák keretein belül az egyén boldogulását csak a testületi összetartozandóság, az egyesített erők, a nagy-tömegekben rejlő erők képesek biztosítani,

3. hogy, az egyesületekben, tömörült egyének (:tagok:) összetartása, kitartása, és áldozatkészségének

mértéke, nagysága, adja meg azt az erőt amely a kitűzött célok eléréséhez, a siker kivívásához elengedhetetlenül szükséges.

De a legfontosabb e cikkből levonható azon tanulság, hogy a mindenkori siker nem kínálkozik fel önmagától, és nem érhető el máról holnapra, hanem türelmet, észt, hűséget, és kitartást követel meg minden egyes embertől, akinek a szakma érdekeiért folyó nehéz és hosszú küzdelemben a kar és tagtársaival szolidaritást vállalnia, saját érdekében is álló kötelessége.

Kedves kötelességünknek ösmerjük el, hogy ez alkalommal, dr. Fazekas Ferencet erdőgazdaságunk külföldi viszonylatban is kiváló egyéniségét, mint lapunk pártfogóját és munkatársunkat őszinte szeretettel és tisztelettel üdvözljük s e helyről is arra kérjük, hogy igen nagyra becsült szíves támogatásával és kitűnő cikkeivel egyesületünket és a magyar erdőgazdaság egyetemes érdekeivel sohasem ellentétes kari érdekeinket védő munkásságunkban bennünket a jövőben is hathatósan támogatni szíveskedjék.

A szerk.

Erdőkben és réteken előforduló ehető és mérges gombákról.

13. Selyem gomba. (*Amanitopsis plumbea*.) Ezen gomba a burokból fejlődik ki, hasonlóan mint az Őzláb és kalapja vékony húsú. A kalap fiatalon harangalakú, később lapos. Színe felül ezüstszerű, száraz, alul fehér. A kalap tetején olykor ott látni még a burok foszlányait is. Szára üres, itt-ott gyapjas béllal, hosszú-szárú és fehéres színű. A szár pikkelyes. Édes íze van, mely a gesztenyéhez hasonló, szaga nincsen. Erdőkben és fű között terem júliustól-októberig. Ehető. E gomba hasonlít az Űr gombához fiatal korában, azonban úgy lehet megkülönböztetni utóbbtól, hogy a selyem gombának gyűrűje nincsen.

14. Piruló galóca. (*Amanita pustulata*.) Kalapja fiatalon, mikor a burokból kibujt gömbölyded, idősebb korában szétterül. A kalap felső része piszkos, rozsdaszínű vagy halavány hússzínű, néha barnavöröses, egyenlőtlen fehéres hegyes szemölcsökkel. A kalap alja fehér, viasz színű. Szára tömött, töve felé vastagodó, apró fehér pikkelyes és a szár vöröses színű, a kalap alatt lecsüngő gyűrűvel. Húsa megtörve megpirosodik. Szaga retekhez hasonló, íze nyers. Erdőkben és benőtt legelőkön (bozótokban) terem júliustól-októberig. Jó ehető gomba, azonban nem szokták nálunk szedni, mert több mérges gombával különösen fiatal korban össze lehet téveszteni, (Légyölő, Párduc galóca) azonban ezen utóbbi mérges gombák megtörve nem változnak pirosra, míg a piruló galócaé igen.

15. Párduc galóca † (mérges). (*Amanita umbrina*.) A kalapja kezdetben gömbölyded, később kissé boltozott, majd lapos. A kalap teteje szürkebarna, fehér kis szemölcsökkel, melyeket az eső néha teljesen le is mos. Karimája mindig sávozott. Teteje nedves időben ragadós. A kalap alja fehér. Szára fiatal korában tömött, később lyukas, fehérszínű, tövén gömbölyű gumóval. Húsa fehér, levegőn nem változik. Íze édes, szaga kellemetlen. Igen mérges gomba. Lombos- és fenyveserdőkben egyaránt előfordul. Augusztustól-októberig terem.

16. Űr gomba. (*Amanita Caesarea*.) Egyéb neve: Király gomba. Császár galóca. Űri gomba.

Kalapja kezdetben mikor a burokból kibujt gömbölyded, később laposan boltozott. A burok tojásalakú és a föld színe felett foglal helyet. A kalap teteje száraz, fénylő, sárgás narancsszínű, vagy élénk cinóber színű. Karimája éles, bordásan sávozott. A kalap alja sárga. Ezen gomba egészen fiatal korában tyúktojáshoz hasonlít és amikor ez a tojás (burok) felpattan, búvik elő a gomba; ezen burok azután visszamarad, mint hüvely. Olykor a kalap is felvesz a burokból némi darabkákat, amit azonban az eső le szokott mosni. A szára világos sárgaszínű, belül gyapjas fehér béllal telve. A töve volvában (burok) van takarva. A volva a repedésektől tobozos pikkelyes lesz és ez igen jó ismertető jel. A szár a kalap alatt sárga gyűrűt visel, alul pihés, szőrös. A kalap húsa fehér, a bőr alatt sárga, a szárának húsa törékeny és világos hússzínű. Lombos erdőkben, főleg tölgyesekben terem augusztustól szeptember végéig. Igen finom gomba és sokféle-képen lesz a konyhán elkészítve. Ezen gombát össze lehet téveszteni a Légyölő gombával csak hogy az utóbbi fiatalon nem tojásforma, a kalap alja és a szára fehér, továbbá a szárán alul gyűrűsen álló 3—4 szegletes szemölcsök vannak.

17. Légyölő gomba † (mérges). (*Amanita muscaria*.) Egyéb neve: Légyölő galóca. Erős, vastag húsú gomba, eleinte gömbölyded, később laposan boltozott, végül lapos, gyakran beütött. A kalap felső színe skarlátvörös, nedvesen ragadós, szabálytalanul elszórt fehér, vagy halványsárga, később lehulló szemölcsös pikkelyekkel. A pikkelyek különféle alakúak és nagyságúak, a karima felé több foglal helyet. Húsa a bőre alatt narancsszínű. A kalap alja fehér, kissé szürkésbe hajló. Szára hengeres előbb tömött, később odvas, gyapjas béllal, lecsüngő fehér gyűrűvel (a kalap alatt) a tönél pikkelyes gyűrűvel ellátva. A szára fehér, később halvány citromsárga. Íze jó, édes; szaga közömbös.

Egy válfaja van, melynek kalapja a közepén piros és kb. a kalap kétharmada sárga, a kalapja fehér, a fiatal gomba kalapja egészen sárga, süvegalakú, az időse beütött és felfelé álló karimával, (széllel) szára szintén a földben, hüvelyben van. Mindkét faj igen mérges. A gombát felvágva és tejbe téve légyölésre is használják.

18. Gyilkos galóca † (mérges). (*Amanita bulbosa*.) A gomba, amikor a burokból kibujt, harangalakú, félgömbös, később laposan boltozott, sőt sokszor felálló karimával, amely több helyen meghasad. A kalap felszíne fehér, sárgás, többször zöldes is, a közepe olykor sötétebb színű, a kalap alja fehér. A kalap felületén halvány barnás pikkelyek vannak, ezek azonban a karima felé elhalványulnak és a karima közelében fehérek, vagy citromsárgák lesznek. Ezen pikkelyek később lehullanak. A felülete selymesfényű, nedves időben ragadós. Szára fehér, tömött, fehér, vagy sárgás gyűrűvel. A szár töve felé vastagodó és lent felduzzadt. A fiatal gomba buroka mielőtt még kibujna pikkelyes golyóhoz hasonló. Jóízű, szaga nem kellemetlen.

Négy válfaja van és pedig: az elsőnek mindene fehér; a másodiknak: teteje fehér, a közepén szürke, vagy feketés; a harmadiknak teteje és gyűrűje citromsárga és végül a negyediknek a teteje piszkos sárgászöld, olykor olajbarna, gyakran gyengén sávozott.

Valamennyi igen mérges gomba, lombos- és fenyveserdőkben egyaránt előfordul. Júliustól-novemberig terem. Az Űrgombával nem téveszthető össze, mert az Űr gomba teteje narancsszínű, a szára pedig világos sárga.

19. Trombita gomba. (*Craterellus cornucopioides*.) A gomba kalapja tölcseres, fodros karimával. Teteje füstös szürke, a kalap alja szürke, lisztes fehér harmattal. Szára alulról felfelé (a trombitához hasonló görbe) vastagodó és barnás szürke. Húsa feketés. Illata erős, szaga azonban nincs. Különösen bükkösökben fordul elő. Szeptembertől-novemberig terem. Ehető!

20. Clavaria-félék. Mozsárító palánka. (*Clavaria pistillaris*.) Egyéb neve: Buzogányos palánka. Bunkós, körtealakú gomba, mely húsos, tömött. Színe világos sárga vagy zsemlye színű, öregebb korában szürke lesz. Húsa fehér. A bunkó a nyélbe, illetve a szárba olvad. Főleg bükkösökben augusztustól-októberig terem. Ehető.

21. Lasa gomba. (*Clavaria flava*.) Egyéb neve: Szekfűvirág gomba, Szarvas gomba. Halványsárga palánka. Az ágas-bogas húsos gomba sárga és sárgásvörös, törékeny. Az ágak végei bimbóhoz hasonlóak és sok ággal bírnak, az ágak kissé világosabb színűek, hegyükön többnyire négy részre hasítottak. Erdőkben terem szeptember-október hóban. Íze kissé keserű, szaga közömbös, gombaillatú.

22. Káposzta gomba. (*Sparasis ramosa*.) A gomba a kerek káposztafejhez hasonlít, ágai laposan összenyomottak, levélfarmájúak, eleinte sárgásfehér, később

sárga vagy barnás színű. A levelek, illetve ágak vége fűrészesen fogazottak. A gomba különben egy kerek alakú bodros tárgyhoz hasonlít. Szára igen rövid. Vegyesállományú erdőkben fordul elő augusztustól-novemberig. Kedvelt éti gomba.

23. Hydnum félék. Petrezselyem gomba. (Hydnum-coralloides.) Egyéb neve: Bokrosgerében. Igen ágas-bogas gomba. Az ágai vékonyak és tömötten állnak össze egymáshoz. Fialat korában fehér, később sárgás. A vékony ágak hegyei (tüskék) hegyesek. A bükkfa, továbbá a fenyők ágain és hasábjain szeptember és októberben terem. Ehető, jó gomba!

24. Kanyargós gerben. (Hydnum repaudum Linné.) Húsos kalapú, tetejének színe fehéres, sárgás. Alakja különböző, inkább laposan domborad, gyakran karélyos, öregeknél behasított. Szára hol egyenes, hol görbe, a tüskéknél halványabb színű. Húsa fehéres, sárgásfehér, vagy halványvöröses, megtörve sárgás lesz. Tüskéi törékenyek, tömöttek, egyenetlenek, a kalappal egyszínűek, vagy valamivel világosabbak. Íze, szaga

borsos, az öreg példányoké kesernyés. Ehető, jó gomba, felhasználás előtt a tüskéit és a szárát eltávolítjuk. Úgy a lombos, mint a fenyveserdőkben egyaránt terem őstől kezdve a fagy beálltaig.

A gombák leírása után befejezésül csak annyit tartok szükségesnek még megjegyezni, hogy a gyűjtéseknél igen óvatosan járjunk el és ismerjük meg a vidék ehető és mérges fajait teljesen, s erre általánosan azt lehet felelni, hogy kerüljük ki mindazon gombákat, amelyek vörösszárúak, csípős, égetős ízűek és undorító szagúak.

Nem lesz felesleges a gomba jövedelméről is méltó említést tennem, miszerint ismerek több családot, akik nemcsak hogy megélték a gomba jövedelméből, de vagyont is gyűjtöttek.

Debrecen, 1931. január 5-én.

Orosz Imre.

Mire kellene tanítani az erdőőri és vadőri szakiskolák növendékeit?

Ily című cikkében, Gyöngyöshalászi Takách Gyula úr a Magyar Vadászújság főszerkesztője lapjának múlt évi november 10-ki számában ugyancsak erélyesen mutatott rá vadászati szempontból a „szakiskolák” erdőőrök és vadőrök szakképzésének hiányosságaira és saját tapasztalatai alapján megállapítja: „*hogy a jót akaró, de teljesen tájékozatlan szakiskolás erdőőr, az agancsot a rózsatöveknél fűrészelte le; a vadkan agyart harapófogóval törte ki; a koponyát nem tudja kifőzni, és szódás, hamus vízben a varratokat szétmaratta, a kifőzött agancs koponyát nem tudja megtisztítani és szállításra becsomagolni. A szarvast, őzet, császárdarát, rókát stb. nem tudja hívni, sipolni; a vadat nem tudja kizsigerezni és hogy rossz széllel a legrövidebb úton — természetesen eredménytelenül — vezeti a vadászt a vadra; nem tudja, hogy mikor, miért, hol és miként kell a sózókat csinálni; hogyan kell a cserkész utakat vezetni, hogyan kell a fegyvert tisztítani és cipőt kenni*” stb.

A cikk írója szerint tehát legfőbb ideje volna az erdőőrök elavult szakiskolai kiképzési módszerét modern alapokra fektetni és a közbirtokossági, mezőrendőri, erdővásárlási, erdőkihágási, bírósági illetékességi és erdőtörvény §-ok és más elvont, az erdőőröknek túl magas fogalmak helyét, a fent vázolt és hivatásukhoz tartozó nélkülözhetetlen ismereteket rögzíteni meg gyakorlatilag is az agyvelejükben.

Főbb vonásokban ez a fent idézett cikk lényege melyben szerény véleményem szerint a cikk írója tévesen általánosította megállapításait csak a „szakiskolás”-okra. Ezen cikkből ítélve még az is valószínűnek látszik, hogy a cikk írója az altiszti szakképzésnek sem multját, sem szomorú, sivár jelenét nem ismeri.

Épen ezért, nemcsak csekélységem, de kartársaim nagy többsége is, szükségesnek és az ügy érdekében valónak véljük, hogy ezen kétségtelenül közérdekű cikkhez hozzászólva az altisztképzés ismertetésével megvilágosítsam és rámutassak azon körülményekre, melyek az idézett cikkben szóváltatott visszasságoknak is okozói.

Nagymagyarországban legalább 6 elemi vagy két középiskola mellett kétéves tanfolyamú erdőőri szakiskolákban történt az altisztek elméleti és gyakorlati kiképzése, ezen előtanulmányok elvégzése előtt, vagy után teljesített egy évi gyakorlati szolgálat igazolása után lehetett csak erdőőri szakvizsgát tenni.

Az erdőgazdaság és vadászat fejlődése folytán azonban már szükségessé vált az altiszti szakoktatás bővítése és nivósabbá tétele is és a háborús évek derekán felállított szintén kétéves tanfolyamú erdőgazdasági szakiskolában már IV. középiskolai végzettséggel vették csak fel a növendékeket, kiket a szakiskola elvégzése előtt egy évi gyakorlati szolgálatra is köteleztek.

Azt minden tárgyilagosan gondolkozó szakembernek el kell ismernie, hogy a mai kor kultúr fejlődésével, minden más szakmához hasonlóan szintén lépést tartani kényszerült, erdő és vadgazdaság kívánalmának, az utóbb említett altiszti szakoktatás felelt volna meg.

Az ország feldarabolása után azonban, a régi kétéves erdőőri szakiskolákat megszüntették és helyettük az egyetlen erdőgazdasági szakiskola mellett, már csak négy elemi iskolai képzettséget kívánó egy éves tanfolyamú erdőőri és vadőri iskolákat szerveztek, a felvétel előtt teljesítendő egy évi gyakorlati szolgálat kötelezettségével s ezzel a kultúr országba nem való intézkedéssel a szak fejlődésével szemben, az altiszti szakképzést visszafejlesztették és hogy ez a munka teljes legyen, az egyetlen megfelelő szakképzést nyújtó erdőgazdasági szakiskolát is rövid működés után megszüntették.

Az erdőtörvényen alapuló magánúton (szakiskola nélkül) megszerezhető képesítés módját, az ország 6 erdőigazgatóságának székhelyén évenként tartandó hat-hetes előkészítő tanfolyamok létesítésével megkönnyítették. Ily módon, valamint a 4 elemi kívánó erdőőri és vadőri iskola útján is, lehetővé tették azt, hogy a legelemibb intelligenciát is nélkülöző, sőt analfabéta és más sok tekintetben erre a pályára nem megfelelő egyének juthattak képesítéshez, akikből természetesen csak kontár erdő- és vadőrök váltak s akik közül valók lehettek azok is, akiknél a cikk író úr az említett visszasságokat tapasztalhatta, — s akiknek műkö-

dése tényleg is, a mai belterjes fejlett erdőgazdaság és a szintén fejlett és a legjobb szaktudást igénylő vadászat mérhetetlen kárára van. Mert nem kétséges, hogy az elválaszthatatlan erdő- és vadgazdaság eredményes hasznát hajtó fejlődése érdekében, a kitudó szaktudású erdőmérnöki kar mellett, a különféle és sok oldalú szakmunkákat végző, szintén jó szaktudású intelligens, értelmes segédszemélyzet is nélkülözhetetlen.

Abban határozottan téved a cikkíró úr, hogy a szerinte „túl magas fogalmak” helyett inkább, csak az ő általa felsorolt, — de tagadhatatlanul szükséges — vadóri teendőket kellene csak tanítani a szakiskolákban. Az általános erdészeti és vadászati szakismeretek nyújtására hivatott szakiskoláknak általánosságban minden szükséges tudnivalót egyformán kell tanítani, mert nem lehet tudni, hogy az iskolából kikerült tanulóknak a gyakorlati életben az erdészeti, vagy a vadászati szakismeretekre lesz-e inkább szüksége?

De az ezidőszerűt szakoktatást nem is abból a szempontból kell elbírálni, hogy az erdészeti vagy a vadászati ismeretekből nyujt-e többet? — hanem abból, — és ez kifogásolható — hogy az erdőri és vadóri iskolába már négy elemi iskolai végzettséggel is felvehető a tanulók és a kiképzési idő is csak egy évig tart, mely idő alatt képtelenség elméletileg és gyakorlatilag is az „agyvelejükbe” tömni és ott meg rögzíteni azokat az erdészeti és vadászati tudnivalókat, melyeket ez a ma már szinte speciálisnak nevezhető, s mindjobban részleteződő sok oldalúvá váló szolgálati ágazat, illetve élethivatás, a kötelességét kifogástalanul ellátni hivatott segédszemélyzettel megkíván s melynek megértését és tökéletes elsajátítását megkönnyítő alapismeretekkel a négy elemi iskolát végzett tanuló kétségtelenül nem is rendelkezik.

A négy elemi végzett egy éves „szakiskolások” és a fentemlített garnitúrából való magánvizsgások olcsóságuknál és egyéb tulajdonságuknál fogva, sajnos ma már elég szép számmal vannak képviselve az altiszti karban s főleg ez az oka annak, hogy a cikkírója egyes erdőörök szaktudásáról ilyen szomorú meggyőződést szerezhetett, mert a régi kétéves szakiskolásokról és a sok minden tekintetben kifogástalan és ezért teljesen a karba illő magánvizsgás erdőörökről az értelmes és kifogástalan szaktudással rendelkező valóban szakemberről a cikkíró által felsorolt abszurd tudatlanságok egyáltalán fel sem tételezhetők.

Akár Takách főszerkesztő úr, akár csekélységem, vagy bárki más részéről hangzanak is a visszasságoknak őszinte feltárásával az ily igazán szomorú tény-megállapítások, azok egyformán igazak s ebből a tanulság az, hogy az erdő és vadász birtokosok jól felfogott érdekében is meg kell szüntetni az egy éves erdőri és vadóri iskolákat, valamint a magánúton megszereshető képesítés lehetőségét is s ezek helyett a IV. középiskolát megkövetelő erdészeti és vadászati szakiskolák felállításával egységessé kell tenni és a mai kor kívánalmainak megfelelő nívóra kell emelni az altiszti szakképzést. Ezt kívánjuk és várjuk az új erdő-törvénytől.

Az erdőbirtokos és vadász urak pedig, — úgyszintén a vezető erdőtiszt urak is — lássák be végre azt, hogy az erdő- és vadászgazdaságban az olcsó analfábéta kártevő kontárokra csak ráfizetnek, tehát ne ezeket protezsálják és fogadják fel, hanem jó szakmunkát végző, haszonhajtó, tanult, intelligens egyéneket alkalmazzanak és ezeknek juttassanak — ha nem is jólétet — de tisztességes megélhetést.

Végül pedig az igentisztelt Kartársak összességét arra kérem, hogy az itt elmondottakat ne vegyék a kartársaim egy része elleni kirohanásának, hanem tekintsék és értsék úgy, hogy elsősorban az altiszti kar-nak érdeke, másodsorban a magyar erdő- és vadász-gazdaságnak is eminens érdeke vezetett engemet abban, hogy a jelenlegi altisztképzés minden hátrányos hibájának és elmaradottságának leplezetlenül nyílt feltárásával, végre valahára szakoktatásunknak a csonk-hazát környező kultúr nemzeteknél már réges-régen meglévő nívóra emelését elérhessük.

Egész jövőnk függ attól, és egyenesen létérdekünk, hogy mindegyeszig, mindannyian, — az ügy támogatására egységesen sorompóba lépünk, — itt az ideje, a tizenkettedik óra, hogy a multban elkövetett hibák, hiányok és visszasságok leplezetlenül bátor feltárásával (mert ez minden gyógyulás első és főfeltétele) ez a mai áldatlan állapot mielőbb megszűnjön.

E. W. B. erdész.

EGYESÜLETI HIREK

Az új — 1931. — év.

Mint mindig, így ma is, boidog újévet kívánnak az emberek egymásnak. Soha nem volt még annyira szükséges e jókívánság, mint éppen ma. Bár végre már teljesebben. Az „Újév” eleje kérdőjel jegyében áll. Rejtvény, melynek megfejtését nem tudjuk. Tele vagyunk hittel, reménységgel, mint már annyiszor, de mi teljesebben, nem tudhatjuk. A nagyvilág körülöttünk még ma is forró, égő, sístergő katlan. Telve a népek nyomorral, bajjal, bánattal, szenvedéssel, s elégedetlenségük félelmetes moraja — világszerte — a bajok kísérő zenéje. Vajjon mi fő ebben a nagy katlanban, mi lesz belőle a mi osztályrészünk?! Ki tudja?! Csak a jó Isten a megmondhatója. Ebbe a forró, égő, sístergő, zúgó-zajló világba harsognak bele a nagy, a győztes, népek, nemzetek, nagy vezérlő férfiainak „Újévi köszöntői.”

Figyelmesen vizsgálva azokat, talán szabad már azt mondanunk, hogy: mintha már derülne felettünk az Ég, mintha már látszana a jobb, a szebb jövő hajnalpírja.

Mussolini, az olaszok igazán dicső vezére nyíltan száll síkra az igazi, a népek valóságos békéje érdekében. Nyíltan követeli „Trianon” revisióját. Bátran mutat rá arra a szörnyű igazságtalanságra, ami velünk történt, s határozottan követeli ennek a szörnyű bűnnek jóvátételét.

Rothermere, az angol lord leplezetlenül, nyíltan kimondotta, hogy vissza kell kapunk az igazságtalanul elvett területeinket. Az angol, az amerikai, az olasz népek és már a többi európai népek is, sőt már-már a franciáknál is mindjobban és jobban a köz-tudatba megy át, az a most már tagadhatatlanul világszerte elismert tény hogy a „Trianon” revisiója elkerülhetetlenül szükséges, és a magyar haza csonkaságának megszüntetése nélkül nem lehet az európai békét

biztosítottak tekinteni. Mindezek olyan előjelei az eljövendőknek, amelyek jogos reményekkel tölthetnek el bennünket egy várható szebb és jobb jövőt illetőleg.

Ami így világviszonylatban *hazánkat* illetőleg biztatónak vehető, ugyanúgy kicsinyben, egyesületünk és karunk életében is, a jövőre nézve csak biztató jelenségeket láthatunk. Ez új év küszöbén álljunk meg egy percre, nézzünk vissza a múltba, tekintsünk a jelenre, s e kettőből leszűrve tapasztalatainkat, állapítsuk meg mik a teendőink a jövőre. A multra visszatekintve az első tanulság ami megszívlelésre méltó, s ami a legjobban a szemünkbe tűnik, az a szinte helyrehozhatatlan kár, melyet önmagunk okoztunk önmagunknak — szervezetlenségünkkel. Ez a szervezetlenség, az összetartás teljes hiánya, a kartársi együvértartozás érzetének teljes hiánya, a közös érdekek fel nem ismerése, a korlátoltsággal határos nemtörődömség, ezek azok a mi bűneink, amelyektől teljesen még ma sem vagyunk mentesek, s amelyek lehetővé tették azt, hogy amíg más foglalkozási ágazatokban (bransokban) a szervezkedés szükségességének kellő időben történt felismerésével, s az egyesített erők célszerű és hatásos kihasználásával, az elmúlt évtizedekben már igen szép eredményeket értek el, addig az elmúlt ötven év alatt a mi érdekeink védtelenül, önmagunk által is cserbenhagyva, kellő képviselő nélkül maradtak, aminek természetes következménye mai elesettségünk és alulmaradottságunk, s az, hogy ma kétszeresen fáj az a semmibevevése érdekeinknek, amelyet lépten-nyomon tapasztalhatunk.

A második tanulság pedig az, hogy nem bízhatunk másban, csak önmagunkban, mert csakis önerőnkől, csakis önmagunk egyesített erejével, összetartással, ki-tartással, áldozatkészséggel és lépésről-lépésre haladva, türelemmel, szeretetteljes kartársi együttműködéssel érhetjük el kitűzött céljainkat.

Nevezetesen:

1. karunk szellemi nivójának, és egyben szakkép-zésünk szintjének emelését, ezzel
2. elnevezésünk (címünk) helyesbítését,
3. jobb elhelyezkedési lehetőséget, illetve az állás-kereslet és kínálat megszervezését,
4. megfelelőbb, tisztességes bánásmódot,
5. szaktudásunk, szakmunkánk megbecsülését,
6. gyermekeink nevelésének megfelelő elősegítését internátus létesítésével,
7. öreg napjainkra megélhetésünk biztosítását, (nyugdíj-alap), és a fokozatos haladással felmerülő egyéb szükségleteink kielégítését.

Ezen céljainkat tekintve, s a tanulságokat szem előtt tartva, nézzünk körül, mit műveltünk a jelenben? Nagyzolás nélkül mondhatjuk, hogy „*Sokat.*”

Mindenekelőtt, s ez a legfontosabb, sikerült a kar-társaink zömét a nemtörődömség csúnya közönyéből felrázni, s a régmúlt egyik legveszedelmesebb bűnét a szervezetlenséget megszüntetni, azzal, hogy 1926-ban megalakítottuk egyesületünket. A jelenünk már az egyesület eddigi működését tárja elénk, ezt az egyesületi működést lekicsinyelni, vagy lebecsülni nemcsak nem szabad, de nem is lehet, még a legnagyobb rossz-akarattal sem.

Már magában a tény, hogy immáron az egyesü-letnek közel 1200 tagja van, már ez is oly eredmény, amely büszkeséggel töltheti el kartársainkat, mert ez a collegiális, szeretetteljes együttérzésnek oly bizonyítéka, amely fényesen igazolja az egyesület szükséges-

ségét, s a kartársi szellemnek bár kissé lassú, de foly-tonos fejlődését. Nagy és szép eredményként tekint-hetjük azt, hogy egyesületünknek saját lapja van, az „*Az Erdő*”, amely ma már 1300 példányban jelenik meg. Lapunk az a kapocs, amely tag és kartársainkat egymással egybefűzi, az a tér amelyben érdekeink vé-delmében felszólalhatnak, és ahol sérelmeinket napi-renden tarthatjuk, eszméket, módokat, vethetünk fel, egy jobb jövő kivívása érdekében. Lapunk belső tar-talmát tekintve is, fokozatos fejlődést mutat.

Van állandóan erdészeti, vadászati, méhészeti, madártani, egyesületi hírek, álláskereslet és kínálat, hirdetések stb. rovatai.

Írói gárdánkba is lassan már igen jónevű írókat nevezhetünk be, hogy csak az állandóbb, belmunka-társakat említsük: *Eperjesi Wittich Béla* erdész, volt honvédszázados, *Ignác Sándor* méhészeti felügyelő, *Varga Kálmán* ornithologus, *Vásárhelyi István* a Nem-zeti Múzeum állattárának állat-életteni gyűjtője, és legújabbán, akit legelől kellett volna említenünk, mai vezércikkünk illusztris írója, *Dr. Fazekas Ferenc* a Löwy parkettgyár vezérigazgatója. De vannak tag és kartár-saink között is néhányan, akik igen becslésre méltó cikkíróink, mint *Sárkóczy József*, *Szy Ferenc*, *Orosz Imre*, *Orosz László*, *Náray J. Albert*, *Papp István*, *Répássy Ferenc*, s még többen, mások is.

Akik összegyűjtötték lapunk eddigi három évfo-lyamát, azt is könnyen megállapíthatják, hogy lapunkkal az oly szükséges szellemi és szakbeli továbbképzést, helyesebben az önképzést is hathatósan szolgáljuk, de ezenfelül még azt a célunkat is el akarjuk ezzel érni, hogy bizonyítsuk azt a tagadhatatlan tényt, hogy a magyar erdészeti altisztai kar nagyrésze olyan igazán intelligens egyénekből áll, akik a többi más bransok hasonlóan képzett egyéneivel bátran felvehetik a ver-senyt, bár sajnos azokkal szemben sérelmesen háttérbe vannak szorítva.

Folytatólag az elért eredményeink közé sorolhat-juk a szépen prosperáló temetkezési segély alapunkat is, amelynek ezidőszerint 480 tagja van és amelyből az elmúlt négy év alatt elhalt hat tagtársunk özve-gyének, fejenként 200 pengőt, összesen tehát *Ezer-kettőszáz* (1200) pengő segélyt utaltunk ki.

Ugyancsak mindinkább eredményesebben működik az állástkereső tagjaink elhelyezését szolgáló akciónk is. Egyrészt, mivel úgy a közhatóságok, mint a magán-uradalmak ma már mindinkább növekvő bizalommal fordulnak hozzánk az üresedésben lévő állásaikra tőlünk kérve embert, — másrészt pedig mind többen vannak a kartársaink között is olyanok akik az ura-dalmaikban, vagy a közeli környékükben megüresedő állásokat, velünk kellő időben közlik, s ezzel lehetővé teszik állástalan kartársaink elhelyezését.

Ha mindezek után még figyelembe vesszük azt is, hogy az elmúlt négy év alatt a megszámlálhatatlan mennyiségben hozzánk érkezett levélbeli kérelmekre, a legkülönbélebb ügyekben adtunk kar és tagtársaink-nak hasznos útbaigazításokat és célra vezető tanácsokat, és végül, hogy egyesületünk az elmúlt négy év alatt igazán puritán takarékoskossággal, közel *Hatezer* (6000) pengő tőkét gyűjtött össze, akkor elmondhatjuk nyu-godt lelkiismerettel, hogy hasznos, eredményes, és szép munkát végeztünk.

Itt kell még megemlítenünk azt is, ami talán min-dennél jobban érdekli kar- és tagtársainkat, s ami elé egész karunk igazán feszült várakozással tekint, s ez az új erdőtörvény javaslat.

Tulajdonképpen az új törvényjavaslatról semmi újabbat nem tudunk írni, mert azt, az eddigi választmányi üléseken teljes részletességgel letárgyaltuk, s annak mibenlétéről a gyűléseink kapcsán kellően beszámoltunk.

Itt most csak még annyit kívánunk tájékozásul tag és kartársainkkal közölni, hogy kívánságainknak az új erdőtörvényben leendő teljesítése érdekében szeretve tisztelt elnökünk *ifj. gróf Majláth József* ismételtén több ízben is tárgyalta a ministeriumban, az illetékes factorokkal, óhajainkat magában foglaló „*Memorandumunkat*” személyesen adta át illetékes helyen, és így részben elnökünk hathatós közbenjárására, részben szeretett védnökünk, *Pfeiffer Gyula* min. főtanácsos úr előttünk ismételtén elhangzott biztató ígéreteire támaszkodva, nyugodtan várhatjuk jogos reményeinknek az új erdőtörvényben bekövetkező honorálását.

Információink szerint, az új erdőtörvény és annak indokolása, már teljesen készen van, de még ezidő-szerint nem kerülhet sem a minisztertanács, sem a képviselőház elé, — nem pedig azért, mert az a mai viszonyok mellett szinte lehetetlen.

A köztudomásúan súlyos gazdasági helyzet melyet „*buzakrizis*” néven jelölnek, s amely az egész magyar gazdátársadalom létében ingatta meg, s már-már a teljes anyagi leromlással egyenlő helyzetet teremtett, oly súlyos feladatokat ró kormányzatunkra, hogy ennek a gazdasági krízisnek valamilyen irányú megoldása most mindennél fontosabb, és így egy olyan törvény-nyel mint az erdőtörvény, mely tudvalevően oly rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek újabb anyagi áldozatokat jelentenek a gazdátársadalomra nézve, most a nyilvánosság elé lépni nem volna sem célszerű, sem eredményes.

Ezért tehát mi sem tehetünk egyebet, mint türelemmel várni be a fejleményeket, és bízni abban, hogy az országos viszonylatban is remélhető mielőbbi helyzetjavulás meg fogja hozni, a mi helyzetünk javulását is.

Egyesületünk vezetősége mindenképpen résen áll és kellő időben meg fogja tenni a szükségesnek és jónak látszó lépéseket aziránt, hogy az új erdőtörvényben az országos erdőgazdasági érdekekkel egyáltalában nem ellentétes, sőt annak egyenes követelményét képező kívánságaink teljesítenek.

Így meg szemlélve a multat és a jelent, nézzük, mik a mi feladataink a jövőben?

Mindenekelőtt tagjainknak és az egyesületen kívül állóknak is, be kell látniok, hogy itt a tizenkettedik óra, s most már minden további okoskodás, és habozás félretételével, csak a közös érdekeinket szemelött tartva, az egyesületet kell teljes erejükből támogatni, azzal, hogy akik még egyesületünknek nem tagjai, azok lépjenek be tagjaink sorába, akik pedig már tagjaink, azok a saját jól felfogott érdekükben is, hassanak oda, hogy az egyesületet és lapunkat is minél szélesebb körben ismertessék, illetve terjesszék, és a még kívül állókat meggyőzve egyesületünk hasznos és szükséges működéséről, iparkodjanak tagjaink számát minél jobban szaporítani.

Tagjaink feladata továbbá az is, hogy attól a kis áldozattól, amit a tagdíjak befizetése rájuk nézve jelent, ne riadjanak vissza, gondoljanak mindig arra, hogy azzal lehetővé teszik sok szegény kartársuk segélyezését, álláshoz juttatását, özvegyek támogatását, idővel a gyermekeik nevelését, és saját öregségükre megélhe-

tésük biztosítását. Ne mondja azt senki „*Én nem vagyok rászorulva*”. Mert bizony nem tudhatja senki, mi sors vár rá, mikor éri baleset, mikor, miért veszti állását, mikor mivel vesztheti el pénzét, egészségét, életét. Bizony hamar megeshetik bárkivel, hogy a mások támogatására rászorul, s mennyivel jobb az, ha a részvétlenség mai korában, úgy fordulhat majd hozzánk, mintha a szülőéhez fordulna, mily örömmel fogja látni a kartársi szeretet és összetartás szép eredményeit. A tehetős, a szerencsés, aki jól el tudott helyezkedni, az pedig ne felejtse el azt, hogy a szerencse, a jó mód kötelez, kötelez pedig arra, hogy lehetővé tegyünk a szerencsétlenek, az állástalanul nyomorgók felségítését, mert nem a mi érdemünk a jólét, Isten kegyelméből élvezzük, és bizony „*Aki a jót nem cselekszi elvételét attól, az, amije a legkedvesebb*”, mondja az irás.

Végül még rá kell mutatnunk arra, hogy az állás-közvetítés rendszeressé tétele, az internátus és a nyugdíj alap létesítése, azért halad oly igen lassan, mert az ezzel járó szervezési munkálatoknak költségeire nincsen elég fedezetünk. A törzsvagyont ily célra nem lehet igénybevenni, mert azt az alapszabályok tiltják. A tagdíjak befizetésében pedig igen nagy az elmaradás. Így éppen csak a legszükségesebb adminisztrációs és lapelőállítás költségeket tudjuk fedezni.

Már pedig ezeknek a terveinknek megvalósításához, az egyesületünkön kívül álló egyének közreműködésére is szükségünk van, az ilyenektől pedig csak úgy és akkor várhatunk sikeres közreműködést, ha azt kellően honoráljuk is, mert a mai világban senki sem dolgozik a reá nézve idegen érdekekért díjazás nélkül. Módot kell tehát keresnünk és találnunk arra, hogy ezen a mai súlyos gazdasági viszonyok okozta nehézségeken, segíteni tudjunk, és áthidaljuk azon akadályt, amely a tagdíj befizetés nagy összegű elmaradása miatt, bennünket a kitűzött céljaink felé való fokozatos haladásban gátol. Ilyen általunk célra vezető módnak véljük azt, hogy egyesületünk jobb sorsban élő, módosabb tagjai önkéntes adományokkal, esetleg ilyenek gyűjtésével járulnának hozzá egyesületünk bevételeinek szaporításához.

Ha tag- és kartársaink szeretettel, s a cél iránti lelkesedéssel, saját hatáskörükben oda törekednének, hogy az uradalmaknál a faértékesítéssel kapcsolatban megforduló ügyfelek is az egyesület részére önként adományoznának kisebb-nagyobb összegeket. Sokféle módja kínálkozik e téren a megvalósításnak. Igen kérjük tag- és kartársainkat, gondolkozzanak e lehetőségeken és ki, amit jónak és megvalósíthatónak talál, a saját körében tegye meg önzetlenül és segítsen ily módon is bennünket ahhoz, hogy a sikerhez szükséges anyagiakat is előteremthessük, s így lehetővé váljék az, hogy a teljesen szegény kartársakat is némileg tehermentesíthessük. Célunk az, hogy idővel oly tőkét gyűjthessünk egybe, amelynek kamataiból fedezhessük kiadásainkat és a tagdíjakat a szegénysorsú kartársaknál elengedhessük, s a lapot is teljesen díjtalanul küldhessük meg.

Kérjük tehát tehetősebb kar- és tagtársainkat, hogy azelőbb említett módon, tegyék lehetővé az intenzívebb munkát és ezután is tartsanak ki hűséggel közös kitűzött céljaink mellett, ilyképen segítve, azok biztosabb elérését. Csak így, vállvetett együttműködéssel győzhetjük le az elénk kerülő akadályokat.

Erdész-vadász üdv!

A vezetőség.

Példa-adás!

Egyik Debrecen-környéki kartársunk az alábbi, ott megjelent felhívást küldötte be nekünk, mi ezt itt adjuk közre, mint a dicséretreméltó kar- és tagtársi buzgólkodásnak szép és követendő példáját. Megszívlelendő, szép és igaz e felhívás minden sora, reméljük volt és lesz is fogantja.

Kedves Kartársak!

Még az elmúlt évben, a május hó 25-én Budapesten tartott MEVME közgyűlésen ügyvezető igazgatónk, Nádaskay Richárd m. kir. főerdőszámtanácsos úr azon sajnálatos megállapítást közölte a gyűlésen jelen volt tagokkal, hogy a tagdíjak hátraléka meghaladja a 8000 (nyolcezer) pengőt és kifejtette azt is, hogy nem érti a tagoknak az Egyesülettel szemben tanúsított nemtörődömségét, amellyel mindenki csak önönmagának és egyúttal az összességnek is árt.

A tag-, temetkezési- és lapelőfizetési-díj hátralékoknak kiegyenlítésére célzó felhívás Az Erdő szaklapunk csaknem minden számában közölve van, azonban azok — úgy látszik — csak pusztában elhangzó kiáltásoknak vannak tekintve.

Elhatározta tehát Egyesületünk, hogy ott, ahol nagyobb hátralékok mutatkoznak, az ott levő tagokból megbíz egyet, aki személyesen eljárva a hátralékoknak behajtása iránt fog intézkedni, az Egylet által kimutatott lajstrom alapján, mert hiszen vannak, akik még csak azt sem tudják, hogy mivel tartoznak.

Én ezt a semmiesetre háládatosnak nem mondható munkát magamra vállaltam, még pedig elsősorban a kedves Kartársak, másodsorban az egylet érdekéért. Reményem, hogy vállalkozásomban nem leszek cserbenhagyva.

Kedves Kartársak!

Amikor az Egylet nyitott és minden kartársat magába foglalni akaró lobogója alatt Hozzátok fordulok, köszöntlek benneteket és kérlek arra, hogy hátralékokotok sziveskedjétek lehető legsürgősebben kiegyenlíteni.

Azt hiszem felesleges mondanom, hogy egy intézmény csak úgy képes fennállani és tenni valamit, ha az tagjaitól támogatva van. Sajnos az ebbeli tanulság azt mutatja, hogy a támogatás hiányos, ami pedig nem célhoz, de célvesztéshez vezet. Erre egy elemi példa is alaposan megfelel: „Ha a gépet nem tápláljuk hajtó erőanyaggal, úgy megszűnik működni.”

Ne feledjétek el kedves Kartársak — még azok sem, akik kitünő anyagi helyzetben vannak — hogy a mai nehéz viszonyok között fokozottabban szükség van az összetartásra, tömörülésre, mert soha senki sem tudja, mit hoz a holnap.

De különben is az összetartásban az erő és csak az összesség tud kivívni bármit is akár egynek, de főleg az összességnek.

Intézményünk, illetve egyleti életünk hasonlít egy méhcsaládhoz, ha a méhcsaládban elvész az anya, úgy a méhraj tova repülve megsemmisül, de ha az anya megvan, úgy a méhcsalád biztonságban van, megerősödik és gyarapodik. Nekünk csak ezen példa legyen szemünk előtt és úgy biztosítva leszünk. Különösen nekünk kell összetartani, akik a nagyvilágban annyira széjjel vagyunk.

Vannak egyesek, akik az Egylet eddigi működését nem is ismerve, az elért eredményt keveslik, hogy miért, nem tudni és vannak, akik esetleg még kilépésről is álmodoznak.

Mindezekre könnyű a felelet: egy 50 éves romlott, szakadékos, vízmosásos utat nem lehet olyan könnyen és gyorsan egyengetni és rendbehozni, de ez is a mi hibánk és nekünk kell azért bűnhődni, mert ha egyletünk lett volna, úgy már régen nem volna ennyi bajunk.

Hogy az Egylet, illetve annak vezetője: Nádaskay Richárd ügyvezető igazgató úr mi mindent tett már eddig is az érdekünkben, azt csak azok tudják, akik hűségesen megjelentek a közgyűléseken. Itten csak annyi a mondanivalóm, hogy nagyobb érdeklődést mutassatok a közgyűléseken való megjelenésetekkel, akkor majd tisztában lesztek sok mindennel, azzal is, amit nem lehet időnek előtte lapunkban közhírré tenni.

Ténykedésének valódi gyümölcsét csak akkor fogjuk élvezni, ha az új erdőtörvény majd már életbe lép, azt pedig mindnyájan jól tudjuk, hogy a törvényalkotókat sürgetni nem lehet. Tehát várunk kell kitartással és a legnagyobb reménnyel eltelve.

Épen ezért tartsa kötelességének minden kartárs, egyletünkben hűséggel kitartani és tegye meg kötelezettségeit az Egylettel szemben, mert ha volt valamikor szükségére az Egyletnek támogatásra, úgy most van.

Ha valamikor egyben-másban a reményeinkben többé-kevésbé esetleg csalódnánk is, nem szabad csüggednünk és felhagyni a reménnyel, hiszen az Egyletnek oly sok magasztos és gyönyörű eszméi és céljai vannak, hogy ha azoknak csak némi részét is el tudjuk nyerni, illetve magunkévá tenni, még akkor is kell azt támogatnunk, mert önönmagunkat segítjük ezzel előbbre.

Kedves Kartársak! Amidőn tehát előbbi kéresemmel kötelezettségeiteknek teljesítésére felkérlek, ugyanakkor felhívlak mindnyájatokat, hogy szeretettel tartunk össze, tömörülünk és legyünk tagjai mindnyájan a MEVME-nek mindhalálíg, mert csak úgy fogjuk elérni mindazokat a reánk nézve jobb jövőt ígérő időket, amire mindnyájan epedve várunk már.

Aki ezt nem érti és nem akarja belátni, nem méltó arra, hogy körünkben legyen és megérdemli, hogy saját bűnéért vezekeljen, mert ne feledje el senki egyik jeles írónak eme igen találó közmondását: *Gyáva népnek nincs hazája!*

Debrecen, 1930. évi augusztus hó 22-én.

Kartársi üdvözlettel

Orosz Imre
választmányi tag.

Halálozás.

Pápszi Mihály, hercegi uradalmi erdőőr, pári-i lakos fia, Pápszi János, az Eszterházy hercegi uradalom segéderdőre, 24 éves korában rövid szenvedés után, 1930. évi december hó 19-én váratlanul meghalt. Temetése 1930. december hó 21-én Páriban, a környékbeli erdész kartársak osztatlan részvételével történt meg. A megboldogult Egyesületünknek buzgó tagja volt és szüleinek beléje helyezett szép reményeit vitte sírba. Mi is a kartársaink összessége nevében a legőszintébb részvétellel osztozunk szülői mélységes bánatában. Az Isten kifürkészhetetlen akaratában való megnyugvás enyhítse fájalmukat.

Védjük az éneklő madarainkat.

Írta: Ráde Károly.

Bár nem vagyok tudós madarász, ennél fogva tudományos oldalról nem is szólhatok az ornitológiához, mégis szeretem a kis éneklő hasznos madarakat, melyek érdeinket és kertjeinket kellemesen és hasznosan népesítik be. A hasznos éneklő madaraink nemcsak nyáron, hanem különösen télen — amikor azok a havas zord időjárás folytán az éhséggel és a hideg veszedelmével küzködnek — a jó emberek segítségére szorulnak.

A tavalyi rendkívüli hideg és havas tél nagyban pusztította a szegény kis állatokat. Részben a zord időjárás miatt, de részben azért is pusztult el oly sok kis madár, mert aránylag kevés és hiányos volt ezeknek az etetése, védelme.

E sorok elsősorban azt célozzák, hogy a jóembereket, akiknek módjukban áll, arra készítse, hogy mindennapi gondjaik és feladataik mellett legalább néhány percet szenteljenek az éneklő madarak megvédésére ügyének.

Minden természetbarátnak és kerttulajdonosnak ajánlom Hermann Ottó „A madarak hasznáról” című könyvének, továbbá Csörgey Titus „Madárvédelem a kertben” című füzetének elolvasását. Mind a két munka e téren bő felvilágosítással szolgál.

A hasznos madarak védelme minden kerttulajdonosnak nemes kötelessége, mely kötelesség — különösen a gyümölcskertészet terén — sok haszonnal kamatozik, de részben sok nemes örömmel is jár.

Tudvalevő, hogy a mi éneklő madarainknak túlnyomó része főleg azáltal hasznos, mert ezek természetes ellenségei a fákat pusztító kártékony hernyóknak, rovaroknak és azok petéinek. Minél több a hasznos madár, annál kevesebb a káros rovar, hernyó stb. a kertben. Mint természet- és madárbarát már évekel ezelőtt kezdtem a fővárosi kertészethez tartozó parkokban és nagyobb fástereken madáretetőket és odukat felállítani, úgyhogy a fővárosi kertészeten jelenleg már körülbelül 40 darab közönséges dúcetető, 30 darab üveges, úgynevezett verébmentes dúcetető, 10 darab ablaketető, (spárgára hurkolt dióbéllal) 1 darab malomszerű cinegetető (Gaal Gaszton ajándéka) és körülbelül 100 darab A. B. és C. mintájú fészek-odu van elhelyezve. Az oduk és etetők egyrésze saját készítményünk, másik része az „Első Magyar Fészek-odugyár Baranya-Kárász” készítménye. Az etetők és oduk a Népligetben, Városligetben, Svábhegyen, Gellérthegyen, Városmajorban, Károlyi-kertben, Erzsébet-téren, Szabadság-téren, Ferenc József-téren stb. vannak elhelyezve. Sűrűforgalmú belvárosi sétányokon a verebeket kívül éneklőmadár csak gyéren tartózkodik. Itt-ott még a rigó is előfordul.

Etetésre elsősorban a kereskedelembe kapható úgynevezett madáreledelt, darált tengerit, napraforgómagot, dióbelet és tökmagot használunk. Ebből télen át bizony sok métermázsa fogy el. Azonkívül főtt murokrépat és más főzeléket, a rigók részére pedig faggyút, zsiradékot, főtt húsmaradékokat adunk ki.

Igazi öröm nézni, amikor például a cinege a spárgára hurkolt féldióhéjon ülve, illetőleg lógva, a benne levő dióbélt kiszedi.

Igen érdekes etető a Gaal Gaszton-féle malomkerékszerű etető, amely fára erősítve azonnal meg-

mozdul, mihelyt a madár rárepül. A cinege a megmozdulástól nem fél és bizalmasan fogyasztja el az enivalót, a veréb is próbálkozik ráülni a malomkerékszerű készülékre, de mint bizalmatlan madár, azonnal elrepül, mihelyt a kerék megmozdul.

Sajnálattal kell azonban azt is jelentenem, hogy a közönséges dúcetetőkre kiosztott sok madáreledelnek legnagyobb részét a verebek fogyasztják el. Igaz, hogy azok is madarak, de mivel a főváros egyes helyein olyan nagy számmal vannak, hogy már kellemetlenekké válnak, időszerű lenne azzal a kérdéssel foglalkozni, miként lehetne ezek túlszaporodását megakadályozni.

Az éneklő madaraknak legnagyobb ellenségei a macskák! Madárvédelem szempontjából bírálva, minden természet- és madárbarát a macskák túlszaporodása ellen is kell, hogy komolyan küzdjön. Itt-ott a suhancok és a vásott gyerekek is ellenségei a madaraknak, amiért is minden madárbarátnak a feladata, azokat e műveletükben a legnagyobb szigorral megakadályozni.

A küszöbét már átlépett tél idején minden lehető óvintézkedést sürögösen meg kell tenni, amely az éneklő madaraink védelmét szolgálja.

A madarak életkora.

A *hattyúról* mondják, hogy 300 évet is él. *Naumann*, Németország madarairól szóló munkájában e hihetetlenül hangzó állítás igazolására több példát is felsorol, de más írók is támogatják ezt a megállapítást. Igen nagy kort ér el a *sólyom* is. Kramer beszéli, hogy ismertek egy 106 éves sólymot. A *keselyűk* és *sasok* életkora sem sokkal rövidebb a sólymokénál. Az irodalom említ egy *parlagi sast*, amely 1719-ben mult ki s amelyet halála előtt 104 évvel fogtak s a fogságbaesésekor sem volt már nagyon fiatal. Egy *fakókeselyű*, amelyet 1706-ban fogtak, 1824-ben mult ki a schönbrunni állatkertben, tehát 118 évet élt. Schinz beszél egy *szakállakeselyűről*, amely időnként látható volt Grindelwald mellett, a jégmező közepén lévő kősziklán, hogy ugyanazt a példányt a legöregebb emberek már fiatal korukban látták ott üldögdélni. A *papagájokról* is mondják, hogy 100 éven túl is éltek fogságban. Valamint a ragadozómadarak és papagájok úgy a vízimadarak is tanui lehettek egész emberi nemzedékek keletkezésének és letűnésének. A *pehelykacsák* 100 évet is élnek. A tavaszt hirdető *kakuk* 30—35 évig, a *házityúk* 15—20, sőt 25 évig, a *fácán* 15, a *pulyka* 16, a *galamb* 10 évig is élhet. A kisebb éneklőmadarak életkora 8—10 év között váltakozik. A *fülemile* a fogságban 8—10 évig, a *rigó* 12—15, a *kanári* fogságban megéri olykor a 18 évet is.

*A kartárs, aki helyzetének javulását óhajtja, kése-
delem nélkül lépjen be a MEASz.-ba s az, ki a csa-
ládját s kartársát szereti, a lap és tagdíjat pontosan fizeti.*

*Anyagi helyzetünk javulása, bajaink orvoslása, csa-
ládjaink boldogulása, csak egységes, kitartó, közös mun-
kálkodásunknak lehet eredménye.*

A halak élete.

Írta: vitéz uzsoki Szurmay Sándor báró, nyug. honv. miniszter,
gyal. tábornok.

Nem egészen találóan mondja az ember: „Él, mint a hal a vízben”, ha jellemezni akarja valakinek a jó-módját, kényelmét, szabad, gond nélküli életét, mert bizony a víz éppen úgy nem nyújtja a halaknak azt a szabad, zavartalan életet, mint ahogyan nincs ember, aki maga is elismeri, hogy teljesen meg van elégedve a sorsával.

Mint elem, a víz megbízhatóbb a levegőnél. Haragjában félelmetesebb, nehezebben megfélemlíthető és ezt bizony nem ritkán megérik, megszenvedik a halak, melyek reá vannak utalva, mert azonkívül éppen úgy nem tudnak megélni, mint az ember, aki a levegőt nem tudja egy percre sem nélkülözni.

Mily rettenetes hatása lehet a *nagy árvíznek*, vagy az árvízzel kapcsolatos *jégzajlásnak* a halakra, amidőn a víz zavarosságán kívül még testi épségükben is veszélyeztetve vannak, ha nem sikerül meglapulniok oly védett helyen, ahol a tornyosuló mindenféle tárgyak, fák, jégablák, stb. nem érik. Így évekkal ezelőtt a tolnai halászok a Nagy-Dunában fogtak a jégzajlás szünetelése közben egy nagy, 80 kilón felüli súllyal bíró vizát, mely kétségtelenül a kiállott szenvedésektől és gyötrődésektől életerejében megfogyatkozva került hálójukba, mint könnyen legyőzhető préda. Hát az apróbb halak közül mily óriási tömeg pusztulhat el ilyenkor, melyeket azután a haragos víz tovább sodor a maga útján. De ha még *gátszakadás* történik nagy árvíznél és mérhetetlen tömege elkerül az árterület mélyebben fekvő helyeire, ahol végre megnyugszik egy kissé, de gyakran már vissza sem tud térni a folyó medrébe a közben apadó víznél, tehát a mederből kinnreked és legjobb esetben a kapzsi emberek kezébe kerül, de legtöbbször, különösen az apróbb halmérség a víz elszivárgásával, teljesen elpusztul.

A *vihar* vagy *gőzhajóokozta hullám* is nagy ellen-sége a halaknak, főképen a fiatal nemzedéknek, melyet, mivel a partok közelében lévő sekélyebb vízben uszkál, kivét a hullám a partra és nem tud visszakerülni elemébe, miért is ezrével pusztul el.

Némely víz melletti *gyár szennyvize* is oly pusztítást visz végbe a halállományban, hogy az utolsó magzat is elpusztul. Halászati törvényünk ugyan szigorú rendelkezéseket tartalmaz ennek meggátlására, de néha egy kis gondatlanság is elég a gyár részéről, hogy ez a veszély beálljon. Álló- és kisebb folyóvizeknél a *kender-áztatás* is nagy ártalmára van a halaknak, mert meg rontja a vizet. Állóvizeknél, *kemény télen*, amidőn a víz egész felülete befagy és a víz nem érintkezhet a levegővel hosszabb időn át, az egész halállomány megfullad és elpusztul.

Fűrészmalomok is veszedelmet képeznek, mert bármily gondosan gyűjtik is a fűrészport, igen gyakran mégis igen nagy mennyiségben kerül a vízbe és a halak érzékeny szilványaiba akadva, betegséget okoz. Ez pedig ép ott történik, ahol a halak legnagyobb tömege tartózkodik: a malom alatt, ahol mélyebb a víz, védett helyek vannak, ahol azonban a víz erősen pezsdül és a mélyebb helyekre is elsodorja a különben csendesen a víz színén uszkáló fűrészport.

Az-Új-Év alkalmából csekélységemet, mint Ügyvezetőt és lapunk szerkesztőjét, tag és kartársaink oly nagy számban kerestek fel üdvözleteikkel és jókívánataikkal, hogy igazán a lehetetlenséggel határos az, hogy minden egyes üdvözlő levélre, névjegyre külön-külön adjak választ. Hogy csak egy pár, a tömegből kikapott nevet említsünk: Hornyánszki Antal, Róna János, Mick Rezső, Lőrincz Károly, Pintyili László, Schleichart Nándor, Schütz Gyula és Beldi György, (Miskolcraól). Szy Ferencz, (Püspökladányról). Orosz Imre, (Debrecenből). Podhorszky Béla, Harihovszky József, Kovanetz Ferencz, (Miskolcraól). Fortenbacher Nándor, (Kaphegy). Wittich Béla, (Győr). Vasvári Vilmos, (Pilisszentlászló). Mezőközi Zombó Miklós, és még igen sokan mások, bizony kevés volna ez az egész oldal is, ha mindvalamennyit itt fel akarnám így névszerint sorolni. Ezért ne vegyék tőlem rossz néven, ha mindvalamennyiüknek, itt ezúton köszönöm meg a szíves megemlékezéseiket és jó kívánataikat, s azokat a magam részéről is igaz szívből, igaz szeretettel viszonzom.

A magam részéről nem kívánok mást, mint azt, hogy valamennyien érezzék és meg legyenek győződve arról, hogy én szívvel, lélekkel, velük vagyok, s amit a Jó-Isten kegyelméből csekély erőmből az Önök érdekében megtudok tenni, azt meg is teszem. Nem az én hibám, és nem rajtam múlik, ha nem úgy sikerül, vagy nem oly gyorsan, amint azt némely kissé türelmetlenebb vérű kartársaik szeretnék. Nem szabad elfelejteni azt, hogy minden legkisebb eredményt, a legnagyobb energiával, a szó szoros értelemben ki kell küzdeni. Nem szabad elfelejteni, hogy számbelileg, és anyagilag meg mindig nem vagyunk elég erősek, és ebben érezzük, az eddigi szervezetlenségük kedvezőtlen kihatásait a mai küzdelmeinkben. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy a mi kitűzött céljaink nem olyanok, amelyeket máról-holnapra meglehetne valósítani, hanem olyanok amelyek sok időt, kitartó, állandó, cél-tudatos, és lelkes munkát követelnek meg tőlünk. Azok az átmeneti nehézségek, akadályok, és pillanatnyi sikertelenségek, amelyek minden ilyen érdekképviseleti működésnek elkerülhetetlen kísérő jelenségei, nem szabad, hogy elkedvetlenítően hassanak reánk, nem szabad, hogy igaz ügyünk sikerébe vetett hitünket megingassák, hanem ellenkezőleg, úgy kell hassanak, mint a lóra az ostorcsapás, csak annál jobban kell erőinket megfeszítve a munkánkat folytatni. Nézzünk mindig a más bransbeli érdekképviseletek működésére, s akkor azt látjuk, hogy azok is évtizedek keserves munkájával, harcaival jutottak csak oda, ahol ma vannak, ez az igazságos összehasonlítása ami mindössze négy évi és azok évtizedes küzdelmének, mutatja azt, hogy azzal az eredménnyel, amelyet eddig elérnünk sikerült meg is lehetünk elégedve. De ennek az összehasonlításnak kell, hogy egy másik konzekvenciája (tanulsága) is legyen. Az, hogy meg kell lássuk azt a példás kari összetartást, azt az igaz ügyük előbb-utóbb bekövetkező győzelmébe vetett megingathatlan hitét, az egyesített erőben rejlő ható-energiának azt a tudatát,

azt az áldozatkésztséget, amellyel a más szervezetek tagjai egy emberként állanak vezetőségük mögött, az érdekeik kibontott zászlaja alatt. (pld. a gyári-munkások.) Ne vegyük ezt tőlem zokon, hiszen Önök érdekében teszem, ha nyíltan rámutatok arra, hogy e tekintetben még igen gyengén állunk, és különösen a kari-összetartás, és a közös ügyünk melletti kitartás, (az áldozatkésztségről nem is szólva) biz igen sok kívánni valót hagy hátra. (Az egyesületen kívül állók közönyét nem is véve figyelembe.) Ezért nem is szűnök meg Önöknek az összetartás, a lelkes kitartás, és az egyesített erők szükségességéről írni és beszélni minél többet, mindaddig, amíg valamennyien át nem érzik azt a nagy bünt, amit mindennek fel nem ismerésével úgy a multban, mint a jelenben is, önönmaguk és családjaik ellen elkövettek és elkövetnek különösen azok, akik még mindig az egyesületen kívül nézik társaik küzdelmét. Az Önök érdekében, s ezért fordulok ismételen, ez alkalommal is, Önökhöz, azzal a kérelemmel, szívleljék meg mindazt amit igaz szeretettel a lelkükre kötök, becsüljék meg egymást tekintet nélkül arra, ki mit végzett, ki milyen rangot vagy állást tölt be, aki felül van, az ne alázza meg azt, aki alantabb áll, fogjanak össze mindenkor és mindenben, támogassanak engem az önök érdekében kifejtendő nem könnyű munkámban, s a Jó-Isten segítségével az eredmény nem maradhat el.

Ismételen köszönöm szíves figyelmüket és jó kívánságaikat, s mindannyiuknak és kedves családjaiknak is szebb, jobb, boldogabb „Új-Évet” kívánva, további munkánkra a JÓ-ISTEN áldását kérve, kiáltom jelszavunk:

Egységben az erő!

Erdész, vadász, üdv.

Üggyezetőjük és Szerkesztőjük.

Helyreigazítás.

Sajnálatos sajtóhiba csúszott be lapunk legutóbbi (karácsonyi számában leközölt („Az ehető és mérges gombákról”) cikkünkbe. A 4. old. 2. hasáb 7. bekezdésében „találkozás” helyett helyesen „táplálkozás” olvasandó. Ugyanezen bekezdésben „mert a szomjúság” után kimaradt ez „nagy baj, tapasztalhatta azt minden vadász, hogy a vad nyáron szomjúság esetén” olvasandó, illetve beszúrandó. Ezért olvasóink szíves elnézését kérjük. A szerk.

B. I. Guth. A költségvetésbe felvett összeg a természetben szolgáltatott mellékletmennyek (fa, föld stb.) összege, melyet a költségvetésbe fel kell venni, amely összeget azonban csak azok kapják kézhez, akik a mellékletmennyeket természetben tényleg nem élvezik.

Gáspár F. 1929. évre 1— és 1930. évre 7— P hátraléka van.

Lukács István Csf. Tagsági díja 1930. év végéig rendezve van. Temetkezési segélyalapra azonban 2·50 P-t kell beküldenie. Az 1931. év folyamán 14— P tagsági díjat és 6— P temetkezési díjat kell fizetnie.

Árszintye P. Lapelőfizetése 1931. április végével jár le.

Füredi L. K. 1930. év végéig számítva 14— P tagdíj és 9— P temetkezési díj hátraléka van.

Kántor B. A. Úgy Ön, mint b. neje temetkezési díja 1930. év végéig rendezve van, tagsági díjra azonban 12— P-t kell még beküldenie.

Aschenbrenner Lőrinc. Tagsági díja 1930. év végéig, temetkezési díjuk pedig 1931. március végéig rendezve van.

Többeknek. Befizetési lap hátlapjára külön díj fizetése nélkül lehet írni. Kérjük tehát mindazon kartársainkat, akik pénzt küldenek, hogy az összeg rendeltetését közölni szíveskedjenek.

Érdekes és ritka vadász-szerencse. Steindorfer Rezső az a szerencsés Sopronvidéki kartársunk, akinek sikerült a Fertő tó partján tartott róka-vadászaton egy gyönyörű hófehér Hermelint nemcsak látni, de löni is. A Hermelin, amelynek igen értékes a prémje, a fejétől a farka végéig 35 centiméter hosszú.

Szy Ferencz Püspökladány. A küldött cikket köszönjük, okvetlenül sorra kerül, talán már a legközelebbi lap számban. Jókívánatait köszönjük, s viszont minden jót kívánunk. Szívélyes üdvözlettel.

Helyreigazítás.

Lapunk 9. számában közöltük érdekes Kartársunk szolgálati jubileumáról szóló cikkünket. Most vettük Schmock György levelét, melyben az alábbiak közlését, illetve közölt értesítésünk kiegészítését kéri, aminek készséggel teszünk eleget.

1. Ö kir. Fensége József főherceg kistapolcsányi uradalmában mint pagony-erdész szolgált.

2. Somogy vármegye marcali járásában mint járási erdőőr szolgált.

3. Szabadka város szolgálatába állott mint erdőőr, majd 3 évi szolgálat után famester lett.

4. Jelenleg a Belügyminisztérium felügyelete alatt álló „Kárpótlási alapok” uradalmában, Kelebián szolgált.

Ismételen is erőt, egészséget, bort, búzát, békeséget kívánunk további érdemdús szolgálatához.

Befizetések nyugtázása.

Máté János 7 td., Horváth Lajos fszv. 2 bi., 7 td., Minárcsik Mihály 1 td., 5 tem., Szemenyei József 5 td., Garay János 3.50 td., 1.50 tem., Bósz Mihály 5.50 td., Molnár Lajos Diósgyőr, 5 tem., Bozor Ferenc 3 td., Grellneth János 1.50 td., Dékány János 2 bi., 14 td., Farkas József 3.50 td., Fenyvessy Sándor 3.50 td., 1.50 tem., Kőmives József 14 td., 6 tem., Királyhalmi erdőri iskola 6 td., Fábrián János 6 td., 6 tem., Aschenbrenner Lőrinc 7 td., 6 tem., Magyar József 24 td., Pasztorek Antai 7 td., 3 tem., Simon Kálmán 6 le., Szanyi József 7 td., Komáromy László 7 td.

(Jövő számban folytatjuk.)

Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

HIRDETÉSEK

Egy éves szakiskolát végzett, jóra való, becsületes, 56 éves egyén erdőlegényi, erdőkerülői, erdőszőlő- vagy gyümölcs-csöszzi, vagy csemetekerti őri, alkalmaztatást keres és vállal. Szíves megkeresések kéretnek *Petrucka György* címére,

Pesterzsébet, Török Flóris-útca 151. sz.

Róm. kat. vallású, 25 éves, nőtlen jól vizsgázott és kellő gyakorlattal bíró erdő- és vadőr azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban.

Fegyverjavításokat, ágyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsőszereleket, belővéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számozógépek, motorke-rek-párok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész
MISKOLC, Szemere utca 6. sz.
(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

UJRA KAPHATÓ!

**A rheumás bajok
házi kezelése**

ÍRTA: dr. ENGLÄNDER ÁRPÁD

● budapesti szakorvos ●

II. kiadás Ára: 2.40 Pengő.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Egy drb. 16-os kakasos
jókarban, kitűnően hordó

VADÁSZFEGYVER

olcsón 130 pengő kész-
pénzért eladó. Fegyver-
leírást azonnal küld **Bugyi András,**

Szentes, Rozgonyi-u. 13. szám.

AZ ÁLLAMI NYUGDIJASOK ÉS ÖZVEGYEK TANÁCSADÓJA

Megrendelhető az egyesületünk miskolci címénél.

ÁRA 1 P 20 f.

AZ ERDŐGAZDASÁGI SEGÉDSZEMÉLYZET T-E-N-N-I-V-A-L-Ó-I

Írta: **Tomasovszky Imre**
Megrendelhető az egyesüle-
tünk miskolci címénél.
(Miskolc, Deák - tér 1.)

Ára: **Diszes vászonkötésben 4 pengő 28 fill.**

Mielőtt könyvelésének rendbehozatala felett ha-
tározna, mielőtt könyvelőjének a mérleg elké-
szítésére utasítást adna, forduljon bizalommal

Vargha László

hites könyvszakértőhöz, az

ADÓ és KÖNYVVITEL

szerkesztőjéhez

Budapest, VIII. József-körút 86. Tel. J. 322—60
tanácsért adózás és könyvelés szempontjából.

Könyvvizsgálatoknál az **ellenőrző
könyvszakértő** az Ön érdekeit védi.

Vállal: Könyvelések felfektetését, revízióját,
rendbehozatalát, örökösödési, társüzleti és
peres elszámolásokat, havi és órakönyvelést,
adóügyek ellenőrzését.

Lapunk

előfizetőinek 25 %-os kedvezmény biztosítva.

*Erdészeti altisztek özvegyei, árvái, Ti sem lesztek
ezután szakunk mostohái.*

Jertek mindannyian, álljatok a sorba

S legyen minden özvegy s árva a MEASz tagja.

Tagoknak és előfizetőknek az állaskereslet és a kínálat rovata
rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” mun-
katársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után
netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M.E.V.M.E.
javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés
milliméter soronként 10 fillérral, táblázatos és garmond betűnél
kisebb betűfajszeres másfélszeres egységárral számítatik.

A kiadásért felelős: **Nádaskay Richard.**

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

A MAGYAR ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1.50 pengő. Egyes szám ára 60 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj tejében jár a lap.

SZERKESZTI:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb) „AZ ERDŐ” szerkesztőségéhez ÚJPEST, Damjanich-utca 5. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ke. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 P Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 P beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fill. Ezidőszert nyújtható temetési segély 200 P

A lap havonként egyszer, minden hó 15-én jelenik meg.

Mégegyszer az érdekképviseletről

Írta: **Dr. Fazekas Ferenc.**

Bevallom, hogy rovatolt ezen tárgy egyik kedvenc szenvedélyem. S mert eleget úgysem tudnék írni róla, ez alkalommal legalább még egyetlenegyszer, ismételten szőnyegre hozom.

Ide vonatkozó mult havi propagatív cikkem e lap hasábjain különben is — úgy látszik — szélesebb körök érdeklődését vonta magára. Egészen egyszerűen kell következtetnem ezt azon tényből, hogy azóta személyesen is, levélben is, szakemberek, ismerőseim lépten-nyomon a legkülönfélébb változatokban, de reflektálnak ottani elgondolásaimra és megállapításaimra.

Nem szeretnék szerénytelen színbe feltűnni, de az ideális célkitűzés érdekében mégis szükségesnek tartom leszögezni, hogy az általam hangoztatott ezen széleskörű, de emellett mégis erősen koncentrált egyesülésből összeadódó gazdasági energiakészletek tartalékolását csaknem kivétel nélkül valamennyien a legegészebb és legbiztosabb gazdasági szükségességnek ismerik el.

Ez alkalommal azon kicsiny töredék csoporthoz adresszálom jelen részletesebb válaszómat, akik bizonyos óvatossággal párosult rezerváltsággal állanak szemben az érdekeltségi eszme rajongóbb apostolaival.

Hiszen, amint láttuk, a gazdasági érdekképviseltek és szakképviseltek létjogosultságát már azon pusztá tény is igazolná, hogy előre nem látott szükség esetére nélkülözhetetlen erőt tudnak tartalékolni és felkészülten állanak azok, hogy ott és akkor, amikor és ahol annak szükségessége tényleg beáll, a mögöttük álló szakma érdekeiért döntően tudjanak az adott esetben majd közbelépni.

Sajnos, azonban olyan időket élünk, amikor érdekképviselleteinknek nemcsak egy jövőbeni esetleges harcra kell felkészülten állniok: nap, mint nap mellett újabb és újabb problémák, nehézségek tornyosulnak érdekeltjeik útjába, úgy, hogy megszakítás nélkül és egyszerre több fronton is, de facto állandóan harcban áll ma az érdekképviselő.

És hogy az érdekképviselő ezen magasabbrangú és valóban gigászi feladatának végzése közben mégis akadnak közkatonái között — jöllehet csak elvéve — olyan hangok is, akik az esetenként elért ered-

ményeket, mint már említettem, lekicsinyelni vagy keveselni hajlamosak, — épen illetően felületes vélemények eleve történő lemérséklésére — ismét csak a nemes cél érdekében valóban konkrét, közelebbi meghatározásait is adom az itt következő fejtegetésekben annak, hogy az érdekképviselő — in concreto — mondottakon kívül még mit is nyújt hát tagjainak, illetőleg a mögötte álló gazdasági érdekeltiségnek.

Ha helyszüke miatt csak főbb vonásokban — konturjaiban — vázolom ezen állandó munkateljesítést: már ezen dióhéjba összeszorított anyagban is kiadós, gazdag programot fűztem impozáns csokorba.

Ismeretes, hogy a Mevme célja és feladata elsősorban is az, hogy ezen foglalkozási ág összes jogos érdekeit rendszeresen és országosan egyöntetűen, tehát hatásában a legeredményesebben ápolja, óvja, védelmezze és előmozdítsa. Kötelessége így mindenekelőtt ezen szervezetben tömörült szakcsoportnak közös érdekű törekvéseit a megvalósuláshoz segíteni, valamint tagjainak a gyakorlati életben előforduló sérelmeiről az erdőbirtokos osztályt, az erdőtisztai kart, a közvéleményt, a kormányt és a törvényhozást tájékoztatni, valamint a sérelmek orvoslása iránt eljárni.

A Mevme feladata: az ezen érdemes osztálynak, az altiszti karnak gazdasági erősbitésére, fennmaradásának biztosítására és rendszeres előbbrevitelére szükséges kormányzati, törvényhozási vagy társadalmi intézkedéseknek kezdeményezése, illetve, amennyiben más oldalról kezdeményeztetnék, ily intézkedéseknek támogatása.

Állást kell foglalni minden, az altiszti kart érintő speciális kérdésben.

Közre kell működni a szociálpolitikai kérdések megoldásánál.

Szavélményeket kell adni a kormány és más illetékes hatóságok vagy az Egyesület tagjai részére.

Fejleszti és terjeszti a szakértelmet.

Fenntartja a szakajtót. Ez utóbbiról — annak különösen kiemelkedő jelentőségére tekintettel — még e cikk befejező részében, részletesen is foglalkozom.

Időnként, de mégis rendszeresen, az ország különböző vidékein egyesületi közgyűlések tartása, a tagokkal való mennél közvetlenebb érintkezés lehetővé tétele és jogos kívánságaik összegyűjtése érdekében.

A Mevme kötelessége, hogy állandó intenzív érintkezést tartson fenn más hazai közgazdasági szaktestületekkel és érdekképviselőkkel.

Figyelemmel kell kísérnie a hazai közgazdasági életet érdeklő összes kérdéseket, azokat tüzetesen meg kell vitatnia, tanulmányoznia és azokhoz — tagjai érdekeinek kidomborításával — állást kell foglalnia.

Felmerült szakmabeli vagy szakkérdésekben véleményeket ad a kormány vagy más illetékes hatóságok és saját tagjai részére, tagjainak sérelmeiről az érdekelt osztályokat, a közvéleményt, a kormányt s esetleg a törvényhozást is tájékoztatja.

Az esetleges szükségessé váló kiadványokat ingyenesen bocsátja tagjai rendelkezésére.

Anyagi erejéhez mérten szakkönyvtár felállításáról is gondoskodik.

Mindezen általános érvényű, az összességre kiható erejű tevékenységen kívül, nem szabad elfelejtenünk, hogy a Mevme — minden bürokratizmus nélkül — a legmagasabb közgazdasági szellemben és valóban igazi nemes lelkesedéssel, ambícióval áll egyenként is tagjai rendelkezésére.

Avatott és megbízható felvilágosítást nyújt tagjainak minden megkeresésére.

Tagjai jogos kívánságait képviseli, szakmabeli közérdekű ügyekben személyesen vagy írásban is eljár.

És most visszatérek még egyszer a szakajtóra. Láttuk, milyen végtelenül gazdag az a program, amely az érdekképviselőre hármlik. De ha az Egyesület semmi mást nem tenne, csak biztosítaná a szaklap megjelenését, már magával ezzel az egyetlen ténykedésével is nélkülözhetlenné tudná tenni magát tagjai részére. Mert hát mi is az a szakajtó? Idézem itt e tárgyban egy rokon lap hasábjain már megjelent megállapításaimat.

A szaklap a szakmabeli közvélemény egyik kifejezője és alakítója. A leghatalmasabb fegyver az érdekképviselő kezében. Eleven életet visz abba. Foglalkozik a Mevme összes közérdekű kérdéseivel. Eszméket ad, harcol a kar érdekeiért, kiegyenlíti az ellentéteket. Tájékoztatja a saját munkájával túlon-túl elfoglalt altiszti kart a szakma minden eseményéről, újításokról, reformokról. Felszínen tartja az érdeklődést, kifejleszti az összetartozás érzését. Képviselet a kar egységét, erejét. Célja a kar boldogulásának elősegítése s közben pótolhatatlan segítőtársa az altiszti karnak is nehéz napi küzdelmeiben.

A szakajtó hű tükre az erdőszet összes életmegnyilvánulásainak is. Ezen keresztül tekinthetünk bele a gazdasági útvésztlők sűrűségéibe. Ezen át hallatjuk szavunkat nemcsak a nyilvánossághoz, de a hormányhatalomhoz, vagy munkaadóinkhoz is.

A szaklap szolgál útbaigazítással, tanáccsal a legkisebb bajoknál, de a nyilvánosság fegyverével segít nagyobb feladatok megoldásához is.

Kívülről is szaklapon keresztül ismerik meg és bírálják el az egész kart, illetőleg érdekképviselőt, mert ha ez utóbbi intenzív gazdag életet él, akkor értékes, kiadós annak szakajtója is.

Szakajtó nélkül propagatív, eredményes munka sem képzelhető el, nemcsak kifelé, de a karon belül

sem. A területileg annyira szerteszórt altisztek a szaksajtón keresztül tudnak részt venni minden esemény, történés előkészítésében. Csak így lehet a kérdéseket minden oldalról megvilágítva, közmegelegedésre kimunkálni.

A szaksajtó képes tehát csak az idegen helyeken elkülönülten, vagy magányosan élő altiszteket együtt tartani. Ez a szaksajtó azután már az ő közös szellemi otthonuk, közös szellemi találkozó helyükké tud válni még az ország legtávolabb részén lakó szaktársak részére is.

Ismeretes Liebignek azon mondása, hogy valamely országnak a kultúráját a szappanfogyasztásából lehet a legbiztosabban megállapítani. A gazdasági élet kultúr színvonalát ugyanezzel az elgondolással lehetne a szaklap fogyasztás szerint megállapítani. Magas kultúrájú országban elképzelhetetlen, hogy szakember ne járasson és ami a fő, ne olvasson szaklapot. Egyetlen angol vagy német szakembernek nem jut eszébe, hogy ő „támogatja” a szaklapot, amikor arra előfizet. Ez az angol vagy német szakember azért fizet elő a szaklapjára, mert át van hatva annak a tudatától, hogy az támogatja őt és a saját veszteségének és károsodásának tartaná, ha a lapnak érdeklődés hiányában meg kellene szünnie.

Nem azért, mert a szaklap valami csudahatású talizmán, hanem azért, mert a szaklapot olvasó kartárs, azzal, hogy szaklapot olvas, tanubizonyoságot tesz felőle, hogy a látóköre szélesebb, világismerete tágabb és tapasztalatai bőségebbek, mint azé a kollégájáé, akit a szaklap tartalma nem érdekel. A szakembert nem egy esetben igen súlyos károsodások érik, ha szaklap hiányában egy-egy kellő időben hozzá intézet figyelmeztetést, útbaigazítást elmulaszt.

A szaklap és a boldogulás kérdése így válnak parallel haladó fogalmakká.

A szaklap az önképzésnek, a saját magunk továbbfejlesztésének is a legalkalmasabb eszköze. Szakintelligenciát nevel, niveaut tart fenn és az egyesek belső nemes szellemi fejlesztésén keresztül egyben az egész karnak külső színvonalát emeli.

Nyomatékosan megismételem tehát, hogy a Mevme ha mást nem is tenne, minthogy nemes szellemi táplálékul állandóan leteszi tagjai asztalára a jól összeállított, friss, tartalmas és tanulságos „Az Erdő” szaklapot, már ezen egyetlen ténykedésével is kiérdemelné tagjai háláját.

De a Mevme a kényszerpihenések hosszú sötét esztendei után más vonatkozásokban is, ismét megjelent a nap alatt. Szélesen megvetette lábát az őstalajban és saját erejére támaszkodva, bár szerényen, de annál önértesebben, dacos energiával tekint immáron: Előre!

A Mevme él. Sőt a legmunkásabb, a legvérmesebb reneszánszát éli. Visszafojtott erőtől duzzadó, félelmetesen hatalmas karjai cselekvésekre, tettekre készen állanak. Lükettő energiájának komor ritmusa megingathatatlan következetességgel, szívósan diktálja, parancsolja a tempót: Előre!

Am arról sohase, a nemes csaták leglázásabb előestéin se feledkezzünk meg, hogy a győzelem előfeltétele, a siker titka mégis csak ez: Valamennyien hiánytalanul, zárt sorokban, tömören ott álljunk saját gazdasági érdekképviseletünk harci frontja mögött.

Az Egyesületi Nyugdér-Intézmény

A szélteben látható szükség és a karácsony a szeretet ezen magasztos ünnepének misztériumában való elmélyedésem adta a gondolatot, hogy a szeretet vagy szerü jelvénye, a földíszített karácsonyfa alatt, gondolataimat szavakba formáljam, s eljuttassam hozzátok szenvedő, nélkülöző és nélkülözést kivétel nélkül mérhető embertársaim.

Mennyi szenvedést, mennyi nélkülözést, mily tengernyi könnyet és a késői keserű megbánásoknak mily mérhetetlen halmazait eredményezte örök időktől fogva az emberi könnyelműség, a jövőbe nemtekintés, csak a jelen szemlélete, a jelennek élés, a jelen teljes kihasználása. Dacára, hogy a sorozatos példák mint megannyi nyitott könyv állanak előttünk, mi gyarló, rövid látó emberek ezt nem látjuk, a nyitott könyvből nem olvasunk, nem okulunk, hogy életünk berendezését aszerint szabnánk meg, hogy később bajba ne jusunk. Életünkben a reánk leselkedő bajok nagyrészt elháríthatjuk, ha kellő időben a szükséges óvó intézkedéseket megtesszük. Minden eshetőségnek megvan az ellenszere, aminek igénybevitelével ha minden esetben elhárítani nem is, de az esemény súlyosságát tom-

pítani sikerül. A sok közül itt az egyik legfontosabbra, az öregségi ellátás biztosítására hívom fel a kartársaim figyelmét.

Amíg az ember fiatal, a legtöbbjének kisebb gondja is nagyobb annál, hogy az eljövendő öregkorának mikéntjével foglalkozzon. Kiskert a világ, szokjuk ifjú korban mondani. A könnyed kiszólásban van is igazság, de sajnos, ez csak időleges, múló. Az idő haladásával a fiatalos hév mind többet veszít szertelenségéből, s lassan észre vesszük, hogy a kiskert terjedelmé ijesztően kisebbedik annyira, hogy kénytelenek vagyunk az egyszer oly szép, oly rózsásnak látott élet kiskertjéből kilépni, s az élet sokszor áthatolhatatlannak látszó dzsungelében lépve, a létért a küzdelmet komolyan felvenni. Amikor aztán idáig jutottunk, már látjuk az ifjú korunk tévesen berendezett életrendjét, s jaj annak, ki az óvó intézkedések megtételét elmulasztotta.

A nyugdíjat illetőleg tudjuk, hogy minden nagyobb intézménynél, ahol az alkalmazottak nagyobb számban vannak, öregségi ellátásuk, nyugdíjuk biztosítva van olyképen, hogy az alkalmazott keresetéből vagy fizetéséből az intézmény levon bizonyos %-ot, a levon

összegekből tőkét gyűjt és az alkalmazottnak öreg, munkaképtelen korában, a levont összeghez mértén nyugdíjat ad. Vannak azonban kisebb intézmények is, ahol nincs oly nagyszámú személyzet, hogy a nyugdíj alap bevezethető lenne. Ezek a kisebb intézmények nem vonnak le alkalmazottaiktól nyugdíj járulékot, tehát nem is fizethetnek nyugdíjat. Itt-ott némi kegydíjat adnak, de ez oly csekély, hogy a létfenntartásra megközelítőleg sem elég. Az alkalmazottak legnagyobb részének jövedelme sem olyan nagy, hogy abból öregségi ellátását biztosító tőkét gyűjthessen, tehát előre személyenként kell gondoskodni mindenkinek arról, hogy öregségére a nélkülözéstől önmagát, esetleg családját megmentse.

Az erdészeti személyzet közül a magán erdőbirtokok alkalmazottai, mert tőlük a birtokosok nem vonnak le nyugdíj alapra, nem kapnak nyugdíjat. Nyugdíj nélkül aztán öregségükre, lehetetlen nélkülözéseket érnek meg sokan közülök. Ezt a lehetetlen állapotot akarja kiküszöbölni, s a kiabáló nyomor enyhítéséhez nyújt segítő kezet a „Mevme” vezetősége, amikor az egyesület keretében egy nyugbér intézmény létesítésén fáradozik. A nyugbér intézmény létrehozása nehéz, mert az érdeklődés nem üti meg a kellő mértéket. Az érdeklődés hiányának magyarázata abban található, hogy az ifjabb generációnak még valóban rózsás kiskertnek mutatkozik a világ, (tisztelt és becsült a néhány lelkes ifjú kartársnak, de mindnek olyan kellene lenni) az idősebbek pedig keserű lemondással állapítják meg, alkéstem.

Az „Egyesületi Nyugbér Intézmény” létesítésénél feltétlen szükséges, hogy az érdekeltek mindegyike, ifjú és idősebb közreműködjön, jelen legyen. A jelenléthez viszont szükséges, hogy az ifjabb réteg komolyabban foglalkozzon a későbbi kor eshetőségeivel, gondoljon arra, hogy egyszer elérkezik a munkaképtelen kor, s egyemberként sorakozzon az idősebb korában létét biztosító egyesületben. Az idősebbeknek pedig el kell tekinteni attól, hogy 100 %-os nyugdíjat elérhessenek, mert sokszor a kevesebb is jó, ha van. Ha aztán közös akarattal a nyugbér intézményt létrehozuk és megvan a tagok szükséges létszáma, ezzel az „Egyesületi Nyugbér Intézmény” biztos alapjai is adva vannak. Benne minden tag örömet és egy életen keresztül megnyugvást talál, mert késői létlehetősége biztosítva van. Ennek gyümölcsét nemcsak akkor élvezzük amikor már a nyugbért kapjuk, kihat ez messze előre, a mindennapi életünket is nyugodtabbá teszi.

Az egyes kartársak részéről nagy és főkérdés az „Egyesületi Nyugbér Intézmény” díj járulékeinak fizetése. A felelet erre nagyon egyszerű. A nagyobb intézmények alkalmazottaitól levonják a járulékot és megvannak, meg kell hogy legyenek a levonáson kívül kapott fizetésükkel. A kisebb intézmények alkalmazottai pedig, mert nem vonnak le tőlük nyugdíj járulékra, fizessék be önként és tekintsék olybá, mintha az önként befizetett díjat levonnák és meglesznek, mert meg kell hogy legyenek az ide fizetett összeg hiányával is. Ne várjuk, hogy valaki pressióval vagy esetleg törvénnyel kényszerítsen minket a saját jólétünk előmozdítására, hanem intézzük azt el magunk, az önmagunkkal és családjainkkal szemben tartozó kötelességből. A járulék fizetését se tekintsük tehernek. Valójában nem is teher az, hanem önbizalmunkat, életkedvünket fenntartó kedves kötelesség. Most még elvonhatjuk fizetésünkben és nélkülözhetjük a díj-járulékból fizetett pengőket, de ha most nem fizetjük, ismétlem, később jaji

nekünk. Mi-is arra a sorsra jutunk, amire oly sok kartársunk jutott, akik valahogyan elmulasztották öregkorukra magukat biztosítani.

A nyomorba jutottak tucatjával vannak, s ezek közül okulás céljából egy esetet említek. A „Mevme” legutóbbi választmányi ülésén részt vett egy érdekemben, tiszteletben és becsülésben megöszült kartársunk, ahol több kegydíjas kartársunk nevében előadta panaszát és kérte az egyesület vezetőségének erkölcsi támogatását. Elmondta, hogy a kegydíjas kartársak általánosságban milyen rossz helyzetben vannak, s néhány esetet kiemelve, nevek említésével mondta el az illető kartársak helyzetének megdöbbentően nyomorúságos körülményeit. Van köztük falu szegénye is, akit a falu lakossága tart el. Kapnak havonként és fejenként 50 kgr. búzát kegydíjul, ami valóban kevés ahhoz, hogy valaki abból munkaképtelen korban fönntartsa magát. Távol áll tőlem még a gondolata is, hogy öreg, munkában kimerült kartársaimnak szemrehányást tegyek, (éppen elég a bajuk) hanem egyenesen a még erőteljes kartársak okulása végett említettem fel az esetet. Ugyebár, öregkartársaink is voltak egykor erőteljesek, de az élet küzdelmei közt megfeledkeztek arról, hogy nyugbér intézményt létesítsenek. Ha azt egyszer, régen felállítják, a járulékot, ha néha nehezen is, de befizetik, ma az 50 kgr. havi búzakegydíj mellé még kapnának 2-400 kgr. buza értéket és a nyomor nem volna olyan mélységes.

Az „Egyesületi Nyugbér Intézmény” felállításának előmunkálatai folyamatban vannak. A „Mevme” vezetősége ambícióval és energiával egyengeti a célhoz vezető utat, s fáradságot nem ismerve, kutatja a legkedvezőbb lehetőségeket. Ne higgyük azonban, hogy a vezetőség isteni hatalommal rendelkezik, hogy saját erejéből képes lesz nélkülünk is nyugdíj egyesületet létesíteni. Ahhoz szükséges, hogy mi is ott legyünk, szükséges, hogy nagyon sok tag legyen. A tagok összessége képezi a nyugdíj egyesület erkölcsi, az általuk befizetett díjak pedig az anyagi alapját. **Ne tévesszük tehát szem elől ezt az elengedhetetlen kelléket, legyen tagja az előbb megnyugvást, később mindennapi kenyeret adó „Egyesületi Nyugbér Intézménynek” az erdészeti segédszemélyzet összessége.**

Szy Ferenc m. kir. erdőőr

Szy Ferenc kedves kar és tagtársunk itt adott közleménye, igazán sajtáságos véletlen folytán most, és épen jókor jött. Mintha megérezte volna, hogy a fenti közleményében közölt abszolút igazságok tényként való leszögezésére, éppen most van leginkább szükségünk.

Abban, hogy a karácsonyfa alatt, a karácsonyi szent-esték békés hangulatának hatása alatt, lélekben magába mélyedve, lelki szemeivel kartársainak szomorú sorsát és nyomorát szemlélve, bensőjében a leírt igazságok oly szépen mintegy kikristályosodtak, s ezeket az igazán ragyogó kristálytisza igazságokat, szavakba öntve oly igen szépen leírta, mindez, nemcsak azt bizonyítja, hogy ő egész lelkével átérzi és átérti kar és tagtársainak vígasztalan jelenét, de bizonyítja azt is, hogy teljesen helyesen, megértő lélekkel, látja azt, amit teniök kell, hogy a jövőjük ne legyen a múltéhoz hasonlóan gyászos, de egy reményteljes és jobb jövő legyen. — Mint jó keresztények meggyőződéssel hisszük azt is, hogy ebben az ő karácsonyi jövőbelátó lelki magába-

mélyedésében, s az így életre kelt és papírra került igazságaiban bizonyára benne van, az az isteni útmutatás is, amellyel az, a mindannyiunkat vezérlő Mindenható int, a szeretet parancsának teljesítésére, a feleségeink gyermekeink jövőjéről való köteles gondoskodásra. Nagyrészt ennek tulajdonítjuk azt, az előbb említett igazán sajtáságos tény, hogy Szy Ferenc kar- és tagtársunk fenti közleménye, éppen akkor érkezett hozzánk, amikor mi az „Egyesületi-Nyugbér-Intézmény” előmunkálatait befejezve, — amint mondani szokás, — már éppen az utolsó simításokat végezzük az alapszabályokon.

Hogy mennyire igaza van Szy Ferenc kartársunknak, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, az itt közölt másik levél, melyet ugyancsak egy sajtáságos véletlen folytán, nyugdíjaztatása alkalmából szerzett szomorú tapasztalatai alapján, Mazányi Imre primatiális körvadász, karunk nesztora küldött be most nekünk:

Kar- és tagtársaimhoz!

Mint egyesületünk rendes tagja, kötelességemnek tartom, hogy felhívjam Kar- és Tagtársaim figyelmét arra, mily igen nagy szükségünk van egy nyugbér-intézményre. Ime lássátok, én folyó év Január hó 1-től lettem nyugdíjazva. Helyes! Elvégre is, nem szolgálhat az ember a végletekig, s épen elég 54 esztendő a szolgálatból, 72 éves korrál. Ha az, amit adnak igazán a nyugbérnek nevezhető volna, pedig még csak nem is alamizsna, egy hónapra ötven pengő és egyéb semmi, kérdem nyugbérnek nevezhető-e ez a még csak nem is alamizsna? Meglehet-e ebből élni egy családnak? Igen mert pld. én bár 72 éves vagyok tényleg még családos ember vagyok, van hála Istennek, egy élő feleségem, egy szerencsétlen hadiözvegy leányom, és egy gyermek, a kis unokám. A leányom kap havi 5 pengő hadiségelet és gyermeke után 75 fill. segélyt. Már most tessék ebből lakbért, tüzelőt, ruhát, élelmezést fedezni. Hát nyugbér ez, uraim? Egész életemen át azért küzdöttem, hogy öreg napjaimra, nyugalmas megélhetést biztosítsak magamnak és családomnak, s mihaszna?!... Most negyedmagammal $50 + 5 \cdot 75 = 55 \cdot 75$ pengőből 54 évi szolgálat után 72 éves korban éljek ahogy tudok, ha tudok. Bárhová fordulok, mindig és mindenütt süket fülekre találok. Kérvényeztem, könyörgtem, nemcsak a magam, hanem társaim érdekében is, mindhiába, én aki az uradalmi nyugbér-alapba befizettem kapok ily semmiséget, de akik nincsenek benne még ennyi kegydíjat sem kapnak. Felhozok egy másik szomorú példát is, néhai Haiszler Károly erdőőr 36 évet szolgált az uradalomban, felesége 4 gyermekével kap évi 24 (Huszonnégy) pengő kegydíjat. Ehhez igazán nem kell kommentár, de nincs apelláta ez ellen sem. Hát édes jó kartársaim, én aki nemcsak a primácia, de talán az egész csonka haza erdészeti és vadászati személyzetének vagyok nesztora, én kérlek titeket, okuljatok míg nem késő szomorú példánkon. Ha mi ezelőtt, nem ötven, de legalább harminc vagy húsz évvel, megalakítottuk volna egyesületünket és annak kebelében egy nyugbér intézményt, melybe belépve és befizetve gyűjthettünk volna pótlást ehhez a mi silány kis nyugbérünkhöz valamennyit is, akkor most nem volna inség és nyomor a rémes sorsunk 72 éves korban 54 évi kemény és hűséges szolgálat után. Alakítások meg haladéktalanul a mi kedves egyesületünk kebelében a ti nyugbér-intézményteket, lépjete be

valamennyien és a mi szomorú sorsunk legyen intő-példája annak, hogy magatok és családaitok jövője minden áldozatot megér, gyűjtsetek magatoknak amíg nem késő.

Kartársi üdvözzel!

Tardos, 1931. február hó 9-én.

Mazányi Imre
hercegprimási uradalmi körvadász.

Mindkét levél egyben fényesen igazolja vezetőségünk előrelátását, mellyel már két évvel ezelőtt felvette egy nyugbér intézmény megalapításának eszméjét, amelynek megvalósításában hosszas, fáradságos és igen körültekintő előtanulmányok után immár odáig jutott, hogy elismert szakemberekkel, matematikusokkal végre sikerült összeállítani egy olyan táblázatot, mely minden tekintetben a mi igényeinknek, viszonyainknak a legmegfelelőbb, s amely bizonyára az összes kar- és tagtársainknak lehetővé teszi azt, hogy úgy a maguk, mint családjaik, feleségeik és gyermekeik jövőjéről, aránylag igen csekély áldozattal, kellően gondoskodhassanak.

Nagyon fárasztó, hosszadalmas és nagy munka volt az, amíg idáig eljutottunk, nincs is itt arra elegendő terünk, hogy leírjuk mennyi tárgyalást folytattunk le, hány pénzintézettel, kikkel, és mily körülmények között. Minderről esetleg majd nyugalmasabb időkben lesz lehetséges részletesebb beszámolót írni. A lényeg azonban az a tény, hogy vezetőségünk sok-sok munka, idő, fáradság és elkerülhetetlenül szükséges anyagi áldozatok árán, odáig jutott el, hogy az „Egyesületi-Nyugbér-Intézmény” — alapszabály tervezete, és a vonatkozó — „Egyesületi-Nyugbértáblázat” — nagy biztosító intézeteknél működő szakértő matematikusok által végzett és ellenőrzött számítások alapján, már teljesen elkészült, s azt itt alább teljes egészében közöljük, hogy azt Egyesületünk minden egyes tagja és kartársaink áttanulmányozhassák és magukévá tehessek.

Természetesen köszönettel veszünk minden tárgyilagos hozzászólást, esetleges elfogadhatónak bizonyuló módosító javaslatot, és készséggel adunk bármi tekintetben felmerülő kérdésekre részletes felvilágosítást, annál is inkább, mert most télvíz idején nem tudunk sehol semmi körülmények között semmiféle gyűlést, sem összehívni sem megtartani, mert kar és tagtársaink országszerte épen ilyenkor a legerősebben vannak szolgálatilag igénybe véve a termelésnél, szállításoknál és vadászatoknál, de meg az időjárás viszonyosságai miatt sem tudják ilyenkor szolgálati helyeiket elhagyni, s így egy gyűlés megtartása teljességgel lehetetlen is volna.

Azonban az „Egyesületi Nyugbérintézmény” létesítésére ma már elérkezett a tizenkettedik óra, nem lehet, de nem is célszerű a megvalósítást most már tovább halogatni, mert a *tökegyűjtés a legfontosabb* és kár minden percért, amellyel későbbben kezdenénk azt meg, azért úgy véljük a legcélszerűbb lesz az, hogy itt az alábbiakban közölve az alapszabályokat és a táblázatot egyben ennek alapján hozzá látunk mostmár, a gyakorlati kivitelhez azaz a tényleges megvalósításhoz.

Minthogy azonban a gyakorlati kivitel előkészítéséhez ismét az szükséges, hogy az „Egyesületi Nyugbérintézmény”-be belépő tagokról már kezdettől fogva pontos nyilvántartást vezethessünk, amelyet a ma már mindenfelé legcélszerűbbnek bizonyult kartoték rend-

szer szerint kívánunk vezetni, továbbá tagsági igazolványokat kell készíteni, az alapszabályokat kell sokszorosítani, belépési nyilatkozatokat kell nyomtatni, megfelelő munkaerőről kell gondoskodni, s végül rendszeres propagandáról, valamint az orvosi vizsgálat megszervezéséről is gondoskodnunk kell, de ezen felül is még sok minden, itt a hely szűke miatt fel nem sorolható teendők válnak szükségessé, mindez pedig előre láthatóan és a dolog természetéből folyólag tetemes költséget igényel, nehogy esetleg nagyobb arányú beszerzéssel, felesleges kiadásokat okozzunk egyesületünknek, okvetlenül és elkerülhetetlenül szükséges tudnunk azt, hogy az „Egyesületi Nyugbérintézmény” melyet alább közölt alapszabályok és táblázat alapján ezennel megvalósíthatónak nyilváníthatunk megindulásakor hány taggal fog megindulni, illetve hány tag fog az intézmény tagjainak sorába belépni? (Az ez irányú felhívásunk alkalmával amikor a személyi adatokat kértük be, statisztikai adatgyűjtés céljából, már akkor 600 tag jelentette belépési szándékát.) Ezért ezúton arra kérjük tag- és kartársainkat, hogy az alább közölt alapszabályok és „Nyugbértáblázat” alapján addig is, amíg a végleges „Belépési-Nyilatkozat”-blankettákat kinyomatjuk, szíveskedjenek már most „Az Egyesületi Nyugbérintézménybe” való belépési szándékukat véglegesen és kötelező erővel levelezőlapon Egyesületünk ügyvezető Igazgatójának (Cím: M. E. V. M. E., Újpest, Damjanich-utca 5. sz.) mielőbb bejelenteni és a csatolt befizetési lap felhasználásával, az egyszersmindenkorra szóló táblázat szerinti beíratási díjat beküldeni, annál is inkább, mert csak így tudjuk végleg és tényleg az „Egyesületi Nyugbérintézmény”-t megvalósítottként tekinteni, és a közgyűlésre az előkészítő munkálatokat kellően elvégezve, a közgyűlést összehívni s az intézmény megalakulását tényként is kimondani.

Végül még itt említjük meg azt is, hogy a befizetendő díjjárulékokból képződő tőkeösszeget a M. Kir. Postatakarék pénztárnál fogjuk kötött betétként kezelteni, illetve gyümölcsözően elhelyezni. Hisszük és reméljük, hogy úgy egyesületünk tagjai, mint pedig az egyesületen ez idő szerint még kívül álló kartársaink teljes megértéssel fogják fogadni és méltányolni azon törekvésünket, amellyel (dicsekvés nélkül mondva) igen-igen sok időt, munkát, fáradságot, kitartó buzgó tanulmányt és jelentékeny költséget áldozva, az „Egyesületi Nyugbérintézmény”-t életre hívjuk.

Nyugodtan mondhatjuk, mi megtettük kötelességünket, most már minden további lépés csakis attól függ, hogy tag és kartársaink felismerik-e ezen intézmény létesítésének a jövőre nézve leírhatatlanul nagy horderejét és lelkiismeretbeli kötelességüknek ismerik-e úgy önmaguk, mint feleségeik és gyermekeik érdekében jövőjükéről kellően gondoskodni olyképen, hogy az „Egyesületi Nyugbérintézmény” tagjainak sorába haldéktalanul belépnek.

A M. E. V. M. E. vezetősége.

Nádaskay Richard

m. kir. főerdőszámtanácsos.
mint a M. E. V. M. E. ügyv.-igazgatója.

ifj. Mailáth József gr.

mint a M. E. V. M. E. elnöke.

Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete.

Nyugbér Intézményének Szabályzata.

Röviden: „M. E. V. M. E. Nyugbér Szabályzat.”

1. §.

Az egyesületi nyugbérintézmény alapja:

Az egyesületi nyugbérintézmény alapja az egyesület tagjainak egy nyugbérintézmény létesítésére vonatkozóan, a közgyűléseken ismételtlen egyhangúan kifejezett akarata, az az elvitathatatlan megnyilatkozása az összes tag- és kartársaknak, hogy egy ilyen intézményre elodázhatatlanul szükség van, továbbá az, hogy az egyesület alapszabályainak 8. és 9. §§-ai egy ilyen intézmény létesítését előírják s végül az, hogy a M. Kir. Belügyminisztérium 303,577/1928. VII. B. M. sz. rendeletével alapszabályainkat jóváhagyva, egy ilyen intézmény létesítésének lehetőségét megadta.

2. §.

Az egyesületi nyugbérintézmény célja:

Az egyesület kebelében létesített nyugbérintézmény célja az, hogy az egyesület tagjai és családjaik részére az aggkor, rokkantság, a teljes munka- és keresetképtelenség, valamint a családfő elhalálozása esetére a tagoknak és családjaiknak a nyomortól, ínségtől való megmentését tegye lehetővé azáltal, hogy a tag önmagának és feleségének nyugellátást, illetve nyugbért, gyermekeinek pedig neveltetési járulékot biztosíthasson.

3. §.

Az egyesületi nyugbérintézmény tagjai:

Az egyesületi nyugbérintézmény tagja lehet mindenki, aki a M. E. V. M. E.-nek egyébként is tagja, azaz, az egyesületi nyugbérintézménynek tagjává válik mindazon M. E. V. M. E. tag, aki a nyugbérintézmény belépési nyilatkozatát is aláírta, aki 18. életévét már betöltötte, de még az 50 évét meg nem haladta (nem haladta túl) s aki kötelezi magát arra, hogy a vállalt díjfizetési kötelezettségének eleget tesz, s aki ez alapon a díjjárulékokat tényleg pontosan fizeti is.

4. §.

A tagfelvétel módja:

A M. E. V. M. E. nyugbérintézményébe a tag felvétele úgy történik, hogy a magát felvétetni kívánó egyén, ezen szándékát az egyesülettel írásban közli.

Az egyesület az ilyirányú bejelentésre az illető jelentkezőnek „Belépési Nyilatkozatot” küld, amelyet a jelentkező fél két tanu jelenlétében aláír és a két tanuval is aláírat, akik ezen aláírásukkal a belépni kívánó új tag sajátkezü aláírását hitelt érdemlően igazolják. A belépni kívánó egyenlőre a neki legközelebb eső községi (lehetőleg tiszti orvossal magát megvizsgáltatni köteles, városban tiszti vagy közkórházi orvossal) az erről szóló orvosi bizonyítvánnyal igazolni tartozik azt, hogy a felvétel időpontjában teljesen egészséges (azaz, hogy semmiféle ragályos vagy súlyosabb természetű szervi baja nincsen.) Ezen orvosi bizonyítványt a belépési nyilatkozathoz csatolva azzal egyidejűleg beküldi. Ezután az egyesület az illető részére kiállítja tagsági igazolványát, melynek megküldésével az illetőt a felvételtől értesíti, ezzel egyidejűleg az újonnan felvett tagra nézve az önként választott díjjárulék fizetésének kötelezettsége is megkezdődik.

5. §.

A tagok jogai és kötelezettségei:

Minden újonnan belépő tag önmaga szabadon választhatja ki az alábbi táblázatból azt az évi nyugbérösszeget, amelyet teljes munka- és keresetképtelensége, megrokkánása, avagy aggkorára elérni óhajt, amely egyben anyagi helyzetének is leginkább megfelel. Ezáltal természetesen minden egyes tag az önmaga által szabadon választott évi teljes nyugbérösszegnek megfelelő díjjárulék rendszeres, folytatólagos és pontos befizetésére kell, hogy kötelezze magát, mert annakidején természetesen azt, a tényeg fizetett díjjárulékoknak megfelelő nyugbérösszeget fogja kapni, amelyet önmaga szabadon választott, minden tag tehát elsősorban önmagával, másodsorban családjával szemben teljesíti kötelességét a díjjárulék pontos és rendszeres befizetésével. A díjjárulék, melynek fizetésére a belépő tag kötelezettséget vállalt, minden hó elején, de legkésőbb a hó 10. napjáig okvetlenül befizetendő.

6. §.

A befizetés elmulasztásának következményei:

Általában a befizetések hosszabb ideig tartó elmulasztása, illetőleg az önként vállalt kötelezettségnek hat, 6 hónapot, meghaladó időn át történt elhanyagolása, illetve nem teljesítése, a mulasztást elkövető tagnak, a nyugbérre való igényjogosultságának, valamint a már befizetett díjjárulékok összegére való igényének teljes és végleges elvesztését vonja maga után.

7. §.

A befizetések esetleges rövidebb ideig való szüneteltetése:

Kivételesen oly esetekben, amikor hitelt érdemlően beigazolható, rendkívüli esetek vagy olyan rendkívüli körülmények a befizetések elmaradásának okozói, amelyek egyben a jövedelem kereset (fizetés) teljes elmaradását (elvesztését) is okozzák és az ebből eredő szü-

netelése a befizetéseknek nem tartott tovább egyhuzamban hat, 6 hónapnál, úgy a díjjárulékok, folytatólagos fizetésének a hetedik, 7 hó elején történő újrafelvétele esetében, valamint az elmaradt díjjárulék összegek és időközi kamataiknak utólagosan (pótlólag) történő befizetésével (kivételes esetekben esetleg előzetesen megállapított havi részletekben) a jogfolytonosság ismét visszaállítható, azaz a fizetésnek ily módon való újrafelvétele a tag jogai is csorbítatlanul folytatólagosan ismét érvénybe lépnek.

8. §.

Újrafelvétel:

A nyugbérintézmény tagjainak sorából a díjfizetés elmulasztása miatt kiesett tag újrafelvétele kérheti, ez esetben azonban csak mint új tagnak, az újrafelvétel időpontjától számítanak jogai és kötelezettségei, de az előző (rég) tagságából folyólag (visszamenőleg) igényeket nem támaszthat.

9. §.

A tagság időtartama:

A tagság időtartama általában a teljes nyugbér-elérésére negyven, 40 év. Azonban az egyesületi nyugbér intézmény minden tagja már tíz, 10 év után, tehát a tizenegyedik, 11 év elejétől, a magaválasztotta nyugbérösszeg negyven, 40 %-ára igényjogosult. Ezen 40 % minden további évben 2 %-kal emelkedik, úgyhogy a 40-ik évvel a teljes 100 %-ot eléri. Aki baleset vagy betegség folytán teljes munka és keresetképtelenné vált, azaz bár akármilyen másnemű munkára is teljesen alkalmatlanná vált, az a teljes munka és keresetképtelenségének megállapítása időpontjáig szerzett %-os arányú nyugbérösszeget kapja.

10. §.

Az özvegyek és árvák ellátása:

A nyugbérre jogosult tag elhalálása esetén amennyiben a díjfizetési kötelezettségének az elhalálozás időpontjáig eleget tett, úgy az özvegye nyugbér címén az elhalt tagot megillető nyugbérösszegnek felét (50 %-át) kapja. A 18 éven aluli gyermekek (árvák) neveltetési járulék címén az elhalt tagot megillető nyugbérösszegnek fejenként $\frac{1}{5}$ -ét kapják, de ha több gyermek van, akkor a gyermekek neveltetési járuléka és az özvegy nyugbérre együttvéve nem lehet magasabb összegű, mint amennyi a nyugbérre jogosult elhalt tag nyugbérre lett volna, az elhalálozás időpontjában.

11. §.

A nyugbér összeg megállapítása.

A nyugbér intézménynek minden tagja az 5. §-ban foglaltak szerint önmaga állapítja meg nyugbérének azon évi összegét, amelyet aggkorára, illetve megrokkánása esetére élvezni óhajt. Ezen célra szolgál az alábbi táblázat:

Nyugbér-Táblázat

Belépési életkor: 20—30 éves korig.

Ha a választott nyugbér évi összege:	akkor a fizetendő díj-járulék összege:		Belépéskor fizetendő beiratási díj:
évi 120 pengő	havi 1 P — f.		1931. VII. 1-ig
" 240 "	" 2 " — "		egyszers-
" 360 "	" 3 " — "		mindenkorra
" 480 "	" 4 " — "		kettő (2) pengő.
" 600 "	" 5 " — "		1931. VII. 1-től
" 720 "	" 6 " — "		kezdve
" 840 "	" 7 " — "		hat (6) pengő.
" 960 "	" 8 " — "		
" 1080 "	" 9 " — "		
" 1200 "	" 10 " — "		

és így tovább.

Belépési életkor: 30—40 éves korig.

évi 120 pengő	havi 1 P 50 f.	Belépéskor fizetendő beiratási díj:
" 240 "	" 3 " — "	1931. VII. 1-ig
" 360 "	" 4 " 50 "	egyszers-
" 480 "	" 6 " — "	mindenkorra
" 600 "	" 7 " 50 "	három (3) pengő.
" 720 "	" 9 " — "	1931. VII. 1-től
" 840 "	" 10 " 50 "	kezdve
" 960 "	" 12 " — "	kilenc (9) pengő.
" 1080 "	" 13 " 50 "	
" 1200 "	" 15 " — "	

és így tovább.

Belépési életkor: 40—50 éves korig.

évi 120 pengő	havi 2 P — f.	Belépéskor fizetendő beiratási díj:
" 240 "	" 4 " — "	1931. VII. 1-ig
" 360 "	" 6 " — "	egyszers-
" 480 "	" 8 " — "	mindenkorra
" 600 "	" 10 " — "	1931. VII. 1-ig
" 720 "	" 12 " — "	négy (4) pengő.
" 840 "	" 14 " — "	1931. VII. 1-től
" 960 "	" 16 " — "	kezdve
" 1080 "	" 18 " — "	tizenkettő (12) P.
" 1200 "	" 20 " — "	

és így tovább.

Belépési életkor: 50—60 éves korig bezárólag.

Ez a tabella, mint az egyesület által különös kivételképen csak tagjainknak nyújtott kedvezmény, kizárólag csak 1931. évi VII. 1-ig belépő tagjaink részére áll fenn és 1931. VII. 5-ével érvénytelenné válik s azontúl már csak bezárólag 50 éves korig vehetünk fel tagokat a nyugbérintézménybe.

Ha a választott nyugbér évi összege:	akkor a fizetendő díj-járulék összege:	
évi 120 pengő	havi 3 P — f.	Belépéskor fizetendő beiratási díj:
" 240 "	" 6 " — "	egyszers-
" 360 "	" 9 " — "	mindenkorra
" 480 "	" 12 " — "	tíz (tíz) pengő.
" 600 "	" 15 " — "	
" 720 "	" 18 " — "	
" 840 "	" 21 " — "	
" 960 "	" 24 " — "	
" 1080 "	" 27 " — "	
" 1200 "	" 30 " — "	

és így tovább.

A fenti „Nyugbér-Táblázat”-ban feltüntetett évi összegeknél magasabb összegű nyugbér is elérhető, illetve választható, mert a díj-járulékok, fenti táblázatban feltüntetett havi összegeinek minden további havi aránylagos emelése, a fenti táblázatban feltüntetett évi nyugbér-összegnek további évi 120 pengővel való emelését teszi lehetővé.

(Megjegyzés: A fenti „Nyugbér-Táblázat”-ban a megejtett számítások alapján feltüntetett havi díj-járulék összegek a megengedhető és lehető legminimálisabban, ily alacsony díj-járulék összegek mellett semmi-féle más intézet nem vállalta, a nyugbér intézmény létesítését. Egyesületünk is csak úgy és azért vállalja így a kötelezettségeket, mert számít azzal a lehetőség-gel, hogy egyrészt a jövőben a gazdasági helyzet Európa szerte okvetlenül meg fog változni s e tekintetben határozottan javulás remélhető; másrészt ezzel kapcsolatban az élet, illetve a megélhetési viszonyok javulása folytán a pénz vásárló-ereje is növekedni fog s ezáltal az évi nyugbér-összegeknek a mai viszonyok mellett látszólag alacsony volta is megszűnik, illetve annak idején a megélhetés biztosítására elégségesek lesznek. De számíthatunk arra is, hogy egyrészt a birtokosok, illetve a kenyéradók is be fogják látni hamarosan azt, hogy intézményünk támogatásával, önmagukat mentesítik súlyos anyagi tehertől, aránylag igen csekély áldozattal, ha az itt a 14-§-ban megállapított fejenkénti és havonkénti öt (5) pengő hozzájárulást vállalják. Végül az idők folyamán Egyesületünknek nem egy módja lesz arra, hogy gyűjtések és pártfogók adományaival a nyugbér-intézmény tőkét úgy növelje meg, hogy esetleg idővel magasabb nyugbér-összegeket is fog utalványozhatni nyugalomba vonuló tagjainak. Mindezeket a matematikusok is figyelembe vették számításaiknál s csak így vált lehetővé az ily alacsony díjtételek megállapítása. Kiinduló pontnak olcsóbbat és jobbat a fenti táblázatnál a lelkiismeretesen — szakértő matematikusok által — megejtett számítások nem mutatnak lehetségesnek.)

Például: ha egy 25 éves férfi havi 12 pengő fizetésére kötelezi magát, akkor 65 éves korától kezdve évi 1200 pengőt, vagyis havi 100 pengő nyugdíjat fog élvezni.

Ha egy 39 éves férfi belépésekor havi 15 pengő díjjárulék fizetésére kötelezi magát, akkor negyven év után igényjogosultságot szerzett évi 1200 pengő teljes összegű nyugbére. Ugyan-ennek az egyénnek amennyiben idő előtt például 65 éves korában válnék teljesen munka és kereset képtelené, ez esetben tehát 26 évi díjfizetés után részére a választott nyugbér összeg 72 0/0-a vagyis 864 P évi nyugbér jár. Pld: Ha egy 30 éves férfi a belépéskor havi 8 P 25 fill. díjjárulék fizetésére kötelezi magát akkor 40 év után igényjogosultságot szerzett évi 660 pengő teljes összegű nyugbére. Ugyanennek aférfinak 54 éves korában tehát 24 évi díjfizetés után a részére választott nyugbér összegnek 68 0/0-a vagyis évi 448 P nyugbérjár. Mint a fenti három példa is bizonyítja a nyugbér táblázat alapján, bárki könnyen meghatározhatja az anyagi helyzetének megfelelő havi díjjárulék összegét illetve azt az évi nyugbérösszeget melyet elérni óhajt.

12. §.

A nyugbérösszeg emelése magasabb díjjárulék mellett:

Aki kisebb összegű nyugbért választott illetve alacsonyabb összegű díjjárulék fizetésére kötelezte magát de idővel (pl. ha jobb anyagi körülmények közé jut) nagyobb összegű nyugbért óhajt elérni, illetve magasabb díjjárulék fizetésére hajlandó, az az illetén szándékát, az egyesületnek írásban bejelenti, s a bejelentést követő hó 1-től, már a magasabb díjjárulékot fizeti. Az egyesület ily esetben megállapítja, hogy a tag belépése illetve az alacsonyabb díjjárulék fizetésének időpontjától a bejelentés illetve a magasabb összegű díjjárulék fizetésének megkezdése időpontjáig, a tag mennyi ideig fizette az alacsonyabb díjjárulékot, s ezen időre az alacsonyabb és magasabb díjjárulék összegek közötti különbség összegét és kamatait kiszámítja, s az így mutatkozó különbözeti összeget a tag fizetési kötelezettségének még hátra lévő idejére, havi részletekre elosztva, a különbözeti összeg 1 havi részletével a magasabb díjjárulék összegét felemeli.

13. §.

A nyugbérösszeg leszállítása alacsonyabb díjjárulék mellett:

Azon tag aki (pl. Ha időközben hosszabb ideig tartó állástalanság következtében, rosszabb anyagi viszonyok közé jut) a választott nagyobb nyugbér összeg és a választott magasabb díjjárulék fizetési kötelezettsége helyett kisebb nyugbérösszeg illetve alacsonyabb díjjárulék megállapítását óhajtja, annak az egyesület a belépés időpontjától a leszállítás időpontjáig, a már befizetett magasabb díjjárulékok összegét megállapítja, s a tag fizetési kötelezettségének még hátralévő idejére, havi részletekre elosztva beszámítja, s így fizeti azután a tag a kívánt alacsonyabb díjjárulékokat.

14. §.

Amennyiben a nyugbér intézménybe belépő tag anyagi körülményei (jövedelmének elégtelensége) csak a kisebb (minimális) összegű díjjárulék fizetésére nyújtana lehetőséget, vagy oly esetben amikor a jövedelem elégtelensége miatt az alkalmazott nem volna képes a nyugbér intézménybe belépni, ily esetben az illető alkalmazott helyett a kenyéradó gazdája, az erdőbirtokos vállalkozója el a díjfizetések kötelezettségét. Az az erdőbirtokos aki hajlandó az alkalmazottja után, havonként, vagy ha több alkalmazottja van, havonként és fejenként (minimum) legkevesebb havi öt 5 pengő díjjárulék rendszeres befizetésére kötelezettséget vállalni, vagy az alkalmazottja által vállalt díjjárulékhoz hozzájárulni, az, az alkalmazottjának ugyancsak a táblázat szerinti nyugbérösszeget biztosítja. Ez esetben az alkalmazott az ezen befizetésnek, a fenti szabályok és táblázat szerinti megfelelő nyugbér összeget kapja.

Mindazon erdészeti és vadászati alkalmazottak, akik az 50-dik életévüket már meghaladták, a teljes munka és keresetképtelenség (rokkantság) esetére oly módon gondoskodhatnak magukról, hogy belépnek az „Egyesületi Nyugbér Intézménybe” és egyszersmindenkora szóló (fix) összeget biztosítanak maguknak, amelyet elhalálkozásuk esetére a törvényes jogutódjának (feleség, gyermek) fizettetik ki.

15. §.

Temetkezési segély kiutalása:

A „Nyugbér Intézmény” tagjainak elhalálkozása esetén, az elhalt tag özvegyének egy egyszersmindenkora szóló temetkezési segély összeget utalványoz. Az utalványozható temetkezési segély összegét a nyugbérintézmény intézőbizottsága állapítja meg, a viszonyoknak megfelelően, az ügyvezető-igazgató javaslatának figyelembevételével.

16. §.

Az egyesületi nyugbérintézmény tőkeképzése:

Az egyesületi nyugbérintézmény a szükséges tőkét, az intézmény tagjai által befizetett díjjárulékokból, az időközben adományozásokból és más esetleges hozzájárulásokból, s az esetleg más módon bevételezett, illetve befolyó összegeknek gyümölcsöztetéséből növeli, illetve képi. Az ily módon képződő tőke, az intézmény intézőbizottságának, valamint a felügyelőbizottságnak ellenőrzése alatt áll és a m. kir. postatakarékpénztárnál kötött betétként kezelendő. Az intézőbizottság hozzájárulásával azonban első helyre betáblázva, (ingatlanra) az ingatlan becsértéke egyharmadának megfelelő összegben, gyümölcsöztetés céljából kihelyezhető (pld. magasabb kamatoztatás céljából.)

17. §.

Az egyesületi nyugbérintézmény intézőbizottsága:

Az egyesületi nyugbérintézmény összes ügyeit egy (öt) 5 tagú intézőbizottság intézi, melynek tagjai mindenben egyetemlegesen felelősek. Az intézőbizottságnak elnöke, hivatalból a M. E. V. M. E. mindenkori elnöke. Az intézőbizottság előadója (ügyvezetője) hivatalból a M. E. V. M. E. mindenkori ügyvezető-igazgatója, aki egyúttal az elnöknek távollétében helyettese is. Az intézőbizottság tagjai, a közgyűlés által, az ügyvezető-igazgató javaslatának figyelembevételével megválasztott három, (3) bizottsági tag. Tagsági idejük 3 év, amikor is újból megválaszthatók.

Az intézőbizottság, egybehívásáról a szükséghez mérten, de legalább két hetenként, az ügyvezető-igazgató kell, hogy gondoskodjék. Az intézőbizottság a nyugbérintézmény összes ügyeit, az ügyvezető-igazgató javaslatának figyelembevételével, szavazás útján intézi, egyenlő szavazatok esetén az elnök szava dönt.

18. §.

A nyugbérintézmény felügyelőbizottsága:

Az egyesületi nyugbérintézmény pénzkezelését és számadásait egy három, 3 tagú felügyelőbizottság ellenőrzi, amelynek tagjait ugyancsak az ügyvezető-igazgató javaslatának figyelembevételével szintén a közgyűlés választ meg 3 évre. A felügyelőbizottság tagjai az intézőbizottság tagjaival együtt, ugyancsak egyetemlegesen felelősek, az intézmény vagyongazdálkodását illetően és legalább évente kétszer kötelesek az intézmény pénzkezelését és számadásait megvizsgálni.

19. §.

Peres Ügyek intézése:

Az esetleges peres ügyek intézését az egyesület jogtanácsosa (ügyésze) látja el.

Az „Egyesületi Nyugbérintézmény“-t per-esetében szintén az egyesület jogtanácsosa (ügyésze) képviseli, akit az ügyvezető-igazgató javaslata alapján, a közgyűlés választ meg három (3) évre. Per esetén minden egyesületi tag a budapesti központi kir. járásbírószágot tartozik illetékesnek elismerni.

20. §.

Az egyesületi nyugbérintézmény munkaerőinek díjazása:

Az egyesületi nyugbérintézmény intézőbizottságának, felügyelőbizottságának és irodai munkaerőinek díjazása céljából az intézőbizottság az ügyvezető-igazgató javaslata alapján tiszteletdíjak utalványozását, a beigazoltan végzett munka minőségének és mennyiségének szemelött tartásával, a szükséghez mérten és a mindenkori viszonyoknak megfelelően engedélyezi.

21. §.

A tagfelvétel kivételes esetei. A karhoz nemtartozók felvétele:

A nyugbérintézmény tagjai közé, kivételesen és indokolt esetekben olyan egyének is felvehetőek, akik bár nem tartoznak szigorúan véve az erdészeti és vadászati műszaki segédszemélyzethez (pld. fatelep, fűrésztelep kezelői, vagy magánuradalmi, erdészeti számtartók és mérnökök) de hajlandók az egyesület pártoló tagjai közé belépni és hajlandók az ilyen esetekre megállapított 25 %-al magasabb díjjárulékok fizetésére kötelezettséget vállalni s azt pontosan és rendszeresen tényleg befizetni.

22. §.

A Nyugbérintézmény szabályzatának módosítása:

A nyugbérintézmény szabályzatának módosítása adott esetekben, az ügyvezető-elnök javaslata alapján, az intézőbizottság hozzájárulása után, a közgyűlés hatáskörébe tartozik.

*

A fenti szabályzat alapján egyesületünk ügyvezető-igazgatója a „Nyugbér Intézmény“ működésének előmunkálatait máris megkezdte s amint a kellőszámú tagfelvétel iránti bejelentés beérkezett, azonnal intézkedni fog egy rendkívüli közgyűlés összehívásával az iránt, hogy az intézőbizottság és a felügyelőbizottság megválasztásával, a „Nyugbér Intézmény“ működése tényleg megindulhasson. *Kedves Kar- és Tagtársaink! Ezzel jövőtök és családjaitok jövője a ti kezetekbe van letelve elhatározásotoktól függ további sorsotok, lelke rajta annak, aki ezután nem tart velünk!*

Erdész-vadász üdvvel!

N. R

Gyógynövények gyűjtése.

E címen lapunkban újabb, állandó rovatot nyitunk, amelynek rovatvezetői tisztét *Dr. Augusztin Béla* a m. kir. Gyógynövény kísérleti állomás vezetője volt szíves elvállalni, miáltal lapunk munkatársainak száma ismét egy illusztris-tudóssal szaporodott.

Már régebben is, de különösen az utóbbi négy év alatt, amióta a „M. E. V. M. E.“ ügyvezetői tisztességét szerény tehetségemhez mérten ellátom, szomorúan és őszinte sajnálattal tapasztaltam, az erdészeti és vadászati altisztikar szociális, kulturális, de főleg gazdasági alulmaradottságát, igazán silány megélhetési viszonyait, s váltig gondolkodtam azon mi módon volna lehetséges olyan munkaalkalmat, kereseti lehetőséget találni és adni nekik, amellyel legalább valami keveset tudnának pótolni keresetükhöz és amit rendes szolgálatuk mellett is, annak elhanyagolása nélkül, tudnának ellátni.

Ennek volt következménye az, hogy előbb a méhészkedést ajánlottam, s ezért nyitottam lapunkban a „Méhészet“ rovatot, melynek szakavatott vezetője *Ignác Sándor* a földművelésügyi miniszterium méhészeti felügyelője. A tapasztalás azonban azt mutatta, hogy még ezzel sem értem el a kitűzött célokat, mert, a méhészkedés, különösen eleinte, sok-sok türelmet, tanulást, s ami a legnehezebb: kész-kiadást jelent, más szóval befektetést, pénzt, igényel, ami sajnos csak igen keveseknek van módjában, s így a méhészkedést is, bizony csak egyes, szerencsésebb viszonyok között élő kartársaink üzhetik.

Tovább kutattam tehát, keresve olyan megoldást, mely a tömegnek, valamennyi kartársnak megfelelő segítőeszköz illetve mellék-jövedelmi lehetőség volna. Így jutottam el, a házi-nyúltenyésztés propagálásához, és most a gyógynövény-gyűjtés és termelés eszméjéhez.

A gyógynövény-gyűjtés és termelés csonka hazánkban még nincsen kimondottan megszervezve, vannak ugyan egyesek akik ezzel szakszerűen foglalkoznak, de kevesen vannak, s így e téren még tágtere nyílik a cselekvésnek.

Szerény nézetem szerint, ez, az a legmegfelelőbb foglalkozási lehetőség, amelynek ellátására épen adott speciális helyzetüknél fogva, az erdészeti és vadászati altisztikar és családjaik, valamint a nyugbérés, a szolgálatból már kiöregedett kartársaik, és a kegydíjazott özvegyek és árvák, a legjobban tudnának ellátni, s ezzel, ha mindjárt nem is, de kellő gyakorlat megszerzése után és az egyesületünk által megszervezendő kellő és szakszerű kioktatás és vezetés mellett némi kereseti lehetőséghez juthatnának.

A gyógynövény-gyűjtés is igényel, bizonyos ösmereteket, de ezeket bárki, asszony, leány, gyermek is könnyen elsajátíthatja, s figyelemmel kísérve lapunkban adott — szakszerű utasításokat tartalmazó — cikkeinket, azokat betartva, illetve azok szerint eljárva, minden fáradság és nehézség nélkül folytathatja a gyógynövény-gyűjtés mesterségét, amelyhez csak idő és türelem szükséges.

Főleg az öregek, asszonyok és nagyotbacska gyermekek üzhetik sikeresen a gyógynövény gyűjtését, csak úgy, az utak, erdőszélek, erek patakpartok mentén járva, vagy a mezőkön járkálva.

Dr. Augusztin a „Gyógynövény kísérleti állomás“ illusztris vezetője lapunk „Gyógynövény-gyűjtés“ című rovatának vezetője, igen jónak tartja ezen eszme meg-

valósítását, és így vele karöltve egyesületünk fokozatosan szándékozik, egyesületünk tagjai, kartársaink és családjaik közreműködésével egy olyan nagybőrművű gyógynövény-gyűjtő szervezetet kiépíteni, amely egyesületünk újtján szakszerű oktatás és vezetés mellett, mindazoknak, akik komolyan, szívesen, szorgalmasan és kitartóan, szándékoznak ezzel a viszonylag egyszerű és könnyű munkával foglalkozni, némi állandó keresetet fog biztosítani, s ezzel módot nyújtani arra, hogy silány jövedelmükhöz, némi pótlást szerezhessenek.

Mindazeket szemelött tartva elsősorban az szükséges, hogy mindazon tag és kartársaink, akik akár önmaguk, akár feleségeik vagy nagybácska gyermekeik, esetleg a háztartásukban élő szüleik vagy más hozzátartozóik segítségével ilymódon maguknak mellékeresetet óhajtanak szerezni, — ezen szándékukat, — hogy gyógynövény gyűjtéssel rendszeresen foglalkozni akarnak, levelezőlapon egyesületünk ügyvezetőjével (cim: „M. E. V. M.“ E. Újpest, Damjanich-utca 5. sz.) mielőbb közölni illetve bejelenteni szíveskedjenek, természetesen olvasható név és pontos lakáscímmel, egyben jelezzék azt is, hogy a családtagjaiból, kik és hányan szándékoznak ezzel foglalkozni (pld.: feleségem és leányom, vagy öreg anyám és apám). Egyelőre, tájékozással, közöljük azt is, hogy a kereset nagysága igen változó, s attól függ, hogy a gyűjtést ki és mi módon végzi, milyen időt szentel arra, és a gyűjtött növényt hogyan kezeli. Minderre természetesen a jelentkezőket kellően ki fogjuk oktatni és ahol többen és nagyobb számban lesznek csoportosíthatók oda egyesületünk illetve a kísérleti állomás oktatót is ki fog küldeni aki a megfelelő tudnivalókat az illetőknek a helyszínen fogja elmagyarázni.

Ezenkívül bárkinek, bármikor, bármire is, szívesen adunk felvilágosítást, levélbeni felkérésre.

Végül még megemlítjük, hogy átlagban véve, havi 30 – 50 – 80 – 100 pengős keresetre lehet szert tenni, de nagyobb kereset sem lehetetlen, minden a gyűjtés mikéntjétől és a gyűjtött növény mikénti kezelésétől függ, s végül a mennyiségtől.

Hiszem és reméllem, hogy ezzel tényleg meg van adva a lehetősége annak, hogy az igazán sanyarú viszonyok között élő altiszti-kar silány anyagi helyzetén ön maga tudjon némileg segíteni.

Természetesen a további kivittelt, a megszervezést, és a további teendőket illetőleg, a részletesebb és szakszerű útbaigazítást, már közvetlenül a jelentkezőkkel fogjuk annak idején közölni.

E tekintetben minden attól függ, hogy mily mértékben fog eleget tenni további tanácsainknak, amiknek követése, végre is kinek-kinek a saját érdekében áll.

Mintegy előszóként fentieket előre hocsátva, most már nyomatékosan figyelmébe ajánlom tag és kartársainknak illusztris munkatársam itt közölt ezen első, bevezető cikkét, azzal az óhajtással, bár adná Isten, hogy eszmém testet öltve, minél több erdész-vadászcsaládnak nyújtson segítséget.

N. R.

28 éves, nős, gyermektelen, szakvizsgázott erdőőr, 7 évi erdőőri és vadőri gyakorlattal erdőőri vagy vadőri állást keres azonnali belépésre.

„Szenvedélyes vadtenyésztő” jelígere a kiadóhivatalban.

Gyógynövény gyűjtés

Írta: Dr. Augustin Béla

a m. kir. Gyógynövénykísérleti Állomás vezetője.

Az általános gazdasági válság, melynek hatását hazánkban is súlyosan érezzük, fokozottabb mértékben kell, hogy serkentsen bennünket arra, hogy minden kínálkozó alkalmat felhasználjunk sivár helyzetünk javítására. A nagymennyiségben elpusztuló vadontermő gyógynövények gyűjtésével és értékesítésével is kínálkozik egy mód, hogy keresethez juthassunk. A különböző gyógynövényeket egész hazánkban, az erdőkben, azok tisztásán, szélein, valamint árkok partján, utak mentén és egyéb kihasználatlan területeken találjuk. A gazdára nézve ezek sok esetben hasznavetetlen, kellemetlen, vagy káros gyomok, mint pl. a csalán, maszlag, beléndek, öszikikerics. A gyógyászatban és a vegyiparban ellenben megbecsült nyersanyagot képeznek, mert sok értékes gyógyszer készítésére használják. Sok gyógynövény főképpen az erdőkben vagy azok környékén található. Így leginkább a nadragulya bükkösök vágásaiban, a bodza erdőszeleken, az ezerjófű, a macskagyökér tisztásainkon, a réteken, a hársfa, a tölgy pedig lombos erdeinkben. Ezenkívül itt gyűjthető egy értékes rovar, a körisbogár is bőven, amely szintén keresett cikk a gyógyászatban. Nagy előnye a gyógynövényekkel való foglalkozásnak, hogy begyűjtésüknél a legtöbb esetben a rokkantakat, öregeket, gyermekeket is felhasználhatjuk. Tehát olyanok részére is biztosíthatunk keresetet, akik különben erre alig képesek. A gyógynövényekkel azonban hasznathozóan csak akkor tudunk foglalkozni, ha rendelkezünk a szükséges ismeretekkel. Tudnunk kell, hogy melyek a keresett gyógynövények és milyen mennyiséget tudunk belőlük eladni, a növény mely részét és mely évszakban gyűjtjük, hogy kell az anyagot a gyűjtés után elkészítenünk és miképp kell azt megszáritani.

Bátran neki foghatunk a gyűjtésnek, ha mindezeket tudjuk. Ezzel sokszor olyan időt is hasznosíthatunk, amikor egyéb gazdasági munka nem akad. De természetesen nagy szorgalmat kell kifejteni és nem szabad azt képzelni, hogy fél napi gyűjtéssel egy egész heti napszámot lehet megkeresni. Ambár gyakran hozzáértő gyógynövénygyűjtéssel jóval többet lehet megkeresni a rendes napszámnál. De ez csak akkor lehetséges ha a gyűjtésnek és munkabeosztásnak a fortélyait már jól kitapasztaltuk. A gyógynövény gyűjtés előnye inkább abban van, hogy gyengébb munkaerőket használhatunk fel és az ország részére a különben elpusztuló értékeket mentjük meg. Nemcsak a hazai kereskedelem és ipar veszi át a szárított gyógynövényeket, mert ezekből igen nagy tételeket szállíthatunk külföldre is. Külföldön sokkal több gyógynövényt használnak fel mint hazánkban, de ott a gyűjtés különböző okok miatt gyakran nehéz vagy egészen lehetetlen. Így szinte korlátlanok az elhelyezési lehetőségek azokban a növényekben, amelyeket nagyobb tömegekben használnak. A gyógynövények gyűjtési ideje tavasszal kezdődik, ezért ne mulasszuk el, hogy ezzel a következő évadban javítsunk anyagi helyzetünkön.

Halálozás. Takár József nyug. m. kir. műszaki altiszt főerdőőr, egyesületünk tagja, hosszas szenvedés után Miskolcon elhalálozott.

Nyugodjék békében.

A Házinyúltenyésztők Orsz. Egyesülete, Budapest.

Értesítés!

A házinyúltenyésztéshez most a legalkalmasabb hozzáfogni, mert most sok szép kifejlett nyúl akad.

A házinyúltenyésztéssel pedig bárki, ugyyszólván ingyen kiváló fehér húst, drága prémét és értékes állati trágyát produkálhat.

Így két anyanyúl egy egész család évi hússzükségletét fedezi, ami a mai húsarak mellett nem megvetendő tétel.

A prémárú oly drága ma, hogy csak a vagyonosok szerezhetnek belőle s íme a nyúltenyésztéssel mindenki maga állíthatja elő a maga és családja prém-szükségletét.

Úgy a húsból mint a prémből, termelt feleslegét pedig jó pénzért értékesítheti.

A trágyájáért egyedül is érdemes a nyúltenyésztéssel foglalkozni. A gépüzemű munkagépek és közlekedő eszközök elszaporodásával ugyanis alig áll állati trágya rendelkezésre, pedig az nélkülözhetetlen a mezőgazdaságban és a kertészetben.

A Házinyúltenyésztés Értékesítés című szaklap szerkesztősége Budapest m. Csillaghegy, minden házinyúltenyésztési ügyben olvasóinak díjtalanul rendelkezésre áll. A tenyésztési óhajtokat pedig Nyúltenyésztő Mintatelepe tenyészanyaggal látja el, sőt kellő biztosíték nyújtása esetén visszaszolgáltatási kötelezettség mellett is ad tenyészanyagot.

Ha még megemlítjük azt is, hogy a házinyúl a legigénytelenebb állat, amely minden udvaron elhelyezhető, faladában vígan él és szaporít, igazán maga ellen vét, aki nem foglalkozik tenyésztésével.

Aranylakodalom. Igen szép lélekemelő szertartás folyt le Miskolcra a Szent Anna templomban 193. évi január hó 12-én, amikor is ünnepi szentmise keretében Bögyözy Gyárfás járási erdőőr és nejét 50 éves házassági évfordulójuk alkalmával újból áldásban részesítették, mely után ünnepi lakoma következett, melyen nemcsak a nagyszámú családtagok, hanem tisztelői is résztvettek. — Ez alkalommal, — Egyesületünknek alakulásától kezdve mai napig is buzgó magas koradacára annak minden munkájában ma is élénk tevékenységet kifejtő tagját, a kartársi összetartás mindenkor hirdetőjét, — a legjobb kívánatainkkal halmozzuk el és kívánjuk, hogy friss egészségben, boldogságban gyémánt lakodalmán is köszönthessük. —

„Bok“ Nyugdíjasok, segéderdőőrök, erdőlegények, állásnélküliek, stb. féltagdíjat tartoznak fizetni. A kimutatásnak 2—7. tétele alattiakat fél tagdíjjal vettük fel. Szív. üdv.

Kálmán Péter Kp. Tagsági díja 1930. év végéig rendezve van.

Törzsök István, Csákvár. 1929. és 1930. évi lap előfizetéssel van hátralékban. Összesen 12 pengővel.

Kiss István, Gyulaj. A beküldött 8 P. már nyugtázva lett. 1930. évre 1 P. hátraléka van.

Kiricsi J. Tagdíja 1930. év végéig rendezve van. Temetkezési alapra 1930. év végéig számítva 11 P 50 f-t kell még beküldenie.

Kroyer János. Tagdíja és temetkezési díja 1930. év végéig rendezve van.

Kalota Jenő. Tagdíja 1931. év végéig rendezve lesz, ha még 3 pengőt befizet.

Jedinák Lajos. Úgy tagdíja mint pedig temetkezési díja 1931. év végéig rendezve van. Ezenkívül az 1932. évre tagdíjra még 2·50 P van elszámolva.

Sipőcz János. 1931. évben még 7·50 P-t kell beküldenie.

HIRDETÉSEK

Jó bizonyítványokkal rendelkező, 35 éves rk. nős, katonaviselt, 2 éves szakiskolát végzett erdőőr fő és apró vad területen 10 évi gyakorlattal, állást keres. Az erdő gazdaságban előforduló összes műveleteket szakszerűen értem. Elvállalok faraktár vagy fakereskedés kezelését is. Az állást bármikor elfogalhatom. Megkeresést „Az Erdő“ kiadóhivatalába kérem. „10 évi gyakorlat“ jelígre.

AZ ÁLLAMI NYUGDIJASOK ÉS ÖZVEGYEK TANÁCSADÓJA

Megrendelhető az egyesületünk miskolci címénél.

ÁRA 1 P 20 f.

AZ ERDŐGAZDASÁGI SEGÉDSZEMÉLYZET T-E-N-N-I-V-A-L-Ó-I

Írta: **Tomasovszky Imre**
Megrendelhető az egyesületünk miskolci címénél.
(Miskolc, Deák - tér 1.)

Ára: **Diszes vászonkötésben 4 pengő 28 fill.**

Tagoknak és előfizetőknek az állaskereslet és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő“ munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M.E.V. M.E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérral, táblzatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: **Nádaskay Richard.**

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

A Z ERDŐ

TARTALOM: Az egyesületi nyugbér-intézmény — Egyesületi hírek: A megértés útján — Temetkezési segély — Méhészet: Szabad-e a szőlőben méhészkedni? — Egészségügy — Gyógynövényrovat: Gyógynövénygyűjtés április hónapban — Tenyészünk házinyulat — A Madárvilágból — Szerkesztői üzenetek — Hírdetések.

Az egyesületi nyugbér-intézmény

Gondoltuk, előreláttuk és bekövetkezett.

Lapunk f. évi február havi számában közzé tett egyesületi nyugbér-intézményünk alapszabályai és díjtáblázatai, széles ez országban mindenfelé óriási érdeklődéssel találkoztak, s osztatlanul kedvező fogadtatásban részesültek.

Amióta lapunk ezen száma megjelent, az érdeklődés oly nagy mérvben nyilvánult meg, hogy a beérkezett levelek mindegyikére kellő részletességgel válaszolni teljesen lehetetlen volna, s ezért a levelekből kivonatoltuk a lényegét, és a kar és tag-társak által feltett kérdéseket pontokra foglaltuk, s azokra most együttesen itt adjuk meg pontról pontra a szükséges felvilágosító választ, egyben arra kérjük a levélíró kar és tag-társakat, hogy ne kívánják tőlünk, hogy minden egyes levélre személyenként külön-külön adjunk részletes felvilágosítást, mert most itt adjuk meg az összes feltett kérdésekre a szakszerű válaszokat.

1. Többek között szóvá tették egyes kar és tag-társak azt, hogy az esetleg 10 éven belül beálló munka és keresetképtelenség vagy elhalálozás esetén, mi történik a befizetett díjjárulék összegekkel?

Tudni kell azt, hogy a díjjárulék befizetése tökélygyűjtés céljából történik. A befizetett díjjárulékok összessége a befizetés pillanatában egységes tőke összeggé alakul át, amely mint alaptőke mindvégig sértetlenül érintetlenül kell maradjon, illetve megőriztessék.

Az így összegyűjtött tőkéből tehát semmi néven nevezendő ki — vagy — visszafizetésnek helye nincsen és nem is lehet, mert a tőkéből történő ilyenféle helytelen kifizetések, az intézmény esetleges teljes összeomlását idézheti elő, s éppen azért kell tíz éven át gyűjteni a tőkét, hogy a tíz év alatt olyan alapösszeggé fejlődjék, szaporodjon fel, amelynek azután kamataiból, a tíz év után esetleg már szükségessé váló kifizetésekre a kellő fedezet meg legyen. Ez okból folyólag semmiféle nyugdíj, nyugbér, vagy ehhez hasonló más intézmény sem eszközöl de nem is eszközölhet a 10 év letelte előtt kifizetést. Az ötven évi tapasztalások alapján összeállított úgynevezett való-

színűségi táblázatok bizonyítják, hogy a tíz éven belül csak nagyon ritka kivételes eset az időelőtti megrokkulás vagy elhalálozás, s ha netán ilyen eset mégis előfordulna, akkor az intézmények vezetői a méltányosság és az intézmény adott vagyoni viszonyainak figyelembe vételével, nem zárkoznak el a lehetőség határain belül egy matematikai alapon nyugvó, egyszersmindenkorra szóló segélyezés elől, de az alapszabályokban ezt megközelítően sem lehet előre kötelezően öszszeszerűen leszögezni, mert senki sem láthatja azt előre, hogy milyen mérvű lesz az intézmény fejlődése, anyagi helyzete. Ezért világszerte minden ilyen intézménynél a 10 éven belül befizetett díjjárulékokból visszafizetésnek helye nincs, s a befizetett összegek a tőkeképzés céljából az alap illetve a többi tag javára esnek. Éppen a sokak által oly gyakran hangoztatott tőkeképzés teszi szükségessé azt, hogy a tőke állaga sértetlen maradjon s ez az elv az, ami lehetetlenné teszi annak kötelező kimondását, hogy a tag tíz év előtt történő esetleges kilépése, vagy elhalálozása esetén az általa befizetett díjjárulék összege akár részben is visszafizetessék. De ennek ellene szól az is, hogy akkor ily módon az intézmény stabilitása is megingatható volna esetleg kényszerűségből az intézmény meg is szűnne, mert ily módon lehetővé volna téve az is, hogy a tagoknak egy nagyobb része csak egy ideig gyűjtene illetve tetszése szerinti ideig fizethetné a díjjárulékokat s azután bármiféle okból bejelenthetné kilépését s kikérhetné a befizetéseinek nagy részét, s akkor ezzel nemcsak az intézmény volna ily módon felborítható, hanem az a cél, hogy öregségükre megélhetésük biztosítva legyen sem volna elérhető, mert az ily tagok a tapasztalás szerint pénzüket rövid idő alatt elköltötenék, felélnék, s amikor legjobban kellene megint csak nem volna semmijük, s így öreg napjaikra megint csak nyomorba süllyednének. A takarékbetétbe történő pénzelhelyezésnek is éppen ez a hátránya, hogy a betevő bár akár mikor, ha szükségét érzi, a pénzt kiveheti s azt rövidesen elköltheti és felélheti. Minthogy mindezekre tekintettel a befizetett díjjárulékok egészen vagy részben való esetleges visszafizetése semmiféle más ily

nemű intézménynél kötelező módon kimondva nincsen, ezen nemzetközi érvényű szabályoktól az intézmény kárára természetes, hogy mi sem térhetünk el.

2. Azt kérdik egyesek, hogy miért fizetnek a magasabb korban belépők, magasabb díjjárulékot, mint a fiatalabbak?

Ezen a kérdésen igazán elcsodálkozunk, annyira egyszerű és köztudomású ennek szükségessége, minden más hasonló intézménynél is így van ez, aminthogy nem is lehet másként. Ennek így kell lenni egyszerűen azért, mert a már fentebb említett valószínűségi táblázatok alapján be van igazolva, hogy a fiatalabb egyén rendszerint tovább él, mint az idősebb, a magasabbkorú egyén, ennél fogva természetesen a fiatalabb egyén tovább fizetheti azaz hosszabb ideig fizeti a díjjárulékait mint az idősebb egyén, s így természetesen kisebb díjtétel mellett is elérheti azt az összeget, amely lehetővé teszi annak idején a nyugbér akadálytalan kifizetését. De ettől eltekintve is ugyancsak természetes az is, hogy rendszerint a magasabbkorú egyén, az idősebb, korábban halhat meg, amikor még a magasabb díjtétel dacára sem fizetett be olyan összeget, mint amelyet az intézmény az őt túlélő özvegyének özvegyi nyugbér címén, és gyermekeinek nevelési járuléka címén kell kifizessen a temetkezési segélyről nem is beszélve. Másszóval azért kell magasabb díjtételt fizetni a magasabbkorú idősebb egyénnek, mert korábban halhat meg, s ennél fogva özvegyének és gyermekeinek viszonylag hosszabb ideig kell fizetnünk a nyugilletményeket akkor is, ha a tag életében befizetett összegek nem is képeznek még olyan tőkét, amely ezt a fizetési kötelezettséget fedezné. Ez az a kockázat amelyet az intézménynek kell vállalnia a tagokkal szemben, viszont a tagoknak ezért kell vállalniuk azt a kockázatot, hogy tíz év előtt a befizetésekből nem kaphatnak vissza semmit. Világszerte így van ez, minden ilyenmű más intézménynél is, s ezt másként megoldani nem is lehet. Az egyes kartársak által leveleikben az erre vonatkozó közölt számítások teljesen rosszak, ami természetes is, mert laikusok. Ahhoz, hogy valaki egy nyugbér-intézmény számításait (kalkulációit) komolyan ellenőrizhesse ahhoz feltétlenül szükséges, hogy szakember (matematikus) legyen aki a fentebb említett valószínűségi táblázatokkal a kézben, magasabb matematikai számításokkal (logaritmusokkal) tudjon hibátlanul dolgozni, mert nem elég ehhez csak az egyszerű kamatszámításig terjedő tudás. Kar és tagtársaink tehát bátran belyugodhatnak abba, hogy a számításokat speciálisan ezzel foglalkozó szakmabeli matematikusok eszközölték, és mivel e mellett még a kellő és szakszerű ellenőrzésről is gondoskodtunk a számításokban nincs és nem is lehet hiba.

3. Vannak, akik a díjjárulékokat magasnak tartják.

Mi nem egy, se két, hanem több ilyenmű intézet hasonló táblázatait is áttanulmányoztuk, s nyugodt lelkiismerettel állítjuk, hogy a mi táblázatunknál olcsóbb, kisebb összegű nincsen, mert a még legolcsóbb hasonló táblázat is jóval magasabb díjtételt mint a miénk. A téves megítélések okát abban látjuk, hogy egyes kar és tagtársaink biztosító intézetek táblázatait vették tekintetbe, de figyelmen kívül hagyták azt a körülményt, hogy ezen táblázatok díjtételei mindenkor csak egy egyénre magára a biztosított egyénre vonatkoznak, holott a mi nyugbér-intézményünk díjtételeiben nemcsak magának a tagnak, hanem az őt esetleg

hosszú időn, több éven át túl élő özvegye és gyermekei, illetve az ezek részére fizetendő özvegyi nyugbér és nevelési járuléka valamint a temetkezési segély is bele van kalkulálva, azaz nem egy egyén hanem több egyénre történt a számítás. De figyelembe kellett venni még azt is, ami ugyancsak igen gyakori eset, hogy az apa idő előtt korábban talál meghalni, s ez esetben az aránylag még fiatal özvegyének és kiskorú gyermekeinek esetleg 20—30 éven át is kell az özvegyi nyugbért és nevelési járulékat fizetni, holott a korán elhunyt apa befizetése nem tesz ki annyit amennyi a kifizetésre kerülő összeggel egyenlő volna, azaz ráfizetés történik, ezzel szemben a díjjáruléka fizetésének kötelezettsége a tag halálával végleg megszűnik, mert sem az özvegy sem a gyermekek nem fizetnek külön díjjárulékokat. Aki tehát tekintetbe veszi azt, hogy nemcsak a saját maga személyének, de özvegyének és gyermekeinek is biztosít megélhetést és temetkezési segélyt, sőt idővel még az egyesületi tagdíj is beolvasható — s ezzel ennek külön való fizetése is megszüntethető lesz, — az nem állíthatja jó lélekkel azt, hogy a díjtételek túl magasak, ellenkezően be kell lássza, hogy azok a lehető legalacsonyabbak. A tervezet összeállításánál itt is számolni kellett azzal is, hogy a mai súlyos gazdasági helyzet csak átmeneti állapot, amelynek ma már a pénzügyi szaktekintélyek véleménye szerint is a végén járunk, s így idővel néhány év múlva a helyzet már lényegesen javulni fog, a pénz vásárló ereje, tehát az értéke is emelkedni fog, ami egyrészt a kereseti lehetőségek javulása útján, a díjtételek fizetését fogja lényegesen könnyíteni, másrészt pedig a választott kisebb összegű nyugbér is már elégséges lesz a megélhetésre. A mai átmeneti gazdasági válság idején tehát ha kissé nehezen is, de a jövőre is tekintettel, kell az egyénnek némi áldozatot is hozni tudni, a felesége és gyermekei jobb jövője érdekében.

4. Igen sokan az állam és a birtokosok hozzájárulását kívánják megszerezni, sőt vannak, akik minden fizetési kötelezettséget a birtokosokra és az államra akarnának áthárítani.

Hogy ez utóbbi kívánság kivihetetlen és helytelen azt mondanunk is fölösleges. Ellenben méltányos és kivihető az a kívánság, hogy az állam és a birtokosok bizonyos részleges hozzájárulását eszközöljük ki. Erre mi már magunktól is régebben gondolunk és ez irányban annak idején meg is fogjuk tenni a szükséges és célszerűnek mutatózó lépéseket, de itt most álljunk meg egy szóra. Hozzájárulást csak már létező életképes tényleg működő valamihez lehet kérni és kapni. Valamihez ami még nem létezik, nem működik, valamihez ami még nincsen is meg, nem lehet hozzájárulást sem kérni, sem kapni, ez természetes is. *Előbb tehát mindnyájunknak össze kell fogni, és sürgősen, sietve saját érdekünkben meg kell csinálnunk, működésbe kell hozzuk a mi nyugbér-intézményünket s csak ha az már hibátlanul működik, amikor már meg van a magja, a további kifejlesztéséhez, akkor azután már kérhetünk hozzájárulást az államtól és a birtokosoktól, s remélhetjük is, hogy az ez irányban kifejtendő tevékenységünk sikerrel is fog járni. Ezért határozottan hibának tartjuk azt, hogy majd minden kar és tagtársunk már a kezdet kezdetén a legnagyobb nyugbérösszeget s ezzel a legmagasabb díjjárulékat akarná illetve szeretné választani, de mert ezt a maga vagyoni viszonyai mellett nem bírja, hát a kisebbet sem vá-*

lasztja, mert azt meg kevesli, semmibe sem veszi, ez a lehető legtevésebb eljárás. Nem gondolnak ugyanis arra, hogy ha már a nyugbér-intézmény megalakult és működése folyamán a hozzájárulásokat már sikerült megszereznie és más úton módon is gyarapítani tudja a tőkét, akkor ezzel lehetővé válik idővel az, hogy a kisebb nyugbérösszeget jegyzettek, kisebb díjjáruléakai dacára is *idővel nagyobb nyugbérösszegek kifizetése váljék lehetővé*. Aki tehát teheti, rendben van, s jól teszi, az válassza csak a legmagasabbat, de akiknek az anyagi viszonyai ezt nem engedik, vagyis a többség, elégedjék meg a kisebb és közepes összegekkel, mert havonta 1—2 vagy 3—4 esetleg még 5 pengőt is elbirhat és el is bír, tagtársaink legtöbbje, amit bizonyítanak a már eddig is beérkezett előzetes bejelentések, amelyek között egy-két tíz pengős díjtétel mellett a többi majdmind 3 és 5 pengős díjtételek választását jelenti be, s így választani ez a helyes. Mert a kezdet kezdetén ismétljük, nem az a fontos, hogy mindenki a legnagyobbat válassza, hanem az, hogy *habár kis összeget az alacsony díjtétel összeget választunk is, de kivétel nélkül mindenki válasszon valamit, és ezzel lépjen is tényleg be és ezzel lehetővé az intézmény üzembe helyezését, mert ez a legelső és legfontosabb teendő, megkezdeni, megindulni, működni* s csak ezután lehet szó a birtokosok és az állam hozzájárulásának megszerzéséről, ami idővel bizonyosan fog is sikerülni. Ugyanez okból folyólag igen üdvös és szükséges volna, hogy azok a kar és tagtársaink is belépjenek egyesületünk nyugbér-intézményébe, — ha csak legalább a kisebb díjtételekkel is — akik már más hasonló intézménynek is tagjai, mert egyrészt ezzel a már biztosított nyugbérük összegéhez szerezhetnek pótlást, azaz annak összegét emelik, másrészt ezzel elősegítik azt, hogy intézményünk létesüljön, s ezáltal azok a társaik akiknek ma még nincsen nyugbér biztosítva, ilyet maguknak is szerezhessenek, intézményünk létesítésével. — Nem hisszük, hogy azon kar és tagtársainknak akik már tagjai valamely hasonló intézménynek, ott oly nagyösszegű nyugbérük volna biztosítva, hogy ahhoz pótlásra ne volna szükségük, hiszen még az állami nyugdíj sem oly nagy összegű, hogy ahhoz pótlásra szükség ne volna. — De meg ha idővel intézményünk megerősödik, lehetővé válik az is, hogy az összes magánuradalmi nyug- és kegydíj alapokat és más hasonló intézményeknél lévő érdekeltségeket magához váltsa. — Ezért is fontos, hogy a M.E.V.M.E. minden egyes tagja, ha csak kisebb díjtétellel is, de belépjen a nyugbér-intézményünkbe. Akkor azután ha már az intézmény tényleg működik is és már megnyertük a hozzájárulásokat és minden más kínálkozó módon is sikeresen gyűjtjük és gyarapítjuk a szükséges tőkét s azt sikerrel szaporítjuk fel, *akkor önmagától fog bekövetkezni annak lehetősége, hogy a nyugbér-intézmény, szociális és kulturális céljainak fokozatos megvalósítását is lehetővé fogja tenni.*

A birtokosok hozzájárulása pedig lehetővé fogja tenni azt, hogy annak a tagnak akinek a kenyéradó gazdája a díjjárulék kifizetését vállalja, annak ezzel természetesen a választott nyugbér-összege is emelkedni fog. Ezt mindenki kell, hogy jól szem előtt tartsa és megértse. Ismétljük előbb az alacsonyabb nyugbérösszegek választásával és a kisebb díjjárulékok kifizetésének vállalásával mind valamennyien be kell lépjenek az intézmény tagjainak sorába, hogy így az intézmény tényleg megalakulhasson és működését megkezdhesse, s csak ezután következhetik cselekvésünk

(actionk) második része, a tőkénknek mindenféle más lehető módokon való szaporítása az állam és birtokosok hozzájárulásának megszerzése.

5. Sokan az orvosi vizsgálat elengedését javasolják.

Ezen javaslat elfogadásának az intézmény szempontjából semmi akadályja nincsen, s ezért már itt ezúton is közöljük a tag és kartársainkkal, hogy a nyugbér-intézménybe leendő belépésük alkalmával, orvosi vizsgálatra szükség nincsen, s azt mi is *elmlőzendőnek tartjuk*. A tervezet összeállításánál ugyanis az orvosi vizsgálatra vonatkozó rész a tervezetnek írógépén történt másolása kapcsán téves elnézésből véteztett bele a 4. §-ba, a tagfelvétel módjai közé, mert az, eredetileg a munka és keresetképtelenség illetve a rokkantság fokának (nagyságának) megállapításánál kell, hogy kötelezővé tétessék, az erre vonatkozó § pedig a tervezetből kimaradt. Ennek következtében a 4. § a tagfelvétel módja: helyesen szövegezve így fog szólni: A M. E. V. M. E. nyugbér-intézményébe a tag felvétele úgy történik, hogy a magát felvétetni kívánó egyén ezen szándékát az egyesülettel írásban (lev. lapon) előzetesen, de már kötelezően, közli, illetve bejelenti. Az egyesület az ily irányú bejelentésre az illető jelentkezőnek „Belépési nyilatkozatot” küld, amelyet a jelentkező fél két tanu jelenlétében aláír és a két tanuval is aláírat, akik ezen aláírásukkal a belépni kívánó új tag sajátkezü aláírását hitelt érdemlően igazolják. Ezen így szabályszerűen kiállított belépési nyilatkozatot a belépni szándékozó egyesületünk címére beküldi s ennek alapján az egyesület az illető részére a tagsági igazolványát kiállítja és megküldi, melynek megküldésével az illetőt a felvételtől értesíti s ezzel egyidejűleg az újonnan felvett tagra nézve az önként választott díjjárulék kifizetésének kötelezettsége is megkezdődik. Ezzel szemben a „Tagság Időtartana” című 9. §-nál, a kimaradt 2. szakasz így szól: *Aki baleset vagy betegség folytán teljesen munka és keresetképtelenné vált vagy megrokkant, s ez alapon nyugbérének folyósítását kérelmezni köteles a neki legközelebb eső községi illetve városi (esetleg kórházi) tisztiorvossal magát tüzetesen megvizsgáltatni és a munka és keresetképtelenségének illetve rokkantságának nagyságát (fokát) pontosan megállapíttatni, s ezen orvosi bizonyítványt nyugbére folyósítása iránti kérelméhez csatolva beküldeni.*

Elnök Urunk ifj. Mailáth József gróf Úrnak ügyvezetőnk a Nyugbér-Intézmény létesítésének eddigi állásáról referált, s Öméltósága is azon nézetének adott kifejezést, hogy előbb okvetlenül szükséges az, hogy ha csak az 1—5 pengős kisebb díjtételek vállalásával is, de belépjenek mind valamennyien és ezzel, az intézmény megindulása biztosítva van, akkor a birtokosok hozzájárulásának megszervezését Öméltósága személyesen fogja eszközölni, s így minden reményünk megvan, hogy az sikerülni is fog. Így az egésznek sikere most már kizárólag a Kar- és tagtársak további magatartásától függ, s reméljük, hogy nem fogják a segítő kezét elengedni.

6. A halálesetre vagy akár az elérésre szóló életbiztosítás, a járadék biztosítás és a takarékbetét módszerének a nyugbér-intézménnyel szemben az a hátránya, hogy az mindenkor csak egy személyre magára a biztosított egyénre vonatkozik, tehát az özvegyre vagy a családra nem vonatkozik, vagy csak akkor, ha

úgy az özvegy mint az egyes családtagok illetve gyermekek után személyenként külön-külön köttetik meg azaz történik fizetés; hátránya továbbá az, hogy a kijáró összeget annak idején egyszerre egy összegben fizetik ki, illetve vehetik fel, azt csakhamar felélik, felhasználják esetleg más módon könnyen el is vesztik, ezáltal éppen akkor, amikor legjobban volna rá, szükségük öreg napjakra nem marad semmiök. Ezzel szemben a nyugbér-intézménynek éppen az a felbecsülhetetlen előnye, hogy idő előtt nem lehet a gyűjtött összeget semmiféle címen kivenni illetve visszakapni, s annak idején pedig a jogigény beálltakor életfogytiglan havi részletekben kerül kifizetésre, s így egészen bizonyos, hogy akármilyen csekély összegről van is szó az öreg-ségünkre a rendszeres kifizetés folytán mégis nagy segítségünkre szolgál. A nyugbér-intézménynek az egyes egyén részére nem vagyongyűjtés a célja, nem is az, hogy nagy módot nyújtson az élethez, hanem az, hogy segítség legyen s öreg napjainkban megmentsen a nyomorgástól a nélkülözéstől. Ennek a célnak pedig a kisebb nyugbérösszegek is mindenképpen meg fognak felelni annak idején, mert a politikai és gazdasági fejlemények ma már világosra a javulás felé haladó tendenciát mutatnak és ennek következtében a pénz értéke illetve vásárló ereje is lényegesen emelkedni fog, nagyobb lesz mint ma, akkor már havi tíz pengő sem lesz megvetendő segítség, az ennél nagyobb összeg pedig már nyugodt megélhetést fog jelenteni. Ezért a belépésnél nem a mai viszonyokat kell mértékadóul venni, hanem a jövőbe kell nézni, s a fentebb említett jövő eshetőségeit is szemelött kell tartani.

7. Ami a díjjárulékok havonként előre történő befizetésének kötelezettségét illeti, ehhez nagytalánosságában ragaszkodnunk kell, ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az aki naptár vagy lakbérnegyedeként jobban és pontosabban tudna fizetni, ha ezt betartja, kivételesen el ne fogadhassuk a befizetésnek ezt a módját is, mert aki természetbeni járandóságainak értékesítéséből él és ruházkodik, annak a családja jövőjének biztonsága érdekében a díjjárulékokat is tudnia kell fizetni, hiszen ezzel viszonylag csekély áldozattal felesége és gyermekei jövőjét teszi elviselhetővé.

8. *Többen érdeklődtek végül még az iránt is, hogy a befizetett díjjárulékokból összegyűjtött tőkéjét az intézmény miként fogja biztosítani, esetleges elvesztés, érték-csökkenés ellen?*

Erre a kérdésre már az alapszabály tervezetben is meg van a megfelelő válasz adva, de ennek dacára is, itt is megismételjük.

Az intézmény megalakulása a tagok kötelező előzetes bejelentéseitől illetve a tényleges belépések számától függ. Ha amint azt már előző lapszámunkban megírtuk, a tagok zöme az idecsatolt belépési „Nyilatkozatot” kitölti és aláírva mielőbb beküldi, s ezzel most már kötelező erővel a nyugbér-intézménybe való belépését bejelenti, akkor az első lépés az, hogy a m. kir. postatakarékpénztárnál a nyugbér-intézmény részére külön folyószámlát nyitattunk, a díjjárulékok befizetése már erre a külön folyószámlára fog történni, a tagoknak megküldendő csekk befizetési lapokkal, ezenkívül a postatakarékpénztár egyidejűleg, egy betétkönyvet (számlát) is nyit a nyugbér-intézmény részére, s amint számot tevő nagyobb összeg gyűlik össze a díjjárulékok összegek befizetése folytán a folyószámlán, azt azonnal átvezeti a betétkönyvre kötött betétként, kamatoztatás céljából. Amikor pedig már oly nagy összegű

betét van a számlán, amely mondjuk pld. tízezer pengőt tesz ki, akkor ezen összeget biztosítjuk, illetve ezen összeg erejéig egyik legnagyobb biztosító intézetünknel szavatossági biztosítást kötünk, amelynek erejénél fogva a biztosító intézet kötelezve van arra, hogy amennyiben a biztosított tőkénk bárákarmilyen okból folyólag elveszne, megsemmisülne, vagy elértéktelenednék, akkor a nyugbér intézménynek azt rendelkezésére bocsátani köteles, illetve a nyugbérék zavartalan kifizetését garantálja. Ily módon tehát a befizetett díjjárulékokból összegyűlt tőke a legteljesebb mértékben biztosítva van, s annak idején a jogos nyugbérék kifizetésének semmiféle akadályja nem lehet. Annál kevésbbé mert okulva a multak tapasztalatain az alapszabályaink a tőkénknek értékpapírba való befektetését kizárják. A m. kir. postatakarékpénztár a háború előtt, alatt, és után is minden időben minden tekintetben fényesen megállotta a helyét, teljesen biztos alapokon nyugvó intézetnek bizonyul a tőke elhelyezés céljaira, s már magában véve is elegendő biztosítékot nyújt a tőkénk biztonságát illetőleg, ha ezen felül köteles óvatosságból még a legnagyobb és legmegbízhatóbb biztosító intézetünknel, szavatossági biztosítás útján is biztosítjuk tőkénket, akkor annak biztonságára mindent megtettünk, ami emberileg lehetséges. Nyugodtan állíthatjuk, hogy a mi tőkénk jobban lesz biztosítva mint bármily más intézményé, amely a tőkéjét nyereszkeskedésből mindenféle vállalkozásokba fekteti be. Mi semmiféle vállalkozásba nyereszkeskedés céljából tőkénket belevinni, kockáztatni semmi szín alatt sem fogjuk. Már azért sem, mert a mi intézményünk a tagjaink összességének intézménye, s mint ilyen altrurista alapon működik, s ezt a működést nem csak a mindenkori vezetőség személyei, hanem az intézmény tagjainak összessége garantálja azzal, hogy maga választja az intézmény mindenkori vezetőségét, amely a tagok összességének bizalmából működik, és mindenkor kell, hogy a tagok összakarátát képviselje is. Az intézmény biztonságát illetőleg tehát nincs és nem is lehet ok a kételkedésre vagy a félelemre.

Azt hisszük, hogy a fentiekben, kimerítően megadtuk minden egyes kar- és tagtársunknak a kívánt és várt felvilágosítást illetve a kért magyarázatot, s reméljük, hogy ezzel sikerült is eloszlatni minden aggályukat. Ennek dacára azonban, ezután is bárkinek bármikor és bár akármire készségesen adunk felvilágosítást, akinek arra valamire nézve még netán szüksége volna.

Itt említjük még meg, hogy a lev. lapokon történő előzetes kötelező belépési bejelentések már szép számmal érkeztek, jelölve annak, hogy a kar- és tagtársaink nagy része átérzi és tudatában van annak, hogy mily óriási hordereje van ennek a mi nyugbér-intézményünk megalapításának, s ezért habozás nélkül sietnek belépésüket az első között bejelenteni s készséggel előlegezik a vezetőségüknek azt a bizalmat, amelyre ilyen fontos és nehéz munkánál a vezetőségnek tagadhatatlanul szüksége is van. Ez indította a vezetőséget arra, hogy a belépési „Nyilatkozatot” ki nyomatva azt, csekkbefizetési lappal együtt lapunk mai számához csatoltan minden egyes kar és tagtársunknak megküldje, azzal a kérelemmel, hogy azt saját érdekében kitöltve, mielőbb egyesületünk címére beküldeni, egyidejűleg a korosztálynak a táblázat szerinti belépési díját, a csatolt befizetési lappal befizetni, szíveskedjenek. — *Ezek a kar és tagtársaink azok, akik annak idején majd büszkén fognak rámutathatni arra, hogy ők voltak azok, akik a nyugbér-intézményünket megala-*

pitották, s ezeknek neve lesz mint alapítóké annak idején megörökítve és emlegetve, s méltán, mert ők ennek az intézménynek úttörői, akik azt a kezdet nehézségein átszegítik, nem várva ezért más jutalmat, mint azt, hogy az elsők között lesznek, akik a békés, nyugodt öreg kort büszkén a maguk munkájának gyümölcséeként fogják is élvezhetni.

Míthogy kar és tagtársaink igen nagy része az előtanulmányokhoz szükséges statisztikai adatok gyűjtése céljából kibocsátott kérdő-lapokon már 1928. évben, előre bejelentette belépését, ezért reméljük, hogy a megküldött szabályszerű belépési-nyilatkozatokat is, bejelentésükhöz híven, mielőbb kitöltve címünkre vissza fogják küldeni.

Kedves Kar és Tagtársaink!

Mégégyyszer, ismételten, felhívunk mindnyájatokat, ösmerjétek fel ezen intézményünk nagy horderejét a ti és családjaitok jövője szempontjából, lássátok meg a nagy célt, a jövőbe nézzetek, ne a mának sívár jelenét lássátok, hanem a jövőt, a ti öregségetek, munkaképtelenségetek, családokat elhagyatottságát, amely ha a mai jelenünkhöz hasonlóan sívár, és nyomorúsággal teljes lesz, a ti bűnötök lesz, s csak töletek függ, hogy napsütős, derűs és gondtalan legyen, s ez a ti elvitathatatlan érdemeket lesz, amelyért feleségeitek és gyermekeitek fognak nektek hálásan köszönetet mondani. *Gondoljatok mindig arra, s legyen szemeitek előtt az, a ma még élő elaggott kartársaitoknak osztályrészüül jutott koldus tarisznya! Ne engedjétek, hogy nektek is ez jusson öregségetekre a vállaitokra!*

Erdész, Vadász üdvvel!

A M.E.V.M.E. Vezetősége. N. R.

EGYESÜLETI HIREK

A megértés útján.

(Beszámoló a Debrecenben 1931. március hó 8-án tartott tájékoztató propaganda gyűlésről.)

Szokatlan vastagságú hóréteg borítja az utcákat, a házak tetejét. A parkokban a fákön és cserjéken dupla ujjnyi vastagságú jég réteg ragadt meg és súlyával húzza, kínozza, épségükben fenyegeti, a túlnagy terheket tartó galyakat. A fák, a cserjék, az elemekkel dacoló küzdelmükben szinte várják a segítő társakat, hogy nehéz helyzetükben segítségükre jöjjenek. Az egyik segítő társ, a szél, mintha a szenvedő fákkal és cserjékkal érezne, szelíden, féltően símogatja, mozgatja a túlterhelt galyakat, de erős beavatkozástól óvakodik, mintha tudná, érezné, hogy ezzel már kárt tenne, s fájdalmat okozna. A másik segítő társ, a meleg, hűtlen lett hozzájuk, elvonult messze-messze. Közben az eső megszakítás nélkül sűrűn hull a felhőkből, s a fagypont körül mozgó hőmérséklet következtében egy-egy kis része még hozzáfagy a fák és cserjék terhé-

hez, hogy a máskor oly üdítő hatását, most az egyszer káros hatással váltsa fel. Az öreg föld nem szívesen fogadja a késői, kényszerű hótakarót, már nem alszik, ébren van, s ébredésének leheletével tör a vastag hóréteg léte ellen, átalakítva azt tocsogó péppé.

Ebben a zimankós, téli miliőben ballagunk nemes Debrecen város utcáin a nagyerdői vígadó felé, ahol a helyi „Mevme” gyűlés tartandó lesz. Egymásután, 2—5-ével érkeztek a Debrecen-vidéki kartársak, majd törzskara élén a terembe lépett a „Mevme” fáradhatatlan ügyvezető-elnöke, akit szeretetteljes ovációval fogadtak és üdvözöltek a már jelenlevők. Ügyvezető elnök Urunkat kegyetlen ostrom alá veszik a kartársak, százat kérdeznek, száz feleletet ad. A kartársak még mindig érkeznek és mindnek a lehetetlen idő az első szava.

Abban kivétel nélkül egyetértettünk, hogy a márciusi késői tél elmaradhatott volna. Titokban pedig egymást figyeltük, tanulmányoztuk, (erre is rámondhatjuk, hogy kivétel nélkül) hogy a lelked mélyén kartárs, az egyesület ügyeit illetőleg tél van-e még, vagy beköszöntött e már a fejlődést megindító áldást-hozó tavasz.

Amikor az érkezettek létszáma már a várt létszám dupláját is meghaladta, a hagyományos ima elmondása után, Ügyvezető elnök Urunk megnyitotta a helyi gyűlést. Miután a helyi gyűlésen jelenvolt kartársak nagyrésze „Mevme” gyűlésen ez ideig még részt nem vett, Ügyvezető elnök Urunk az egyesület létrejövételétől kezdve, ismertette az egyesület életét, fejlődését, idő és esetenként. A helyi gyűlés kimondottan propaganda jellegű, ennél fogva kizárólag az egyesület eddigi életének és a jövőben végrehajtandó terveinek ismertetése volt egyedüli programja. Ez az ismertetés tehát, mert más tárgy, a rendelkezésre álló időt nem vont el, teljesen átfogó, legapróbb részletekre is kiterjeszkedő volt. A program természeténél fogva elkerülhetetlen volt, az egyesület megalakulásának szükségét először élőlőszóval kimondó kartárs, a védnök Úr, az elnök Úr, az egyesület ügyeit támogatók és az inkább közreműködők gárdája neveinek említése, amely esetekben a jelenlevők éljenzéssel adtak halájuknak és megelégedésüknek kifejezést.

Ügyvezető elnök Urunk az egyesület élete ismertetésének fele részén tarthatott, amikor a vígadó pincérje jelentette, hogy 2 főkertész óhajtana a gyűlésen résztvenni, ha erre engedélyt nyernének. Ügyvezető elnök Urunk készséggel és látható örömmel adta meg az engedélyt, a 2 érdeklődő főkertész helyet foglaltak közöttünk, s figyelemmel hallgatták a program folytatását.

A program további része is változatos, eseményekben gazdag maradt. A közvetlen érdeklődéseket azonban a 2 utolsó tétel: a gyógynövény gyűjtés és különösen a nyugbér-alap kérdése váltották ki. Ezeknél a tétéleknél, tekintve aktuális fontosságukat, Ügyvezető elnök Urunk is kissé tovább időzött. Hosszasan fejtegette a gyógynövények gyűjtése, sőt termelése hasznát, amin valóban még csak vitatkozni sem lehet, mert hogyne férne ránk egy pár mellékes pengő, az esetleg meglévő kevésnek gyarapítására, s amellet még nemzeti ügyet is szolgálánk. A nyugbér-alap létének szükségét pedig oly kétségbevonhatatlan formába tárta a résztvevők elé, a példának egész hadseregét oly meggyőző erővel vonultatta fel, hogy józan ésszel szinte lehetetlen annak ellenkezőjét még gondolatban és csak egy pillanatra is elfogadni.

Az erdészeti és vadászati segédszemélyzet érdekeire nézve oly értékes ismertető előadásának befejezése után a jelenvoltak nevében Orosz Imre kartársunk mondott Ügyvezető elnök Urunknak köszönetet, s ugyancsak köszönetét fejezte ki az összesek nevében a jelenvölt 2 főkertésznek jelenlétükért. A befejezést a Himnusz buzgó eléneklése zárta be.

A hivatalosnak nevezhető rész teljes befejezése után a kartársak csoportokba verődve beszélgetnek, vitatkoznak. A csoportok egy-egy tagja kiválik, keresi az egyesület ügyeit jobban ismerő kartársakat, egyes dolgokra nézve felvilágosítást kérnek, a kapott adat birtokában megelégedett arccal térnek vissza az előbb elhagyott csoportjukhoz. Természetes, az oroszlánrész a fölvilágosítások megadásában Ügyvezető elnök Urunknak jut. Mosolyogva, készséggel adja a fölvilágosításokat, de néha egy-egy pillanatra elborul arca. Ilyenkor nyilván oly dolgokról eshetik szó, ami nemes lelkét fájoan érinti. Sorra várnak az eléje járulók, akárcsak a szerencsétlen muzsikok a köleskásaért szovjet oroszországban, s talán estélig se lenne vége, mert egyik-egyik kartársnak háromszor is lenne kérdeznivalója. De végét szakítja egyelőre a pincér, jelenti, hogy terítve van. A gyűlés kedves vendégei, a 2 főkertész, akik az eszmecekerékben is szintén résztvettek, a viszontlátással búcsúzva, övéikhez ebédelni mentek, ezt cselekedtük mi is, az ebéd fogyasztáshoz láttunk. Az ebéd után, amihez egy-egy pohár homoki vinkó is került, kezdtek csak az erdők lelkei úgy Isten igazában összelelegedni. Az egyesületi ügyek vitatása, taglalása csak most bontakozik ki igazi valóságban, amikor az eszmék villamos szikrákat csíholnak ki pro és kontra, amik szikrázva cikáznak az erdők őrangyalainak jelenlétével megszentelt levegőben. Csak most, jónéhány órai együttlét után vetik le a lelkek a bizalmatlanság burkát, csak most tesznek hitvallást a közös érdekekben összefogó együttérzésükről, csak most tesznek őszinte tanúságot a közös erőben helyezett reményük nagyságáról, s a szemlélt, — most látja meg valóságban az oly kérgesnek vált lelkek szépségét és fogékonyságát.

Mély hatással volt a jelenvoltakra a gyűlés legfontosabb pontjára, a nyugbér-intézmény létesítésére vonatkozó Ügyvezető elnöki kijelentés, hogy „az egyesület vezetősége megtette kötelességét, az intézmény további sorsa az önök kezében van letéve.” Igen: — a vezetőség megtette kötelességét. Sok munkával, sok utánjárással kieszközölte a létrejöhetsé lehetőséget, összeállította az intézmény szabályzatát, szóval és írásban ismertette annak mélyen az életbevágó nagy előnyeit. Ennél többet a vezetőségtől tényleg nem várhatunk, s a nyugbér-intézmény léte vagy nem léte most már valóban tőlünk, az erdészeti és vadászati segédszemélyzet tagjaitól függ egyenként és összesen.

A felelősség a saját személyünk, a családunk és a jövő generáció szempontjából nagy. Vajjon akadhat-e köztünk csak egy is, aki közönyösségével ezt a mérhetetlen felelősséget lelkén száradni hagyja, s az öreg korára létét biztosító körülményt két balkézrel magától eltaszítja? Nem, ez nem hihető és erre már száz százalékos bizonyíték a Debrecen-vidéki kartársak egyöntetű nézete, a nyugbér-alap elengedhetetlen szükségessége. A nyugbér-alap nagyfontosságát nemcsak a kartársak látták és állapították meg, meglátta, megállapította azt az ebéd után ismét visszatért 2 főkertész is akik, az egyesület illetve nyugbér-intézmény feltételeit teljességében akceptálva, azon óhajukat nyilvánították, hogy mint rokonszakhalmi egyéneknek,

adassék lehetőség arra, hogy az egyesületben mint tagok beléphessenek. Kartársak! Van szükségetek ennél ragyogóbb bizonyítékra?

Bonckés alá került a nyugbér-intézmény alapszabályában lefektetett tagdíj és az ezért járó nyugdíj nagysága is. Voltak akik első pillanatban az elérhető nyugdíjhoz aránylag magasnak találták a tagdíjat, de amikor a két véglet, a legkedvezőbb és legkedvezőtlenebb eset egymásmellé állított, a kettőből kikeresett közepes adat bebizonyította a táblázat adatainak helyességét.

Kezünkben a sorsunk. Ha most, mert nincs arra mindég alkalmunk, azt nem biztosítjuk, a jövőre nézve még panaszaink jogát is elvesztettük. A teendő: Vegyünk elő mindnyájan levelező-lapot, s egyesületünk vezetőségének jelentsük be a nyugbér-alapba való belépésünket. Nem muszáj a díjtétel legnagyobbikát választani azoknak, kiknél annak fizetése terhet jelent, jelöljön meg egy kisebb díjtételt, s ha jobbra fordul anyagi helyzete, felemelheti díjtételét, hogy egykor több nyugbért kapjon.

Hálás köszönetet mondunk ezúton is Ügyvezető elnök urunknak az értékes gyűlés megtartásáért, — köszönet Deák és Orosz kartársaknak, kik módot kerestek és találtak a gyűlés megtartására.

Szy Ferenc
erdőr.

A debreceni kar- és tagtársainknak igen jó ötletük, eszméjük az úgynevezett helyi M. E. V. M. E. gyűlés, amely kizárólag csakis tájékoztató (propaganda) ismertető gyűlés. Az eszme igen jónak bizonyult és egyesületünk vezetősége azt követésre méltónak látja. Ezért felhívjuk kar- és tagtársainkat országszerte, hogy ahol vannak, akik a szervezést, illetve a helyi gyűlés rendezését vállalják, s ahol legalább 50-60 kartárs előre bejelenti, hogy részt venni hajlandó (főleg az egyesületen még kívül állók) ott az ilyen helyi gyűlést környűszerrel meg lehet csinálni. Célszerű ez azért, mert az egyesületnek nem okoz számottevő költséget és módot nyújt arra, hogy vezetőségünk a tag és kartársakkal szorosabb kapcsolatot teremthessen és élő szóval számolhasson be az egyesület működéséről, fejlődéséről. Ha tehát valahol ilyen helyi gyűlést kívánnak a tag- és kartársak rendezni, főleg a még az egyesületen kívül álló új tagok szervezése céljából, nem kell a rendezőknek mást tenniük, mint amit a debreceniek is megtettek, t. i. hogy előbb egy összeíró (jelentkező) ívet köröznek a körzetük összes, tehát az egyesületen kívül álló kartársak között is és ha azt legalább 30, de ha lehet 50-60 kartárs aláírta és megjelenésre kötelezte magát, akkor azt a vezetőséggel közlik és akkor ügyvezetőnk kijelöl egy vasárnapi napot, amelyen ott megjelenhet s arra a napra a rendezők az aláírt kartársakat összehívják s a helyi gyűlést ügyvezetőnk készséggel meg is tartja. A debreceni gyűlésen 7 új tag lépett be. Az u. n. helyi gyűlések tartásának előnyeit és célszerűségét nem is kell bővebben magyarázni.

A szerk.

Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

Nagyságos

Ügyvezető Igazgató Úr!*

Szerény személyem, valamint azon magánuradalmi kartársaim nevében kik a jövőre gondolva, nemcsak a jelennek élünk, a legnagyobb hálánk kifejezését tolmácsolom Nagyságodnak, azon kitartó és fáradságot nem ismerő önzetlen munkásságáért, melyet a mi és család-jaink jobb jövőjének biztosíthatása érdekében, azaz nyugdíjügyünk előbbrevitelében kifejteti méltóztatott.

Adjon Isten Nagyságodnak továbbra is erőt, egészséget és kitartást, hogy Egyesületünk ügyeit ezután is sok-sok éven keresztül azon szellemben vezethesse, mint ahogy azt eddig vezette.

Én a magam részéről nem olvastam még semmit oly lelkesedéssel, mint a „M. E. V. M. E. Nyugbér Szabályzat” című rovatot, mert ennek megvalósulását már régés-régen óhajtottam.

Most már újjászületett még az életkedvem is és egészen más színben tűnik fel előttem minden, mert tudom azt, hogy úgy a magam, mint családom jövője (ha a jó Isten is úgy akarja, mint ahogy én szeretném) biztosítva lesz.

Tehát most már tényleg minden csak tőlünk függhet, mert nem mondhatja senki ezután, hogy nem volt megmutatva a jobblétünk biztosíthatása felé vezető út.

De én azt hiszem, hogy most már végre, minden kishitű kartárs belátja ezen úgy nagy fontosságát és úgy a saját személye, mint családja jobb jövőjének biztosítása érdekében kötelesség tudatában, nem fogja elodázni, hogy belépjen az Intézménybe. — Adja Isten, hogy úgy legyen.

Szebb és jobb jövőt kívánva, vagyok Nagyságodnak;

Hídvégardóban, 1931 évi március hó 9-én.

mindenkor szolgálatkész alantosa

Forgács Pál
urad. erdész

*Kaptuk és adjuk a fenti levelet, nem azért mintha azzal dicsekedni akarnánk, hanem azért, hogy a kar- és tagtársak lásák, hogy vannak akik méltányolják nehéz munkánkat, megértik törekvéseinket, követik hívó szavunkat, s tudatában vannak annak, hogy ezzel önmagukkal és családjaikkal tesznek jót. — Tagadhatatlanul jóleső érzéssel olvassuk az ilyen és ehhez hasonló megnyilvánulását a szeretetteljes ragaszkodásnak, a velünk érzésnek, s kétségtelen, hogy igen fásasztó, nehéz munkánkhoz az ilyen támogatás adja a lelki erőt, amelyet a mások megnemértése, közönye elerőtlenítene, ha nem éreznék meg az ilyen megnyilatkozásokból azt, hogy az egyedül helyes úton járunk. — Köszönetünk és hálánk mindazoknak akik ily bátran és kitartóan állanak mellénk.
A Szerk.

Erdészeti altisztek özvegyei, árvái, Ti sem lesztok ezután szakunk mostohái.

Jertek mindannyian, álljatok a sorba

S legyen minden özvegy s árva a MEASz tagja.

Egy az összességért, az összesség egyért, ez az út az, mely célra vezet, mert az „Egységben az erő”.

Az összetartás érzését, fontosságát és ezzel járó kötelességek teljesítésének szükségességét, minden kartársunkkal meg kell, hogy értessünk.

Temetkezési segély*

A halál, a temetés, olyan téma, amivel az ember, különösen ha kissé jobban megy dolga, nem szívesen foglalkozik. A dolog részben természetes és érthető is. Miért foglalkozzon valaki az elmúlással, miért keserítse meg perceit a mulandóságon való elmélkedéssel, ami rossz kedélyállapotot okoz és napjait únottá teszi, mikor mindezt elkerülheti úgy, hogy nem foglalkozik vele.

Ám a dolog valahogy mégsem egészen így van. Gyakran akaratumk ellenére kénytelenek vagyunk olyan dolgokkal is foglalkozni, ami kelletlen, kellemetlen. Adódott, hozzánk szegődött, mint az árnyék kísér és elhagyni, tőle megszabadulni nem tudunk. Hiába akarjuk magunktól elhessegetni, hiába bujkálunk előtte gondolatban, ha ez egy-egy órára sikerül is, a következő órában már ismét velünk van. Ha tehát menekülni úgysem tudunk a minduntalan felbukkanó kellemetlen árnyak tolakodásaitól, jobb, ha keményen, férfiasan szembe nézünk, egyszer és mindenkorra leszámolunk velük.

Ilyen árnyék, ilyen hü kísérőnk szinte az egész életünkön keresztül, az egyszer nálunk is bekövetkező temetési kiadás gondolata is. Nem kötelező senkire nézve az ezzel való foglalkozás, de jó és hasznos, ha foglalkozunk, sőt jó, ha kellő időben foglalkozunk vele. Az előre gondoskodás komoly, családját szerető embereknel mindég megvolt, boldogabb időkben is. Éppen ezért, szinte elképzelhetetlen, hogy ma, amikor édes hazánk durva megcsönkítottsága következtében gazdasági helyzetünk a mélypont alá süllyedt, amikor a létérti küzdelemben ökölharcot vív ember-ember ellen, amikor csak egy kisebb összegű pénznek megtakarítása is beteges agyszülemény, hogy mindezek szemlélete meggondolásra és cselekvésre ne ösztönözzenek minket.

Ilyen válságos időkben nem szabad tekintetünket csak a mai napon pihentetni. Fel kell tekintetünket emelni és a hetek, a hónapok, az évek és évtizedek távlatára előre irányítani. A távlatban a részünkre teherként mutatkozó tételeket felkutatni, ezek tehermentesítésére a szükséges intézkedéseket megtenni, s ezzel az esetek katasztrófális bekövetkezésének elejét venni.

Egyesületünknek kiválóan gondos vezetősége is a távolabb jövőbe tekintett, amikor az egyesület tagjainak javára a temetési segélyalapot létesítette. Azt kell azonban látnunk, hogy az egyesület vezetőségének ezen nemes intencióját az egyesület tagjai nem azzal a kellő komolysággal mérlegelik és értékelik, mint amelyet az ügy egyébként érdemelne. Az egyesületi tagok száma az 1200 felé közeledik (igaz, ez is lehetne 2200) és a temetkezési segélyalapnak csak 480, — mond, 480 tagja van. A csekély létszámból arra lehetne következtetni, hogy az egyesület tagjainak nagyrésze oly kedvező anyagi körülmények közt van, hogy a 2—300 pengős temetési segélyre sem Ő, sem családja halálozás esetén nincs ráutalva. Ez azonban csak feltévs, az eset éppen fordítva van. Akik ismerjük a saját helyzetünket, tudjuk, hogy korunk tagjainak 80 %-a él olyan gyenge anyagi körülmények közt, hogy egy halálozás esetén a temetési kiadásokat nem tudja fedezni. Mi ennek a következménye? ugyebár két lehetőség van. Vagy kölcsönt vesz fel, vagy a szükségesekeket hitelre szerzi be, ami aztán az amugy is laza anyagi helyzetét éveken keresztül teszi még

terhesebbé. A dolog ilyen állása mellett szinte tolokodik a kérdés, hogy a kar tagjai vajjon miért nem használják fel a kedvező, adott alkalmat. Határozott választ a kérdésre nagyon nehéz volna adni. Az ügyvel szorosabban foglalkozók véleménye szerint az indítók a felületesség és a vele párhuzamos nemtörődöm-ség. A véleményben sok igazság van. Nehezen elfogadható indok volna pl., hogy a kar tagjait a havi 50 filléres tagdíj fizetése tartaná vissza, ami valóban oly csekély, hogy annak befizetését bárki is, anyagi helyzetének veszélyeztetése nélkül teljesítheti. Az így, időnként befizetett csekély tőke nemcsak hatalmas kamatozást jelent, hanem sokunkat megvéd anyagi helyzetünk kedvezőtlen megingásától, sőt sok esetben az anyagi romlástól.

Az előbb emített szempontból a helyzet még nem annyira kritikus, ha a feleség halt meg. A férj férfi mivoltánál fogva, ismeretségénél és összeköttetésénél fogva még csak megoldja a temetési kiadások nehéz kérdését, ami neki annyival könnyebb, mert továbbra is szolgálatban marad, s fizetését kapja. Erősen súlyosbodik a helyzet akkor, ha a férj halt el, amikor az özvegy szinte tehetetlen a helyzettel szemben. Kevesebb az ismerete, csekélyebb az összeköttetése és nincs, vagy ha van is, csekély bevételre van a jövő időben kilátása, nem igen szívesen adnak kölcsönt. Ha aztán, — mert a temetési költségekre pénz nem volt, ha minden elmozdítható pengőt másoknál felkutatott, megszerzett, hogy férjét tisztességesen eltemesse, vajjon életében képes lesz-e ezen tehetől és következményeitől szabadulni. Ez ebben a kérdésben örök titok marad.

A temetési segély nagy értékét eléggé bizonyítják a hálát, köszönetet lerovó levelek, amelyek esetenként az egyesület vezetőségéhez befutnak. Ezeknél a leveleknél tökéletesebb bizonyítéka nincs szükség, ezekből látjuk, hogy a temetési segélyalap teljesen megfelel a várakozásnak, mert a súlyos gondok közül a temetés anyagi gondját kikapcsolja.

A temetési segélyalap, egy tagjának halála esetén a 480 taglétszám mellett 200 pengőt fizet. Ha taglétszáma kellően emelkedne, módjában lenne esetenként 230, 260, sőt megfelelő taglétszám mellett 300 pengőt is fizetni. A temetési segélyalap által fizetett és fizetendő összeg ma oly tekintélyes, ami méltán megérdemli, hogy foglalkozzunk vele és azt csekély áldozattal részünkre biztosítsuk. A jobbmódú kartársak erkölcsi kötelességből legyenek tagjai a segélyalapnak, hogy jelenlétükkel és filléreikkel a szegénysorsú kartársak segítségére legyenek. A szegénysorsú kartársak pedig a családjukkal szemben tartozó kötelességből legyenek tagok, amivel sok, előre nem is sejthető bajtól mentik meg családjukat.

Szy Ferencz.

* Szy Ferencz, kar- és tagtársunk itt közölt cikke, mint mindig és minden cikke ismét csak remekbe készült, telítve színtiszta igazsággal, állításai pöröly csapásként kell hogy hassanak kar- és tagtársai lelkére, s szavai nem maradhatnak visszhang nélkül, mint a pusztába kiáltó szava, kell és hisszük, hogy fel tudta rázni a lelkiismeret szavát mindazokban, akik ezigdig érthetetlen közönnyel, elfogultan, s nem ritkán tudatlanul nem gondoltak, nem törődnek önmaguk, a feleségeik és gyermekeik jövőjével. — Nincs mit elvenni, nincs mit hozzá tenni az igazság ezen igen megszívleendő szavaihoz, ezért itt csak azt jegyezzük meg, hogy a temetkezési alap ma még teljesen független és külön álló alap, de ha kellő számú jelentkezéssel a Nyugbér-intézményünk megalósul és beolvad a Nyugbér-intézményünkbe, amelynek díjtételeibe a temetkezési segélyalap járulékaik épűgy bele vannak számítva mint az özvegyi-nyugbér és a gyermekek nevelési járuléka, ez esetben tehát a temetkezési segélyalapra nem kell többé külön járulékot befizetni.

— A szerk.

Szabad-e a szőlőben méhészkedni?

Sok bajuk támadt az idén a méhészeknek a szőlőgazdákkal azért, mert a méhek kirepültek a közelbe eső szőlőkbe és a darazsak által felbontott szőlőbogyóra szálltak és az amúgyis veszendőbe menő nedvet magukba szívták. A szőlőgazdák erre azt hitték, hogy a szőlőbogyókat a méhek kezdik ki és ezért igen sok mézet hordanak el a méhtulajdonosnak. Sokan még a bírósághoz is fordultak, azonban természetesen, nem nyertek semmit.

A méheknek a rágószerve nem bírja a szőlőbogyó kifeszített simahéját felvágni, mint a darázs; mert a darásznak olyan erős a rágója, hogy például a rózsafa levelét, — amely egyébként jóval keményebb mint a szőlőbogyó héja, — úgy kétfelé nyírja, mintha ollóval vágta volna ketté. Tehát a méhek csak arra a szőlőszemre repülnek, amit a darazsak felbontanak és ennek a levét szürcsölik, de, hogy abból mézet gyűjtenének, ki van zárva. Egyébként is a szőlőre csak kényszerből mennek, mert nem találnak a határban már semmit. Hogy nem gyűjtenek belőle semmit azt több példa bizonyítja, mutatja. Többek között szeptember közepén ki lett véve 3 méhcsalád a szőlőbe és el lett véve az összes mézük és ott maradtak a szőlőben amíg a szüret be nem fejeződött és bizony a méheknek szüret után egy cseppméz sem volt. Ha tehát olyan sok mézet tudnának a szőlőből gyűjteni, akkor a 3 család kaptárának tele kellett volna lenni mézzel; már pedig nem volt benne semmi. Sőt ha olyan nagyon sok méz volna a szőlőben és a méhek felbírnák nyitni a bogyót, mondhatom, hogy akkor, amennyiben olyan rettetetes rablótermészetűek, — egyetlen egy szőlőszem sem maradna a szőlőhegyen a gazdának, mert amely községben 200 méhcsalád van, családonként csak 40 ezrével számítva, ott 8 millió méz van, ez a 8 millió bogár pedig szeptember elejétől október 10—15-ig (amíg a szüret tart,) minden bogyót kikezdenének és ennek levét haza is hordanák.

Vajtan láttam 1928-ban, amikor az egyik öreg-méhész, mustot adott a méheknek, hogy azok azt felhordják és méz lesz belőle. Bizony egy pár méh kivételével rá se néztek a mustra, már pedig, ha a mustban olyan sok cukor volna, anit annyira érdemes volna elhordani és ezt mézzé átalakítani, akkor bizony felhordták volna a mustot is.

Egyébként pedig, ha hordanak is be egy kis szőlőnedvet a sejtékbe, ebből a méhészeknek, nemhogy haszna volna, hanem ellenkezőleg kára; mert ha a behordott gyümölcs, vagy szőlőnedv a sejtékben a méz közé keveredik, a méz megerjed tőle, miáltal a méhek megkapják tőle a vérhast és 30—50—60 százaléka, de néha az egész méhcsalád elpusztul tőle.

A szőlőben való méhészkedés megvan engedve; de tegyük föl, ha nem volna megengedve, akkor mit csinálnának azzal a méhkel, amelyik a faluból repülne ki a szőlőbe? Vagy mondjuk a gazdájával? Én azt hiszem semmit sem lehetne, vagy legalább is nem

volna szabad ezért a méhtulajdonost megbüntetni, mert a méhei kirepültek a szőlőbe, amiről is egyébként ő nem tehet, hogy hová repülnek, de máskülönben pedig tavasszal, amikor a virágzás ideje van, a szőlősgazdák szívesen veszik, ha a méhek kimennek a virágzó fákra, amelyeket a lábukon és testükön vitt hímpporral (virággal) megtermékenyítenek, miáltal lesz gyümölcs bőven, mert máskülönben a fák meddők maradnának, akkor aztán a szőlősgazdáknak sokkal nagyobb káruk származna, mint abból a szőlőbogyóból, amit a méhek elhordanak. De ha komolyan gondolkodunk rajta, akkor még így is haszna van a szőlősgazdának abból, hogy a méhek a darázsok által kikezdett szőlőszemek nedvéből valamit elhordanak, mert ezáltal, hogy a boglyót teljesen ki-kiszívják, annak héja összeszárad és így nem rohad meg tőle a másik szem, illetve a másik fürt. Mert a darázs nem marad meg egy fölbbontott szőlőbogyónál, hanem az mindig többet és többet bont fel anélkül, hogy az első felbontottból a levét kiszívna. Ha aztán most már se a darázs, sem pedig a méh nem hordaná el a kikezdett szőlőszem levét, akkor még a szomszéd boglyó megrohadásán kívül a nedv a földre csöpögne, miáltal a szőlősgazdának így is csak kára származna belőle. Így pedig, hogy a méhek elhordják a nedvét, a nemzeti vagy szaporodna vele, ha abba tényleg annyi cukor volna, de mint ahogy fent is említettem, a szőlőnedvből a méhésznek semmi haszna nincs, legfeljebb kára.

Hogy a méhek a rágószerve nem olyan erős mint a darázsé és hogy a szőlőbogyót vele kikezdeni nem bírja, ezt a Természettudományi Társaság szaktudósai állapították meg, amelyre aztán a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium 1891. évi 16650—IV/10. sz. alatt kelt rendeletével, azzal a megokolással engedte meg a szőlőben való méhészkedést, hogy a méhek, nemhogy kárt tennének, de hasznót hoznak a köznek, mert a darázsok által felbontott szőlőbogyók nedvét nem hagyják a földre csepegni és megrohadni, valamint amennyiben a méhtestére tapadt virággort, egyik virágról átviszi a másikra, ezáltal a gyümölcsvirágokat megtermékenyíti és több lesz a gyümölcsstermés.

Tehát ha valamelyik méhészdát azért citálnának a bírósághoz, hogy a méhei a szőlőben, vagy ahhoz közel van elhelyezve, akkor hivatkozzon a fenti miniszteri számra, melynek alapján a szőlőben meg van engedve a méhészkedés.

Milyen távolságra legyen a méhes a szomszéd telkétől?

Csaknem napirendjén van, hogy a szomszéd beleköt a szomszéd méhészdába azért, hogy a méhes közel van ő hozzá, vagy pedig azért, hogy az ő szomszédságában méhészkednek. Az igazi ok azonban az, hogy a rossz-szomszéd irigykedik a méhészre, fél, hogy annak esetleg több lesz egy falattal, mint neki és innen ered az egész. A nyáron azonban már egyik cikkemben említettem, hogy a méhészkedés ősfoglalkozás és ezért ezt mindenki szabadon űzheti, tekintettel azonban arra, hogy ilyen szomszédi támadások napirendjén vannak, ezért ha bárkit is azért pörölnének be, mert a szomszédnak az ő méhészkedése nem tetszik, mert közel van hozzá, az hivatkozzon a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium 21257/1922. sz. alatt hozott rendeletére amely szerint ha a kaptárak úgy vannak felállítva, hogy a kirepülő-nyílásai (röplyuk) a szom-

széd felé vannak fordítva, akkor a szomszédtelkének mesgyéjétől 4 méter távolságra kell, hogy álljanak a kaptárak, ha azonban a kaptárak úgy vannak felállítva, hogy a röppnyílások a méhtulajdonos telkének hosszirányába néznek, akkor a kaptárak felállítási távolsága kifogás alá nem eshetik, ha akármilyen közel is esik a szomszédhoz.

Peres ügyeket a közigazgatási térre kell mindig terelni és a Földművelésügyi Minisztérium szakértőjének a meghallgatását kell kérni.

Ignác Sándor.

EGÉSZSÉGÜGY

Egészségügy, ezzel a címmel ismét egy újabb rovatot nyitunk meg lapunkban. Célja ezen újabb rovatunknak az, hogy lehetőséget nyújtunk olvasóinknak, kar- és tagtársainknak arra, hogy szakszerű orvosi cikkekből egyrészt megismerjék a ma már minden művelt (kultúr) ember életében nélkülözhetetlen, az életet és egészséget, illetve épséget jelentő és biztosító eljárásokat, módszereket, szereket és eszközöket, másrészt az egyes egyéneknél és a családoknál a mindennapi életben könnyen és gyakrabban előforduló egyszerűbb bajok, betegségek célszerű megelőzését elősegítő módokat és gyógyszereket, továbbá hogy olyan esetekben, amikor az orvos igen messze esik és igen nehezen közelíthető meg, hogyan és mi módon lehet az orvos megérkezéséig házilag is, átmenetileg, pillanatnyilag az esetleges bajokon segíteni, első segélyt nyújtani, vagy ami majd minden esetenél a legfontosabb: az esetlegesen fellépő betegségeket, bajokat még idejekorán a kezdet kezdetén kellőképpen felismerni, miről és miképpen s végül hogy olvasóinknak, kar- és tagtársainknak lehetővé tegyük minden ilyen esetben azt, hogy szükség esetén teljes bizalommal fordulhassanak hozzánk orvosi tanácsért is. Ezért egyesületünk vezetősége megállapodást létesített a gróf Károlyi László alapította közkörház egyik jóhírű és jónevű orvos-tanárával, Dr. Hromadnik István úrral, aki ezen nem könnyű feladatot készséggel vállalja és ezzel módot nyújt minden egyes kar- és tagtársunknak ahhoz, hogy bármikor-bármilyen esetben orvosi tanácsért teljesen díjmentesen hozzánk fordulhasson, levelező-lapon vagy zárt levélben természetesen olvasható írással és pontos címmel, pontosan, részletesen és érthetően kell megírni mindazt, amire választ illetve orvosi tanácsot kérünk. Az orvosi tanácsot kérő levelek mindig „Az Erdő” illetve a „M. E. V. M. E”, Újpest, Damjanich-utca 5. sz. címre küldendők. Ha nem sürgős az eset, akkor lapunk legközelebbi számában adjuk meg a szükséges orvosi tanácsot, már azért is, hogy más is okulhasson belőle. De sürgős esetekben válaszbélyeget kell csatolni és ily igen sürgős esetben zárt levélben adunk azonnal választ. Természetesen senki sem higgye azt, hogy az orvosi tanácsadó bizonyos konkrét adott esetekben a távolból való illetve történt gyógyítással foglalkozik, mert semmiféle komolyabb betegséget messziről-távolból levelezés útján gyógyítani természetesen nem lehet, de az esetleges esetekben a miként való eljárást, a teendőket, a követendő maga-

tartást, illetőleg megfelelő jó tanáccsal elősegíteni, a bajok, betegségek elmérgesedésének előzetes, kellő időben való megakadályozását, ezt igenis lehet, s ez a főcél is. Most pedig átadjuk a szót egyesületünk igen szeretetre és tiszteletreméltó orvosának, dr. Hromadnik István közokmányi orvos-tanár úrnak.

Igen tisztelt kedves Olvasóink!

Nagyrabecsült ügyvezető elnökük, Nádaskay Richárd úr felkérésére örömmel vállalom e rovat vezetését. Remélem, kedves Olvasóim, hogy közöttünk őszinte meleg barátság fog kifejlődni és ép oly szeretettel fogják cikkeimet olvasni, mint amilyen szeretettel én azokat az Önök számára írom. Támogassanak engem, tisztelt Olvasóim az Önöket érdeklő témák kiválasztásában. Addig is, míg engem a Szerkesztőség útján leveleikkel fölkeresnek, engedjék meg, hogy egy, hazánkban mindenütt előforduló és gyakran súlyos mérgezést okozó növényről néhány szót szóljak.

Erdőink árnyas tisztásain gyakran található a bel-földi, mérget tartalmazó növények egyik legveszedelmesebbike, a maszlagos nadragulya, más néven farkascseresznye.

Szürkésbarna, belül sárgásfehér húsos gyökerei vannak. Szára, mely másfél méter magasra is megnő, ágas, elfásodó, rövidszárú, hosszúkás épszélű s a végén kihegyesedő levelű növény. Virágai, melyek a levelek alatt ülnek, nagyok, lelógó harangalakúak, barnáslila színűek. Gyümölcssei nedvdúsak, fénylő feketék, savanykás-édes ízűek, sokmagvúak. A növény minden részében feltalálható az *atropin* nevű mérég, mely gyakran okoz súlyos mérgezést, sőt halált is. Az orvostudomány megfelelő adagolásban kiterjedten használja ezt a gyógyszerként.

Az ókor orvosai előtt, úgylátszik, ismeretlen volt. Róla először a középkor német botanikusai és orvosai tesznek említést. Olaszországban, mivel hatására, a szembogár kitágul, régen alkotórésze volt arcvízeknek, szépségápoló-szereknek. Innen van tudományos elnevezése: *atropa belladonna* (szép nő = bella donna).

Gyakran okoz súlyos, sőt halálos mérgezéseket, főleg gyermekeknél, akik az ehető bogyókkal tévesztik össze, továbbá kuruzslók révén, akik gyökerével gyógyítanak és füstöléseket végeznek. A mérgezés képe igen jellegzetes. Az arc kipirult, forró, száj és torok száraz, érverés és légzés gyors, a mérgezett nehezen nyel, beszéde hangtalan, feltűnően nyugtalan, környezetét nem ismeri fel, kezeivel mintha előtte elrepülő rovarok, legyek után kapkodna, hadonászik, nyugtalansága egyre fokozódik, majd heves görcsök, örvényes deliriumok lépnek fel. Ezen tünetek lassan lecsendesednek, a beteg mély álomba merül. Enyhébb mérgezéskor látási és hallási zavarokkal hosszan elhúzódó gyógyulás, súlyos esetben a halál következik be. Ugyanilyen mérgezést okoznak még a redősirom és a beléndek.

Az ilyen mérgezetekhez természetesen sürgősen orvost hívunk, vagy ha módunkban van, kórházba visszük, még pedig a lehető leggyorsabban.

Dr. Hromadnik István

közokmányi orvostanár,
a M. E. V. M. E. egyesületi orvosa.

Komoly szakember nem nélkülözheti a szakmája hivatalos lapját. — Vérbeli erdész — vadász csak „AZ ERDŐ”-t olvassa!

GYÓGYNÖVÉNYROVAT

Gyógynövénygyűjtés április hónapban

Amikor a hosszú tél után a tavaszi napsugár átmelegíti a föld megfagyott kérgét, nemsokára a hó eltünése után megjelennek az első virágok, amely közül több, becses gyógynövényt képez. Ezek szárítására különös gondot kell fordítani, ha azt akarjuk, hogy szép színű, értékes árut nyerjünk. Ilyenkor a levegő még páratelt és ezért padláson vagy más helyen kitergetve, a növények sokszor megfakulnak vagy megbarnulnak, miért is legcélszerűbb, ha ezeket fűtött helyiségbe szárítjuk, Szükséges azonban, hogy arra ügyeljünk, hogy egyrészt túl ne hevítsük, meg ne pörköljük a növényeket, másrészt arra, hogy meleg helyen is kellő légáramlat legyen, különben a növények megfűlednek. Kisebb mennyiséget a kihűlőfélben lévő sütőben vagy a kályha felett óvatosan száríthatunk, nagyobb mennyiséget fűtött szobában teregetünk ki. Március végén, áprilisban a következőket gyűjthetjük:

Martilapvirág, a lókorú martilapu, a Tussilago farfara, árokpartokon, nyirkos ugarakon, különösen om-ladékok agyagtalaján közönséges. Sárga fészekvirágzatai már február végén, március elején jelennek meg. Sárga színűek, napsütéskor nyitottak, különben becsukódnak. Rövid kocsánnyal szedjük. Levelei a virágzás vége felé vagy utána fejlődnek, kerületileg némileg a lópatkó alakjához hasonlít, de szögletes, színükön sötétzöldek, fonákon szürkén molyhosak. Akkor szedjük amikor kb. tenyérnyi nagyságúak, lehetőleg rövid nyéllal tépjük le.

Kökényvirág a kökény vagy boronafa, *Prunus spinosa* szolgáltatja, amely erdőkben, utak mentén, szakadékok szélén, vízmosások mentén közönséges. Virágait, amint kiféselnék, gyűjtjük és lehetőleg gyorsan szárítjuk, különben szíromlevelei megbarnulnak.

Ibolyavirág a cserjés helyeken, erdők szélén igen közönséges, illatos ibolya, a *Viola odorata*-t szolgáltatja. Virágjai kivételesen fehérek vagy halványak, ezeket ne gyűjtjük, csak a sötét ibolya színűeket. Kinyitott virágjait rövid kocsánnyal szedjük.

Kankalin virág a tavaszi kankalin *Primula veris*-t szolgáltatja, amely erdős helyeken, réteken, cserjés dombtetőkön gyakori. Virágjait rövid kocsánnyal szedjük és gyorsan megszáritjuk.

Tavaszi hérics füve, kaporrózsának, sárga leánykörtörcsinnek, *Adonis vernalis*-nak nevezik. Napos, füves lejtőkön meszes dombokon gyakori. Virágzó állapotban a növényt 2-3 ujjnyira a föld felett levágjuk és árnyékos helyen szárítjuk.

Székfűvirág, orvosi székfű, *Matricaria chamomilla*. Az országban mindenütt előfordul, de legfőképpen a szikeseken található tömegesen. Legnagyobb tömegben május első felében virít, de sokszor már április végén is virít. Virágjait a kinyílás után, lehetőleg rövid kocsánnyal tépjük le és egy ujjnyi vastagon kitergetve, jó szellős helyen megszáritjuk. Száraz állapotban ne bolygassuk sokat, hogy össze ne töredezzék és ezért a szállításhoz is dobozokba vagy papirossal kiragasztott ládába csomagolják.

Ezenkívül keresik még a varádics aranyvirág her-

báját, az ibolyavirágú szarkaláb magvát, az őszi kikerics magvát, és a macskagyökeret.

Írány-árakat lapunkban nem közlünk, mert az árak folytonosan és elég sűrűn változnak, s így csak levélbeni megkeresésre, adott esetekben tudunk a gyűjtött gyógynövény minéműsége szerint esetről-esetre levélileg árakat közölni.

A legtöbb gyógynövény mint a gaz szabadon tenyészik, s ezért gyűjtése nincsen engedélyhez kötve, azaz szabadon gyűjthető, épen ezért területet ily célból bérelni szükségtelen. De különben is erdészember családja a védkerületében, gazdája birtokán aligha van akadályozva a gyűjtésben, hiszen a legtöbb birtokos örül, ha ilymódon a gaz eltűnik az utak mellől, s az erdőből.

Jövő hó vége felé fog megjelenni egy ismertetőfüzetke és cikk a lapunkban, amelyben a gyűjtés és szárítási valamint a szállítási eljárásokat fogjuk ismertetni. — Addig is levélbeni megkeresésekre készséggel szolgálunk magyarázattal bármilyen tekintetben.

A szerk.

A Madárvilágból!

A Magyar Királyi Madártani Intézet felhívása az erdei szalonka és fehér gólya érkezésének bejelentésére.

Immár négy évi megfigyelés alapján eléggé ismerjük az erdei szalonka tavaszi felvonulásának a lefolyását Magyarországon, úgy hogy az időjárási helyzetekből már előre is meg tudjuk mondani, hogy mikor indul meg a szalonkavonulás. Ezidén még nem állott elő azaz időjárási helyzet, az Anglia feletti alacsony légnyomás, amelynek hatása alatt az eddigi tapasztalatok szerint erdei szalonkáink hazafelé indulnak a déli és délnyugati téli szálásokból, de nincs is eddigelő semmi hír arról, hogy valahol megérkeztek volna a szalonkák. A Madártani Intézet az eddigi eredmények dacára is még folytatni óhajtja néhány éven át az idevonatkozó vizsgálatokat, különös tekintettel arra, hogy az eddig egyedülálló és az amsterdami madártani kongresszuson valósággal szenzációt keltett kutatásokat a magyar példa nyomán a külföldön is megindítják. Fontos dolog, hogy ebből az egyetemes érdekű vizsgálatból a magyar adatok se hiányozzanak, a Madártani Intézet ezért kéri, hogy az erdei szalonka érkezését az idén is minél többen jelentsék be.

A Madártani intézet azonban nem óhajt megállapodni ennek az egyetlen fajnak a vizsgálatánál. Az erdei szalonka itt telet a közelünkben, így nagyon természetesnek látszik, hogy vonulása a nálunk uralkodó időjáráshoz igazodik. Egész más azonban a helyzet a fehér, vagy házi gólyánál, amely Délafrikából, tehát több mint 10.000 kilométer távolságból indul hazafelé. Rendkívül érdekes probléma, hogy vajon ez a madár is csak bizonyos meghatározott időjárási helyzet mellett érkezik-e? az idevágó vizsgálatok újabb nevezetes eredményeket ígérnek, amelyeket a Madártani Intézet az 1934-ben Londonban ülésező nemzetközi madártani kongresszus elé szándékozik terjeszteni. Ezek a vizsgálatok is elsők lesznek a maguk nemében s miként az erdei szalonkára vonatkozóknak szintén öregbitik majd

a magyar tudományos kutatások külföldi jó hírét. A Madártani Intézet kéri a komoly érdeklődőket, hogy pontos megfigyeléseiket minél nagyobb számban juttassák el hozzá, mert ez a vizsgálat olyan természetű, hogy minél nagyobb az adatok száma, annál megbízhatóbb az eredmény. Az Intézet címe: Budapest, II. Herman Ottó-út 15. Igen kérjük kar és tagtársainkat, hogy aki csak teheti, végezzen pontos megfigyeléseket, és tapasztalatait, megfigyeléseit a madártani intézettel okvetlenül közölje, hogy ezzel is elősegítsük tudásaink nehéz munkáját, mellyel hazánk jó hírnevét emelik az első helyre, a nagy nemzetek kultúrvilágában. — Hazáját szolgálja, s a tudományt, aki a fenti kérelemnek eleget tesz.

A szerk.

Húznak a szalonkák. A Magyar Madártani Intézet a szalonkák vonulásáról a következőket jelenti: Február végén mély ciklonrendszer mutatkozott Észak-Európában, amelynek nyugati szélé Angliáig terjeszkedett. Március 2-án Írországtól délre jelent meg rövid ideig tartó ciklon. Ez időjárási helyzetek hatása alatt megindult az erdei szalonkák vonulása. Az elsőt Baja mellett figyelték meg február 26-án. A következő napon már négy helyen jelent meg, úgymint a baranyamegyei Dencsházán, Komáromban, a temesmegyei Deltán és Nagyváradon. Dencsházán március 1-én és 3-án is észlelték, még pedig húzáson. Megfigyelték még március 1-én és 3-án a fejrmegeyi Nagylángon, 2-án Tályán és 4-én Somogyzobon. Azóta újabb északnyugati ciklon nem jelentkezett s a vonulás úgyszólván teljesen szünetel. Március 14-éig csak három jelentés érkezett: 7-én a somogy megyei Kálmáncsán észlelték, 9-én Kaposvár mellett és 11-én Baranyasellyén. Március 13-án sekély ciklon jelent meg Írország és Skócia fölött. Amennyiben ez mélyülne és tartósabbá válnék, úgy az erdei szalonkák élénkebb vonulása, illetőleg húzása várható. Egyelőre azonban az időjárás szalonkavonulásra nem kedvező.

Korai bibic, fecske és gólya. Az *Esztergom* híradása szerint vasárnap megelevenedett a téli sportolóktól az öreg Strázsa-hegy oldala. A hegőoldalon még vígan járta a „ródlí”, pár száz méterrel távolabb a legelő mocsarából pedig felsírt a korán jött bibic jajveszékelő hangja... Ez a bibic-sírás, mint a szerdai hófergeteg és dermesztő hideg is rácafozt, valójában korai, sőt elhibázott tavaszi hírmondás volt. — Itt közöljük a hírt, hogy mint *Simontornyáról* jelentik, március 3-án, az akkori tavasziasan meleg levegőben egy füstifecske mintegy tíz percig röpködött a városháza felett. Az emberek felhívták e szokatlan jelenségre vitéz *Lokcsánszky* Andrásnak, a Magyar Ornitológusok Szövetsége tolnamegyei főtitkárának figyelmét, aki megállapította, hogy valóban füstifecske van szó. A szegény madár az azóta beállt hideg, havas és jeges időben bizonyára elpusztult. Február utolsó napjaiban a határban megfagyott gólyát is találtak.

Schäfer József fővadász azt az igazán érdekes eseményt közli velünk, hogy a gróf Hadik János uradalmában fekvő „Orgonás” nevű pagonyban 4—5 napos fia-nyulat talált, ami a jelenlegi időjárás mellett tényleg igen érdekes lelet.

Tenyésszünk házinyulat!

A házinyúltenyésztéshez most a legalkalmasabb hozzáfogni, mert most sok szép kifejlet nyúl akad.

A házinyúltenyésztéssel pedig bárki úgyszólván ingyen kiváló fehér húst drága prémét és értékes állati trágyát produkálhat.

Így két anyanyúl egy egész család évi hússzükségletét fedezi, ami a mai húsárak mellett nem megvetendő tétel.

A prémárú oly drága ma, hogy csak a vagyonosok szerezhetnek belőle s íme a nyúltenyésztéssel mindenki maga állíthatja elő a maga és családja prém-szükségletét.

Úgy a húsból mint a prémből termelt feleslegét pedig jó pénzért értékesítheti.

A trágyájáért egyedül is érdemes a nyúltenyésztéssel foglalkozni. A gépüzemű munkagépek és közlekedő eszközök elszaporodásával ugyanis alig áll állati trágya rendelkezésre, pedig az nélkülözhetetlen a mezőgazdaságban és kertészetben.

A Házinyúltenyésztés Értékesítés című szaklap szerkesztősége Budapest u. Csillaghegy, minden házinyúltenyésztési ügyben olvasóinknak díjtalanul rendelkezésére áll. A tenyésztési óhajtokat pedig, Nyúltenyésztő Mintatelepe tenyészanyaggal látja el, sőt biztosíték nyújtása esetén visszaszolgáltatási kötelezettség mellett is ad tenyészanyagot.

Ha még megemlíthetjük azt is, hogy a házinyúl a legigénytelenebb állat, amely minden udvaron elhelyezhető faládjában vígan él és szaporít, igazán maga ellen vét, aki nem foglalkozik tenyésztésével.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Schäfer József Seregélyes. A szíves megemlékezésért, illetve a küldött igen érdekes hírért, köszönetünket és szívélyes üdvözetünket küldjük. A szerk.

Orosz László Szombathely. Orosz Imre, Debrecen. Ignác Sándor, Rákospalota. Vásárhely István, Lillafüred. Barnóczky István, Gúth és Szy Ferenc, Püspökladány. A beküldött igen szép és jó cikkekért hálás köszönet lapunk olvasói nevében is. Szívélyes üdvözetlettel a szerk.

Értesítés!

Értesítjük kar- és tagtársainkat, hogy egyesületünk vezetőségének sikerült a **Szent Lukács-Fürdő** nagyérdemű igazgatóságával megállapodást létesítenie, amely szerint a budapesti **Szent Lukács-Fürdő** igazgatósága egyesületünk tagjai részére fürdőinek használati díjából **25%-os kedvezményt** ad. A kedvezmény igénybevételére a **Szent Lukács-Fürdő** igazgatósága által kiállított és egyesületünkönél „M. E. V. M. E.” Újpest, Damjanich-utca 5. szám alatt megszerezhető **25%-os kedvezményes fürdőutalványok** szolgálnak.

Ugyancsak sikerült egyesületünk vezetőségének megállapodást létesítenie a **Budapest, Keleti-Pályaudvarnál, a Baross-tér 19. szám alatt lévő „Tisza-Szálló”** igazgatóságával is, amely elsőrangú szálloda, egyesületünk tagjainak **20%-os kedvezményt nyújt a szobaárakból.** Hivatalból, vagy más magánügyben **Budapestre utazó, illetve érkező tagjainknak** levélbeni megkeresésére készséggel küldünk utalványt, a postai portókötség megtérítése, illetve válaszbélyeg ellenében. **Ha Budapestre jön, a „Tisza-Szállóban” szálljon meg!**

Kedvezményes utalványok szerkesztőségünkönél Újpesten, Damjanich-utca 5. sz. alatt személyesen is átvehetők.

Befizetések nyugtázása:

Csillik Gyula 7 td., Kárpáti András 7 td., Steger István 6 td., Holzbauer József U. 14 td. 5 tem., László János 3.50 td. 1'50 tem., Szalczér József 3 le., Óri János 15 td., Lakatos Ferenc 25 td., Józsa Kálmán 7.50 le., Kapolt Pál 1.50 le., Cseh János 7 td. 3 tem., Kolecsey L. erdőtanácsos úr 6 le., Balogh József Bszntl 7 td., Spettmann J. Ómélt 6 le., Klucs Ferenc 3 tem., özv. Zsurila Antalné 3 tem., Glaser János 12 td., Bedő Sándor 6 le., Tóth Márton 15.50 td., Martinek Ferenc 3 td. 7 tem., Szabó Ferenc Uzsa 6 td., Tóth Miklós Uzsa 2 bi. 2 td., Németh Ferenc 2 bi. 3 td., Gábris István 7 td., Teszárs Vilmos 7 td. 3 tem., Jaksa János 6 le., Szalay Lajos 7 td. 3 tem., Ország Lajos 6 le., Mészáros András 3.50 td. 4.50 tem., Mastschuch József 10 td., Benkó Mihály 3 le., Jasztrapszky István 3 le., Kovács Antal Cs. 14 td., Kálmán Péter 5 td., Dobronoky Gábor 3 le., Vancsura István 3.50 td. 3 tem., Kosa Ferenc 3.50 td. 3 tem., Kis Prunik László 6 td., Kovács János 1.50 td., Ifj. Schmuch György 7 td., Huszthy Lajos 7 td. 6 tem., Nagy János Hk. 7 td., Keryna István 7 td. 3 tem., Forgács Mihály Pnsznt. 3 le., Haverlik István 11'50 td. 8.50 tem., Varga Pál Mr. 3.50 td., Bárczi László 6 le., Nezdei György 7 td., Binthoffer Bernát 4 td. 6 tem., Barnóczky István 7 td. 3 tem., Kothay Mihály 3.50 td. 1.50 tem., Györki László 11 td. 3 tem., Farkas István és neje Ksz. 7 td. 6 tem., Bögözy Gyárfás és neje 3.50 td. 3 tem., Minárcsik Mihály és neje 3 td. 4 tem., Szabó Ferenc If. 1 bi. 14 td., Pál István If. 2 bi. 14 td., Tóth János Kölked 2 bi. 14 td., Brubel Ferenc Hsz. 2 bi. 7 td., Strumperger Ferenc If. 2 bi. 7 td., Pirkhoffer Ferenc If. 2 bi. 7 td., Ilka Lajos Kölked 2 bi., 7 td., Szalay Gyula V. 9.33 td., Till József Pn 3 le., Cséri Pál 3 le., Kósa Ernő 3 le., 3 hird., Pázsiti József 3 le., Arszintye Péter 3 le., Kovács József E. 3.50 td. 1.50 tem., Kiss István O. 8 td., Vasvári Vilmos 3.50 td. 1.50 le., Farkas Ferenc 6 le., Milcsevics János és Szerencsés Mihály 7 td. 3 tem., Lieszkovszki Mihály 2 bi. 1.75 td., Kiric-i János 14 td., Jedinák János 7 td. 4 tem., Bósz Mihály 3 td. 1.50 tem., Székács Pál 7 td., Udvardi József 3 le., Rommer József 7 td. 3 tem., Fischer Géza és neje 3.50 td. 3 tem., Habina József és Habina Jánosné 3.50 td. 3 tem., Hasznosy János 7 td. 3 tem., Gondör Béla 20 Kt., Horváth Ernő 3 le., Horváth Rezső Vv. 2 bi. 14 td., Tihanyi István 7 td. 3 tem., Szabó József 7 td. 6 tem., Olád János 7 td. 6 tem., Erben József 7 td. 6 tem., Nagy Sándor Tt. 7 td., Reichardt István 3.50 td., Horváth István 3.50 td., Kroyer János 7 td. 3 tem., Szabó János G. 3.50 td., Cselédes Mihály 6 td. 6 tem., Szy Ferenc 7 td. 3 tem., Zvörner Sándor 3.50 td. 3 tem., Kis-Tóth Tamás 4.68 td., Vasvári Vilmos 3.50 td. 1'50 tem., Varga András 7 td. 3 tem., Grellneth János 1.50 td., Nagy Sándor 7 td. 3 tem., Lengyel József 7 td. 8 tem., Kiss Ferenc M. 14 td., Szabó István U. 12 td., Tóth Mihály 7 td., Soós József 14 td., Kalota Jenő 10 td., Horváth József V. 3.50 td., Stumpf Antal 3.50 td. 1.50 tem., Baranyai Lajos 7 td., Bagi József 7 td. 3 tem., Kloé Vendel 14 td., Slanszky Ernő 7 td. 3 tem., vitéz Eszéki József 7 td., Borsos Sándor 7 td., Horvát Imre P. 14 td. 6 tem., Szőke József 14 td. 11 tem., Kolb Gyula, Hain Ede, Bodnár András és Daróczy Márton 14 td. 6 tem., Kalcsó József 6 td., Harkai József 3 le., Illye Tivadar 2 bi. 8 td., Szalczér Antal 7 td. 6 tem., Berzeviczy János 3.50 td. 3.50 tem., Galda Mihály 4.68 td., Nagy János Pf. 7 td., Marmarossy Gyula 14 td. 6 tem.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: **Nádaskay Richard.**

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota, Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952-03

AZ ERDŐ

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta: **Dr. Fazekas Ferenc.**

A fának értékére, valamint annak eladási árára is, mely tényezők bírnak befolyással?

1. a fának a minősége, amely függ a fának fizikai, illetőleg műszaki tulajdonságaitól;
2. a kereslet és kínálat egymáshoz való viszonya;
3. a szállítási viszonyok vagyis a főfogyasztó helyektől való távolságok.

A fa értékét tehát mely körülmény befolyásolja legelsősorban?

Általánosságban a fa értéke mindenekelőtt annak minőségétől és így használhatóságától függ. Ez utóbbi tényező kialakulásánál pedig a fa előnyös műszaki tulajdonságainak megléte játsza a főszerepet. A fa értéke így egyenes arányban áll a fának előnyös fizikai tulajdonságaival.

A fa ezen előnyös műszaki tulajdonságai viszont mitől függenek?

A faszöveteknek mikénti összetételétől.

A fa keresztmetszetén mely szerkezeti alkatrészek láthatók?

Héj, — kéreg, — háncs, — szíjács, — geszt, — bél, — továbbá a bélsugarak és az évgyűrűk.

A faszövetek miből állanak?

A sejtfalakból, melyek főként cellulózéból (szénhydrátból) és kevés ásványi anyagból (hamualkatrész) állanak és amelyek mint farostok különösen a holt fának, a gesztnek alkatrészeit képezik. Élőfásrészeknél, a szíjácsnál ezen sejtfalakat nitrogéntartalmú fehérje anyagok, — a fa élető nedve (protein anyag, vizenyős plazma) töltik ki.

Hányfélék a faszövetek?

Általában háromfélék. És pedig:

1. alapsejtek, — nevezik őket még bél- és bélsugáresejteknek vagy tükörsejteknek is. Ezek úgy tülelevelű-, mint lombfák szövetében benne vannak. Válaszfaluk hossz tengelyükre merőleges.

2. farostok. Ezen faszövetek képezik a faszöveteknek legfőbb alkotórészét úgy fenyő-, mint lombfáknál. Lombfáknál hosszúkás, vastagfalú, ferde közfalú tehát hegyes sejtek ezek, míg fenyőfáknál rövidebb és vékonyabb falúak ezen edényalakú tartány sejtek.

3. cső-edény sejtek. Csakis lombfáknál fordulnak elő ezen cső-edény sejtek. Ezek felszívódott, visszafelldótt, kiszáradt faszövetek, levegőcsatornák. Falikacsoknak vagy pórusoknak is nevezetnek.

A faszöveteknek milyen a fekvésük?

Farostok és pórusok párhuzamosak a fa tengelyével, — míg a bél- és bélsugáresejtek merőlegesek a törzs hosszirányára.

Hogyan keletkeznek az évgyűrűk ?

A kövér tavaszi szezonban a csupa széles, laza, nagyobb lukacsú sejtekből álló szövet mellé augusztus végétől már csak kisebb, sűrűbb, sötétebb sejtek rakódnak le.

Mikor finomszálú a fa ?

Mennél kisebb az eltérés a fa szövetében a tavaszi és az őszi pászták között, tehát minél egyenletesebb a sejtkepződés s mennél egyenletesebben vannak elosztva ezen sejtek, — annál finomabbszálú a fa. Az egyenletes ilyen évgyűrűkön felismerhető keskeny tavaszi pászta finomszálú fának a jellemzője, — míg a széles erős tavaszi pásztaképződés gorombaszálú fákat árul el.

Melyek a kispórosú fák ?

Az apró edényalakú sejtekkel bíró fák. Ilyenek : juhar, körte, dió, hárs.

Melyek a durva, nagypórosú fák ?

Tölgy, kőris, szil, akác.

Mi a különbség háncsfa (szijacsfa, Splint) és bélfá (gesztfa, Kernholz) között ?

A szijacsfa tulajdonképpen a fiatal fának a testét, vagy az öregebb fának külső farétegeit képezi: ez eszközli a talajnedvnek felfelé való vezetését. A romlandó tápnedv tartalom következtében ezen világos színű háncsfa (kivéve a kőrisfát) műszakilag sokkal kisebb értékű faanyagot szolgáltat, mint a sötétebb, érettebb, szárazabb, fásabb geszt.

A szijacsfa és gesztfa, valamint a bélnek eltérő nedvességtartalma milyen káros következményeket von maga után ?

Az eltérő nedvességtartalom következménye a faszöveteknek egyenlőtlen száradása, ez pedig a megvetemedést és a megrepedezéseket vonja maga után.

Melyek a határozott gesztképző fák ?

Azok, amelyeknél a geszt és a szijacs egymástól határozott formában elkülönülve jelentkeznek. Ilyenek : tölgy, erdeifenyő, veresfenyő, szil, nyár, akác.

Jellegzetes ezen bélfá vagy gesztképződést mely fáknál nem találjuk meg ?

Juhar-, bükk-, hárs-, éger-, etc. fáknál.

Melyek az u. n. egészen finom fák ?

Azok, amelyeken síma munkafelület állítható elő. Ezeknél tehát úgy a farostok, mint a pórusok nemcsak egyenletes elosztásúak, de valóban kicsinyek is. Így a hárs és nyárfa szövete egyenletes ugyan, de nagy sejtekből áll és így ezek nem egészen finom fák. A jávorfa, a körtefa viszont már inkább finom fák.

A fák alakviszonyai és külső minőségük mennyiben befolyásolják a fák értékeit ?

Az egyenesebb, vaskosabb és ágtságosabb törzsek rendszerint értékesebbek, mint a görbe, csavart növéssű, vékonyabb és csomósabb törzsek.

Mely választékok céljaira keresik mégis inkább a csomós fákat ?

Fornértermelés céljaira a speciális apró csomócskákkel ellátott szemes jávor, virágos kőris vagy csomoros nyárfák igen értékesek.

Milyen a hengeres fa (Vollholz) ?

Mérsékeltén vékonyodó, tehát lehetőleg hengeres alakú.

Milyen a sudarlós fa (Abholz) ?

Kúpalakú, hirtelen vékonyodó.

Miért előnyösebb, illetőleg értékesebb a hengeres növéssű műszaki fa ?

Kihasználásnál kevesebb a hulladék.

Hogyan méri a hengeresség fokát ?

A középátmérő esését figyelik. A normális esés 1%-os, — vagyis méterenként a hosszánál a középátmérő esése 1 centiméter.

Szálfák köbözésénél az u. n. Huber-féle ismert formula (középátmérőből és hosszából való köbtartalom megállapítás) a fa tényleges köbtartalmát egészen pontosan és helyesen tükrözteti-e vissza ?

Nem. A gyakorlatban mindenütt használt ezen köbözési mód ugyanis a tényleges köbtartalomnál mindenkor valamivel kisebb számítási eredményt ad azért, mert a fák nem egészen hengeres alakúak. Sőt mennél sudarlósabb a fatörzs, az eltérés annál nagyobb lehet.

Folytatjuk.

VADÁSZAT

Hogy fogtam én róka helyett vadmacskát. Vadmacska helyett nyestet.

1914 januárjában (a napra már pontosan nem emlékszem) egy korán reggel friss havon, mint fiatal kezdő erdész-vadász a pagonyba körútra mentem ki. S akkor is úgy, mint minden friss hóesés után szoktam, sorra jártam az általam már jólismert rókabarlangokat, nyestek és görények által gyakran látogatott, vagy rendes tanyájuk szolgált helyeket. Mely alkalommal, midőn egyik rókakotorékhoz közeledtem (mely egy mestersegesen talajba ázott, vaditató belső oldalában volt), egy róka csapáshoz hasonló nyomra akadtam, mely egyenesen a kotorékhoz vezetett be, de onnan, amint megállapítottam, ki nem jött.

Ezen észlelet után más úton indultam haza, az erdő középpontján volt lakásunkra, hogy egy csapóvassal felszerelve visszatérjek a rókakotorékhoz, hogy azt ott kihelyezhessem.

Így bandukolva, egy csekély útkeresztelésnél ismét újabb dolgot észleltem, mégpedig azt, hogy az erdei utamat keresztelő cserkélő úton a friss havon, valami állati test vonzolója volt látható. Én a vonzolás mellett imitt-amott látható nyomokat, mint olyan kezdő szakértő, hirtelenében vadmacska csapának állapítottam meg.

Ilyen meggyőződéssel követtem a vonzolás irányát, mely vonzolás az odu (hol arra rátaláltam), mintegy 200 méter távolságban volt öreg tölgyfa tuskó üregébe vezetett. Odaérve mindjárt megállapítottam, hogy az én macskám, az odavonszolt valamit a tuskó üregébe behúzza, onnan üresen távozott el más irányban, mint amerről odajött.

Ezek után a tuskó üregébe benézve láttam, hogy ott egy szép fácánkakas félig elfogyasztott hullája van. Tehát azt vonzolta az én macskám. Onnan a vonzóláson visszafelé indultam, mert kíváncsi voltam arra, hogy éjnek idején, hogy jutott az én macskám fácánpecsenyéhez. Így visszafelé haladva (azon tuskótól mintegy 350—60 méternyi távolságra), megtaláltam azt a helyet, hol a kakas zsákmányul esett. Először azt gondoltam, hogy a kakas beteges volt s így a földön maradt éjjelre. Azonban mikor a rabló odavezető csapóját keresve egy kissé jobban körülnéztem, megállapítottam, hogy a rabló a fácánért felmászott a fára, mely egy jókora terebélyű tölgy volt s ott az ágon kúszva megközelítette a zsákmányul kiszemelt kakast, ott rávetette magát, megfogta és vele együtt lepottyant a havas földre, ott aztán végzett áldozatával. Ezen körülmény a havas faágakon könnyen megállapítható volt.

Fenti megállapítások után, mint jó vadászember szokta, fogadalmat tettem, hogy meg fogom bosszulni (vagy ólommal, vagy vassal) szegény kakas halálát, folytattam utamat hazafelé.

Hazaérve egy kissé kipihentem magam s azután hozzáálltam a csapóvassal való fogáshoz szükséges kellékek előkészítéséhez. Azonban mindezeket észrevét-

lenül csináltam, mert nem árultam el a dolgot senkinek, attól tartva, hogy esetleg vagy apám, vagy pedig len a vadőrök valamelyike, ha én esetleg el találtam volna aludni, ha csupán vicből is, előbb kimennek és elcipelik az én rókámat és macskámat én pedig szégyenben maradok.

Midőn a dolgok össze voltak a hátizsákba szedve, egy alkalmas időben kereket oldottam és vittem a két erős tányérvasat rendeltetési helyére. Elsősorban is a rókakotorékhoz vettem az irányt, mert nem szerettem volna, hogy a koma időközben eltávozzon onnan. A kotorékhoz érve örömmel állapítottam meg, hogy az én rókám időközben nyugodtan maradt bent. Tehát nyomom hozzáálltam az egyik csapóvasnak a kotorék szájába való elhelyezéséhez, ami bizony a föld fagyja miatt minden zaj nélkül egy kissé nehezen ment, de azért okkal-móddal lassan mégis elkészültem a vas befogadására alkalmas mélyedés kikaparásával s a vasat oda behelyezve, azt először a magammal vitt és jól eldörzsölt száraz lótrágyával, majd pedig száraz homokkal vékonyan, teljesen láthatatlanná tettem, azután a pányvaláncot egy épen a kotorék szája mellett volt vastag tölgyfa gyökeréhez erősítettem, elraktartam, végül pedig az én taposásomat rögtönzött seprűvel besöpörtem.

Innen folytattam utamat a fácánkakas halottakamrájához. Ott a csapóvas kihelyezése könnyen ment, mert a tuskó odujának nyílása a földön volt és elég tágas is volt ahhoz, hogy a vasat a nyílásba helyezem, s a takarás is könnyű volt, mert volt elég apró száraz falevél az oduban, mit a szél hajtott be oda, így hamarosan elkészültem a dologgal és indultam haza.

Este rendes időben fekdtem ágyamba, azonban sokáig nem jött álom a szememre, mindig a róka és macska volt az eszemben.

Végre mégis nagynehezen elaludtam, de már kora hajnalban talpon voltam és útnak indultam először a kotorékhoz. Vadászfegyver helyett kis 6 mm. flóbertemet vittem magammal, számítva arra, hogy a serétesfegyver a róka koma értékes gereztnáját esetleg nagyon szelölőssé teheti. Útközben mindig magam előtt láttam már a vasban táncoló cselfit. Ilyen reményekkel érkeztem meg első állomáshelyemre, ahol a hajnali szürkület gyér világítása dacára mindjárt feltűnt, hogy a csapóvas nincs a helyén és a pányvalánc mozgásban volt. Nagy örömben minden meggondolás nélkül kúsztam le a meredek itató parton a kotorék szájához, hogy megnézzem mi ráncigálja annyira a láncot. Azonban hasztalan erőltettem szemeimet, mert a kotorékban még mindig elég sötétség volt ahhoz, hogy megláthattam volna mi van a vasban. Tehát amennyiben már szerettem volna a rókát élettelenül a hátamon érezni, gyufát gyújtottam és úgy akartam kielégíteni kíváncsiságomat. Azonban alig hajoltam le, nagy zörgés, csörmpölés lett belül és mindjárt a lábamba szállt az összes bátorságom, mert prüszkölve köpködve, egy hatalmas, juhászpuli nagyságú kandur jelent meg és hatalmas ugrással a szememet kereste. Én, mint bátor vadász azt még láttam, hogy az én támadómat a csapóvas pányvalánca (szerencse, hogy jó erős volt) visszarántotta, de azt még mai napig sem tudom, hogy bátorságom megtelt lábaim, mi módon üthették keresztül a vaditató vízének mintegy 10—12 cm vastagon befagyott felületét, csak mikor körülnéztem, vettem észre, hogy én a kandurtól úgy 3—4 méternyi tisztaságban strandolok, flóbert puskám pedig az itató másik végében, közvetlen az itató oldala mellett (de jó, hogy

oldala is volt az itatónak! mert:) piheni a kiállott izgalmakat. No de gondolkozni való idő nem volt kiugrottam a derékig érő kényszerfürdőből s mindjárt flóbert puskám mellett voltam, megnéztem, hogy a csöbe nem került-e hó, vagy más nem odavaló, de pillanatok műve volt az egész, hirtelenében belesaptam egy rézköpenyest és vállamhoz emeltem s midőn az én kandurom a vasban eljárta a csárdást, leült velem szemben, én pedig megpróbáltam a nézőkén keresztül a célgömböt a két szeme közével egyenes irányba hozni, de ez nálam sehogya sem akart sikerülni, mert az a célgömb mindig olyan kérdőjel formákat írt le a levegőben. Kimásztam tehát az itató jegéről és egy kétágas fa közé tettem az én megijedt kis puskám csövét s ott már nyugodtabb lett. Egy csattanás és megszűnt minden zörgés prűszkölés és köpködés, az én kandurom róka helyett került a hátizsákomba és úgy a hátamra.

Mikor mindezekkel elkészültem, csak akkor jutott eszembe, hogy még máshol is várnak rám, de legjobban az, hogy a lánc helyett rajtam a nadrág vette át a zörgődi szerepet. Tehát amennyire zörgős-kopogós nadrágom engedte, hosszú léptekkel indultam a randevúra. Mikor odaértem, ismét elfelejtettem a már megtörténteket, mert az én vasamban, melyben vadmacskát reméltem, egy nagyon szép nyest üldögélt ezzel tehát katonásan végeztem és azt is hátamra véve, a legnagyobb örömmel sietve mentem haza.

Ezen vadászsikereim után lettem aztán igazi vadász, igaz, hogy még előbb meg kellett siratnom a kandurt, amit előbb elmulasztottam, mert apám és az egyik vadőr valamit súgtak egymásnak, én pedig már csak azt vettem észre, hogy a nadrágom fenekes részéből egy jó magyorpálcával verik kifelé ugyancsak e zörgős részeket.

Hídvégárdó, 1931 március 24-én.

Forgács Pál
urad. erdész.

Hogyan védik az erdőőrök a vadállományt.

Nem dicsekedni akarok velem, és nem hiúság indít rá ha felsorolok egy pár esetet, hogy mennyire védik a lelkiismeretes és kötelességtudó erdőőrök az erdő vadállományát.

A múlt év november havában Vigh Gyula erdőőr társamnak védkerületében valami gyanuja támadt, hogy orvadászok garázdálkodnak. Elkézdett ez ügyben — fáradságot nem ismerve — nyomozni. Fáradságát nemsokárasiker koronázta, mert az egyik orvadász elfogásával sikerült egy öt tagból álló jól megszervezett orvadászbandát ártalmatlanná tenni és a hatóság kezébe juttatni, hogy méltó büntetésüket megkaphassák. Ezen orvadásztársaságnak a vezető tagjánál 19 drb. fegyver volt, aki a fegyvert 5 pengő negyedévi bér lefizetése ellenében adta ki haszonbérbe.

Ugyancsak Vigh kollégával történt meg a tél folyamán a következő eset is. Észrevette, hogy a védkerületében valaki hurkokat rakott le nyul és őz fogására. A hurkos orvadászt már körülményesebb megfogni, mert az csak messziről figyelni a hurkot és csak akkor lép a hurokhoz ha lát benne zsákmányt, ha nem érjük tetten és csak körülötte ólálkodik a hatóság sem ítéli el bizonyíték hiányában, mert azzal védekeznek, hogy ő csak

arra járt és semmi köze a hurokhoz. Vigh kollégát csak nem engedte a buzgósága nyugodni és eltökélte magát, hogy a vadorzókat feltétlenül el kell fognia. Gondolt egy merészet és nagyot, elővett egy nyúlbert tele tömte szalmával és mindenütt jól levarta, hogy a szalma ki ne lássék és betette a kirakott hurkok egyikébe ő maga pedig egy sűrűbe megbujt. Nem is sokáig kellett várnia megérkezett a pasas. Nézegetett hol jobbra, hol balra. Figyel, nincs-e valaki a közelben, amikor meggyőződött, hogy nem figyelni senki, elindult a zsákmány után a hurokhoz. Mikor odaért akkorára a koléga is ott volt és ezzel a jó trükkel sikerült is elfogni a nyúlpecsenyére éhezett Urat, akit aztán a kitömött nyúllal együtt kísért be Nyiradonyba a szolgabírói hivatalhoz, majd onnan az illetékes csendőrshöz.

Köztudomás az, hogy ahol vad van, ott orvadász is mindenütt van. A múlt év végén én is észrevettem, hogy a védkerületemben dróthurkos orvadászok garázdálkodnak. Igén sokat fáradoztam elfogásukért, de mindig eredménytelenül, a reményt azonban nem adtam fel és tovább kutattam a garázdálkodók után, míg végre fáradságomnak eredménye is lett és szilveszter estéjén Sándor Imre kollégámmal sikerült is elfogni két orvadászt, amikor lerakták a drót hurkokat a nyulak és őzek fogására, akkor amikor a más békés polgárok otthonukban a szilveszter estélyét ünneplik.

Hogy mennyire lelketlenek az orvadászok és mennyire nem kímélik még a hasas vagy fias vadat sem, bizonyítja az alábbi esetem: 1926. év június havában fogtam el egy orvadászt a guti erdőben, aki egy fias őzet lőtt, amelynek gidái voltak. A meglőtt őzzel együtt kísértem be az orvadászt a guti erdőhivatalhoz, majd az eljárás ellene folyamatba tetetett. Melyért meg is kapta méltó büntetését. Drága volt a meglőtt és el sem élvezett őz.

Hogy az erdőőr életét mily gyakran veszély fenyegeti, azt a következő esetemmel vázolom:

Pár évvel ezelőtt történt, hogy elfogtam egy vadorzót vadászása közben. Amikor fegyverét elvettem és vállatni kezdtem, hogy mikor volt utóljára Gutban vadászni? előadja, hogy ő már nagyon régen nem volt, vagyis azóta mióta egyik társát orvadászaton tettenérés alkalmával, a csendőrök lötték le. Ugyanis a nyiracsádi csendőrök őket vadászaton tettenérték és amikor a járőr felszólította őket a fegyver letételére ők a csendőrökre fegyvert fogtak. A csendőrök természetesen löttek és társát eltalálva az holtan terült el. Ő azonban látva társa elesét a fegyverét eldobta és elfutott. Gondolta szegény a szaladás, de most ismét bebizonyul, hogy hasznos. És így került ismét mint orvadász kezeim közé. Mikor ezeket elmondotta szinte meglepődtem, hogy milyen elszánt orvadászsal állok szemben, de azért másnap hajnalban Fekete László kollégámmal együtt ismét elfogtunk három orvadászt és azokat is a hatóság kezeire juttattuk.

Mi erdőőrök nem csak kötelességszerűen, hanem lelkiismeretességéből üldözzük a jogtalan vadászokat, a vadak és hasznos madarak pusztítóit. Pár évvel ezelőtt a guti vadásztársulat egyik tagja erősen megbobbent egy vaddisznót, de a disznó elmenekült. A meglőtt állatot a vére nyomán azonnal követték is, de az est beállta miatt abba kellett hagyni az üldözést. Másnap kora hajnalba Fekete László vadőr a vérnyomot ismét követve megtalálta az elesett disznónak, de már csak a hült helyét.

Említett vadőr három lábnyomott talált ott, azok nyomát kik a vadászat ideje alatt ott ólálkodtak. Tehát

kétségtelen, hogy ezek ráakadtak a megsebzett illetve elesett disznóra lebunkózták és az alkalmas hosszú téli éjszakán otthonukba Nyirlugásra szállították. Ebben az ügyben a legerélyesebb csendőri nyomozás is eredménytelen maradt, kézre keríteni nem tudták őket. A lelkiismeretemet roppant furdalta, hogy egy ilyen felháborító esetet ne lehessen napvilágra hozni. Én ez ügyben tovább nyomoztam, kutattam míg végre hosszas fáradságom után sikerült a három tettest kinyomozni. Feljelentettem őket és meg is kapták méltó büntetésüket.

Ezekon kívül van ám az erdőben élő vadaknak még veszedelmesebb ellenségei — amelyek ellen a lelkiismeretes erdőőrnek kötelessége az erdőben élő vadakat megvédeni — ilyenek a ragadozó madarak: Sasok, héják stb. ragadozó állatok: itt nálunk a legveszedelmesebbjei görény, menyét, kóbor eb és főképpen a kóbor macska. Elképzelhető, hogy egy ilyen kóbor macska — mely kijön a közeli faluból az erdőbe kora tavasszal és kint tartózkodik késő őszig, vagy ha enyhe a tél haza sem megy — mennyi kárt okoz? és mennyit pusztít a vadállományból egy év alatt? ha nem üldözzük őket és puskacső elé nem kerül. A kóbor macska nem csak a vadállományban teszen óriási kárt. Hanem a hasznos éneklő madarakban is óriási kárt okoz, mert bekószálja a legkisebb bokortól a legmagasabb fáig és elpusztítja a madarak fiókáit és nem csak annyit amennyit elbír fogyasztani, hanem azon túl is megpocsékolja és ott hagyja. Mennyi kárt okoz itt egy ilyen kóbor macska a hasznos madarak elpusztításával, kivált itt a mi rovarélsdi vidékünkön hol a hasznos madarak millió száma pusztítják azokat a rovarokat melyek részben a fák lombjait, részben a fák törzseit támadják meg. Ezen rovarok pusztítását csak a hasznos madarak végzik a legnagyobb eredménnyel.

A felsorolt esetek, bizonyítják, hogy a lelkiismeretes erdőőrök igenis védik a vadállományt. Hogy kerülnek közöttünk megfélekedett emberek mint a „Debrecen” február 8-iki számban megjelent cikk szerint ez máshol is előfordul. Sajnos megtévedt emberek voltak is, és lesznek is, de a hiba ott van, *hogy amikor egy erdőlegényt felvesznek, nincs megválogatva kellően az anyag, mert különben ilyenek nem fordulnának elő.*

Gut, 1931 március hó 1-én.

Bornóczky István
erdőőr

Tekintetes

Nádaskay Richárd
ügyvezető úrnak

ÚJPEST

A betekintés, illetve meggyőződés céljából ide küldött okmányt tisztelettel és az árvák részéről megnyilvánuló köszönettel azzal származtatom vissza, hogy a kettőszáz pengő temetkezési segílyt mai napon fel is vettem s mint az árvák gyámja részükre, illetve költségeik fedezésére nyujtom.

Részemről pedig Egyesületünk további szerencsés fejlődését óhajtvá, vezetőségének, — de különösen nagyra értékeltem Ügyvezetőnknek szívélyes elismerésemet nyilvánítva — maradtam

Pilismarót, 1931. évi április hó

kiváló tisztelettel és erdész üdvvel

Stubnya Mihály
közalap. főerdőőr

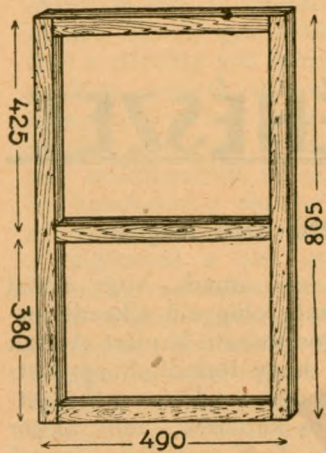

Az országos méretű álló kaptár.

Ma már közel 50 éve lesz annak, hogy néhai Grand Miklós m. kir. méhészeti felügyelő elkezdte országos hirdetni, az országos méretű kaptárt. Annak idején ezen kaptár nem csak hogy terjedt, de egy-kettőre minden nagyobb méhész áttért a káros méhészetről az országos méretű 3 soros kaptárra, amit akkor nem csak hogy jónak találtak, de a családok könnyű kezelése és a méz többtermelése céljából, igen megfelelő kaptárnak találtak. Hogy mennyire megkedvelte ezen kaptárt a nép, azt misem mutatja jobban mint az, hogy az országban 70-80 százaléka még ma is országos méretű kaptárakkal méhészkedik. És még hozzá 3 sorossal, ami ma már igazán elismert kicsi. A kezelésük pedig akár 3, akár 4 soros, mindig több időbe kerül, mint a felülkezelhető kaptáraké. És mégis hányan vannak az országban nagyméhészek, akik ma is görcsösen ragaszkodnak ezen kisméretű álló kaptárhoz 100-150 családos méhészeteiket lehet találni országos méretű kaptárakkal. Ha igazat kell azonban az országos kaptárokra mondanom, akkor azt kell kijelentennem, hogy az országos méretű 4 soros kaptárak nem rosszak; megfelelnek minden vidéknek. Ha jó a vidék, akkor többször pörgethet belőle anélkül, hogy a méz éretlen volna; ha pedig gyöngge, (mondjuk csak akác van a vidéken) akkor egyszer pörgethet. Sőt azon a vidéken, ahol nincs más csak akácvirág, oda nem is ajánlatos a nagyméretű kaptár, mert ott igazán nem jövedelmez, ha csak két anyára nincs berendezve. Azonban az tény, hogy a 4 sorossal is, meg a 3 sorossal is, a családok átvizsgálásánál, vagy a betelelésnél, igen sok munka van. A 3 sorosnál pedig még az a hiba is megvan, hogy ha fölhordás alatt népes a család, egy-kettőre tele hordják azt az egy sor mézkamrát és ha a méhész kipörgeti, hogy legyen a családnak hely hová hordani, akkor éretlen a méz, ha pedig bent hagyja, hogy érjen be, akkor meg nincs üres lép, hová eltudnák raktározni, a behordott nektárt.

Ezért jobb tehát a 4 soros, mert ha lent az alsó 2 sor (fészek) akácvirágzásra tele lesz bogárral, akkor ugyanolyan kétsoros mézkamrát tele is hord mézzel; sőt néha még ebből is ki kell venni az elsőnek behordott 10 keretet, (jó esztendőben) hogy elbírják raktározni az újjonnan behordott mézet. Hát akkor mi van ott, ahol 1 sor a mézkamra? Bizony ez egy kis keret soros mézkamrából sokszor olyan éretlen mézet pörgetnek, hogy úgy folyik mint a víz. Ezért lesz jó ha majd a közel jövőben a mézet márkázni fogják, hogy az országos méretű 3 soros kaptárokról áttérjenek vagy 4 sorosra, vagy egy nagyobb méretű kaptárra, amelyekben lesz hely a mézet hová elraktározni és lesz ideje beérni; mert bizony a márkázás életetbe léptetése után, a hígmézet nem lehet értékesíteni. Aki pedig mindenáron mégis országos méretű kaptárt akar csinálni, az ne 3, de 4 sorosat készítsen, mert ez minden tekintetben jobban megfelel, mint a 3 soros.

Az országos méretű kaptár keret mérete, 18 és fél cm. magas és 24 cm. széles, míg a keret fülei 1-1

1. ábra

2. ábra

cm. vagyis a keret felső léce, 26 cm. a keret pedig 5 mm. gyalult lécből készüljön.

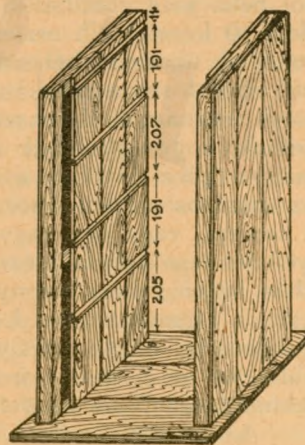
A kaptár bel szélessége, ha horonnyal készül, akkor 25 cm. széles, magassága 80 és fél cm., míg a mélysége 42. Ha azonban a kaptár nem horonnyal (völgyvel) készül és a keretek fülei lécecskén nyugszanak, akkor a bel szélesség 26 cm. és 2 milliméter. A kaptár falvastagsága, 6-7 cm, szokott lenni.

Minden esetre ennél is, mint minden más kaptárnál az a fontos, hogy pontosan készítsük. Tehát milliméter pontossággal, mert csak így lehet vele könnyen és kényelmesen méhészkedni.

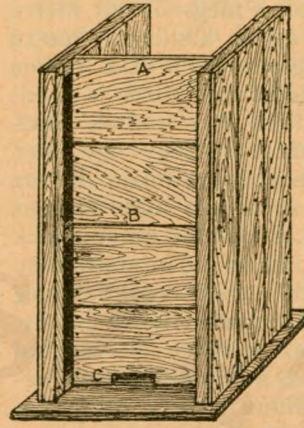
Először is elkészítjük lécből a kaptár oldalának a vázáját pontosan, (1 ábra) azután az egyik oldalát (2 ábra) bedeszkázzuk deszkák külső oldalát természetesen felszegeelés előtt meggyaluljuk és meg párkányozzuk (falcoljuk) csak a deszkának az az oldala maradhat gyalulatlan, amely befelé lesz fordítva. Mikor már az egyik oldalát részegeltük rakjuk tele gyalu forgáccsal, hogy a két falköze, melegtartó legyen és utána a másik: mondjuk a kaptár belső oldalát szegelhetjük fel azonban arra vigyázzunk, hogy a völgyek (nú) helyére szeget ne verjünk, mert akkor a szegtől nem lehet kivölgyelni a keretléc füleinek a helyét. Különösen a legfelső völgy helyére vigyázzunk, miért is két vagy legalább is egy és fél centivel verjük a végétől lejjebb a szegeket, mert így nem lesz a völgyelő (hornyoló) gyalúnak útjában. A belső oldalt nem szegeljük egészen a váza mindkét széléig, (3 ábra) hanem csak az egyik széléig, amely bedeszkázott rész 42 cm. széles

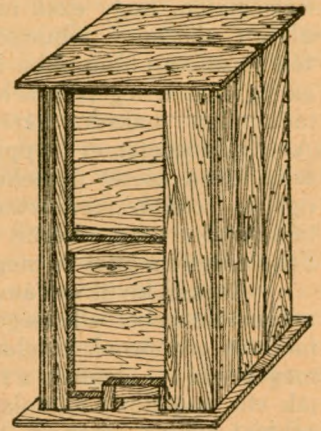
3. ábra

4. ábra

5. ábra

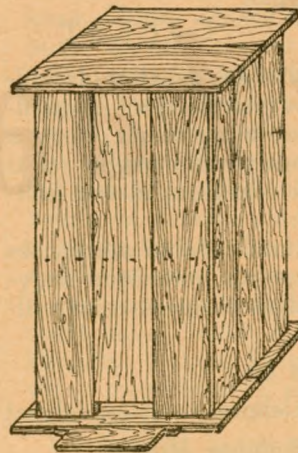
6. ábra

legyen, mert ez fogja képezni a kaptár mélységét. Különben is a szélén maradt hézagba, szegeljük keresztbe a kaptár belső homlokdeszkának a végét.

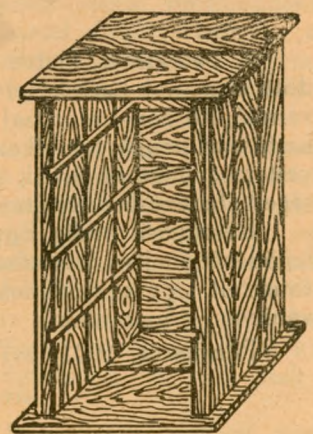
Amikor már a vázának mindkét oldalát bedeszkáztuk, mérjük le, illetve vonalazzuk meg a völgyek helyeit és völgyeljük ki; vagy ha lécecskére helyezük a kereteket, akkor szegeljük rá a léceket. A völgyek egymástóli távolságát, a negyedik számú ábrán láthatjuk. Kívölgyelés után szegeljük meg fel a fedődeszka bádog párkányait, alulról számítva a második völgy felé. Mikor ezzel is készen vagyunk, állítsuk az oldalfalakat az aljdeszkára, (4 ábra) 25 cm. távolságra egymástól, (ha léces, akkor 26 cm. és 2 mm.) azután tegyük rá a tetejét és szegeljük rá. Mert azután szegeljük rá még keresztbe a belső homlokdeszkát (5 ábra) (az ábrán nem látjuk a kaptár tetejét, de ez csak azért nincs tetővel rajzolva, mert akkor a rajzon nem lehetne jól eligazodni:) Ezután szegeljük az A, B C-vel jelölt helyekre, szintén keresztbe 1-1 olyan darab lécecskét amilyen űr lesz a két fal között és erre szegeljük rá majd a kaptár külsőhomlok deszkáját függőlegesen. (6 ábra.) Természetes, előbb rakjunk a belső homlokdeszkára gyaluforgácsot és csak ezután szegelhetjük fel e külső deszkát. A röpnyláshoz szintén lécecskét szegeljük, ahogy az ábrán is látható.

A hetedik ábrán már a kaptárt előlről nézve készen láthatjuk, majd a nyolcadik ábrán pedig a kaptár belsejét szemlélhetjük.

Amikor már így a kaptárt elkészítettük, csináljunk bele két ablakot: egyet a mézcamrára, egyet pedig a fészekre. Nemkülönb 6 drb. fedődeszkákat amellyel

7. ábra

8. ábra

elválasztjuk a fészket a mézkamrától és amelyeknek a vastagságuk 5-6 mm., szélességük hat és fél centiméter, hossza pedig (ha völgyes) 24 és fél, ha pedig lécezett, akkor 25 cm. és 7 mm. legyen. Ezután csinálunk rá egy ajtót, röpdeszkát és a kaptár készen van.

A kaptár falak közeit soha sem szabad fűrészpörrel, vagy hamuval kitömni, mert ha a kaptár belül megreped, vagy az összeeresztésnél szét nyílik, akkor a fűrészpör, vagy a hamu folyton pereg belőle és így állandóan szemetes a kaptár, amit a méheknek folyton kell tisztogatni. Egyébként a falak kitöméséhez használhatunk gyaluforgácson kívül: pelyvát, papírt, rongyokat, kukorica dalmányt, szénát, szalmát és száraz mohát. A kitömést nem szabad valami fadarabbal tömöködni, mert akkor ha a kétfal közé tömött forgács kezd nyirkosodni, a kaptárfala kipuposodik. Ezért csak kézzel rakjunk bele annyit, amennyit a tenyerünkkel le bírunk nyomkodni.

A kaptár oldalfalait amikor leszabjuk, mindig hosszabbra szabjuk 2 centiméterrel és csak akkor vágjuk vagy gyaluljuk olyan rövidre mint a váza amikor már rászegeltük.

Szeget pedig mindig bogárnarfejűt használunk, (de csak deszkába, furnérba már szélesfejűt,) mert ezt egy lyukasztóval beverhetjük és utána kívül még a kaptár falait meggyalulhatjuk.

Ignác Sándor.

EGÉSZSÉGÜGY

„Az Erdő” útján

Nagyságos

*Dr. Hromadnik István úrnak
közkórházi orvos-tudor.
a M.E.V.M.E. egyesület orvosa*

Budapest.

Kartársaim nevében örömmel üdvözlöm Nagyságodat mint a kedves lapunknak, „Az Erdő”-nek, egészségügyi rovat vezetőjét s legyen szabad ez alkalommal kartársaim nevében Nagyságod szíves felhívásának, témánk választását illetően azon szerény óhajunknak kifejezést adni, amelyet számunkra kegyes lesz e nemes célt szolgáló s valamennyiünket érdeklő rovaton a következőket ismertetni, nevezetesen:

a) Általános ismeretek az ember és leírását illetően;

b) a belgyógyászat köréből: gomba, alkohol, nikotin és egyéb mérgezők, tüdőgyulladás, gyomorrontások, tifus, vérhas és egyéb nagyobb betegségek, hülések és rheumák, bélzavarok, vese-fájdalmak, vakbélgyulladás, máj és egyéb daganatok, szívgyörcsök stb. ismertetése, tünetei, esetleges házi kezelése, ellenük való védekezés stb.;

c) a sebészet köréből: végtagok törésénél vagy vágás és zúzódásnál (pl. favágók vagy egyéb munkásoknál az erdőn), továbbá lövés, égés és forrázásnál stb. teendő első segélynyújtás ismertetése;

d) gyakori és veszedelmesebb gyermek betegségekről, azok tüneteiről, felismeréséről és védekezéséről;

e) a bőrgyógyászat és szemészet köréből: a gyakrabban előforduló és veszedelmesebb betegségekről és védekezéséről;

f) táplálkozás, ruházkodás és lakóhelyiségek karbantartása egészségügyi szempontból;

g) az építkezés terén a higiénia szempontjából követendő eljárásokról.

A fent vázolt és igen sok tételre vonatkozó ismeret-vágyainkat főképpen az okozza, hogy az erdészeti karnak zöme messze lakván a várostól és sokszor a falutól is, a tünetekből megállapíthassa a betegség súlyos voltát, amelyet kellő időben tudjon orvossal kezelteni.

Amidőn bátrak vagyunk ezen óhajainkat Nagyságodnak „Az Erdő”-ben tett nagybecsű felhívására közölni, nagy örömmel várjuk becses közleményeit, amelyekért előre is fogadják Nagyságod mindnyájunk halás köszönetét.

Debrecen, 1931. április hó 6-án.

Kiváló tisztelettel:

Orosz Imre.

Első segélynyújtás töréseknél és ficamoknál.

Több oldalról beérkezett érdeklődésre válaszolok most, mikor elmondom, hogy mi a teendőnk akkor, mikor csonttöréssel, ficammal vagy ezeknek gyanújával állunk szemben. A tárgy sokkal nagyobb annál, semhogy azt egy cikk keretében csak röviden is ki tudnók meríteni. A feladat az első segélynyújtásnál nem egyszerű, mert a baj megállapításához kell mérni teendőnket, az pedig sokszor a gyakorlott embert is próbára teszi.

Előre kell bocsájtanom, hogy az „első segélynyújtás, nem jelent mást, csak annyit, hogy a beteggel lehetőleg keveset csinálunk, de ezt a keveset okosan és célszerűen csináljuk. Minél többet teszünk a „beteg érdekében”, annál többet árthatunk neki.

A koponya, gerincoszlop és medence töréseinél, minthogy ezeknek ellátása különös szakképzettséget igényel, első segélynyújtásként más dolgunk nincs, mint a beteget a legteljesebb nyugalomba helyezni, mert bármely beavatkozással csak árthatunk. Ezeknek törése durvább behatás, így magasból való leesés, vagy nagy súlyú tárgyak által előidézett ütés (fatörzs, kő, gázolás stb.) következménye szokott lenni.

A koponyacsont törése enyhébb v. súlyosabb agyrázkódással, hirtelen hányással és legtöbbször eszméletlenséggel jár s ezekről felismerhető.

A gerincoszlop és medencecsont töréseinek ismertető jele pedig az alsó végtagok bénulása, vizelet és székletürítés zavarai, valamint a törés helyén jelzett igen nagy fájdalom, lesznek.

Az említett törések mindig igen súlyosak és az életet nagymértékben veszélyeztetik s ezért feltétlenül és mindenkor intézetben való elhelyezést igényelnek, de ennek megállapítását is mindig szakemberre, orvosra kell bízunk.

Elsősorban, mint leggyakrabban előforduló törésről a kulcs-csont törésről kell szólnom. Ez a vékony

és könnyen törő csont a váll-öv alkotásában jelentékeny részt vesz, s mint ilyen a végtag-csontok között tárgyalandó. Törésének megállapítását megkönnyíti az, hogy a beteg által fájdalmasnak mutatott pontja felett a folytonosság megszakadását is kitapinthatjuk leggyakrabban, másrészt a törés oldalán a beteg a karját nem mozgatja, mert fáj. A kulcs-csont alatt elvonuló nagy véredények és idegek, törése alkalmával csak a legritkább esetben sérülnek meg. A törésnek megfelelő oldali kart kendővel felkötjük ideiglenesen.

A lapocka-csont törése csak ritkán fordul elő és helyzeténél fogva nem is igényel különös elbánást.

A bordák törése ugyancsak durvább behatás következménye. Ismertető jele a légvételkor jelentkező szűró fájdalom, esetleg véres köpet. Az ilyen beteget lefektetjük, mégpedig úgy, ahogy az illetőnek kényelmesebb.

Mint később látni fogjuk minden töréshez és ficamhoz orvost kell hívunk, mert a legjelentéktelenebbnek látszó következményei is beláthatatlanok és helytelen gyógyulásuk a legkülönbözőbb bajokhoz, munkaképtelenséghez, bénulásokhoz stb. vezethetnek.

(Folytatjuk.)

Válasz

egy kartársunk által beküldött kérdésre:

Kartársunk felesége nagy beteg volt s felfekvés folytán lába kisebesedett. Kérde mit csináljon, hogy a seb el ne mérgesedjen?

1. Amennyiben a szóbanforgó seb tényleg felfekvés következménye, úgy kezelésében semmiféle kenőcsnek helye nincs. Mint minden seb kezelésében, itt is a tisztaság a legfontosabb. A seb környékét vattára csepegtetett tiszta benzinnel megtisztogatjuk és ameddig lepedékes vagy gennyes, ólomvizes borogatást teszünk reá, kétszer-háromszor naponta; ha feltisztult, naponta egyszer alkoholos vattával megtisztítjuk és száraz tiszta gazeval kötjük be, esetleg igen vékonyan vaselinnel kenjük meg a gazet.

2. Betegpénztári tagság és szegénységi bizonyítvány híján kórházi elhelyezést csak abban az esetben kaphat, ha a kórházi kezelési költségeket fedezni tudja.

Vettük az alábbi levelet:

Nagyságos Igazgató Úr!

Miután az Ön szíves közbenjárásával ifj. Mailáth József gróf úr öméltósága birtokán állásomat elfoglalhattam, engedje meg, hogy ezen alkalomból a nagys. igazgató úrnak, úgyszintén az egyesület összes vezetőségének köszönőtem kifejezhessem.

Ezért a legnagyobb hálával gondolok Önre, mint jótevőre, amivel szintén tanubizonyságot tett felebaráti szeretetéről és arról, hogy azt a nemes célt, melyet az erdészeti és vadászati segédzemélyzet szebb jövőjének előmozdítására kitűzött, azt szívvel és lélekkel képviseli. Fogadja érte őszinte köszönetem és engedje a jó Isten, hogy ezen tisztségében az enyém és a többi kartársak öröme még sokáig működhessen.

Hálám és köszönetem ismételve, maradtam a nagys. Igazgató úr, a tek. egyesület

alázatos szolgája
Bajnok Imre

GYÓGYNÖVÉNYROVAT

Hazánk vadontermő gyógynövényei.

Írta: dr. Augustin Béla egyetemi magántanár,
a Magyar Királyi Gyógynövénykísérleti Allomás vezetője.

A mai nehéz gazdasági viszonyok között minden megfelelő módot fel kell használnunk arra, hogy súlyos anyagi helyzetünkön könnyítsünk. *Vadontermő növényeink között számtalan, mint gyógynövény, keresett árú.* Ezek rendszeres gyűjtésével is teremthetünk kereseti lehetőséget. Végigmenve a virágos réten, az árnyas erdőn, legtöbbször nem is sejtjük, milyen nagyszám-ban vannak körülöttünk azok a növények, amelyeknek valamelyik része a gyógyszerek elkészítésénél, a gyógyászatban keresett.

A bodza, a csalán, az útifű, a martilapu, a pipacs, a búzavirág, a szarkaláb és még egynéhány tucat úton-útfélen előfordul. Megfelelően szárítva, mint u. n. *drog*, a gyógynövénykereskedelemnek értékes cikke. Mégis mennyi pusztul el belőlük elhervadva, eltaposva, felhasználatlanul.

Ezek okszerű gyűjtésével értékesítésével nemcsak magunknak szerezhetünk bizonyos jövedelmet, de amellett, hogy egyrészt hazánk gyógyszerellátásának szükségletét biztosíthatjuk, másrészt — a felesleges készletek exportálásával — külkereskedelmi mérlegünk javításához is hozzájárulunk. Ezeknek a növényeknek a nyugati országok jó felvevő piacai, mert ott különböző okok miatt gyűjtésük igen nehéz, vagy sokszor lehetetlen.

A *gyógynövények gyűjtése*, vagy gyűjtésének szervezése nem igényel különösebb fáradságot. Ehhez nem szükségesek erőteljes munkások. A legtöbb esetben felhasználhatjuk a serdültebb gyermekeket, az öregeket, rokkantakat. Tehát olyanoknak juttathatunk jövedelmet, akik sokszor kizáróan mások támogatásából tartják fenn magukat. Nem szükséges, hogy a gyűjtő saját földbirtokkal rendelkezzen, hiszen növényei árkok partján, erdők szélén, utak mentén találhatók. Még a mezőgazdaságilag teljesen hasznavehetetlen helyeken is találkozunk velük. Így a mocsarakban a finom illatú kálmoossal; a futóhomok buckáin a háztartásokban nagyrebecsült szappangyökérrel és a pirositógyökérrel. Ez utóbbi mostanában nagyon keresett cikk az annyira kedvelt pirosító gyártásánál. Némely gyógynövény, így a bürök, maszlag, őszi kikirics a mezőgazdaságra kellemetlen és kártékony gyom. Ezeknek a gyűjtése és irtása hasznos.

A gyógynövények gyűjtésével és értékesítésével azonban csak úgy tudunk hasznohozóan foglalkozni, ha bizonyos, nélkülözhetetlen *ismeretekkel rendelkezünk.*

Mindenekelőtt *ismernünk kell azt a növényt, amelyet gyűjteni akarunk*, nehogy azt valamelyik rokonával, vagy más hasonló növénnyel összetévezzük. A jófajta hársfának, bodzának, ezerjófűnek, kakukfűnek sok rokona terem nálunk, amely azonban csak kisebb értékű árút szolgáltat, vagy egészen értéktelen. A hiányos ismeretek miatt sokszor gyűjtenek székfűvirág helyett kutyakamillát, vagy pipitért, a maszlag helyett cigány-

mogyorólevelet mázsás tételekben. Ezeket azonban sem mire se használhatjuk, legfeljebb tüzelésre.

A helytelen ismereteknek egyik oka néha az, hogy népünk sokszor ugyanazt a növényt az ország különböző részében más és más névvel illeti. A maszlagot csudafőnek, pukkantónak, töviskédsizónak, a zilizt fehémályvának, a zsurlót békarokkának, kannamosó-fűnek nevezik. Rég letűnt idők kedves emlékét: a gyermekláncfüvet pedig könnyen elfújható bóbitája miatt helyenkint a férfiak nőihűségnek, a nők persze viszonzásul férfihűségnek nevezik. Azért, ha valamely növény azonossága felől kételyünk van, küldjük pontos meghatározás végett, lehetőleg virágzó állapotban a *m. kir. gyógynövénykísérleti állomás*-hoz. (Budapest, II. Herman Ottó-út 15.)

Csak ott gyűjtsünk gyógynövényeket, ahol azok elég bőven és sűrűn fordulnak elő. Különben a gyűjtő nem használhatja ki idejét kellőképpen és így munkája nem fizetődik ki. A székfű előfordul ugyan csonka hazánk egész területén, de csak a szikeseken olyan bőven, hogy naponta akár mázsás tételekben gyűjthető. A gyéribben előforduló növényeket mesterségesen szaporíthatjuk olyan módon, hogy össze gyűjtött magvait parlagterületeken elszórjuk. Így az ökörfarkkórót száraz domboldalokon, a maszlagot, beléndeket legelők szélén, a szappangyökeret szolgáltató fátyolvirágot futóhomokon.

Mielőtt hozzáfogunk a gyűjtéshez, érdeklődünk aziránt, hogy milyen mennyiségben tudjuk növényeinket eladni. Még sokkal helyesebb, ha nagyobb tételek gyűjtése előtt előzően megbízást szerzünk a gyűjtésre. Egyesek, mint pl. a székfűvirág, a csalán, a maszlag, a beléndeklevél évről-évre több ezer mázsás tételben kerülnek a világpiacra. Másokból azonban, így pl. a pipacs, búzavirág, szarkaláb szíromleveleiből sokkal kevesebb kell. Ha tehát felesleges mennyiséget gyűjtünk, azokat csak nehezen, rossz áron, vagy egyáltalán nem tudjuk eladni. Aki az értékesítés lehetőségei tekintetében nem jár el a kellő körültekintéssel, könnyen pórul járhat, mert a nagy fáradsággal gyűjtött készletek esetleg a nyakán maradhatnak.

A növénynek csak azt a részét szedjük le, amelyre szükségünk van. Ha az ökörfarkkóró virágjait, a maszlag leveleit szedjük, ne tépjük ki a növényt gyökerestől, mert a növény elpusztul és a következő évben nincs mit gyűjteni. Gyűjtésünkkel ne tegyünk kárt a más vagyonában. Néhány maréknyi anyarozsért ne tapossuk le a rozstáblát. Szomorú látványt nyujtanak azok a hársfások, amelyeknél még a karvastagságú ágakat is letördelik virággyűjtés közben. Teljesen érhető, ha ezek tulajdonosa a későbbi években nem engedi meg a gyűjtést.

A növény földfeletti részeit, a leveleket, a virágokat, terméseket, magvakat csak száraz időben szedjük. Ha nedvesen, eső után, vagy harmatosan gyűjtjük, száradásnál megdohosodnak, megpenészesednek és elvesztik színüket.

A növény egyes részei a hatóanyagokat az év különböző szakában változó mennyiségben tartalmazzák. Ezért természetesen akkor gyűjtjük az illető növényrészlet, amikor az a legértékesebb. Általában a gyökereket ősszel, a kérgeket tavasszal, a leveleket virágzás előtt, a virágokat nyíláskor, a terméseket magvakat éréskor gyűjtjük. De vannak kivételes esetek. Az édeskömény termését zölden többre tartják; a nadragulya gyökerét termésének fejlődése idején ássák; a kosbor gumóit pedig virágzáskor gyűjtik, akkor is csak az egyi-

ket. Ugyanis ennek két gumója van. Ezért a botanikusok ikergumóknak nevezik még pedig az egyiket anyagumónak, a másikat leánygumónak. De a két gumó nem is egyenlő értékű. Míg az anyagumó barnult, rancos, összeaszott, addig a leánygumó fehér, sima, duzzadt, mert nyálkásabb, több hatóanyagot tartalmaz s ezért ezt használjuk.

A gyűjtéshez fel kell szerelnünk magunkat megfelelő eszközökkel. Így a különböző növényrészek szedéséhez vigyünk ollót, kést, vagy ásót. A behordáshoz pedig zsákot, vagy kosarat.

A napközben gyűjtött anyagot, amíg haza szállítjuk, ne halmozzuk egymásra, mert megfűlled. Teregsük ki pormentes helyen. Szállítás közben pedig ne gyömöszöljük zsákokba, hanem tegyük lazán kosarakba.

A gyűjtött növényrészeket jól meg kell szárítani, mert csak akkor tarthatók el és így hozhatók forgalomba. A növényi részek frissen sok vizet tartalmaznak. Ezért kell 1 kg száraz áruhoz a friss anyagból 2—3 kg gyökér, 4—6 kg levél, 8—12 kg virág, 1—1½ kg mag vagy termés. A friss növényben foglalt vizet a szárításnál el kell párologtatni. Erre jól szellőztethető padlás, minden tiszta pajta, vagy más hasonló helyiség alkalmas. A szárítóhelyiségnek huzatosnak kell lenni. Nem elég, ha csak az egyik oldalon van ablak. Ez ezért fontos, hogy a nedves levegő gyorsan kiszellőződjék, különben megdohosodik az anyag.

A szárítóhelyiség padlóját gondosan lesöpörjük. Ha az nem deszkázott, lesározzuk, esetleg papirossal letakarjuk.

(Folytatása következik.)

Követésre méltó például szolgáljon az alábbi levél:

„Az Erdő” Tekintetes Szerkesztőségének.

BUDAPEST

Tisztelettel bejelentem a Tek. Szerkesztőségnek; hogy a szentesi kir. járásbírósnál régebben húzódó peres ügyemből kifolyólag egyességre kértek fel és úgy egyeztem ki, hogy az összes per- és ügyvédi költségek megtérítése és 60.— P (azaz hatvan pengő) Az Országos Erdészeti altisztek Egyesülete javára a fél által kifizetessék. — A 60 pengő f. hó 20-án a 45.672 sz. csekken Egyesületünk javára ügyvédem által elküldetett.

Szentes, 1931 márc. 21.

Kartársi üdvözléssel

Bugyi András
erdőőr

N. B. ! A 60 pengőt köszönettel megkaptuk, s kérjük egyesületünk minden tagját, hogy támogassák a M. E. V. M. E.-t adandó alkalmakkor hasonlóan.

Bugyi András Kar- és tagtársunknak ezen ritka szép tettéért hálás elismeréssel köszönetünket küldjük.

A szerk.

Egy az összességért, az összesség egyért, ez az út az, mely célra vezet, mert az „Egységben az erő”.

Az összetartás érzését, fontosságát és ezzel járó kötelességek teljesítésének szükségességét, minden kartársunkkal meg kell, hogy értessünk.

EGYESÜLETI HIREK

A KÖZGYŰLÉSRŐL

Egyesületünk ez évi negyedik rendes közgyűlését f. évi május hóban kívántuk volna megtartani, mivel azonban ezen közgyűlésen kívánjuk letárgyaltatni a folyó ügyeken kívül a nyugbér-intézmény ügyét, az internátus ügyét, az ingyen orvosi és kórházi ápolás ügyét, s mindezen ügyekben még most is folynak az előkészítő tárgyalások, s a nyugbér-intézmény belépési nyilatkozatok sem érkeztek még be a jelzett kellő számban, ezért a közgyűlést csak május végére, esetleg június elejére fogjuk egybehívni, s meghívót is csak a jövő májusi számunkban fogjuk közzétenni.

Az Internátus-árvaházról.

Az erdészeti és vadászati műszaki- és segédsemmélyzet gyermekeinek neveltetését elősegítő Internátus, illetve Árvaház létesítése ügyében az előkészítéshez szükséges volna tudni, hogy körülbelül hány gyermek gondozásáról, ellátásáról, illetve neveltetéséről volna szó?

Ezért felkérjük tag- és kartársainkat, hogy postafordultával, levelezőlapon jelentsék be (M. E. V. M. E. Újpest, Damjanich-utca 5. sz.) címre azt, hogy hány fiú van a családjukban? Mennyi idősök (hány évesek)? Járnak-e iskolába? S ha igen, hol? Milyen iskola, hányadik osztályában? Ha az Internátus létesül, gyermekét iskoláztatás céljából el óhajtja-e helyezni? A válaszokat kérjük mielőbb beküldeni, mert igen hátráltatja az ügyek előkészítését és megalkotását az egyes intézményeknek, ha a tagok és kartársak csak hetek és hónapok multával küldik be a kért adatokat. Amint azt a nyugbér-intézménynél is látjuk, hogy csak egyenként lassú egymásutánban szállingóznak be a belépési nyilatkozatok.

A nyaraltatási akcióról.

Amint a méheszetet, a házinyúl-tenyésztést, a gyógynövény-gyűjtést, is azért tartjuk állandóan fel-színén, hogy ezzel a tag- és kartársainknak módot nyujtsunk, az amúgy is silány jövedelmük némi feljavítására, ugyanúgy e célból, kívánjuk most melegiben, megszervezni a nyaraltatási akciónkat, amelynek elgondolt terve, ugyancsak azt a célt szolgálja, hogy egyesületünk tagjainak némi tisztességes és megengedett mellékkereseti lehetőséget nyujtsunk. Mindazon kar- és tagtársaink, akik vidéken, nyaralásra alkalmas helységben, erdőkben, fürdők közelében, stb. hasonló szép és egészséges levegőjű helyeken lagnak, amennyiben van kiadható úgynevezett tiszta szobájuk, s kellő lakásról, ellátásról, jól és olcsón tudnak gondoskodni, s hajlandók a nyári hónapokra munkában elfáradt, pihenésre, csendre, jó ellátásra, jó levegőre, esetleg gyógyulásra szoruló fővárosi, minisztériumi és más uri családoknak lakást és ellátást nyujtani, azok ugyancsak mielőbb írják meg levelezőlapon, olvasható írással, pontosan nevüket, címüket, hol lagnak, hány kiadó szobájuk van?

Csak szobát, illetve lakást, vagy csak ellátást (kosztot) adhatnak-e? Vagy lakást és teljes ellátást, hány személyt tudnak elhelyezni? Mennyi időre? Illetve mikortól-meddig? S végül mit kérnek személyenként, vagy családonként? Természetesen csakis olyanok írjanak, akik tényleg olcsón, szép rendes és tiszta, csendes, pihenésre alkalmas szobát tudnak a nyaralásra hozzájuk irányítandó tisztviselőknak nyujtani. Az ilyen bejelentést mi nyilvántartásba vesszük, s gondoskodni fogunk, hogy nyaraló lakót ki-ki érdeme szerint kapjon.

Az általunk elhelyezett nyaraló családok által megegyezésszerűen fizetendő ellátási díjból az egyesületi nyugbérintézmény javára 5%-ot kötele az illető tag- és kartársunk befizetni. Felhívjuk tehát újból kar- és tagtársainkat, hogy akinek van lehetősége nyaraló tisztviselő-családot lakószobájában (egy vagy két, esetleg több személyt) elhelyezni s hajlandó mérsékelt, jutányosan ellátást is adni, az ezen szándékát mielőbb jelentse be írásban. Azt hisszük, hogy ezzel az akcióval is újabb lehetőséget nyujtunk tagjainknak arra, hogy nehéz anyagi helyzetükön némileg könnyíthesse-nek. Természetesen nem szabad épen a mai rossz gazdasági helyzetre tekintettel magas árakat szabni, mert ezzel akkor lehetetlenné válik, hogy nyaralót kaphassanak.

Figyelmeztetés!

Fel kell hívjuk tag- és kartársaink figyelmét arra, hogy igen gyakran előfordul, hogy régi lakhelyükről máshova költöznek el, s az új lakáscímét elkésve közlik vagy elfelejtik közölni a címváltozást, ezáltal a lapot a posta „elköltözött” jelzéssel vissza hozza, az illető pedig keresi rajtunk a lapját. Kérjük a lakásváltozásokat már jóelőre a pontos új cím megadásával velünk közölni, és olvasható jó írással.

A Vezetőség.

Kar- és tagtársak!

Négy év gördült le immár az örökkévalóság tengerébe; az a négy év, melynek előtte egyesületünk lapunkkal együtt új életre kelve, első reményekkel tele működését megkezdette.

Ma, midőn egyesületünk pályafutásának hatodik határkövéhez közeledünk, látjuk azt, hogy a lefolyt négy és megkezdett ötödik év eltelté alatt mily sok, nehéz, fárasztó munka árán jutottunk el odáig, mit lapunk f. évi második száma hozott, illetve adott tudtára mindannyiunknak: „M. E. V. M. E. Nyugbér Szabályzat.” Azt hiszem s talán nem tévedek, ha azt írom ide, hogy minden egyes kar- és tagtárs, annak mind a 22 §-át helyesnek és elfogadhatónak találja. Gondos körültekintéssel van minden egyes betűje papírra téve, megadja a lehetőségét mindennek. Most módjában áll mindenkinek úgy önmagán, mint családján segíteni, illetve róla gondoskodni. Ne mulassza el senki s hassanak e szavak a szélrózsa minden irányában, hogy örömmel hirdethessük azt, hogy sokan sereglettek össze a „M. E. V. M. E. Nyugbér Intézményünk” pártolására.

Őszinte hálával adózunk ennél fogva ügyvezető-igazgató urunknak, különösen mi, magán-uradalmi erdészeti alkalmazottak, kik eléggé nem hálálhatjuk meg fáradhatatlan ügybuzgóságát.

Rajta tehát, lelkes gárda, hogy örömmel folytathassuk munkásságunkat s lelkesedéssel haladhassunk

a megkezdett úton, hogy gyarapíthassuk szakbeli tudásunkat és érdekeinket pedig hathatósan előmozdítsuk.

A csemete tehát, melyet egyesületünk és lapunk alapításával elültettünk, gyökeret vert. Most rajtunk a sor, kik ápolására vállalkoztunk, hogy a közönyösség fagyától megóvjuk s a szeretet melegét reá tereljük; hadd tenyésszen vidoran, hogy mielőtt terebélyes fává nőhessen. A fa virágot hajt s gyümölcsöt terem, mert nagy tetteket ugye csak embernyi embertől, virágot pedig és gyümölcsöt csak fától várhatunk.

Egyesülünk tehát a közös cél szeretetében valamennyien s iparkodjunk vállvetett buzgalommal egyesületünk úgyszintén „Nyugbér Intézményünk”-nek minél több tagot szerezni, hogy nemes céljainkat közös erővel elérhessük.

Pusztavám, 1931 március 18.

Gábris István
alderész.

Felhívás!

Fentiekben közzétettük Gábris István kar- és tagtársunk lelkes szózatát, hisszük és reméljük, hogy Szy Ferenc és Gábris kartársak szózatai nem lesznek a pusztában elhangzó szavak, melyeket nem követ a tett.

Ismételjük, hogy ezt hisszük és reméljük, mert a széjjel küldött belépési nyilatkozatok bizony ezideig csak igen lassan és gyéren szállingóznak, holott most már igazán elérkezett a cselekvés ideje, s kívánatos volna, hogy sűrűbben és gyorsabb tempóban küldjék be tagjaink a belépési nyilatkozataikat, hogy a közgyűlés a megalakulás kellő előkészítése lehetővé váljék, s a megalakulást mielőbb tényként kimondhassuk.

Igen kérjük tag- és kartársainkat, tartsák szem előtt és ne felejtsek el azt, hogy nem az a lényeges, hogy csak a magasabb összegeket válasszák, hanem az, hogy a kisebb díjtételű — kisebb összegeket — válasszák, és mindannyian belépjenek, mert ha a kis díjtételekkel a tagok többsége már belépett, akkor a birtokosok bizonyára vállalni fognak legalább is ugyanannyit, s akkor már igen elfogadható nyugbérösszeget fognak kapni a tagok. Különösen azokat a kar- és tagtársainkat kérjük, hogy mielőbb küldjék be belépési nyilatkozatukat, akik már előzően bejelentették belépésüket, de a nyilatkozatot eddig még nem küldték be, holott az előzetesen bejelentettek már igen szép számmal vannak, s már ezáltal is biztosítottnak vehető az intézmény tényleges megszületése. Ismételten kérjük mindazokat, akik még eddig a belépési nyilatkozatukat be nem küldték, küldjék azt be mielőbb, hogy a közgyűlésre felkészülhessünk.

A vezetőség.

Közlemény.

A m. kir. erdőri és vadöri iskoláknál (Esztergom és Szeged-Királyhalom) az 1931 szeptember havában megnyíló tanfolyamra való felvételi kérvényeket ez évi június hó 1-ig kell benyújtani.

A részletes pályázati feltételeket 40 fillér előzetes beküldése ellenében a m. kir. erdőri iskola küldi meg az érdeklődőknek, amely iskolába a pályázó magát felvétetni kívánja.

Budapest, 1931 évi március hó.

Mayer János s. k.
M. kir. földművelésügyi miniszter

ORNITHOLOGIA

Madárvédelmi tízparancsolat.

Az emberi jóindulat köztáblájára véste: **Warga Kálmán** m. kir. ornithologus.

1. Ne bánts és ne engedd bántani a madarat, — mert a madárnak az emberen kívül is éppen elég ellensége van.
2. Szeresd a madarat, mert a madár boldogságra van hivatva és magad is boldog leszel, ha elősegíted jólétét, — mert aki a madarat és a virágot szereti: az rossz ember nem lehet.
3. Tanulj a madártól szeretni és dalolni: — mert a madár hitvesi szerelme fenséges; mert a fiókat nevelő madárszülő a végtelenségig önfeláldozó; és mert a madárdal a tavasszal fakadó legbensőbb érzelmek legcsodásabb kísérő zenéje.
4. Sohase a kivételes rosszat, hanem mindig csak az általános jót tanulj el a madártól, de te azért mindig és mindenben csak jó legyél a madárhoz.
5. Védjed a hasznos madarat és annak fészket és tojásait mindenféle módon, mert a rovarirtó madár a gazdálkodó ember ingyen munkása és a többtermelés elősegítője, mely a gabonát a sáskáktól, álcáktól, a gyümölcsöt pedig a féregtől óvja meg.
6. Az odulakó hasznos madarak fészkelését mesterséges fészkekkel kihelyezésével, a szabadonfészkelő madarak költését pedig madárvédelmi ültetvényekkel és fészektartó kelyhes ágvillák nevelésével segítsd elő, — a tolakodó verebek és leselkedő macskák számát azonban lehetőleg korlátozd.
7. Ha nincs a környéken forrás, patak vagy egyéb természetes víz, úgy mesterséges itató útján nyujts a szomjazó madárnak friss vizet.
8. Inséges téli napokon, mikor jégpáncél, hótakaró és zuzmara borítja a természetes táplálékot, a már ősszel felállított szélvédett etetőkészülékek útján adj az éhező madaraknak olajtartalmú magvakból, bogycsóból és faggyúból álló táplálékot — s így az éhhaláltól mented meg őket.
9. Csak a törvény szerint vadászható madarakra, a nagyon káros ragadozó madarakra és a hasznos madarak négy lábú ellenségeire fogj fegyvert, — de ne vedd célba az ártatlan hasznos madarakat, mert elég, ha azok a Természetben és a múzeumokban vannak meg, de nem okvetlen szükséges, hogy azok a te saját külön gyűjteményedet is szaporítsák.
10. Ha kócsagot, sólymot, saskeselyűt vagy a Természet más pusztulásnak indult nemes kincsét viszi feléd lengő szárnya: végy erőt vadászszennvedelyeden, mondj le a gyönyörű trofeáról és lövés helyett „vigyázz”-állásban tisztelegve üdvözd a fejedelmi szárnyast, hogy kiméletünkről még a késői utókor számára is eleven tanúságot tehesenek majdani ivadécai.

Fizesszen elő „Az Erdő”-re,
vagy lépjen be a „M. E. V. M. E.”-be!

A földművelésügyi m. kir. minisztérium által kiadott Erdészeti-Statistikai Közlemények 1928. és 1929. II. füzetéből:

Tételek száma	Törvényhatóság	Az alkalmazott erdészeti altisztek közül						A szolgálati kerület	
		szakvizsgája van		szakvizsgája nincs		összesen		minimuma	maximuma
		a 17. § alá tartozó	a magán	a 17. § alá tartozó	a magán	szakvizsgával	szakvizsga nélkül		
I. Dunántúli dombosvidék.									
		erdőbirtokon						k. h.	
1.	Baranya vm.	99	12	4	17	111	21	9.1	1.700.0
2.	Pécs tjt.	9	—	—	—	9	—	265.0	927.0
3.	Fejér vm.	46	41	10	34	87	44	40.0	1.491.7
4.	Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Győr vm.	23	5	—	4	28	4	140.0	1.800.0
6.	Moson vm.	11	6	1	5	17	6		
7.	Pozsony vm.	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Győr tjt.	4	4	—	1	8	1	M. kir. erdőigazgatóságnál	
9.	Komárom vm.	65	—	3	—	65	3	50.0	1.000.0
10.	Esztergom vm.	41	6	6	4	47	10	213.0	3.440.0
11.	Somogy vm.	107	50	21	90	157	111	112.0	1.726.0
12.	Sopron vm.	53	7	40	15	60	55	37.0	1.223.0
13.	Sopron tjt.	10	—	2	—	10	2	320.0	1.400.0
14.	Tolna vm.	54	18	12	15	72	27	95.9	2.000.0
15.	Vas vm.	49	55	3	39	104	42	100.0	2.309.7
16.	Veszprém vm.	122	55	11	20	177	31	122.9	1.258.5
17.	Zala vm.	130	17	39	15	147	54	140.0	3.064.0
I. Összesen:		823	276	152	259	1099	411	—	—

II. Alföld.

1.	Bács-Bodrog vm.	6	3	1	3	9	4	35.0	1.600.0	
2.	Baja tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.	Békés vm.	7	2	4	23	9	27	30.0	502.1	
4.	Bihar vm.	3	—	11	—	3	11	10.0	500.0	
5.	Csanád vm.	7	—	—	6	7	6	100.0	124.0	
6.	Arad vm.									
7.	Torontál vm.	—	—	14	2	—	16	39.9	400.0	
8.	Csongrád vm.	—	—	1	—	1	1	119.2	119.2	
9.	Hódmezővásárhely tjt.	1	—	2	—	10	2	500.0	800.0	
10.	Szeged tjt.	10	—	—	—	5	—	590.0	1.580.0	
11.	Volt Szabadka tjt.	5	—	—	—	9	17	8.4	831.7	
12.	Hajdú vm.	7	2	14	3	23	—	336.0	1.507.8	
13.	Debrecen tjt.	23	—	—	—	1	1	80.0	155.0	
14.	Jász-Nagykún-Szolnok vm.	1	—	1	—	1	1	5.6	1.810.0	
15.	Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm.	(Gödöllői eig.) (Szegedi eig.)	125	16	61	39	141	100	12.1	2.000.0
16.	Budapest szfv.	40	—	27	—	40	27	120.0	250.0	
17.	Kecskemét tjt.	13	—	—	—	13	—	27.7	1.469.6	
18.	Kecskemét tjt.	23	—	7	—	23	7	347.0	1.551.0	
19.	Szabolcs vm.	14	4	7	8	18	15	508.0	1.739.8	
20.	Ung vm.									
21.	Szatmár vm.	1	—	6	8	1	14	—	—	
22.	Ugocsa vm.									
22.	Bereg vm.	1	—	6	8	1	14	—	—	
II. Összesen:		286	27	156	92	313	248	—	—	

FEGYVERT, LÖSZERT Javításokat
gyorsan és jutányosan szállít
megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC
puskaműves,
● fegyver- és lőszerkereskedő ●
Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.
Telefón: József 344-75

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta: **Dr. Fazekas Ferenc.**

Használatos köbözési módszerünk hol tüntet fel már számottévó eltérést a fának valóságos köbtartalmával szemben?

A hosszú törzsek bemérésénél.

Túl-hosszú szálfák bemérésénél tehát a köbtartalom eladó vagy vevő javára mutat-e előnyösebb adatot?

Vevő javára. Élénken illusztrálható köbözési műveletünknek ezen fogyatékosága a következő ferde helyzet előállhatásából is. Levágók egy hosszú szálfá vékonyabb végéből 1 métert. A levágott ezen mennyiségnek megfelelően kevesebb kubaturát kellene kapnom, ha a megmaradt részt újra köbözöm. Nos, mégis úgy találok, hogy a megrövidített szálfahosszon, — annak új köbözése után, mégis több köbmétert kaptam, mint a megrövidítés előtti egész szálfán. Oka egyébként ezen jelenségnek egyedül csak az, hogy a fatörzsek inkább sudarlósak, mint hengerek és a középátmérő ezen oknál fogva szabálytalanul tolódik el.

Hogyan védekeznek az eladó hosszú szálfáknál a rá hátrányos ilyen mérési fogyatékoságok ellen?

Már kötlevel szerkesztésekor gondol ilyen eshetőségre és már előzetesen kiköti, hogy több szakaszra osztva mérhesse fel ezen hosszú rönköket. Rendszerint 6 méter hosszúig kapjuk az első szakasz köbtartalmát, — 6 métertől felfelé hossz pedig a második rész köbtartalmát szolgáltatja.

Gazdaságos-e a több köbtartalom kihozása céljából a rönköket rövidebb darabokra ténylegesen is felvágni?

Nem. Nem pedig azért, mert főértékük ezen rönköknek éppen hosszúságukban van. Elégéses tehát, ha a hosszú szálfá felosztását csak a köbtartalom számításon keresztül foganatosítjuk, — valóságban azonban ezen rönköket teljes hosszukban meghagyjuk.

Középátmérővel kapcsolatos köbtartalom megállapításokon kívül milyen rendszerű köbözések fordulhatnak még elő?

Az alsó és felső átmérő átlagából képezett adat vétetik fel középátmérőnek.

Gyakorlatilag milyen eredményt szolgáltat ezen mérési mód?

1—3%-al kevesebb köbtartalmat hozunk ki a tényleges mennyiségnél.

Mégis hol alkalmazzák ezen mérési módot?

Amikor egész nagy rakatokban fekvő, — rendszerint egyenlő hosszúságú rönköket kell felmérni úgy, hogy a rakásokat szétbontanunk nem lehet. A hozzánemérhető középátmérő helyett ilyenkor az alsó és felső átmérő átlagát vesszük számítási alapul.

Tudjuk, hogy a középátmérő bemérésénél a kapott vastagságot lefelé egész centiméterekre kerekítjük ki. Már most mi a különbség, ha a középátmérőt úgy állapítjuk meg, hogy: 1. a kötelező kétszeri — keresztbeni — mérésnél már előzetesen is lekerekítjük mindkét adatot és az így számított középátmérőt ismét lefelé kerekítjük egészszé, — vagy pedig: 2. még a centiméter tört részeire is pontosan kiszámított átlag egyetlen egyszer, tehát csak a végén kerekítjük le?

A két mérési mód között a differencia 1—2 centiméter eltérést is eredményezhet és ez megfelelhet a köbtartalomnál 3—5%-os eltérésnek is.

Vastagságot véve figyelembe, hogyan szokták értékelés céljából osztályozni a rönköket?

Fornérrönkök rendszerint 45 cm.-től felfelé, — Ia. fűrészrönkök 35—44 cm. között, — IIa. fűrészrönkök 25—34 cm. közötti kéreg nélkül mért vastagságok.

Melyek a rönkök értékesítésénél levonásba kerülő kéreg-vastagságok?

Gyertyán rendszerint súlyárú, ezért e fanemnél még köbtartalomra történt eladás mellett sem vonnak le kéregre semmit sem. Különben sem vastag a kérgé. Bükknél a kéreglevonás 50 cm. vastagságig 1 cm.; 50 cm.-től 2 cm. Égernél 2 cm. Kőrís és juharnál 2—3 cm. Szilnél 3 cm. Tölgnél 3—4 cm. Diónál 4 cm. Nyárnál 4—6 cm. Ezen kéreglevonások a bruttó köbtartalomnak mintegy 3—15%-os kisebbedését eredményezik.

Vasúti tarifák, vámtarifák etc., hogyan osztályozzák a kitermelt faanyagokat vastagságuk alapján?

1·8 mm. vastagságig a nevük	fornérok,
1·8—4 mm. között a nevük	vakfornérok,
4—10 mm. között a nevük	lemezek,
10—50 mm. között a nevük	deszkák,
50—120 mm. között a nevük	pallók.

Keményfatörzsek eladásánál miért értékesebbek az ú. n. törönkök (Stammenden)?

Mert ezek tartalmazzák a törzs legértékesebb faanyagát, — széles méreteket, ágtiszta, csomómentes részeket. Míg a középrönk vagy törzsrönk (Mittelware) már görbébb, csomósabb, kisebb méretű. A csúcsrönk, a felső rönk (Zopfware) pedig már rendszerint csak II-a. anyagot szolgáltat.

Egy 50 cm.-es rönknél a középátmérőből történt, pl 5 cm.-es bonifikáció valamely hiba ellenében, a mennyiség vagy érték hány százalékának felel meg?

Cca 15—20%.

Épületi szálfa hossza és felsőátmérője között mi a gyakorlatilag helyes arány?

A gyakorlatban úgy vesszük, hogy a felső átmérő rendszerint fele kell, hogy legyen a középátmérőnek. Még ismertebb előírás azonban a következő: A felső átmérőnek annyi centiméterrel kell bírnia, ahány méter hosszú maga a szálfa.

Hogy egy törzs kiadjon négyzetben egy 20—20 cm.-es épélű gerendát, úgy kéreg nélkül hány centiméter csúcsvastagsággal kell bírnia?

A törzsnek vékonyabb végén legalább 28·3 cm. átmérőjűnek kell lennie.

Mit értünk általában súly alatt?

Hogy hány kilogrammot nyom valamely test — tekintet nélkül annak térfogatára.

És mit értünk fajsúly alatt?

Egy viszonyszámot, mely azt mutatja, hogy valamely test súlya mennyiszerte nehezebb vagy könnyebb, mint a hasonló térfogatú víz súlya.

A fáknak a fajsúlya — légszáraz állapotban — körülbelül mennyi?

Az egyenlítő övi igen nehéz fáké, mint ébenfa etc. 1·5,
a középeurópai fajaké mintegy 0·6—0·9,
az igen könnyű parafa fajsúlya pedig csak 0·24.

Melyek a hazai nagyon nehéz fák?

Tölgy, tiszafa, kőrís.

Melyek a nehéz fak?

Bükk, gyertyán, akác, dió, körte.

Melyek a félig nehéz fanemek?

Szil, juhar, nyír, feketefenyő, veresfenyő.

Melyek a könnyű fák?

Éger, hárs, nyár, fűz, lucfenyő, jegegyfenyő.

Mennyit nyomnak a félig nyers fák?

1 m ³ tölgy, bükk, szil	1·2 tonna,	tehát 1 tonna	0·8 m ³
1 „ kőris, nyár,	1·1 „ „	1 „ „	0·9 „
1 „ juhar, hárs, éger	1·— „ „	1 „ „	1·— „

Egyazon fanemnél, a nyáron döntött fa súlya nagyobb-e, vagy a télen döntötté?

A nyáron döntött fa súlya kisebb, mert nyáron a fában lévő nedves és így nehéz tápanyagok a levelek és termés részére továbbítva, elhasználtatnak; télen döntött fában pedig ugyanezen nedvek összegyűlve, készletekként tároltatnak.

Milyen terepeken nőnek nehezebb fák?

Egyazon faneméknél az északi oldalakon, hidegebb éghajlati viszonyok között nőtt fák nehezebbek, mint a déli oldalakon nőtték. Jó talajokon gyorsan nőtt fák könnyebbek. Nedves talaj is könnyebb fát termel, mint a száraz talaj.

Az évgűrűk melyik pásztája a nehezebb?

Az őszi pászta nehezebb a tavaszinál.

A szijacs és a geszt között melyik a nehezebb?

A gesztfa.

A fa súlya legtöbbször mitől függ a fa szerkezetén kívül?

A fának a víztartalmától.

S viszont mi befolyásolja a döntött fának a víztartalmát?

Maga a fafaj. Így míg a frissen döntött gyertyánfa csak mintegy 19% vizet tartalmaz, addig az ugyancsak friss bükkfa már 40%-ot is, sőt vannak ennél is több vizet tartalmazó fánemek is. A fiatal fának a víztartalma 60%-ig is felmegy. Öregebb faé mindig kevesebb. Frissen döntött fa általában 40—60% vizet tartalmaz, míg a légenszáradt már csak mintegy 10—20%-ot.

Mi a különbség a fa természetes és mesterséges fénye között?

A természetes fény aszerint változik, hogy milyen szög alatt esik a világítás a szálirányra. Az így előálló csillogást mesterségesen megadni nem lehet. A fát tehát csak fényezni lehet.

A fa rajzának melyek a főbb típusai?

Az erezéseknek vagy floderoknak főbb típusai: csíkos, szálas, fodros, virágos, lángolt, madárszemű, csomoros, gyökérrajz etc.

Folytatása következik.

Kitüntetések.

Körmöczy Illés erdész kitüntetésének átadása.

Szép, bensőséges ünnepély keretében történt meg vasárnap délelőtt a városháza kis tanácstermében Körmöczy Illés erdésznek a földművelésügyi miniszter által adományozott elismerő oklevél átadása. Az ünnepély nagyszámú közönségének sorában ott láttuk Jánossy Gyula polgármesterrel az élén a városi vezető tisztviselőket, dr. Medovarszky Mátyás főjegyzőt, a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület és a Békésvármegyei Kertészeti Egyesület, Meliskó Jánost, ifj. Laczó Jánost és Vress Andrást, a Kisgazda Egylet, Kovács Mihály elnököt az Ipartestület, dr. Holländer Lipót elnököt a Délmagyarországi Baromfitenyésztők Egyesülete, Lepény János elnököt a Népegylet, Galambos József mérnököt a békéscsabai erdőhivatal képviselőjében népes küldöttségek élén.

Az ünnepség a Hiszekegy elimádkozásával kezdődött, majd Jánossy Gyula polgármester a vármegye főispánjának megbízásából értékes beszéd kíséretében adta át Körmöczy Illésnek az elismerő oklevelet, kiemelve harminc évi szolgálat alatt szerzett érdemeit,

természet- és hazaszeretétét. Ezután az üdvözlések következtek, aminek során Galambos József mérnök a M. kir. Erdőgazdaság, erdőfelügyelőség és az erdőhivatal, dr. Medovarszky Mátyás városi főjegyző a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület és a Békésvármegyei Kertészeti Egyesület, dr. Holländer Lipót a Délmagyarországi Baromfitenyésztő Egyesület, Kovács Mihály az Ipartestület, Madarász János a munkások üdvözlését és jókívánságait tolmácsolta.

Az elhangzott beszédet és üdvözléseket meghatortan, keresetlen szavak kíséretében köszönte meg az ünnepelt, mely után a Hiszekegy elimádkozásával a maradandó emlékü ünnepség véget ért. Hasonlóan szép kitüntetésben részesült két másik kartársunk is, nevezetesen a földművelésügyi miniszter Szili József döbrönte és Duschanek Adolf marcaltói erdészeti altiszteknek becsülettel és hűséggel végzett munkálataiért elismerő oklevelet adományozott.

A jól megérdemelt szép kitüntetéshez tagjaink összessége nevében mi is igaz kartársi szeretettel küldjük öszinte szerencsekívánatainkat.

Isten soká éltesse őket!

VADÁSZAT

A macska és a fajkakas!

Kedves Kartársaim! Azt hiszem, hogy a macskát pákász és szívósságánál fogva mindannyian ismerjük, aki ha szerit teheti mindenbe belenyúl, úgyszintén a baromfi sem vet meg semmiféle szemét-gaszt, hogy bele ne kaparjon; tehát alább ismertetem az esetet, mely a következőképpen történt meg.

A nevet nem akarom kiírni, hisz az talán nem fontos, hogy kivel történt meg, csak elég az hozzá, hogy a társaság egyik kiváló tagja ki igazi úri vadász egyik kollégájával elhatározták, hogy a szarkákat méreggel fogják területükön pusztítani, és megszerezték a hozzávaló dolgokat, illetve foszforszörpöt és összekeverték egy edénybe és letették a pincébe, hogy másnap dolgukat végezhesék vele. Egy idegen macska mely csakis járatos lehetett a pincében, valahogyan besurrant a pince ajtón és mint aki jól végezte dolgát helyet foglalt a pince egyik sarkában és leste, hogy becsukódjék az ajtó és megkezdhesse pákásztermészténél fogva éjjeli lakomáját.

A macska hamarosan rátalálhatott az edény finom tartalmára és alaposan bekosztolt belőle, amit bizonyít, hogy másnap reggel amint megnyitott a pinceajtó, hát ökélme óriási hassal lehorgasztott fejfel felsurrant az udvarra és mi lett a vége? Erre senki sem gondolt? Szédelget ide-oda, a hasát alig bírva át ment a fajbaromfi udvarba és a jó falatokat szépen kiadta magából. A fajkakas pedig leste az esetet, és alig, hogy a macska odább ment már kisebb hassal a fajkakas rögtön ottermett és ko-ko-ko-ko; ko-ko-ko-ko megaprózott hívásra a fajtyúk is rögtön oda sereglettek és mindent felfaltak; A háziak egyszerűen csak azt látják az udvarban, hogy felfordult egy tyúk, — amott a másik és így sorba 23-ig meg se állt.

Ebből az esetből is, kitűnik itt az, hogy a macska szívósságánál fogva mennyit és mit bír ki, s az, hogy a mérgezéssel nagyon óvatossá kell lenni.

Bugyi András
erdőr

A kartárs aki helyzetének javulását óhajtja kése-
delem nélkül lépjen a MEOSz-ba s az, ki a családját
s kartársát szereti, a lap és tagdíját pontosan fizeti.

HÁTIZSÁK, SÁTOR ÉS HORGÁSZATI CIKKEK

NEDELKO SÁNDOR
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 15.

92 éves cég — Kérjen árlapot!

olcsón kaphatók

utóda

Városház-kapual
szemben!

A borz vadászata.

Vadászélményeivel kapcsolatban írta: Orosz Imre.

A borz vadászata az ő különleges életmódjától függ. Tudjuk jól, hogy a borz este későn, reggel pedig igen korán, tehát mindig sötétben barangol, vagyis a szó legszorosabb értelmében kizárólag későn éjjel járó vad.

A borznak állandó kotoréka van, amit csak akkor változtat, ha kutyával nyugtalanítják, vagy táplálék szerzés végett máshol kell ütnie tanyát és csak kivételesen búvik el hirtelen kapart (fagyökerek alá, árokpart stb.) kotorékba, amikor messze távolról jöve elkésett, vagy pedig valaki- esetleg valamitől megzavartatva eltévedt és a világos hajnal (reggel) elbúvára készítette. — Ilyen kivételes esetben történik meg az, hogy hajtásban, vagy egyéb módon nappal is találkozunk vele, különben pedig nappal állandó lakója a kotoréknak.

Ilyen körülmények mellett a borz vadászata csak leszen mégpedig kotoréka mellett és a csapásán, illetve ottan, ahová csemegézni jár (tengeri, szálló, stb.) továbbá kutyával a kotorékban történhetik.

A borz vadászata legyen az bármely módon is végrehajtva, épen olyan élvezetes mint sok más vadé, sőt néha izgalmas is, aki a borz életét és vadászát jól ismeri, az sok élvezetet talál abban, mert leszen a mély csendes teliholdas csillagos éjszaka nyújt különös vadászt gyönyörködtető élvezetet főleg akkor, amikor már közeledik a pontos idő a borz megjelenésére. — Ilyenkor minden lombzörgés és ágacska roppanás egyegy nagy élvezet a vadász szívében és vannak akik 3—5 sőt több órát is képesek várakozni a kismemelt fekete és fehér csíkkal díszített kis ördög megjelenésére.

Még fokozottabb élvezetet nyújt a kotorékban kutyával történő vadászat (fogás) ami persze nappali munka.

A borzot különösen fácánosokban irtjuk, mert ha elszaporodik, jelentékeny kárt okoz a földön fészkelő fácán és fogoly állományokban úgy a tojások mint a csibék felfalásával.

Magas hegységekben ritkán fordul elő, inkább az elő és középhegységekben gyakori.

Irtása az elő- és középhegységek sziklás helyein elég nehéz, mert a kő odúk és barlangokat választja lakóhelyül, ellenben azok hiányában rendszeren a rókaparta kotorékot foglalja el, ahonnan könnyen kiásítható. Mert bizony a borz esti vagy hajnali lese nagy vadászakaratot, türelmet, fáradságot stb. kíván.

Magá a vadászat (és fogása) rendszeren október hóban történik, mert ekkor a legkövérebb, szóval jó zsírós. — Zsírja felhasználható szappanfőzésre és különösen jó csizmakenőcsnek, mert a bőrt jól puhítja és vízmentessé teszi, bőre is már kielégítő.

Borz les a kotorék mellett. Ősszel megnézzük az összes kotorékokat a területen, vajjon lakott-e valamelyik? Ezt könnyen megállapíthatjuk, mert nyomai és kijárt csuszamlásai elárulják ottlétét.

Ha sikerült a borz kotorékára akadnunk, úgy a kotoréktól rövid lőtávra keressünk ki megfelelő helyet úgy, hogy a kotorékból kijövő borz elől takarva legyünk, lehet a takaró fa, gödör, esetleg magas les is.

Arra igen vigyázzunk, hogy jó szelünk legyen és a kotorék mellett menve lassan haladjunk, mert a lábdobogás igen messzire elhallatszik a föld alatt és így igen sokára talál kijönni.

Legyünk tekintettel a különböző irányból jövő

szelekre is a takarást illetőleg, nehogy készületlenül hiába nagy utat tegyünk, esetleg megkockáztassuk szerencsénket.

A borznak legelőre való esti ki- és hajnali visszajövetelének pontos ideje függ attól, hogy minő tápláléka van és milyen messze a kotorékától.

Így pl. Ha egy tengeri tábla, amely az erdő szélén van és a kotorék nincs messze ettől, erre a borz igen későn fog kijönni, vissza meg korán elmegy, mert hamar jóllakik, ellenben egy nagyobb összefüggő erdőben ahol inkább makkra van utalva és a makktermés gyenge, továbbá a kotoréktól is jó távol van, ott korábban jön este és reggel későig marad künn, azonban minden alkalomban este is, hajnalban is csakis sötétben teszi meg útját.

Midőn tehát tisztában vagyunk ezen előismeretekkel úgy lesbe állhatunk. Természetes hogy holdvilágos estét kell választanunk mégpedig teliholdasat, mert még így is sok esetben az erdő fainak összekuszáltan árnyat vető ág- és galyai oly akadályt okoznak, hogy nem lehet eredményesen, vagyis biztosan löni; ez a hátrány annál jobban fennáll minél magasabbak a fák és sürűbben állanak egymás mellett. Még jobban akadályozza a kilövést az olyan fiatal sűrű csertölgy erdő, (mert ennek lombja tavaszig fenn van) főleg akkor amikor a kotorék szűk völgyben van s az árnyék még honol a várt időben és a borz már útban van a kotorékban.

Ennélfogva ha különös akadályaink a fentiek szerint nincsenek úgy közvetlen a sötétség beáltának megfelelő időben holdvilágos este lesbe állunk mint fentebb említettem s a borzot megvárjuk míg kijön kotorékából. Néha 2—3 órát sőt többet is várat magára vagyis kijövétele attól függ, hogy kotorékától mily messze van a csemegéje és miből áll az. — A lövéssel vigyázunk és ha csak lehet úgy löjünk, hogy várjuk meg míg a kotorékától vagy 10—15 métert elment mégpedig egyrészt azért, mert ha nem halálos a lövés úgy vissza szalad kotorékába és esetleg sok munkát ad a kiásása, másrészt pedig azért, mert lehetnek fiai is, amelyek utána jöhetnek és úgy azok is lelőhetők.

Hajnalban már 3 órakor kotorékánál legyünk, ha kézre akarjuk keríteni, ott azonban ahol igen messze kell csemegézni menni és már kevés a tápláléka künn, abban az esetben 4—¹/₂ 5 órára is elég kint lennünk a kotorékánál.

Ha a borzot valamely oknál fogva kotorékánál nem tudjuk kézrekeríteni pl. kotorékát nem tudjuk felfedezni merre van, csak itt-ott a csapását vagy csemegézni járó helyét, vagy pedig kotoréka oly helyen van ahol a fent említett akadályozó körülmények valamelyike forog fenn, úgy nincs más mód, mint a borzot a csapásán, illetve csemegéző helyén elcsípni.

Itt tisztában kell lennünk először is a borz széles talpu körmös csapásával, illetve nyomával és ha megállapítottuk ki-be járó irányát úgy a holdvilág feljöttével lesbe állunk jó széllel és takarásban a csapástól rövid puskalövés távolságra, és ott bevárjuk esti megjövetelét vagy hajnali elmenetelét.

(Folytatjuk.)

Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

A méhek színérzéke és hallása.

Sok méhész van még ma is, aki hisz abban, hogy a kijáró méhek lakásaikat csak úgy tudják visszatérőben megtalálni, hogyha a kaptáraikat különféle színre festik, vagy esetleg, — amint szokták nevezni, — vezércsillagot szegenek a kaptár külső homlokdeszkájára.

Az igaz és letagadhatatlan, hogy a fiatal anyák közül sokan nem térnek vissza a nászútról, amikor párosodni repülnek ki, de ez nem azért van, mert nem ismeri meg a kaptárt, vagyis mert a kaptár külső homlokdeszkáján nem figyelte meg, — mondjuk a pirosra vagy sárgára festett vezércsillagot, hanem legtöbbször azért, mert egy éhes fecske elkapta, vagy nem tudott az őt megtermékenyítő herétől megszabadulni és leesett vele együtt a földre, esetleg a búzába, fűbe, vagy pedig a földön olyan poros, piszkos vagy sáros lett, hogy már nem bír fölrepülni és ott pusztul el, ahova esett. De az is megtörténhetik, — mint már több ízben tapasztaltam, — hogy az anya párosodás közben megsérül és már haza sem bír repülni, hanem az úton elpusztul, vagy ha sérüléseivel haza is repül, aznap vagy másnap elpusztul bent a kaptárban, a méhek pedig kidobják anélkül, hogy azt a méhész észre is venné.

Egy esetben láttam már, amikor a fiatal anya a nászútról hazatérve leröpült a röpdeszkára, ahol összerántotta magát és vége volt. Két esetben pedig akkor találtam (délután) megnézni a családot, amikor az anya aznap párosodhatott, mert még a here beleszakkadt hímvevője is az anya hüvelyében volt, azonban az anyán látszott, hogy valami baja van és bizony amikor harmadnapra megnéztem a családot, már nem élt.

Azt azonban nem állítom, hogy a hazatérő fiatal anya nem tévedhetne egy idegen kaptárba egy másik anyás-családdhoz; de (bár ritkán történik) nem azért téved be, mert a kaptáron nincs vezércsillag, vagy a kaptár nincs más színűre festve mint a szomszéd kaptárak, hanem legtöbbször azért, mert a kaptárak nagyon össze vannak zsúfolva és a kijárónyílások (röplukak) közel esnek egymáshoz és így az anyák a saját kaptáruk kijárónyílásával összetévesztve mennek be idegen családdhoz. De akkor is könnyen megtévednek a hazatérő anyák, ha a méhes eleje nagyon el van lombosfákkal takarva. Bár a fiatal anya még mielőtt nászútra kirepülne, betájolja magát a saját kaptárához, azonban ilyen betájolásnál elsősorban is nem a kaptár színéhez vagy a vezércsillaghoz igazodik, nem ezeket figyeli meg, hogy azoknak milyen színe van, hanem az irányt, a mozgási teret, amelyet, ha betanulja anynyira megszokja, hogy ha akarja sem tévesztheti össze, mint a hogy mi is, amikor egy sötét szobából ki- vagy bemenve, amelyben hosszú éveken át naponta nem tudom hányszor mentünk ki és be, egész biztos határozottsággal tesszük rá a kezünket a kilincsre, még a legsötétebb éjszaka is. Csak hogy az anya ezt a betájolást nem a fák fölött végzi, vagyis a fák alatt a kaptártól alig 3—4 méterre és most már amikor nászútra megy, felemelkedik a fák koronáján felül (ritkán a fák

alatt, sőt még a röpdeszékán is megtörténhetik a párosodás) és a párosodás után visszatérően a fák lombjai annyira megtéveszthetik a hazatérő anyát, hogy egy másik anyás családhoz téved, ahol aztán kivégzik.

Ugyanígy tájolták be magukat a fiatal kinemjáró munkás méhek is; rendszeren úgy déltájban s mikor jól betájolták magukat, akkor mennek csak ki a vízre, vagy a virágra. Ezek sem a kaptár színét vagy azt a bádogból készült csillagot figyelik, hanem úgyszólván azzal a finom érzékeny szervezetükkel annyira meg tudják jelölni és érezni azt a helyet, ahova nekik annyiszor haza kell térni, mint amikor az ember gyomra megérzi azt az időt, amikor itt van az evés ideje, vagy a reumas testrészt megéri az időváltozást.

Hogy a méheknek színérzékük nincs, azt legjobban bizonyítja az, hogy ha pl. egy zöldre festett kaptárt nyáron, amikor kirepülnek belőle a méhek, eltesszük 1—2 méterrel odébb és a helyére állítunk egy más színű üres kaptárt, bizony az odébb helyezett kaptárból a kirepült méhek hazajövet mind a régi helyükre repülnek és bemennek az odahelyezett másszínű kaptárba, noha ott áll 1—2 méterre az ő volt zöldszínű kaptáruk is és mégsem abba repülnek, hanem oda mennek be, amely helyet ők már teljesen megszoktak. Vagy pedig a színes festett kaptárt húzzuk hátrább 4—5 méterre, a hazatérő méhek még 14 nap múlva is ott keresik azon a helyen, ahol az előbb állt a kaptár és csak azután mennek hátrább a kaptárjukba. Ha most ott volna egy üres kaptár, abba mennének, nem pedig hátra.

A kaptárakat jó befesteni, de nem azért, hogy most már színüknél fogva a méhek könnyebben felismerjék, hanem azért, hogy az eső, nap ne ártson a deszkának.

A méheknek a szeme rendkívül érdekes összetételű, amelyről itt most nem beszélek, azonban, ha be is festjük a kaptárakat, fehérre ne fessük, mert a méh szemeit nagyon kápráztatja és hazarepülésnél a nap-sütésben nekivágódik és a földre esik.

Éppen ilyen tévedések vannak a méhek hallása körül is. Vannak akik azt hiszik, hogy a méhek egyáltalában nem hallanak semmit. Sőt voltak, akik ágyúlövésnél is megfigyelték és azt állítják róluk, hogy a legnagyobb dörrenésre sem mutattak sem felzúdulást, sem egyéb mozdulatot, hanem teljesen közömbösen viselkedtek a lövöldözésre. Azonban az tényleg úgy van, hogy akár mekkorát kiáltunk is a kaptárból kiszedett családnál, semmiféle jelet vagy izgalmat nem mutatnak; azonban ha az állókaptár ablakát, — amely erősen be van ragasztva, — kivesszük és a megkeménykedett ragasztógyanta (propolisz) roppan egyet, erre felzúdulnak. Vagy ha egyet koppintunk a kaptáron, akkor is, de ha a házukon kívül bármilyen erős hang is keletkezik, amely az ő kaptárukat nem rezgeti meg, arra rá sem hederítenek. Míg ha megdördül az ég, csapatostól sietnek haza és a kaptárban pedig bent, oda sem néznek, hogy az ég mennyire dörög; legfeljebb jobban szűrnak mint máskor.

Ezek után azt láthatjuk, hogy külső hangok után csak akkor lesznek figyelmesek, ha a kaptárukat az erős hang megrezgeti, máskülönben külső hangokra nem figyelnek (reagálnak). Ez azonban nem azt mutatja, hogy a méhek nem hallanak, hanem az ő rendkívül érdekes szervezetükre, illetve idegrendszerükre csak akkor hat, amikor egy átvezető tárgyon (mint a kaptár fala is) a saját testükbe jut a hanghullám rezgése, mely ijedelmet okozva náluk és felzúdulással adnak a történetek fölött észrevételt.

Hogy a méhek hallanak, az egész bizonyos, de az emberek által adott hangokat csak akkor veszik tudomásul, ha az rájuk — mint koppintás is — veszélyt jelent. Azonban hangjára minden alkalommal fölfigyelnek. Teszem azt, mikor rajzanak, akár hányszor megtörténik, hogy mikor az egyik raj, amint nagy zúgás közben kijön a kaptárból, meghallja ezt a szomszédja, ő is rögtön kerekét old és ugyanúgy zúgva elkezd rajzani és néha követi a harmadik is, sőt ritkán a negyedik is és még hozzá az egyforma zúgás annyira össze zenéli őket, hogy egy tömegbe repülnek le. De egymás hangjára máskor is hallgatnak; például az anyátlan családot, amikor kiszedjük, először csak egy pár zúg és később már az egész család. Vagy pedig mikor az anyák kikelnek, előbb megszólalnak a bölcsőjükben és ha kívülről nem felel egy másik, akkor a legfrissebb kijön a bölcsőből és most már ő felelget a többinek, akik megértik a kintlévőnek a hangját, nem mernek előjönni, mert különben mint trónkövetelőket megölnék.

Régebben, amikor a királynők feleselgetéséből mégis csak rájöttek, hogy a méheknek is van hallószervük, azt kezdték hinni, hogy a hallószerv a méhek torán van, majd később azonban rájöttek, hogy a méh hallószerve a csápiában van; a csápjával azonban nem csak hall, hanem tapint is.

Az emberektől származó hangot azonban mint fent is említettem, csak akkor veszik tudomásul, ha rezgés által testüket vagy szervezetüket is érinti. Ezért rajzás alkalmával fölösleges minden zörgés, csengetés, mert a rajnak, ha fiatal anyja van, akkor magasba telepedik le, míg ha öreg (amely nem bír már jól repülni), ale megérezik még. Ha azt akarjuk, hogy a raj ne menjen magasra, akkor mikor jön kifelé a kaptárból permetezzük meg vízzel és ha az anyára is jut egy kis permet, akkor nem megy magasra, de ha nem jut, akkor magasra bír repülni, különösen ha fiatal.

Ignác Sándor.

EGÉSZSÉGÜGY

Első segélynyújtás töréseknél és ficamoknál.

A kulcscsont ficamodásai igen ritkák. A szegycsont (mellcsont) mellett ilyenkor az inkább előre kificamodott kulcscsont szegycsonti végét látjuk kidomborodni, vagy hátrafelé való ficamnál ugyanott egy megfelelő nagyságú mélyedést tapintunk, jeléül annak, hogy a kulcscsont vége a szegycsont mögé került. Leggyakrabban könnyű a helyből elmozdult csontot visszahelyezni, de nehéz azt ott rögzíteni. A hátrafelé ficamodott csont esetleg a légsőre gyakorolt nyomás által légzési nehézségeket hozhat létre. Ez utóbbi esetben természetesen a csont műtéti helyreigazítása segít.

Minket az eddig tárgyalt eseteknél azonban jobban érdekelnek a végtagokra vonatkozó törések és ficamok esetei. Itt legelső sorban mint a leggyakrabban előforduló ficamról, a vállizület ficamról lesz szó, mely nemcsak gyakorisága de igen nagy működési jelentő-

sége miatt is fontos, felismerése nem tartozik a nehezebbek közé. A kifícamodott felkar oldalán a váll domborúsága helyett mélyedést látunk, a kar a testtől eláll és a közelítési kísérletnek rugalmasan ellentáll. A mélyedés onnan van, hogy a felkarcsont izületi feje az ízvájából kiugrott, — leggyakrabban alá, de elé, és mögé is — s helyén találjuk az említett mélyedést. Az izületi fej, legtöbbször a hónaljárokban kitapogatható. A kifícamodott kar az époldalínál hosszabbnak látszik.

Ezzel szemben a felkar törése, a törésekre általában jellemző tüneteken kívül főképen arról ismerhető fel, hogy nincs meg a ficamnál látott rugalmas rögzítettség, a kar nem áll el a testtől, rendellenesen mozgatható.

A* vállizületi ficam helyzetetele, ha a ficam friss, nem tartozik a nehezebb műveletek közé, ha azonban csak egy-két napos is, már nem egyszerű. Éppen ezért lehetőleg hamar jusson az ilyen beteg orvos kezéhez. A hosszabb idő óta fennálló ficam csak műtét útján reparálható, de a műtét eredménye sem mindig kielégíthető. Teendők ilyenkor a beteget nyugalomba helyezni, lefektetni karját megfelelően felkötni.

A felkar ficama nem mindig különíthető törésétől, mert gyakran a vállizülethez közel törik el és ekkor a ficamot utánozhatja. De a törés a felkarcsont közepén vagy attól lejjebb, a könyökhöz közel törik, akkor sínre helyezük, mégpedig úgy, hogy a sín az alkart is rögzítse, vagyis egy olyan hosszú lapos fadarabot alkalmazunk mint az egész kar hossza és erre, ha pólyánk nincs vászoncsikkal körülcsavarva rögzítjük az egész kart.

Akár ficamról akár törésről legyen szó, mindkét esetben a legkomolyabb sérüléssel állunk szemben, s ezért feltétlenül szakembert hívunk, illetőleg szakemberhez visszük a beteget.

A helyre nem tett ficam, vagy a rosszul gyógyult törés következményei, a kar teljes használhatatlanságához vezethetnek. A kar mozgathatósága a legkisebbre csökken, a karizomzat elsorvad, s ezt rendbehozni többé nem lehet.

A könyökizület ficama ritkább a vállizület ficamánál. Különleges alkotásánál fogva igen gyakran az izületet alkotó csontok valamelyike el is törik. Itt is több irányban történhet ficamodás, de leggyakoribb az alkar hátrafelé történő kiugrása, amit arról ismerünk fel, hogy az alkarcsont hátrafelé kiállván a könyök kiboltosul. Ilyenkor a könyök behajlított állapotban ruganyosan rögzítve van. Ezt a helyzetet utánozza a felkar alsó végének a letörése is. Mindkét esetben a kart egyszerűen felkötjük egy háromszögalakban összehajlított kendőbe, s további ellátását lehetőleg intézetben, kórházban eszközölhetjük, annál is inkább, mert itt is igen fontos, a törés illetőleg ficam jelenlétének helyes megállapítása és kontrollálása. A könyökizületet alkotó csontok törései gyakran a szakembert is nehéz feladat elé állítják és igen sokszor szükségessé válik a véres műtét helyreigazítás, eltekintve egy olyan komplikációtól, amikor a kari verő ér elszakadása is bekövetkezik, vagy a kar idegei sérülnek meg és egész életre kiható bénulást eredményezhetnek.

Az alkarcsontok törése igen gyakori, és a csont bármely helyén bekövetkezhet, mégis leggyakrabban

az orsócsont távolabb eső vége szokott letörni. Az ilyen beteg nem tudja a tenyerét fel és lefelé forgatni. A törés helyén duzzanatot fájdalmat és recsegést találunk. Gyakran eltörik mindkét csont és ekkor úgynevezett baquet állásban találják az alkart, ami annyit jelent, hogy az alkar hosszutengelye nem egyenes vonalú, hanem bizonyos megtörés után folytatódik újra egyenesen. Az alkart 3—4 ujjnyi széles, esetleg vattával körülcsavart fasínre rögzítjük, úgy hogy a sín a hajlító oldalra kerüljön, a tenyér szintén. Néhányszor körülcsavarjuk pólyával, vagy vászoncsikkal.

Ezáltal a kart biztonságba helyeztük, a törési végek nem mozognak, s evvel a fájdalmakat is megszüntetjük, vagy legalább is csökkentjük. A sín a könyöktől az ujjakig tartson.

Itt újra vissza kell térnem arra, hogy a helyes gyógyulás igen fontos, s azt csakis szakember ellenőrzése mellett érhetjük el, lévén az alkarcsont törése leggyakoribb gyermekeknél, kik néha maguk sem tudják hogy eltörtött a karjuk, soha ne mulasszuk el az ilyen eseteket orvosnak megmutatni. *Folytatjuk.*

M A J D . . .

... Oh még ne! ne sirj Emlékezet!
Még messze van a nagyszerű halál!
Még nincs megásva: Magyarország sirja . . .
— A régi dal még mindig muzsikál.

A régi álm se húnyt el egészen,
A nagy akarás, most izzik elő!
A rendületlen hit, acélössá lett!
— A reményünk is, nagy, — égbetörő!

A nagy ünnep most méhében pihen még,
... A nagy harsona, döntő percre vár . . .
Az új virágok, majd ha kifeszlenek:
Oh, akkor törj fel ős Turulmadár!
A nagy, turáni-virtus lobogóját:
Ragadd kezedbe porladó Mecsek!
Petőfi hangja orgonáz a szélben . . .
Az ég megdörren, a föld is recseg.

Az új-Mohács, csak Istenitélet volt!
A szenvedés is! mártirkorona.
A turáni-dac, vágta, mérte reánk,
Még nem szólott a végső harsona!
A kürt is elhalt, trombita se harsan!
A nagy remény, most várásá fajul . . .
Az önbizalom tetőpontra hágott:
— És összevágja karjaink — vadul!

A nagy időknek vihara fölharosan,
— Az elevenbe szűrő mozdulat . . .
S a mérhetetlen, holt magyar mezőkben:
Lovukra kapnak székely sásfiak!
A magyar karddal, rezes buzogánnyal:
Megdöngeti majd Bukarest falát;
S ragyogva, döngve, hurrát orgonázva:
Föltündököl az új sisakvirág! *RADVANYI SÁNDOR*

FEGYVERT, LÖSZERT

gyorsan és jutányosan szállít

Javításokat

megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC

puskaműves,
● fegyver- és lőszerkereskedő ●
Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.

Telefón: József 344—75

GYÓGYNÖVÉNYROVAT

Hazánk vadontermő gyógynövényei.

Írta: **dr. Augustin Béla** egyetemi magántanár,
a Magyar Királyi Gyógynövénykísérleti Állomás vezetője.

A szárítandó növényeket megfelelően előkészítjük. A gyökereket, ha szükséges, meghámozzuk, felszeleljük, a leveleket a szárról lefosztjuk. Az elsárgult, beteg növényrészeket eldobjuk. Az így előkészített anyagot lehetősen vékony rétegben kitergetjük, mert akkor kapjuk a legszebb árút, ha a növényrészek száradás közben nem fedik egymást. Ez különösen vonatkozik a levelekre és virágokra. A száradó növényeket időnkint átforgatjuk, ha azok nem töredeznek. A könnyesebbeket, amilyen pl. a székfűvirág, olyan vékonyan teregetjük szét, hogy egyik virág ne kerüljön a másikra és így hagyjuk érintetlenül a száradás befejeztéig. Szárítóhelyiségünket jobban kihasználhatjuk, ha megfelelő szárítókeretekkel rendelkezünk. Ezek a könnyebb kezelhetés végett legfeljebb 1 m. szélesek és 2 m. hosszúak legyenek. Bevonásukhoz a legjobb a zsákszövet, mert ezt a levegő jól átjárja és könnyen tisztítható is. A kereteket úgy rakjuk egymás fölé, hogy az egyesek közé és a legelső keret alá tenyérnyi magas fa- vagy tégladarabokat teszünk. Zöld növényi részeket csak árnyékban szabad szárítani. Egyeseket, így az ökörfarkkóró virágját, a gyökereket napon is száríthatjuk. A jól szárított növények könnyen törhetőek vagy összemorzsolhatóak.

Fűthető helyiségben a növények gyorsan és igen szépen száradnak. De itt is kell gondoskodnunk szellőztetésről, a nedves levegő elvezetése végett. A gyökereket, amelyeket az esős tavaszi és őszi időben gyűjtünk, rendszerint csak fűtött helyiségben száríthatjuk meg kifogástalanul. Erre a célra felhasználhatók az aszalók, a fűthető komló- vagy dohány szárítók is. Ügyelnünk kell azonban, hogy az anyag meg ne pörköljön, azonkívül az illatos növényeket, mint pl. a székfűvet, nem szabad túlfűtött helyiségben szárítani, mert illata elpárolog és így elveszíti értékét.

Száraz, meleg időben a növényrészek szellős helyen, 6—8 nap alatt rendszerint teljesen megszáradnak. Ekkor már csomagolhatók is.

Sok értékes és keresett gyógynövényünk erősen mérges. Ilyen a bürök, maszlag, beléndek, nadragulya, őszi kikerics, anyarozs. Ezek gyűjtésénél különös *óvatossággal kell eljárunk.* A gyűjtőket alaposan ki kell oktatnunk, hogy gyűjtés közben ne nyúljanak szájukhoz, szemükhöz. Étkezés előtt pedig feltétlenül mossák meg a kezüket. Ha mégis megtörténik, hogy valaki lenyelt volna a mérges anyagból, azonnal kerítsünk orvost. De addig is, amíg megjön az orvos, próbáljuk hánytatni. Előbb azonban vizet itatunk a beteggel, hogy így a hányásal kiöblítse a gyomrát. A mérges növényeket elzárható padláson szárítjuk és tartjuk, nehogy gyermekek, vagy háziállatok hozzáférhessenek. Arra is nagyon ügyeljünk, hogy a mérges gyógynövények a nem mérgesekkel össze ne keveredjenek. Azért azt a helyet, ahol a mérges növényeket tartottuk, mindég a legnagyobb gonddal kell kitakarítanunk.

A szárítás és raktározás alkalmával nemcsak a mérges növényekre *kell ügyelnünk, de az erős illatúakra is.* Ilyen pl. a borsosmenta és a fodormenta. Ezeknek erős illatát a szagtalan gyógynövények magukba veszik és ezáltal nehezségek támadnak azok értékesítésénél. Különösen ügyeljünk ebből a szempontból a macskagyökérre. Ennek az illatát ugyanis az ember fertelmesnek találja. De nem úgy a macskák, melynek ez az illata igen csábító. Azokat a padlásokat, ahol macskagyökér van, szívesen felkeresik, azon hemperegnek és összepiszkítják. Ezért azt a helyiséget, ahol tartjuk, zárjuk le úgy, hogy oda macskák ne férhessenek hozzá. Aki ezt nem teszi meg, nem fogja tudni, hogy mi babonázta meg a háza környékét, mert éjjelenként a fél falú kandúrja fog macskazenét rendezni a padlásán.

A szárított árút az eladásig szellős, száraz helyen tartjuk, nehogy a nedvességet magába szíva, megdohosodjék, vagy színét veszítse.

A gyógynövénykereskedők, akik az árút megveszik, *mintá alapján vásárolnak. A minta, amelyet bemutatunk legyen olyan, mint az egész árú.* Vagyis ne válogassunk ki az egész mennyiségből szép példányokat és azokat küldjük mintának. Ebből kellemetlenségünk lesz az árú átadásánál.

Az árú csomagolásánál és szállításánál is ügyelnünk kell, hogy az útközben meg ne romoljon, vagy össze ne töredezzon és ezáltal minőségben változzon. A kevésbé kényes anyagokat, amilyenek a gyökerek, magvak, zsákokba csomagolhatjuk. De a könnyesebbeket, amelyek könnyen töredeznek, mint pl. némely levél vagy virág, dobozokba vagy ládába kell tennünk. Száraz, meleg időben, a töredezés elkerülése végett, *csomagolás előtt az árút gyengén megpermetezzük vízzel, de ezt igen óvatosan csináljuk, mert könnyen megromlik.* Ezt a vízzel való permetezést csak egészen kivételes esetben alkalmazzuk, ha el nem kerülhető, mert avatatlanul végezve, veszedelmes s nagy kárt okozhat. Sokkal helyesebb a árú csomagolását nyirkos, esős időben végezni, amikor a töredező árú megvonul a légköri nedvesség természetes felszívódása útján.

Az elmondottakat szem előtt tartva, bátran neki foghatunk a gyógynövénygyűjtésnek, vagy a gyűjtés megszervezésének. Számításunkat meg fogjuk találni, feltéve még, hogy szorgalmas munkát fejtünk ki. Ne áltassuk magunkat, hogy néhány maréknyi hársfavirág, vagy maszlaglevél szedésével egész heti napszámbert tudunk megszerezni. *A jó jövedelem itt is csak megfelelő munkával érhető el.* Nem is abban van a gyógynövénygyűjtés nagy értéke, hogy kevés munkával sok pénzt kereshetünk, hanem abban, hogy a mezőgazdasági munkátlanság idején keresethez juttathatjuk az öregeket, rokkantakat, gyerekeket. Megtanítjuk őket arra, hogy szabad idejüket ne fecséreljék el tétlenül és hogy azt egészséges és hasznos elfoglaltsággal miképpen értékesíthetik. Végül pedig, hogy a szerény keresetet is becsüljék meg. Ebben van az ügy nemzetnevelő és közgazdasági fontossága.

A havas téli időt kivéve, *egész éven át találunk gyógynövényeket.*

Már kora tavasszal gyűjthetők a gyökerek, mielőtt a növények kihajtanak. Ilyenek a szappangyökér, a kálmos, a ziliz, a gyermekláncfű. Később, amikor a nedvkeringés megindultával a kérgek könnyen lefejthetők a törzsről — amikor már fűzfásipok faragása is megindul, — gyűjthetők a kérgek. Ilyen a tölgyfa, kutyabenge, borbolya kérge. Később már bőven akad gyűjteni való. Először a tavaszi hérics, kőkényvirág,

kankalin, ibolya, május felé a székfűvirág, bodza, azután a tavasz végén pedig már sok tucatja a keresett növényeknek.

Bár előadásom címét figyelembe véve nem lenne ide sorozható, de ennek ellenére megemlíteni kívánom, hogy a gyógynövénykereskedők szívesen veszik a kőrishogarat is. Ez május-júniusban a kőrishogára, orgonabokrokra csapatosan él és kellemetlen illatával már messziről észrevéte magát. Gyűjtését reggel végezzük, amikor a bogár még dermedt állapotban van, a fák alá terített ponyvára lerázzuk. Az így lerázott bogarakat szélesszájú üvegbe tesszük és egy-két kávéskanálnyi benzint öntünk rájuk. Az üveget hólágyapapírossal jól bekötözzük, vagy bedugaszoljuk. Ha a bogarak már elpusztultak a benzintől, napon kitergetve megszáritjuk, amíg könnyen szétmorzsolhatók. Igen óvatosan kell a kőrishogárral bánni, mert nagyon mérges. Belőle csak kis mennyiség is szembe, orrba jutva, de néha még a bőrön is, kellemetlen gyulladást, hólyagosodást idéz elő.

Meg kell még jegyeznem, hogy a fennálló rendelkezések szerint *gyógynövények gyűjtésével mindenki szabadon foglalkozhat*. Gyógynövények beváltására, illetve gyógynövényekkel kicsinyben való kereskedésre külön engedély az ú. n. *gyógynövénybevéltői engedély* szükséges. Ezt a Növényvédelmi és növényforgalmi iroda adja ki. Ez a megvalósítás közegészségügyi szempontból vált szükségessé.

A gyűjtéshez tanácsot, útmutatást, segítséget bármikor kaphatunk a földművelésügyi minisztérium két szervénél, ú. m. a *Növényvédelmi és növényforgalmi irodánál* a földművelésügyi minisztérium épületében, Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. és a *M. kir. gyógynövénykísérleti állomásnál*, Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz. alatt, ha akár szóban, vagy írásban fordulunk hozzájuk és egyesületünk útján.

Állattani közlemények.

A vakondok vára és a kószapocok fészke.*

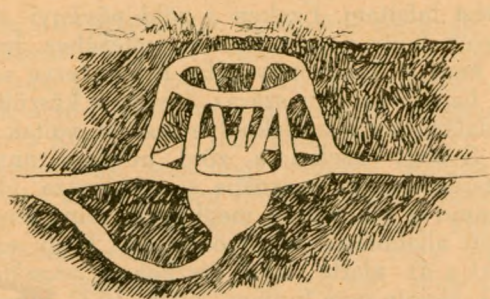
Írta: Vásárhelyi István.

Mind a tudományos, mind a népies irodalomban, továbbá minden tankönyvben megtalálható a vakondokvár, nemcsak leírásban, hanem képekben is. (1. rajz.) Azért ment át az ismerete annyira a köztudatba. Hiszen ha valakinek vakondokról beszélünk, megtörténik, hogy az állatot nem is ismeri, de azt tudja, hogy ez az az állat, amelyik várat épít.

Hogy ez a téves hit az irodalomba mikor jutott bele, megállapítanom nem sikerült, csak annyit, hogy a vakondvárat először a németek írták le. Emlőstani ismereteink hiányosságát mutatja, hogy ezt is, mint sok más mindent, gondolkodás nélkül vettük át a német irodalomból. S tankönyveink révén évtizedeken át beleneveltük a közönségbe. Pedig eddigi megfigyeléseim alapján állíthatom, hogy a vakondok várat nem épít. Legalább is a Magyarországon élő nem.

Húsz évi gazdasági gyakorlatom alatt folyton keres-

* Az Állattani Szakosztály 1930. február 7-én tartott ülésén bemutatta Dr. Éhik Gyula.

1. rajz. A vakondok állítólagos vára, ahogy minden tankönyvben szerepel.

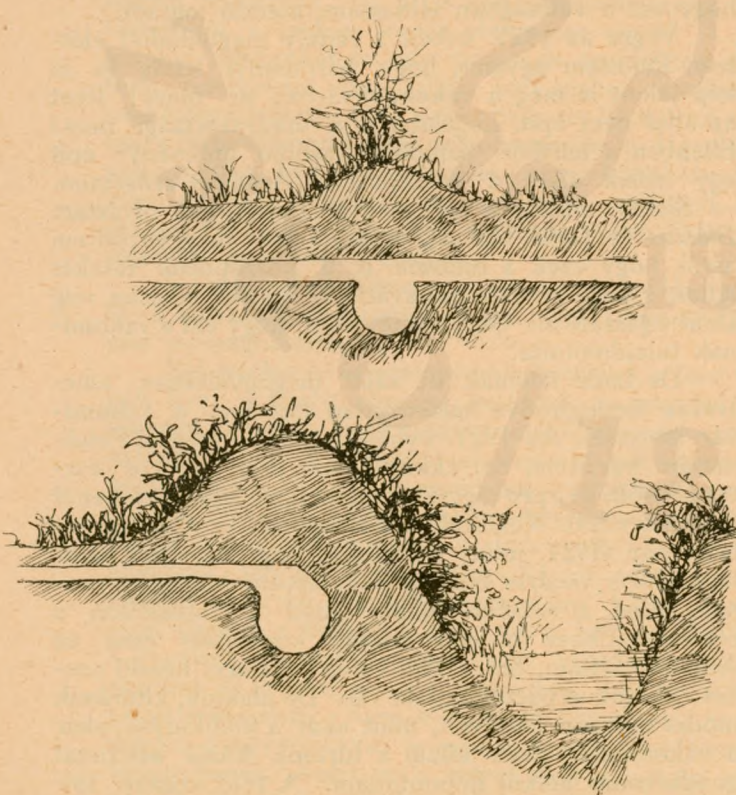
tem, kutattam a vakondokvárat. Kilométereket tenne már ki az általam felbontott vakondokjáratok hossza. Kerestem az Alföldön, Dunántúlon, Erdélyben, a Felvidéken, Szlavóniában, sőt a háború alatt Prága környékén is. Ismétlem: ezeken a vidékeken több ezer vakondokjáráthálózatot bontottam föl, de várat seholsem találtam meg. Sőt, még csak hozzá hasonló építményt sem. Megtaláltam télen, kora tavasszal, nyáron, ősszel a hálókamráját. Március—áprilisban azt a fészket, amelyben fiókáit neveli. Sokszor benne, bizonyosságul, a különböző fejlettségű fiókákat is. Ezek a háló- és fiadzókamrák mind közönséges, fűvel s gyökerekkel bélelt egyszerű, félgömbölyű, s a járat kiszélesítéséből származó tágulatok voltak, amelyeket legjobb akaratlan sem lehet vakondokvárnak minősíteni.

Húsz évi szakadatlan keresés, kérdezősködés után (mert sem laikussal, sem szakemberrel nem beszéltem olyannal, aki ezt látta volna) már teljesen lemondtam arról, hogy vakondokvárat láthassak kint a szabad természetben. Elgondolni sem tudtam, mi lehet ennek az oka? Hiszen járatokat az év minden hónapjában bontottam föl, s azokat a legpontosabban az utolsó zugig föltártam. De mindhiába! Minden igyekezetem, hogy ezt a valóságban láthassam, meddő maradt.

Végre az 1927. évben a rejtély megoldódott előttem. Rájöttem ugyanis, hogy bármennyi leírás és jó kép jelent is meg a vakondokvárról, az nincs! Ilyet az állat nem épít. Legalább is a magyarországi nem! Ellenben a leírthoz hajszálra hasonló építményt épít egy másik állat, a kószapocok (*Arvicola schermani* — Shaw). Mikor a régi magyar *Brehm*-ben olvastam *Blasius* és *Dahl* leírását, mindjobban meggyőződtem arról, hogy ezek a tudósok is a kószapocok fészket látták s írták le vakondokvárnak. *Blasius* hibásan, míg *Dahl* egészen jól. Csak ott tévedett, hogy ezt a vakondnak tulajdonította.

De hadd álljanak itt saját megfigyeléseim, amelyekre támaszkodva határozottan tagadom a vakondvár létezését. Az 1927. évben az Abauj megyei Felsőmérára kerültem, hol ekkor ügyvezetett pockos esztendő volt, az apró rágcsálók mindenféle faja hihetetlenül fölszaporodott. Közöttük a kószapocok is. Odaérkezésem után (1927. július 1.) feltűnt, hogy az egész határ laposabb s vízjárta helyein nagyméretű kupacok vannak. Mind a szántóföldeken, mind a kaszálókon s réteken. Ehhez hasonló méretű kupacokat csak az Alföldön láttam, hol a földikutya (*Spalax*) készíti ezeket; alattuk a párzókamrája van. De alakjuk, kitérésük módja egészen más volt, mint akár a földikutyaé, akár a vakondké. Ezek közül a túrasok közül néhányat gondolkodás nélkül fölbontottam. A föld színére föltűrt kupacokban járatokat, alatta pedig sásból, száraz fűből fészket és mindegyikben még télen is zöld fűvet,

vagy vetést találtam. Ezeken a zöld növényi anyagokon látszott, hogy nem a fészkek építéséhez használja az állat, mert a fészkek anyagába belekeverve sohasem találtam, hanem azok a száraz anyagból készült fészkek egyik oldalán, az állat fekhelye mellett voltak elraktározva. S hogy ezeket a zöld növényi anyagokat tényleg táplálkozásra használja s raktározza el, arról később mind a szabadban megfigyelt, mind terráriumban tartott állataimnál meggyőződtem. Hogy ezeket a kupacokat s az alatta levő fészkeket micsoda állat készítheti, eleinte nem tudtam. Végre 1927. július 24-én egy fészkekben öt darab, már szőrös fiókat fedeztem fel. Ugyancsak ebből a fészkekből még ugyanaz nap vakondfogóval kézrekerült a hím s a szoptató nőstény kószapocok is. Tehát most már megvolt a fészkek építője is! Sőt rövid idő alatt több fiókás fészket is találtam s öreg állatot is fogtam ki a kupacok alatt levő fészkekből. Ezután már óvatosabban s fokozott figyelemmel kezdtem a nagy kupacokat kibontogatni s ámulva tapasztaltam, hogy az állítólagos vakondvárhoz teljesen hasonló építménnyel van dolgom. S az egyedül rendelkezésemre álló régi „Brem“-ben utána olvasva, határozottan láttam, hogy Blasius és Dahl is a kószapocok fészket írta le vakondvár gyanánt. S nemcsak a látottak s olvasottak érlelték meg ezt a következtetésemet, hanem több egyéb körülmény is. Először is tapasztalatból tudom, hogy művészies lakást csak a rágcsálók építenek (*Spalax*, *Micromys*). Ezek az építmények mind az ivadék biztonságát szolgálják elsősorban. Tehát csak éppen a rovarévké vakond volna kivétel? Ez építene palotát? S ezt is a saját kényelmére s biztonságára? Hiszen a fiadzófészke egy egyszerű, növényi anyagokkal bélelt kamara, mint azt mások s én is megfigyeltem (2—3. rajz.) Hiszen a lakás megválasztásánál, fészkek építésénél minden állat főleg az ivadék biztonságát keresi elsősorban. Miért volna éppen a vakond kivétel?

2—3. rajz. A vakondok kétféle fészke. — Felső: Felsőméra, felbontva 1928. VI. 28. 5 drb. fiókával. — Alsó: Felsőméra, felbontva 1928.V. 7. 4 drb. fiókával.

Különben is még a saját biztonságát sem szolgálná a vár, mert a karcsú s fűrge menyét ebből is csak úgy kihúzná, mint ahogy az egyszerű járatból, mint számtalan esetben láttam.

Egészen más a kószapocok esete. Ezt a körülmények kényszerítik rá a bonyolult szerkezetű és fáradságos munkával készült lakás építésére. És bizony a kószapocok is a fiókái biztonságáért építi ezt, mert ha a víz előnti a pocok lakását s fiókái nincsenek, ott hagyja lakását, szárazabb helyre úszik s ott él tovább. De ha fiókái vannak, a fészket el nem hagyja, hanem a vízállásnak megfelelőleg följebb s följebb, esetleg a kupac tetejére, nyitott fészkekbe költözteti őket. Csak ha a víz innét is kiszorítja, akkor keres szárazabb s biztosabb helyet, hol hirtelenül sokszor a földszínen épít fészket, s a régi lakásából fiókáit a szájában, úszva hordja oda. Ez a magyarázata annak, hogy miért épít bonyolult szerkezetű lakást, mert a dombos, víz nem járta helyeken megtelepedett kószapocok lakása fölé kupacot nem tűr s nem is építi meg oly művésziesen. Ilyen helyen egy egyszerű kamra a fészke. Víz ellen védekező lakás építésére terráriumban is lehet kényszeríteni. De a fentieket láttam a szabadban is, mikor 1927-ben a magas talajvíz s a Hernád kiöntése rákényszerítette erre a pocokot.

De meg abban a mélységben (a föld színe alatt 30—60 cm.) amint azt Blasius írja, olyan talajon, mint azt Dahl állítja, a vakond a talajvíztől nem is fészkel, de nem is fészkelhet. Élelemszerző járatait ilyen helyekre is kiterjeszti, mert itt hemzseg a táplálékul szolgáló földgiliszta, bogárság stb., de a fészket valami emelkedettebb árokpartba, zombék alá építi, sokszor száz és száz méterre a nedves vadászó területtől. Blasius leírása zavaros, belőle nem lehet ráismerni sem a vakondvár, sem a kószapocok építményére. Dahl leírása azonban teljesen ráillik állatunk lakására. Még a táplálékul behordott zöld növényeket is megtalálta, igaz, hogy ebből is tévesen következtetett. De álljon itt szószerint Dahl leírása, mint ahogy azt a régi magyar „Brehm“ III. kötete 396. lapján találjuk. „Az állat lakása inkább egy feltűnő nagy földtúrás alatt, magának a vadászterületnek a közepén van. A katlanszerű hálókamra közepén a kupac alatt van, még pedig csak oly mélyen, hogy felső része a gyepp szintjébe esik. Oly mélységben, mint Blasius mondja, a réten nem is áshatná meg tanyáját, mert ott már nagyon nedves a talaj. Az üreg átmérője 24 cm.-nél rendszeren nagyobb és belseje fűvel van kibélelve. Ilyen nedves helyen valószínűleg minden nap friss anyagot almoz az állat, amint ezt a kamrában található részben még zöld növények is bizonyítják. A folytonos almozás következtében természetesen az üreg térfogata is mindinkább növekedik. A vakondvár belseje sohasem áll közvetlen összeköttetésben a külvilággal, de azért a fölhányt túrás rögei között elegendő levegő tódul be.“ Tehát míg Blasius a fészket a körbefutó járatokkal együtt a föld színe alá 30—60 cm. mélyre helyezi, addig Dahl igen helyesen a természetesnek megfelelően a fészket a föld színe alá, a körbefutó egy járatot s a függőleges járatokat pedig a föld színe fölé tűrt kupacba teszi. Az építményt vizes rétvagy kaszáló közepén találja, benne zöld növényi anyagokkal, a kitért föld leírása szerint röges, mint ahogy van is. Csupán abban tévedett, hogy ezt a vakondnak s nem az igazi készítőjének, a kószapocoknak tulajdonítja.

(Folytatjuk.)

Az okszerű takarmányozás és tartás jelentősége az ebtenyésztésben.

Írta: Szunyogh Mihály állatorvos.

Az újabb megállapítások szerint kétségtelen, hogy az okszerű takarmányozásnak nagy jelentősége van az állati szervezet zavartalan egészségi állapotára és fejlődésére. Vonatkozik ez az összes állatokra és így az ebekre is. Okszerű takarmányozás alatt azt értjük, amely számol a szervezet összes szükségleteivel és amely megadja azt, amire a szervezetnek úgy a táplálkozás, mint a fejlődés és az egészség szempontjából szüksége van. Az olyan eleséget, amely ilyen tulajdonsággal rendelkezik, teljes értékűnek mondjuk.

Kérdés ezek után, hogy melyik takarmány tekinthető teljes értékűnek, ha pedig ilyenekkel nem rendelkezünk, miképpen tehetjük azt értékessé, végül, hogy milyen faj, illetve hasznosítású állatnak van leginkább erre szüksége. *Teljes értékűnek* az olyan eleséget mondjuk, amely energiát szolgáltató tápanyagokon felül még elegendő sókat és vitaminokat is tartalmaz. Sajnos nagyon kevés az ilyen takarmány, mert a legtöbbnél, mint például a gabonaneműeknél (buza, árpa, rozs, tengeri) vagy a malomipari termékekben az energiát szolgáltató tápanyagok elegendő mennyiségben vannak ugyan, ezzel szemben hiányzik belőlük a mézszó és a D-vitamin, amely utóbbiak pedig a zavartalan fejlődéshez és kedvező egészségi állapothoz nélkülözhetetlenek. Szerepsére segíteni lehet a bajon. A hiányos takarmányt ugyanis kevés költséggel, amely azonban később sokszorosan visszatérül, kiegészíthetjük, illetve teljes értékűvé alakíthatjuk át. Nem kell mást tenni, mint a hiányzó sók és vitaminok pótlásáról gondoskodni.

Az ebtenyésztésben az okszerű takarmányozás nagy jelentőséggel bír és főleg a vemhes és szoptató anyáknál, valamint az elválasztott kölykeknél van reá szükség. Az anyaállatok ugyanis a vemhesség alatt a magzat kedvező és egészséges felépítése miatt s hogy a betegségnek jobban ellenálló újszülöttek jöjjenek a világra, a szoptatás ideje alatt pedig só és vitamindús tej előállítására céljából — ami a fiatal állatok egészségére fontos — igénylik ezeket az anyagokat, végül a fiatal elválasztott állatok a zavartalan és egészséges fejlődés miatt. A sók közül, túlnyomóan növényi kósz mellett *mészókra* van szükség, amilyen a Futor takarmánymész, amelyből minden kiló növényi eleségre 1 dekát adjunk felnőtt és 2 dekát fiatal kutyának. Túlnyomóan hús-kósz mellett viszont *foszforsavas meszet* igényelnek. (Hizan foszforsavas mész), míg a *hiányzó vitamin pótlására* legcélszerűbb a hazai Pekk D-vitamint alkalmazni. Ez utóbbiból a hasasság utolsó hónapjában és a szoptatás ideje alatt naponta $\frac{1}{2}$ dekát adjunk 1—1 anyának, míg 1—1 fiatal állatnak $\frac{1}{4}$ deka adagolására van szükség.

A só és vitamin kiegészítéssel a kutya eleségét teljes értékűvé alakítottuk át s ezzel biztosítottuk az oly annyira kívánatos okszerű takarmányozás feltételeit. Meg kell jegyezmem, hogy a *szabadban keveset mozgó* és túlnyomóan a *szabadban tartózkodó kutyáknak* van leginkább szüksége a vitamindús Pekk-re, főleg ha *vemhes*, vagy *szoptató anyákról*, illetve, ha *fejlődésben lévő fiatal állatokról* van szó.

Végül meg kell emlékezmem a *hygiénés tartás fontosságáról* és ezzel kapcsolatban a *kutya külső és belső élősködőiről* is. A belső élősködők közül a *bélférgék* a kutya veszedelmes kártevői, mert étvágytalansága

emésztési és táplálkozási zavarokat okoznak. A bélférgék közül a hengeres testű *giliszták* és lapos testű, izekkel bíró *galandférgéket* kell megemlíteni. A giliszták csak a kutyákra nézve ártalmasak, a galandférgék azonban a kutyánkívül más állatokra, sőt az emberre is veszedelmesek, mint hogy fejlődési alakjuk a juhban, illetve az emberben megbetegedést okoznak. Ismeretes, hogy a juhász kutyák bélsarával kiürülő galandférgézek fertőzik a legelő fűvét, vagy vizét s ha azt a juhok felszedik, úgy az agyvelő megbetegedése folytán *kergekórban* szenvednek, ami legtöbbször levágatásukat igényli. Van azután olyan galandférgé a kutyának, amelynek izeit ha a gyermek, illetve a felnőtt ember felveszi, májában hólyag férgék jelennek meg, ami igen súlyos, gyakran halálos megbetegedés.

Indokolt ezért a *fiatal kutyákat az elválasztás utáni időszakban, a juhász kutyákat minden évben bélféreg etlen rendszeresen kezelni*, legcélszerűbben a *Kebal* nevű jól bevált gyógyszerrel.

Ha a külső élősködők ellen is megfelelően beavatkozunk, úgy a hygiénés ebtartás legfőbb feltételeit biztosítottuk.

A *Pekk* és a *Kebal* nevű kitünően bevált gyógyszer kutyák részére kisebb-nagyobb mennyiségben egyaránt, beszerezhető egyesületünk útján.

A szerk.

EGYESÜLETI HIREK

Változás a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályán.

F. évi április hó 30-ával nyugalomba vonult Pfeiffer Gyula miniszteri főtanácsos, az erdészeti főosztály eddigi főnöke. Magas ívelésű, szép pályája végére érve, legszebb alkotása, Lillafüred fogja tovább őrizni emléket, s e hatalmas és tagadhatatlanul nagyarányú építészeti remekmű a messze jövőben is hirdetni fogja alkotója genialitását.

Utódaul a Miniszter Úr Papp Béla miniszteri tanácsost rendelte az erdészeti főosztály élére, aki szeretetteljes meleg ovációk közepette, a magyar erdészet minden egyes tagjának osztatlan igaz örömeire f. évi május hó 1-én foglalta el e díszes pozícióját. Szeretettel üdvözljük ezúton is mindannyian Öméltóságát, kit már eddigi munkássága is a magyar erdészet nagyjai közé sorozott. Meggyőződésünk, hogy bölcs vezetése alatt a magyar erdészetre egy új és szebb jövő virrad fel, amelyben a magyar erdészeti és altiszti kar jogos és teljesíthető kívánságai is megértéssel fognak találkozni. Öméltóságát díszes új pozíciójának elfoglalása alkalmából, egyesületünk tagjainak összessége nevében ügyvezető igazgatónk is üdvözölte, kérve Öméltósága jóindulatú támogatását az erdészeti altiszti kar részére is. Öméltósága sajátkezüleg megírt levelét itt közöljük:

Kedves Barátom!

Az erdészeti főosztály vezetésével törént megbízatásom alkalmából az Erdészeti és Vadászati Segéd-

személyzet Országos Egyesülete nevében kifejezett szerencsekívánataidat hálás szívvel köszönöm.

Biztosítlak, hogy a legnagyobb figyelemmel és jóakarattal kísérem a vezetésed alatt álló egyesület működését s nálam minden jogos kívánság megérettse talál.

Kérlek, hogy köszönetemet az egyesület tagjaival közölni kegyeskedjél.

Szívélyes üdvözlettel vagyok

Budapest, 1931 április hó 23-án

kész híved

Papp Béla
miniszteri tanácsos

Egyesületi jelvény és tagsági igazolvány.

Egyesületünk vezetősége, egyesületünk tagjainak ismételt sürgető kívánságára, most elkészítette az egyesületi-tagság-jelvényt és a tagsági igazolványokat, amelyek szétküldését már néhány napon belül megkezdjük. Felkérjük tagjainkat, hogy mindazok, akik tagsági igazolványukat és jelvényüket meg óhajtják szerezni, szíveskedjenek azok előállításí árát, két (2) P-t csekkbefizetési lappal folyószámlánkra előzetesen beküldeni.

A jelvény igen szép zománcozott színes jelvény, amint azt az itt közölt ábra mutatja:

Fehér zománc alapon a szarvasfej, az agancs és a tölgyfalevelek barna, a tölgyfalevelek zöld, a kettős kereszt és a betűk arany színnel lesznek zománcozva.

A tagdíj befizetéseket ezentúl a tagsági igazolványokba is bejegyezzük, s e célból a tagsági-igazolványokat azoktól, akik befizettek, negyedévenként egyszer be fogjuk kérni, hogy az eszközölt befizetéseket a tagsági igazolványban is nyugtázhassuk.

A közgyűlésről.

Egyesületünk ez évi rendes közgyűlését a vezetőség f. évi június hó végével, a Péter és Pál napi kettős ünnepen óhajtotta volna megtartani. Már minden előkészület folyamatba tettünk, amikor váratlanul köz tudomásra jutott, hogy a minisztertanács az országos választásokat is ezen napokra tűzte ki.

Tekintettel arra, hogy a Péter és Pál napi országos választások miatt egyesületünk tagjai ez időben a gyűlésen nem jelenhetnének meg, de meg a hatóság sem engedélyez ezen időpontra más természetű gyűléseket, ennél fogva egyesületünk vezetősége a közgyűlést augusztus hó 15–16-ára kénytelen elhalasztani. Ezt a kettős ünnepet azért is választottuk, mert ez időre a Máv.-tól kedvezményes utazást, illetve 50%-os menetdíj kedvezményt lesz lehetséges megszerezni, — a menetdíj kedvezmény iránti kérelmet már be is adtuk a Máv. igazgatóságának. — Amint a menetdíj kedvezményt megkapjuk, arról tagjainknak részletes útbaigazítással fogunk szolgálni, előreláthatóan már a legközelebbi júniusi lapszámunkban.

A közgyűlés ezen elhalasztása már azért is szükségessé vált, mert több vidékről érkezett hozzánk olyan kérelem, hogy még a közgyűlést megelőzőleg helyi-gyűléseket tartsunk. — Mint ezen helyi-gyűlések a közgyűlés tárgykörét érintik és megkönnyítik a közgyűlés lefolytatását, ezért a vezetőség is célszerűbbnek látja előbb a kért helyi-gyűlések megtartását.

A vezetőség.

Helyi-gyűlés.

Alig múlt el a debreceni kartársak által megrendezett és szép sikerű helyi-gyűlés, máris újabb meghívást kapott vezetőségünk Salgótarjánban megtartandó helyi-gyűlésre.

Az igen szépen sikerült helyi-gyűlést Szöllösy Sándor járási erdőőr, Fekete József és Borteleki László kar- és tagtársaink rendezték, dícséretes önzetlen buzgósággal, s a szép eredményt is az ő lelkes munkásságuknak köszönhetjük.

A salgótarjáni helyi-gyűlést f. évi május hó 17-én, vasárnap tartotta meg ügyvezető-igazgatónk. — A gyűlésen negyven kar- és tagtárs jelent meg, nagyrésztben olyanok, akik még nem is tagjai egyesületünknek. — Szokás szerint ügyvezető-igazgatónk az egyesület keletkezéséről, fejlődéséről, céljairól, eddigi működéséről, a törvényjavaslatról, a nyugbérintézményről, az internátusról, a gyógynövénygyűjtésről, a kórházi kezelésről, s az egyesület jövőjéről tartott előadást, majd ezután következtek a hozzászólások, amelyekre a szükséges magyarázatot ismét az ügyvezetőnk adta meg. Salgótarjáni kartársaink nagy figyelemmel vettek részt a tárgyalásban, s a felszólalók, névszerint Kóváry Gyula, Horváth József és Bezeg Zoltán kartársaink, igen nagy megértéssel, nagy jövőt jósoltak az egyesületnek, hangsúlyozva a tervbe vett intézmények megvalósításának szükségességét. Az eredménye a gyűlésnek igen szép és csattanós volt, amennyiben a még ezideig az egyesületen kívül állott 18 kartárs önként azonnal belépett a tagok sorába, a salgótarjáni köszénbánya erdőbirtokán lévő 20 kartársunk nevében pedig Bezeg Zoltán kartársunk jelentette ki, hogy egyakarattal testületileg belépnek az egyesületbe, így egyesületünk 38 új taggal erősödött meg.

Nem mulaszthatjuk el itt megemlíteni azt, hogy a gyűlésen személyesen részt vett Spiska Mihály erdőmérnök úr, a helyi erdőhivatal vezetője is, aki igen szíves megértő támogatással segítette elő a gyűlés sikerét, s akinek ezúttal is, ismételten hálás köszönetünket nyilvánítjuk megtisztelő támogatásáért.

A helyi gyűlést 30 terítékű társas-ebéd követte, melyen mindvégig lelkes hangulatban, komoly eszmecserek folytak az egyesület további hathatós támogatásának szükségességéről.

A jelen voltak egyhangú kívánságára táviratilag üdvözöltük az erdőszet igen nagybecsült új főnökét, Papp Béla miniszteri tanácsost és egyesületünk közszeretetlenben álló elnökét, ifj. dr. Mailáth József grótot.

Krónikás.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

AZ ERDŐ

Egyesületünk életéből.

A MEVME. évi jelentése.

Az 1931-ik év november hó 10-én lesz ötödik évfordulója annak, hogy lelkes kartársak nyolcvanheten összejöttek és megalapították Egyesületünket. Szép reményekkel, óriási lelkesedéssel, nagy bátorsággal és a tervek sokaságával indultunk útnak, hogy önzetlen munkával, buzgó és törhetetlen akaraterővel megszervezve, egy táborba gyűjtsük a magyar erdészeti altiszti kart, s lehetővé tegyük egy szebb és jobb jövő fokozatos haladással leendő kiépítését. 1927 január elején (a megalakulás után két hónappal) már 200 tagja volt egyesületünknek és lapunk *Az Erdő* címmel 300 példányban jelent meg. Alapszabályainkban kitűzött célunk, az erdészeti altiszti kar értelmi, szellemi szintjének emelése, szaktudásuk fejlesztése, anyagi helyzetük feljavítása, szociális intézmények létesítése, így az egyesületi segély-alap, temetkezési segély-alap, balesetbiztosítás, nyugbérintézmény és internátus megalapítása. Az első és legfontosabb feladat a szervezés volt. Az ország periferiáin szerteszéjjel elszórtan élő kartársak összegyűjtése, tömörítése az Egyesület keretein belül, ezzel egyidejűleg a nélkülözhetetlenül szükséges anyagi erők előteremtése. Nehéz feladat, nagy munka előtt állott a vezetőség. A kartársakban felébreszteni a kari összetartozás érzését, az összetartás, a kitartás, az öntudat és önbizalom s ezzel az együvé tartozás, a kollégialis szellem kifejlesztése, mindez igen nehéz helyzetek elé állította a vezetőséget, mert úgy, mint minden más egyesületnél, a kezdet nehézségeivel kellett megküzdeni, s ez a küzdelem még ma is, az eltelt öt év után is, sok energiát, sok türelmet és erős céltudatos munkásságot követel.

Alig alakult meg, máris rohamos fejlődésnek indult az Egyesület, az ország minden részében megtartott propaganda-, választmányi- és közgyűlések igen szép eredménnyel jártak, s a tagok is szép munkát végeztek új tagok gyűjtésével és lapunk terjesztésével. Mint minden más egyesületnél, így nálunk is előfordultak tévedések, félreértések, egyes kar- és tagtársak közötti nézeteltérések, de szerencsére csak igen ritkán, elvétve,

s az egyesület vezetősége mindig mindent megtett, amit szükségesnek talált az ellentétek kiegyenlítésére. A fokozatos fejlődést szépen mutatja az a statisztika, amely az évek folyamán belépett új tagok számát tárja elénk; eszerint az 1926 november hó 10-én megtartott alakuló közgyűlésen 87 kar- és tagtársunk volt együtt, 1927 január elején már 209 taggal szaporodott az egyesületi tagok száma, 1927. év folyamán belépett 336 új tag, 1928. év folyamán 112, 1929. év folyamán 140, 1930. év folyamán 137, és végül a folyó évben ezideig belépett 70 új tag, lapra előfizető kartársunk van összesen 172, s így ma az egyesületi tagok összlétszáma 1263. Hasonlóan fokozatos fejlődésről tanuskodnak az Egyesület évi számadásai is: az Egyesület egy fillér nélkül indult meg, az első felhívásra, az első körlevelekre ügyvezető igazgatónk annak idején a sajátjából adta a szükséges összeget, s hogy bebizonyítsa a tagoknak azt, hogy a kis jövedelem mellett kevésből is lehet valamit összehozni, ha van lelkes kartársi összetartás és ügyszeretet, épen a legelejen, a szervezés nehéz éveiben három éven át díjtalanul végezte a nagy munkát s azután és ma is csak a készkiadásainak megtérítését kívánta.

Az egyesület tagjainak szaporodásával pedig évről-évre növekedett a munka tömege is. A nagyarányú levelezés, a beküldött cikkek átdolgozása, sajtó alá rendezése, a lap-előállítás, a tagok által magánügyeikben kért tanácsok, utánjárások és eljárások, kérvények, emlékiratok szerkesztése, legutóbb a nyugbér-intézménnyel kapcsolatos sorozatos tárgyalások, a méhészet, háziynyúltenyésztés, a gyógynövénygyűjtés, az egészségügyi tanácsadások, a temetkezési segély-alap, az álláskereslet és kínálat szervezése, a személyesen jelentkező tagokkal lefolytatott tárgyalások stb., az egyes kartársak itt fel sem sorolható apróbb-nagyobb ügyesbajos dolgainak elintézése, mindez évről-évre mind több és nehezebb munkát rótt ügyvezetőnkre, aki bizony már-már alig győzi a reá nehezedő nagy és sok munkát. A vezetőség azonban az eléje tornyosuló ne-

hézségek dacára is sok jóakarattal, fáradságot nem ismerő buzgalommal mindig azon iparkodott, hogy a kitzűzött célt szem előtt tartva sikeresen működjék. Ha ez nem mindenben és nem mindig úgy sikerült, amint azt az Egyesület tagjai, de legjobban maga a vezetőség szerette volna, annak a bekövetkezett külső körülmények az okozói, amelyeket az Egyesület vezetőségének sem megakadályozni, sem elhárítani, sem enyhíteni nincs módjában. Ezek a külső, az Egyesületre is rendkívül súlyosan nehezítő körülmények, a világ gazdasági válságának elháríthatatlan következményei, jelesen a népek és nemzetek világszerte bekövetkezett gazdasági leromlása s az ebből eredő állástalanság, kereset- és munkahiány, a nagyfokú elszegényedés, a tapasztalható inség és nyomor, mely egyformán érezteti hatását az országban, a nagy- és kisbirtokokon, az egyesületeken és az egyes egyéneknél is.

Vannak kartársak, akik nincsenek tisztában azzal, hogy ma világszerte nemzetek és népek léte vagy nemléte forog kockán s hogy ebben a nagy világgazdasági válságban, az egyes egyének személyes kised bajai, sérelmei nem tölthetők előtérbe, mert azok enyhítésére, orvoslására ma semmiféle lehetőség sincsen. Nem érik fel ésszel azt, hogy ilyen világválság, amilyenek ma szenvedő részesei vagyunk, még soha nem volt, s ma az illetékes, hatalmon lévő vezéregyéniségeknek az ország gazdasági válságának a lehetőségek határain belül történő enyhítése és esetleges megszüntetése ma mindennél fontosabb, mert amíg az *Egész*, az egész ország bajban van, addig nem lehet az egyéneken sem segíteni. (Pl.: hogy egy kartársunk azért haragszik, mert nem tud jobb lakáshoz jutni a szolgálati helyén, ilyen és ehhez hasonló kis egyéni sérelmekkel az Egyesület vezetősége ma nem fordulhat illetékes helyekre, de ugyanez okból nem lehet olyan követeléssel előállni, hogy csinálják már meg azt vagy ezt a törvényt.) Ma minden vezérnek és vezetőnek akár ország, akár város, akár egyesület vezetője legyen az, csak egy feladata lehet, a vezetésére bízott testületnek átmentése arra az időre, amikor a világ gazdasági válságának megszüntével újra normális lehetőségek állanak majd elő, s amikor majd már sikerrel lehet céljaink érdekében eredményesen eljárni. Nagy hiba, sőt bűn az, ha ilyen válságos időkben az Egyesület tagjaiban nincs meg a kellő bizalom, a kellő kitartás és ami a legfőbb, az az áldozatkészség, amely lehetővé teszi a vezetőségnek a nehézségek áthidalását és kellő felkészültség megszerzését arra az időre, amikor majd már a siker reményével léphet sorompóba!

Ha mindehhez még azt is hozzávesszük, hogy a tagdíjak befizetése igen rendszertelenül történik és az elmaradások máris bénítólag hatnak az egyesület intenzív működésére, mert a tagdíj befizetések nagyobb arányú elmaradása miatt az oly szükséges és eddig jól bevált propaganda-gyűlések megtartását, valamint a tagok érdekeinek, ügyeinek intézése, anyagiak hiányában akadályokba ütközik, akkor láthatjuk, hogy mily igen súlyos a vezetőség helyzete, s a részvétlenséggel mennyire meg van nehezítve a sikeres működése. Tagadhatatlan, hogy legfőképpen a mai nyomasztó gazdasági helyzet érezteti hatását egyesületi életünkben, amely értékek csökkenésében, munkahiány, álláshiány, s az ebből eredő, szinte már elképzelhetetlenül nagy nyomorban és inségben mutatkozik az egyes egyének életében is — de ez így van más egyesületeknél is, aminek bizonyosságai az alábbi sorok, melyeket egy másik egyesületi közlönyből idézünk: „*A tisztviselőkhöz mind-*

inkább fokozódó elkeseredés lesz urrá, mert helyzetük javulása a mai illetmények mellett el sem képzelhető és el nem érhető.

A tisztviselők vígasztalan helyzetükben a szervezetet, a vezetőséget hibáztatják, elveszítik bizalmukat, érdeklődésük ellanyhul és elfordulnak a vezetőségtől.

Honnét vegye az elnökség a támogatást, kikre hivatkozzék előterjesztéseiben, ha azok, akiknek érdekében résen áll, cserben hagyják? Pedig még sohasem volt akkora szükség az érdekképviselet erősítésére, mint most.

Mindnyájan látjuk a bajokat, a kormány is látja, de segíteni nem tud, nem is tudhat, mert az ország eljutott teherbíróképességének végső határához.

A mezőgazdaság válságos helyzetben van, az ipar, kereskedelem pang. Nagyon népszerűtlen a tisztviselők legcsekélyebb kívánsága is.

Ilyen körülmények között érthetővé válik, hogy az elnökség nem tudott eredményeket elérni, csupán az általános panaszok szószólójaként jelentkezhetett.

Ehhez úgy véljük, nem kell bővebb magyarázat, s mintha csak a fenti sorokra kívánna válasz lenni, egy keresztény-szocialista napilap így ír a katolikus segély-akcióról szóló cikkében: „Az oroszországi katasztrófa alvilági tüzénél eszmél rá az európai társadalom lassanként arra, hogy az evangéliumi szocializmus szellemében kell békét és megoldást keresnie, olyat, amely összeegyeztetheti a tisztos polgári haszon örömét a bér munkás méltó szociális igényével. A termelés és piaci anarchia versenyében is csak ennek az elvnek, az evangéliumi igazságok érvényesülése parancsolhat rendet és harmóniát (összhangot), az, amelyik megbünteti és exkommunikálja (kizárja) a harácsoló kapitalizmust és szívére szorítja és megváltja korunk modern rab-szolgáját, a kétségbeesett kizsákmányolásra ítélt bér munkást.”

Azok, akik nem értik meg azt, hogy a világháborúnak Európa gazdasági leromlása a következménye, melyet minden ember, minden nép egyformán kell elszemvedjen, azok nem értik meg azt sem, hogy ezt a válságos helyzetet és az ebből eredő bajokat, nem lehet szűkebb körű, helyi beavatkozással megváltoztatni, s hogy amíg a gazdasági összeomlás világviszonylatban meg nem szűnik, addig egy kis ország, egy város, egy község, egy egyesület sem képes a helyzeten változtatni. Ilyenkor a hivatása magaslatán álló vezetőnek nem az elégedetlenség szítása, fokozása, nem a tömegnek fejfel a falnak vezetése a feladata, hanem ellenkezően, a higgadt megfontolás a kötelessége, minden vezérnek és vezetőnek, s a tömegező együttartásával, az egyesületnek fenntartása az egészen bizonyosan bekövetkező jobb időkre, amikor már majd a tömegező a vezetők lehetővé váló cselekvéseinek biztos támaszául kell szolgáljon. Ami így általánosságban igazság, az így igazság egyesületünkre vonatkoztatva is. Egyesületünk vezetőségének a mai súlyos gazdasági viszonyok között, legfőbb és legnehezebb feladata az, hogy a kartársakat az egyesületben együtt tartva, az egyesület fennmaradását mindenképpen biztosítsa, azoknak a jövőben biztosan elkövetkező jobb időkre, amikor a normális viszonyok már lehetővé teszik az egyesület tagjainak tömegére támaszkodó eredményes munkásságot, melynek ma egyik legnagyobb akadálya éppen a tagok teljes elszegényesedéséből és állástalanságából eredő anyagi erők hiánya, ami végeredményben egyben legnagyobb akadálya az egyesületi nyugbér intézmény megvalósításának is. Mindez azonban nem szabad, hogy

bennünket elkedvetlenítsen, vagy elcsüggedessen, ellenkezőleg, ha valaha, úgy most kell igazán megmutatni azt, hogy öntudatos együttérző és kitartó testület vagyunk, amely bizalommal tekint a jövőbe, erős összetartással küzd meg a jelennel, s okulva a multak tapasztalatain kitartással követi vezetőit a kitzűzött cél felé. Szem előtt kell tartani mindig azt, hogy amint a kellő pillanat elérkezik, a vezetőség mindent megtesz a siker érdekében.

Tudni kell azt, hogy a vezetőség csak akkor és úgy érhet el eredményeket, ha épen a mai általánosan világszerte válságos viszonyok között bizalommal és kitartással, mint egy test és lélek áll a vezetőség mellett az egész testület, hogy a válságos viszonyok elmúlása után, amikor a cselekvés ideje elérkezik, határozottan támogassa a tagok összesége a vezetőséget nehéz munkájában. Igen rossz szolgálatot tesznek úgy önmaguknak, mint kartársaiknak azok, akik a mai válságos viszonyok között türelmetlenül elégedetlenkednek, vagy meggondolatlanul erőszakos eljárásokat tanácsolnak, vagy mert nem követjük a jelen adott helyzetben elfogadhatatlan tanácsaikat, ezért hűtlenül cserbenhagyják társaikat, az ilyenekre illik az a közmondás, hogy *hulljon a fergese*, annál is inkább, mert hála a jó Istennek, csak igen elvétve akad egy-egy ilyen előre nem látó, csak a maga érdekeit tekintő kartárs. Céljaink olyanok, hogy azokat nem lehet márról holnapra megvalósítani, elérni. Céltudatos, kitartó és nehéz munkával is, sok évi nehéz küzdelemmel fogjuk csak céljainkat elérhetni, de így is csak akkor, ha kartársaink egy emberként igaz kartársi szeretettel tartanak össze és támogatják kitartással, amíg a világ a mai súlyos, válságos gazdasági helyzetben szerencsésen átvérgődve, ismét békés, rendes viszonyok mellett válik lehetővé közös érdekeink megvédésére a vállvetett eredményes küzdelem.

Helyszüke és az idő előrehaladottsága miatt jelentésünket a jövő számunkban folytatni fogjuk, amikor is az 1930. évi zárószámadásokat, az évi mérleget, az ez évi költségvetést és Egyesületünk öt évi pénzügyi statisztikáját fogjuk ismertetni.

Tömösváry Miklós

szakv. erdész,
a MEVME. helyettes titkára.

Az egyesületi nyugbérintézményről.

Köztudomású, hogy egyesületünk vezetősége már két év óta időt, munkát, fáradságot nem kímélve, mindent elkövetett, hogy ez az oly igen szükséges intézmény mielőbb megalakulhasson.

Több elsőrangú biztosító és pénzintézettel folytat tárgyalások, és minden elképzelhető lehetőség figyelembe vételével, pontos számítások is történtek. Hogy mindezek dacára még most sem érett meg az eszme annyira, hogy a tényleges megalakulás kimondható volna, ez nem a vezetőségen múlik. Sajnos, ennek még mindig le nem kicsinyelhető akadályai vannak. A legnagyobb akadály a napjainkban tetőpontjára jutott világgazdasági válság, amely ma világszerte érzett tisztító hatását, és közvetlen okozója az általánosan mindjobban fokozódó munkahiánynak, s az ebből eredő teljes és tömeges elszegényedésnek. Ennek kell tulajdonítanunk azt, hogy bár a gyűléseken osztatlan lelkesedéssel, egyértelműen kívánják a nyugbérintézmény létesítését, a valóságban máig sem sikerült meg-

valósítani, azért sem, mert, nyilván a nagy szegénység miatt, a belépések még nem történtek meg a megalakuláshoz szükséges számban.

Ugyancsak akadály a megalakításnak ma az is, hogy a világválság hatása alatt a pénzintézetek, új intézmények létesítésének anyagi támogatásától átmenetileg ismét elzárkóztak, s a tárgyalások folyamán egyesületünk vezetőségének azt tanácsolták, hogy az átmenetileg teljesen bizonytalan gazdasági helyzetre tekintettel, a tényleges megalakítást egyelőre tartsuk még egy kis ideig függőben. Amint ez a mai válságos pénzügyi helyzet megváltozik, a legnagyobb készséggel fogunk ezzel a szép és igen szükséges intézménnyel foglalkozni, s a megalakítást lehetővé tenni.

Ez az átmenetileg mutakozó válság, s az ebből eredő állatalanság, keresethiány, s egyéb gazdasági bajok, valamint a tagok nagy szegénysége, mely őket most a belépéstől visszatartja, nem szabad, hogy bennünket elkedvetlenítsen, sőt, épen ezért, ezt a szép eszmét tovább kell és fogjuk munkálni és napirenden tartani mindaddig, amíg minden akadályt legyőzve, valóra tudjuk váltani.

Közmondás az, hogy: „*minden jó ügynek idő kell*” ki kell forrnia, hogy minden részletében jól előkészítve, gondosan kidolgozva maradandó biztos alapokon nyugvó intézményt alkossunk meg.

Kar- és tagtársaink nagy táborában igen nagy érdeklődést váltott ki a nyugbérintézmény létesítésének gondolata. Sokan keresték fel vezetőségünket levélileg, és sok igen jó hozzászólás is történt. Már előző számunkban is foglalkoztunk az előbb érkezett levelekkel, s az úgy érdekelben az utóbb érkezett levelekből is itt adjuk kivonatolva azokat a hozzászólásokat, amelyek közlésre érdemeseknek bizonyultak. Előre bocsátjuk még azt, hogy mivel az eddigi táblázat díjtételeit a nagy többség túlmagasnak ítélte, ezért egyesületünk vezetősége újabb tárgyalásokat indított meg, de ismét egy más pénzintézettel, mert azok az intézetek, amelyekkel eddig tárgyaltunk, a jelenlegi súlyos világválság hatása alatt nem voltak hajlandók olcsóbb ajánlatot adni, s amint már fentebb is írtuk, a tárgyalások elodázását kívánták a pénzügyi világválság megszüntéig.

Azonban egy olyan pénzintézetet mégis sikerült találnunk, amely a súlyos gazdasági válság dacára is felvette a tárgyalások fonalát és jelenleg vezetőségünk előterjesztéseit tanulmány tárgyává teszi.

De lássuk a hozzászólásokat:

I.

Nyugdíjintézményünk létesítése, illetve alaptökéjének gyarapítása szempontjából, az állam és a magánuradalmak, illetve magánbirtokosok hozzájárulására vonatkozólag alábbi hozzászólásomat bátor vagyok előterjeszteni.

Szerény elgondolásom szerint, ha a nyugdíjintézetbe belépő tagok beiratása és az első havi tagdíjak befizetése megtörtént, utána következne az állam és a magánbirtokosok nyugdíjalapunkhoz való hozzájárulása szempontjából kiérelmezése. Ez szerintem is helyes gondolat ugyan, de nagy aggályaim vannak, hogy ez így keresztül vihető volna, azért mert előre sejtem és határozottan ki merem jelenteni, hogy a magánbirtokosoknak *5—10 százaléká sem lesz hajlandó birtokát* a mai nehéz gazdasági viszonyok között a végtelen időkiig, okiratba foglalva, megterhelni azzal, habár cse-

kély összegről van is szó, hogy minden egyes erdészeti és vadászati alkalmazottjuk után fizessenek személyenként és havonként **5—5 pengőt**.

De ha még el is vállalnák ezen kötelezettséget, mireánk, magánuradalmakra nézve akkor sem lenne ez üdvös dolog. Még pedig azért, mert habár az erdő-törvény kényszerítene is minden magán erdőbirtokost és vadászterület-tulajdonost vagy bérlőt arra, hogy a vállalt kötelezettségnek mindenkor pontosan eleget tegyenek, mi akkor mindig csak fölösleges teherként volnánk kezelve és állandó szálla volnánk a szemükben. Mert jó magamnak; de azt hiszem sok más kartársamnak is volt már alkalma, nem egyszer hallani a birtokos uraktól azt, ahol *kegyúri teher van a birtokukon, hogy milyen fölösleges teher az rájuk nézve. Ilyen fölösleges teher lennénk mi is nyugdíj ügyünkkel nekik.*

Szerintem a magánerdőbirtokosok, vadászterület-tulajdonosok és bérlők hozzájárulását úgy kellene kiszékesztetni, hogy mindazon *erdőbirtokosokat, vadászterület-tulajdonosokat és bérlőket*, kiket az erdő-törvény erdészeti és vadászati személyzet tartására kötelezi, egy a vezetőség által jól összeállított kérvényben fel kellene kérni, hogy *járuljanak hozzá nyugdíjintézményünk alapítójának gyarapításához bizonyos összeggel*. Mondjuk az erdőbirtokosok összerdőbirtokuk után kat. holdanként egyszersmindenkorra 1 pengővel. Vadászterület-tulajdonosok és bérlők pedig, (tekintettel arra, hogy a vadászterület nagyobb részben nem olyan jövedelmező, mint az erdőbirtok) az összvadászterületük után kat. holdanként 4 fillérrel.

En azt hiszem, hogy nyugdíj ügyünk kérdése úgy a magánbirtokosok, mint az állam részéről is könnyebben megoldható volna. Mert így a magánerdőbirtokos éppen úgy, mint az állam rövid időn belül mentesülve lenne ezen fizetési kötelezettségektől. És ehhez azt hiszem Ők könnyebben is hozzá fognak járulni. Esetleg az arra illetékes helyen kellene kérni, hogy ezen fizetési kötelezettséget a törvény mondja ki a birtokosokra.

Mert ha ez így megvalósulhatna, akkor nyugbér-intézményünk alapítójának a tagsági-díj járulékok befizetésével megnövekedne oly összegre, melyből azután a nyugbér kifizetéseket minden nehézség nélkül lehetne eszközölnie. Mert az 1927. évi statisztika kimutatása szerint, csonka Hazánk összterülete 16,151.636 kat. hold. Ebből erdőterület 1,994.908'7 kat. hold. Tehát ha az itt feltüntetett összterületből, mondjuk csak 10,000.000 kat. hold volna is, mely nem községi bel és más ily terület és amely területen a törvény értelmében kötelező volna a vadászati személyzet alkalmazása; ezen terület után csak 4 fillérjével számolva is 400.000 pengő. És ha az 1,994.908'7 kat. hold erdőterületből mondjuk csak 1,200.000 kat. hold volna is olyan erdő, melyben annak birtokosa a törvény szerint állandó erdészeti személyzetet köteles tartani, ezen terület után 1 pengőjével 1,200.000 pengő. A nyugbérintézet tagok által befizetett tagsági díjakból pedig csak 600 tagot 5 pengős havi alapon számolva is 10 év alatt 360.000 pengő. Tehát így 1,960.000 pengő folyna be a nyugbér-pénztárba csak tiszta tőke, ehhez pedig jönne a 10 évi kamat és kamatos-kamat. Így 10 év elteltével a nyugbér összegek kifizetése stb. kiadások könnyen fedezhető volna kamatokból és a tagok által befizetendő tagdíj-járulékokból.

Ha nyugbér alap tőkénket ilyen úton-módon, ha kell esetleg a törvényhozás segítségével is összehoz-

hatnánk, akkor mi és családjaink örök hálaára kötelezzük magunkat T. Vezetőségünk és a minket megértő és a minket nem eldobni, hanem segíteni akaró szolgálatadó urainkkal szemben.

Nekünk nem esik nehezünkre, hogy ezt nekünk kell keresztül küzdeni, mert tudatában vagyunk annak, hogy *mi nem a jelennek, hanem a jövőnek dolgozunk* és hogy ezen fáradozásunkért majd az utókor hálával fog megemlékezni rólunk.

II.

A nyugdíjintézménybe való belépést nem mulasztom el hangoztatni, — bár éppen ez ügyben vártam a választmányi-ülést — de az itteni kartársak legnagyobb része a *nagy nyomorra való tekintettel* nem bír további terheket vállalni. Igen sokan vannak köztünk, kik a *tagdíj levonást sem akarják engedni*, folyton hangoztatják, hogy ebből a pár pengő fizetésből nem tudnak mit kezdeni. (*Havi 28, 33, 40 pengő.*) Mindaddig azonban míg lehet, amennyire rábeszélő tehetségem engedi, igyekszem meggyőzni minden tagtársamat arról, hogy az áldozatot nem hozzák hiába, meglesz a méltó eredménye. *Uradalunkban most alkalmazásban álló tagtársaim mind benn vannak az Egyesületben* s ha akad is köztük esetleg egy-kettő, kik kilépnek, *ezeket nem kell sajnálni.*

A nyugdíjintézmény igen helyes és áldásos dolog is, s hiszem, hogy mindenki, *aki teheti, be fog lépni*, hogy magának a nyugdíja mellé egy kis mellékjövedelmet biztosítson.

Uradalunkban van ugyan nyugdíj-szabályzat, de olyan alacsony, hogy *40 év után 320 pengő jár.*

Ügyvezető-igazgató úr levelében említést tesz a *birtokosok hozzájárulásáról* is. Nem tudom ebben arra tesz-e célzást Igazgató úr, hogy a birtokosok hozzájárulásával együtt mentesülnek a nyugdíjterhek alól, s teljesen az Egyesület veszi át a nyugdíjterhek fizetését?

Ezen fontos körülmények letárgyalása még a nyilatkozat-tétel aláírása előtt kellett volna, hogy megtörténjen, mert mi azon az állásponton vagyunk, hogy csak azon birtokosok hozzájárulását kell kiszékesztetni, kik vagy még nem fizetnek nyugdíjat, vagy egyáltalában nem is hajlandók a jövőben sem nyugbért fizetni. *Az ilyen birtokosokat akármily úton-módon, de kényszeríteni kell a nyugdíjfizetésére.*

Az olyan birtokosokat, akiknél nyugdíj-szabályzat van, legfeljebb egy összeg hozzájárulására kell felkérni, mely a nyugdíjalapot emelné, de ezzel abbéli kötelezettségétől, hogy az alkalmazottainak nyugdíjat fizessen, felmenteni nem kellene.

A létesítendő alapnak, mint nyugdíjpótlónak jellegét meg kell hagyni, hogy a tagokat ne riassa vissza a belépéstől esetleg az a gondolat, hogy belépésével s a birtokos hozzájárulásával teljesen kizáratik az uradalom nyugbéréből.

Igen sokan elvesztették több más intézményhez sok éven át befizetett díjakat. Nem lehet tehát senkitől rossz néven venni, ha bármily biztosítékokat is helyez az egyesület kilátásba, mégis ragaszkodnak ahhoz, hogy nyugbérük bármely kicsi is, *de az uradalom által garantáltassék, vagyis fizetessék.* Az egyesület nyugbérintézményét pedig mint nyugdíjának pótlékát igyekezzék ki-ki helyzetének megfelelőleg biztosítani.

Egyébként a nyugdíjintézmény megteremtése előtt, nagyon fontos volna megtudni azt, hogy a „magánalkalmazottak jogviszonyát szabályozó törvénytervezet“

mit tartalmaz az alkalmazottak nyugellátására vonatkozólag, mert ha a törvény gondoskodik az alkalmazottak nyugdíjáról, s esetleg az alkalmazottaknak fizetései arányában a nyugdíjalapra fizetnie kell, úgy a *kettős kötelezettségnek nem fognak tudni eleget tenni.*

A temetkezési alapra vonatkozólag már egyzben tettem olyan javaslatot, hogy *a tagdíjból egy meghatározandó összeg lenne a temetkezési alapra levonandó minden tag tagdíjából.*

Amennyiben az Egyesület anyagi helyzete megengedi, úgy a jelenlegi tagdíjból minden tag után 4 pengőt az egyesület a temetkezési segélyalapra utalná át, s így elérniük azt, hogy minden tag egyúttal a temetkezési segélyalapnak is tagja.

Megszűnne sok felesleges nyilvántartás, a munka sokkal egyszerűbb lenne, s talán a kartársakat is *jobban vonzaná az egyesületbe, ha belépésével együtt a temetkezési alapnak is tagja lenne.*

III.

Többszörösen olvasva, átgondolva és némely részben néhány kartársammal is megvitatta „Az Erdő” 1931. évi II., számban közzétett „MEVME Nyugbér Szabályzat” tervezetét, azon meggyőződésre jutottam, hogy a leközlött szabályzat-tervezeteim még simítások, módosítások szükségesek; melyekkel néhány kartársam és a saját elgondolásom szerint az alábbiakban látom a közös érdekek szerint a legmegfelelőbbnek;

1-ször. Az 5. §-ban módot kell adni arra, hogy a tag esetleg 6 havi díjrészletet előre kifizethessen.

2-szor. A 6. § kimondja, hogy az a tag, ki egyhuzamba hat hónapon keresztül a díjfizetési kötelezettségnek eleget nem tesz; az a nyugbér intézménnyel szemben minden jogait és követeléseit véglegesen elveszíti.

Ez, szerintem egy kicsit súlyos tétel, mert akadhatnak olyan tagok, akik ilyen módon 25-30, vagy még több éven keresztül rendszeren fizetett járulékaiban — talán közvetlen nyugdíjaztatása előtt — *nem kis összeget vesztenenek el, önhibájukon kívül.* A hat hónapos terminust rövidnek tartom. Ezen §-t a következőképpen vélem módosíthatni:

Ha valamely tag már legalább 3-éven át rendszeresen fizette díjjárulékait, de a 3-ik tagsági éven túli időben olyan anyagi helyzetbe jut, hogy 12 hónapig nem tudta járulékait fizetni és a 11-12-ik hónapok folyamán bejelenti, hogy még beláthatatlan időig sem képes a járulékait fizetni; úgy ez esetben a már befizetett összegek $\frac{2}{3}$ -a a tagnak *kamatmentesen vissza* fizetendő, minek folytán a tagság és nyugdíjjogosultság megszűnik. (8.§.) Az esetben azonban, ha a díjjárulékok fizetésének beszüntetését a tag a 10-ik tagsági év utáni időben, *szolgálatának végleges elvesztése folytán jelenti be, ki kell nyugdíjazni.*

3-szor. A 7. §-ban említett kivételes eseteknél is 12 hónapig tarthat a díj nem fizetés. Kivéven azt az esetet, ha a tag katonai szolgálatra bevonul. Ez utóbbi esetben, a *díjfizetés mindaddig szünetelhet, amíg a katonai szolgálat tart, illetve, amíg a katonai szolgálattól hazatért tag állásba nem jut.* A katonai szolgálattól eredő díjfizetési szünetet, a tag köteles már az első hónap folyamán írásban bejelenteni a nyugbér-intézménynek.

A katonai szolgálattól hazatért tag a díjfizetés folytatását bejelenti, az újra felvételnél azonban újabb beiratási díj nem szedhető. Az ily módon újra felvett

tagnak jogai csorbítatlanul fennmaradnak a régi tagság idejére is.

A nyugdíjaztatásnál azonban az az idő, mely alatt a díjfizetés szünetelt, be nem számítható, csak abban az esetben, ha a tag az újravételénél az elmaradt díjjárulékokat kamataival együtt, esetleg havi részletekben kifizetné.

4-szer. A 9. §. kimondja, hogy csak azok nyugdíjazhatók teljes nyugbérjogosultságuk előtt, akik megrokkantak, illetve bármiféle munkára teljesen képtelenné lettek.

Ezzel szemben *ki kell nyugdíjazni mindazokat, akik rokkantságuk, munkabírásuk csökkenése, avagy magas koruk miatt a szolgálattól elbocsájtattak, vagy önként kiléptek, habár még más, gyengébb munkára képesek volnának is, ha már 1-ső tagsági évüket meghaladták. Továbbá mindazokat, akik szolgálatuk elvesztése folytán, a 10-ik tagsági évük utáni időben, a díjjárulékokat nem képesek fizetni.*

Azon tag, ki a 40-ik tagsági évet betöltötte, nyugdíjazandó akkor is, ha még szolgálatban volna.

Az a tag, ki katonai szolgálata alatt, illetve katonai szolgálattól kifolyólag annyira megrokkant, hogy erdészeti, vagy vadászati szolgálatra képtelenné vált, a díjfizetés beszüntetés idején megillető $\frac{0}{10}$ -os jogosultságának figyelembe vételével, ki kell nyugdíjazni.

5-ször. A 10. §. a nyugbérre jogosult tag elhalálása esetén, az elhalt tag özvegyéről és gyermekeiről gondoskodik.

Ezt akként óhajtanám kibővíteni, hogy az özvegy jogosult legyen a nyugbér 50 $\frac{0}{10}$ -ára, a 18 éven aluli gyermek pedig a nyugbér $\frac{1}{5}$ -ére akkor is, ha tag már első tagsági év után elhalna; valamint akkor is, *ha a tag már nyugdíjazott korában halna el.*

Katonai szolgálatra bevonult tag, ha a katonai szolgálat alatt, illetve a katonai szolgálattól folyó díjfizetési szünet alatt halálozna el, úgy özvegyének és 18 éven aluli gyermekeinek szintén kiutalandó a teljes nyugbér azon $\frac{0}{10}$ -ának fele, illetve $\frac{1}{5}$ -e, amely az elhalt tagot a katonai szolgálatra való bevonulásakor, illetve a díjjárulékok fizetésének ideiglenes beszüntetésekor megilletett.

6-szor. A 13. §-ban leírt esetekben a már befizetett magasabb díjjárulékok kamatokkal együtt számítottassanak fel.

7-szer. A 14. §. második bekezdését külön § alá kellene venni és tüzetesebben megjelölni a fix összegek biztosításánál követendő eljárásokat. (Bocsánatot kérek, de én ezen pontot nem tudtam rendszeren kibozgogni, rövidségénél fogva, hogy tulajdonképpen mi lehet.)

8-szor. A 15. §-t a következő értelemben fogalmaznám meg: A temetkezési segély bizonyos fix összegben, a közgyűlés az alapszabályokban állapítsa meg. A nyugbérintézmény tagjainak elhalálása esetén akkor is kiutalandó a tem.-segély, ha az elhalt tag a korábbi „Temetkezési Segélyalap”-nak is tagja lett volna. Ez utóbbi esetben mindkét temetkezési segélyt ki kell utalni. Ezen temetkezési segélyeket azonban nem lehet sem a nyugdíjba, sem a nevelési járulékokba beszámítani. Vagyis az özvegyi nyugdíjat, valamint a nevelési járulékokat a tag elhalálásától kezdődőleg folyósítani kell, a temetkezési segélytől egészen függetlenül.

A tag elhalálását a nyugdíj kérvényezője halotti anyakönyvi kivonattal igazolni tartozik.

9-szer. A 16. §. a nyugbérintézmény tőkekép-zésről gondoskodni.

Itt azt a változtatást óhajtom, hogy a tőkének kihelyezése fölött a közgyűlés határozzon.

Ingatlanra való betáblázásánál egyébként nagyon körültekintőnek kell lennünk, nehogy nehezen összekuporgatott pénzünk, a legkisebb mértékben is csorbuljon.

Befejezésül még a nyugbérjárulékokról óhajtok egyet-mást elmondani.

A járulékokat ugyanis mind, valamennyi kartársammal beszéltem, mind túl magasnak tartja, különösen a magasabb életkorúaknál, s ehhez kell csatlakoznom nekem is. Ugyanis mindenki a magasabb nyugdíjra vágyik, mondván: „Mit érek 150-200 pengős évi nyugdíjjal, abból megélni nem igen lehet, hogy magasabb évi 900-1000 pengős nyugdíjat érhessek el, ahhoz olyan magasak a díjjárulékok, hogy nem vagyok képesek fizetni”. És ebbe van is egy kis igazság, mert sajnos magánuradalmaknál majdnem mindenütt konvenciók fizetések vannak és azok oly alacsonyok, hogy sokszor nem érnek annyit, mint amennyit a nyugdíjjárulékok kitesznek és még ezen kívül élni is kellene valamiből.

Épen most akad a kezembe az „Erdészeti Lapok” néhány évvel ezelőtt megjelent egyik száma, melyben egy pályázati hirdetés olvasható egy erdőri és egy erdőszolgai állásra. Az állás javadalmazása 1-ső esetben: évi 12 q rozs forgalmi ára, negyedévi előzetes részletekben, lakás, 2 kat. hold szántó, 1'5 kat. hold kaszáló, tüzelő és állattartás. 2-ik esetben: negyedévenként 1 q rozs forgalmi ára előre fizetve, lakás, 2 kat. hold szántó, tüzelő, állattartás és 2 szekér széna használhatása az erdőn.

Ebből aztán igaz művészet díjjárulékot fizetni, de megélni még inkább. Ez pedig — nagyon sajnos — nagyon sok helyen így van.

Más, magánúton létesített nyugdíjgyejesületekről nem tudtam adatokhoz jutni, s így nem tudom mily járulékokat fizetnek, csupán a kincstár felől hallom, hogy a törzsfizetés 3⁰/₀-át vonja le alkalmazottaitól nyugdíj alapra. Továbbá egy úgynevezett fizetési cédula került a kezemhez az ózdi vasgyártól, melyen egy kovácssegéd összereszetének 5'1⁰/₀-a (havi 3'65 P) van levonva nyugbér alapra. Ezek pedig mind jóval kevesebbet tesznek ki a mi díjjárulékainknál.

Ajánlatosnak tartanám, hogy e helyen minél többen szólunk hozzá a szabályzat-tervezethez, hogy a közgyűlésen már készen, a közös érdekeknek megfelelő szabályzatot mutathasson fel a vezetőség.

IV.

1. Nem tesz említést a közölt szabályzat arról, hogy 10 éven belül beálló munkaképtelenség esetén mi történik a járulék címén befizetett pénzösszeggel, mert csak a 11. évtől kezdődik a nyugbér jogosultság.

3. A járulék még az első táblázatban is túl magas, hogy az ily módon történő nyugbérbiztosításnál a halál és elérés esetére szóló 30—40 éves életbiztosítás előnyösebbnek látszik.

Nézetem szerint 10 évig, vagy ha bárki bármi okból nyugbér jogosultsága előtt nem hajlandó tovább fizetni, akkor 1—10 évig a befizetett járulékok 60⁰/₀-át kapná vissza kamatok nélkül, 10 éven felül pedig minden év 1⁰/₀-al emelné a visszafizetés arányát.

A járulékot pedig korra való tekintet nélkül úgy

vélem megállapítani, hogy a tetszés szerint választott évi nyugbér összeg legfeljebb 8⁰/₀-at fizetné mindenki egyformán évi járulék címén. Pl. 40 évi fizetés után esedékes 600 pengő évi nyugbérnek 8⁰/₀-át kitevő 48 pengő lesz az évi s ennek ¹/₁₂ része, 4 pengő a havi járulék.

Erre nézve is címre szóló felhívásban kellene kérni minden birtokost, hogy alkalmazottja után a járulék fizetését fele részben vállalja.

Az intézmény tőkeképzésére minden belépő tag által egyszersmindenkorra fizetendő 10 pengő szolgálna s ezenkívül a 30 évnél idősebbek számára pedig megengedendő lenne az, hogy 5—10 évet utólagosan megvehessenek oly módon, hogy a megvásárolt nyugbér után esedékes 10 évi járulékot a folytatólagos járulék mellett, mondjuk 36 havi egyenlő részletekben fizesse le. Pl. utólag megvásárolt évi 600 P nyugbér 10 évi járuléka 480 : 36 = 13.33 P, hozzá a folytatólagos járulék 4 P, összesen 17.33 pengőt fizetne a tag 36 hónapon keresztül, azután pedig már csak havi 4 pengőt. Az időközi kamatokat is be kell számítani.

Ezt persze csak a tehetősebb és jobban dotált kartársak tehetnék meg, de úgy reájuk, mint az intézményre is előnyös lenne.

A 65 éves kor betöltése előtt a szolgálat- vagy munkaképtelenséget (rokkantságot) feltétlenül vármegyei tiszti orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

A felvételnél orvosi vizsgálatot nem vélek szükségesnek, úgyszintén elejtendőnek vélem a 21. §-ban foglalt 25⁰/₀-al magasabb díjjárulék fizetését is, mert a nyugbérintézménynek érdeke, hogy minél több tagja legyen s így nem helyes a tagszaporulatnak ily módon való korlátozása.

A gyermekek (árvák) csak 15 éves korig kapjanak nevelési járulékot.

A befizetések szüneteltetése (kérésre, 7 §) 6 hónap helyett egy évben állapíttassék meg.

A befizetések elmulasztására és a temetkezési segítség nyújtására (ez utóbbi már megvan az Egyesület kebelében) vonatkozó 6. és 15. §-ok feltétlenül tör- lendők.

V.

Minek után a feltüntetett díjszabásnak a legmagasabbik díjtételét választottam, azt előre is bocsátom, hogy nem a rózsás anyagi helyzetem engedte meg: hanem a jó Isten ép test, egészség és erős akarattal áldott meg s ez mellé pedig kedves lapunk, Az Erdő mutat utat és szép példát arra, hogy tisztességes úton, a szerény fizetésünkön kívül mily sok alkalom kínálkozik mellékjövedelemre (amiből ha nem is csurranik, de legalább cseppenik).

Továbbá kisebb jövedelemre számíthatunk, lödij, hajtási díj, esetleg kihágók feljelentési jutalékából stb. S ebből, azt hiszem, minden kartárs tudná fizetni a nyugdíj alapot, habár a kisebbet is, csak egy kis akarat és előrelátás kell hozzá, vagy azzal számítani, hogy meg is öregedik az ember. De sajnos, kartársaink nagy része nem így gondolkozik.

Mindazt amit kar- és tagtársaink leveleikben hozzá- szólásként megírtak, vezetőségünk a tárgyalások folya- mán figyelembe veszi, s mindenképen iparkodik oda hatni, hogy a közölt táblázatban feltüntetett díjtételek- nél olcsóbb — a legalacsonyabb díjtételeket érhes- sünk el.

Úgy tapasztaltuk azonban, hogy tagjaink a lapunk-

ban közölt tervezetet nem úgy értelmezik amint azt értelmezniök kellene. Nem veszik figyelembe azt, hogy bár ezideig nincsen még teljesen kialakulva a nyugbérintézmény minden részlete, s még folyamatban vannak a tárgyalások, a Magyar Általános, a Hazai Első, a Magyar Gazdák, a Trieszti Általános (Generali), és újabban a Foncière, biztosító intézetekkel, amelyek közül azzal fogjuk megvalósítani, amelyiktől a legkedvezőbb ajánlatot sikerül elérnünk. Mégis mindennél fontosabb volna azt tudni, hogy megalakuláskor hány taggal indulhatunk meg. Ezért osztottuk illetve küldtük széjjel a belépési nyilatkozatokat a közölt táblázat alapján, s ezért írtuk meg azt, hogy most még csak a kisebb nyugbér összegeket, az alacsonyabb díjtételek vállalásával, jegyezzék tagtársaink, s így küldjék be a belépési nyilatkozatokat. Okvetlenül tudnunk kellene, hogy kik és hányan vesznek részt már kezdettől fogva, — s megalakításkor hány tagra lehet biztosan számítani. Ha a közölt táblázat alapján a kis (1—5 pengőig jelzett) díjtételek vállalásával kellő számú tag lépne be kötelezően, akkor egyrészt a tömeges jelentkezés megkönnyítette volna a további tárgyalásokat, és minél több kötelező nyilatkozat jönne be, annál olcsóbbá lehetne tenni a díjtételeket, másrészt az uradalmak hozzájárulását is csakis akkor lehet majd kieszközölni, ha már a kellő számú kötelezően belépő tag jelentkezése által a nyugbérintézmény létesülése biztosítottnak tekinthető.

Valamihez, ami még nem is létezik, nem lehet hozzájárulást kieszközölni, előbb önerőnkől, ha áldozatok árán is, de meg kell csinálni, s csak ha megvan már, akkor lehet a hozzájárulásokat kieszközölni. Nem helyes tehát a tagok egy részének az az okoskodása, hogy a kis díjtételt nem jegyzi, mert nem találja elégnek, a nagyobbát meg azért nem, mert nem bírja. Ez a gondolatmenet teljesen téves, aki így gondolkodik, elfelejti azt, (amit pedig megírtunk) hogy ha a kis összegű nyugbért és az alacsony díjtételt választva lép tagnak, akkor a megalakulás után kieszközölt hozzájárulások összegével, a választott nyugbér összeg emelkedik, anélkül, hogy a tagnak ezért nagyobb díjtételt kellene vállalni vagy fizetni, mert a hozzájárulást a kenyéradója fogja vállalni.

Mindenképen azon kell tehát igyekeznünk, hogy kis díjtételek (1—5 pengővel) mellett valamennyien belépjenek és lehetővé tegyék ezáltal a megalakulást.

Nem szabad bizalmatlankodni vagy lekicsinyelni, egyesületünk nem fogja tagjait olyasmire kötelezni, ami ne lenne előnyös rájuk nézve. De kérjük, hogy vigyünk sikerre a tárgyalásokat, ha nem tudjuk kik és hányan akarnak nyugbért maguknak és feleségeiknek biztosítani?! Azok a tagok pedig, akiknek van

nemi nyugdíj igényük bizonyára nem oly nagy összegűt kapnak, hogy ahhoz 1—2—3 pengővel ne lehetne pótlékot szerezniök.

Ilyen fontos és igen szükséges intézményt 150—200 egyenért nem lehet megcsinálni, s okvetlenül szükséges tehát, hogy az alacsonyabb (1—5 pengős) díjtételek vállalásával mindannyian kötelezően jelentsék be belépésüket s így lehetővé tegyék saját jövőjük biztonságának megalapozását. Végre is semmiből nem lehet valamit létrehozni.

Természetesen, ha úgy gondolkoznak amint azt egyik kartársunk leveléből olvastuk, hogy azt mondta valaki: „Majd csak nekünk is vet oda valamit az uraság öregségünkre“, akkor kár is a kisujjukat is mozditani, s bizony megérdemli, (aminthogy mást nem is érdemel az ilyen) a koldústarisznyát.

Szerencsére csak igen ritka kivétel az ilyen ember, aki ennyire nem törődik a saját és családja sorsával, jövőjével.

Vezetőségünket az huzdítja ebben a nehéz küzdelemben, hogy a nagy többség bizony megérti és támogatja törekvéseinket, s belátja, hogy ilyen nagyszerű intézményt nem lehet máról-holnapra megalkotni.

Az ügy érdekében tehát ismételten felhívjuk kar- és tagtársainkat, jegyezzék az alacsonyabb díjtételeket és ezzel küldjék be a belépési nyilatkozatokat, hogy végre legalább azt állapíthassuk meg, kik és hányan lesznek az intézmény megalapítói.

Bízban meg abban, hogy vezetésünk teljesen biztos alapokon nyugvó, és csakis teljesen jó és megbízható pénzügyi támogatásával fogja a nyugbérintézményt létesíteni, — a megalapításhoz azonban legalább ötszáz kötelező nyilatkozatra van szükségünk. Amíg ezek be nem érkeznek, a díjjárulékok enyhítése, s az uradalmak hozzájárulásának kieszközölése, szóval az oly régen óhajtott eredmény elérése bizonytalan, mert a jó, olcsó és megbízható intézmény létrehozásának elengedhetetlen kelléke, fundamentuma, a tömeg, a kötelező nyilatkozatok tömege. Alacsony (1—5 pengős) díjtételek vállalásával kell lehetővé tenni az egyesületi nyugbérintézmény megalapítását, csak azután lehet szó a hozzájárulások kieszközöléséről, és az alapító összegűjtéséről.

Küldje be minden egyesületi tag a nyugbérintézménybe való belépését jelentő belépési nyilatkozatot.

A díjjárulékok fizetését, csak a tényleges megalakulást kimondó közgyűlési határozat közzététele után kell majd megkezdeni. Ma még a belépési nyilatkozat beküldése, csak adat-szolgáltatás, a fizetési kötelezettség csak a megalakulás után fog beállni.

Krónikás.

Erdészeti altisztek özvegyei, árvái, Ti sem lesztek ezután szakunk mostohái.

Jertek mindannyian, álljatok a sorba

S legyen minden özvegy s árva a MEOSz tagja.

A kartárs, aki helyzetének javulását óhajtja, kése-delem nélkül lépjen a MEOSz-ba s az, ki a családját s kartársát szereti, a lap és tagdíját pontosan fizeti.

Kísérje figyelemmel szakirányú cikkeinket!

FEGYVERT, LÖSZERT

gyorsan és jutányosan szállít

Javításokat

megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC

puskaműves,
● fegyver- és lőszerkereskedő ●
Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.

Telefón: József 344—75

NOVEMBER 8.

Egyesületünk tagjai köréből többen a vezetőséghez intézett leveleikben azt az eszmét vetették fel, hogy mivel az egyesület fennállásának a folyó évben épen az ötödik évfordulójához jutottunk, a megalakulás emlékére az ez évi közgyűlést is november 8-án, vagyis azon az első vasárnapon tartjuk meg, amelyen öt év előtt az alakuló közgyűlést is tartottuk, s ez alkalommal tartunk seregszmlét, vagyis tegyük lehetővé, hogy kedvezményes utazással a tagok zöme eljöhessen a közgyűlésre, és ezért a tagsági igazolványokat és jelvényeket mindenki idejében váltsa ki, s lehetőleg mindannyian vegyenek részt az ötéves évfordulón.

Az eszmét felvető kartársaink ezen óhajukat azzal is megindokolják, hogy így a jövőben is minden ötödik évben, a közgyűlés a megalakulás emlékére november hó első vasárnapján volna megtartandó seregszmlével egybekötve, — azaz az összes tagok részvételével.

Hosszas megfontolás után a vezetőség ezt a felvetett eszmét elfogadhatónak találta és úgy határozott, hogy tényleg már az ez évi ötéves évfordulóra a közgyűlést november első vasárnapjára fogja hirdetni. Vezetőségünk augusztus hóra két helyi propaganda gyűlésre kapott meghívást, ezek egyike Baján, a másik pedig Dunántúlon, valószínűleg Keszthelyen volna megtartandó, a bajai gyűlés f. évi augusztus hó 15-én, a keszthelyi augusztus hó végével, — mindkettőre az előkészületek már folyamatban vannak.

A tagsági igazolványok kiadása és a jelvények szétküldése is most van folyamatban, de az 1200 drb igazolványnak kiállítása a személyi adatok kézírással történő bejegyzése miatt, csak úgy lesz akadálytalanul lebonyolítható, ha a tagok mindegyike a széjjelküldött körlevél alapján személyi adatait mielőbb beszolgáltatja. Okvetlenül szükséges ez azért is, mert amíg minden egyes tagnak tagsági igazolványa kiállítva, s a jelvénye megküldve nincsen, addig a seregszmlét sem tudjuk megtartani, mert a jövőben természetesen az egyesület törzstagjai csak azok lehetnek, akiknek tagsági igazolványuk és jelvényük megvan, — s tekintetbe kell venni, hogy az igazolványok kiállítása és a jelvények szétküldése olyan nagy, illetve sok munkát ad, hogy annak jó és pontos elvégzése hosszabb időt vesz igénybe. A kedvezményes utazás lehetővé tétele végett a Kereskedelmi minisztériumhoz beadott kérvényünkre a minisztériumtól az alábbi végzés érkezett hozzánk:

MAGYAR KIR. KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER
54.197/VIII. sz. K. M. 1931.

TÁRGY: Az Erdészeti és Vadászati Segédszemélyzet közgyűlésének menetkedvezménye.

Az Erdészeti és Vadászati Segédszemélyzet Országos Egyesületének

Ú J P E S T,

Damjanich-utca 5.

A m. kir. államvasutak igazgatóságához benyújtott és onnan hozzám felterjesztett fenti kérelmére, *utasítottam* fentemlített vasutak igazgatóságát, hogy a Budapesten tartandó évi közgyűlésen résztvevő egyesületi tagok számára lakóhelyük állomásáról

Budapestre és visszautazásra, a m. kir. államvasutak és a kezelésük alatt álló helyi érdekű vasutak vonalaira azt a menetkedvezményt bocsássa rendelkezésre, mely szerint azok a 3. kocsiosztályban a megfelelő vonatnem 2. kocsiosztályára megfelelően korlátozott időtartamra érvényes félégyvel utazhassanak.

A menetigazolványok kiszolgáltatása ügyében, a résztvevők neveinek, valamint az általuk beutazni szándékolt útvonalnak pontos megjelölésével, valamint a tervezett közgyűlés időpontjának bejelentésével, forduljon közvetlenül az államvasutak igazgatóságához.

Budapest, 1931. évi július hó 10-én.

A miniszter rendeletéből:

Vörös

miniszteri tanácsos.

Az itt közölt miniszteri rendelet alapján már most felhívjuk összes kar- és tagtársainkat, hogy mindazok, akik a f. évi november hó 8-án (vasárnap) Budapesten megtartandó közgyűlésen részt venni szándékoznak, saját érdekükben olvasható, jó írással jelentsék be vezetőségünknek azt, hogy kinek részére (név, és állás, illetve rangjelzés) honnan, melyik MÁV-állomásról (mint kiinduló és visszaérkező pontról) esetleges átszállásnál, mely átszálló állomáson át kell a Budapestre és vissza szóló kedvezményes utazási igazolvány. Természetesen ott, ahol egy és ugyanazon állomásról többen jönnek, ott jegyzékbe lehet foglalni mindazokat, akik arról az állomásról együttesen jönnek. A kedvezményes utazásra szóló igazolványokat kérő bejelentések **egyesületünk vezetőségéhez** (tehát *nem* közvetlenül a MÁV-hoz) f. évi szeptember hó 30-áig küldendők be. (Közvetlenül a MÁV-hoz benyújtott kérelmeket a MÁV. nem veszi, nem veheti figyelembe, mert a kérelmek az egyesület által igazoltan, csakis az egyesület útján nyújthatók be).

A MÁV. kedvezményes utazási igazolvány igénylésével egyidejűleg, kérjük annak szíves bejelentését is, hogy kik és hányan kívánják igénybe venni a kedvezményes, napi 6:50 P-ért teljes ellátást, hogy azok részére is kellő időben gondoskodhassunk a szállás és ellátásról, az erre vonatkozó igénybejelentéseket is kérjük f. évi szeptember hó 30-áig egyesületünk vezetőségének bejelenteni.

Minthogy a kedvezményes utazási igazolványok beszerzését, a tagsági igazolványok kiállítását, a jelvények szétküldését, s a közgyűléssel kapcsolatos egyéb előkészítő munkálatokat, teljességgel lehetetlen volna augusztus hó közepéig zavartalanul lebonyolítani és befejezni s mivel a nyári időre kért helyi gyűléseknek a közgyűlés előtt leendő megtartása is igen fontos és elkerülhetetlenül szükséges, ezért határozta el egyesületünk vezetősége azt, hogy a kartársak által felvetett eszmét elfogadva a közgyűlés napját november hó 8-ára teszi át s ezentúl is minden ötödik évben a megalakulás emlékére a közgyűlést november hó első vasárnapján fogjuk tartani.

Végül ismételtlen nyomatékosan felkérjük egyesületünk minden tagját, hogy úgy a tagsági igazolvány kiállításához, mint a kedvezményes utazáshoz szükséges adatokat saját érdekében is mielőbb hozzánk juttatni szíveskedjék, hogy a feldolgozáshoz elég időnk maradjon.

A vezetőség.

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta : **Dr. Fazekas Ferenc.**

Mit értünk a fa keménysége alatt?

Azon ellenállást, melyet a fa, a tömegébe behatolni törekvő szerszámmal szemben, vagy bármely más megmunkálás ellen kifejt.

Mely tényezők befolyásolják a fa keménységét?

A fa keménysége egyenes arányban áll a fa szerkezetével, tömörségével és súlyával, de fordított arányban áll a fa nedvességtartalmával. Ez utóbbi a magyarázata annak, hogy pl. nyers fák is általában könnyebben fűrészselhetők, mint a száraz fák. Így a geszt is keményebb, mint a szijacs. Vagy a korosabb farész is keményebb, mint a fiatalabb.

Bizonyos sorrendszerűségbe állítva, az egyes fafajok keménysége milyen fokú?

Kőkemény fák: ébenfa, vasfa.

Csontkemény fák: puszpáng, fagyal, sóskaborbolya.

Nagyon kemény fák: som, galagonya, kökény.

Kemény fák: akác, juhar, tölgy.

Meglehetősen kemény fák: kőris, bükk, szil, dió.

Lágy vagy puha fák: éger, nyír, luc-, jegenyefenyő.

Igen lágy vagy nagyon puha fák: fűz, hárs, nyár.

Mit értünk a fa hasadékonysága alatt?

A fának azon tulajdonságát, hogy a farostok hosszúságának irányában bevett ék által a fa könnyen több részre osztható.

Bélsugár irányában miért hasad jobban a fa, mint az érintőleges irányban?

Mert a bélsugarak irányában csak az alapsejtek összefüggését kell megszüntetnünk, míg a húr irányában már ezen bélsugársejteket szét is kell szakítanunk, tehát a bélsugársejtek általános szilárdságát is le kell győznünk.

Műszakilag miért értéktelenebb a fűrészelt, mint a hasított árú?

Mert a hasításnál a sejtek csak elválasztatnak egymástól, míg a fűrészelésnél azok szét is romboltatnak és így veszítenek hajlékonyságukból, rugalmasságukból és szilárdságukból.

Mely tényezők befolyásolják a hasadékonyságot?

A fa szerkezete, a rostok alakja, a törzs ágtalansága. És mennél keményebb a fa, annál nehezebben hasítható. A nedvességnek a befolyása a következő: legkönnyebben hasad a nyers és az egészen száraz fa; legnehezebben a csak kissé megszikkadt, vagy a megfionnyasztott fa. A fagyott fa egyáltalában nem hasad, hanem az már törik.

Milyen az egyes fanemek hasadékonysági sorrendje?

Igen könnyen hasíthatók: luc-, jegenye-, erdei-, veresfenyő, éger, hárs.

Könnyen hasíthatók: tölgy, bükk, kőris.

Nehezen hasíthatók: juhar, szil, fűz, nyár, feketefenyő,

Nagyon nehezen hasíthatók: akác, nyír, gyertyán,

Csaknem hasíthatatlan: ébenfa, palisanderfa.

Mit értünk a fa hajlékonysága alatt?

A fának azon tulajdonságát, hogy alakját törés nélkül meg tudja változtatni. Tehát a fának rugalmas és szívós sajátosságait értjük hajlékonyság alatt.

Mi a magyarázata a fa hajlíthatóságának?

A farostoknak bizonyos nyúlékonysági képességei.

Melyek a hajlítható fák ellentétei?

A merev vagy törékeny fák.

Mi a különbség a rugalmas és szívós fa között?

Rugalmas a fa azon határig, ahonnan eredeti alakját még vissza tudja nyerni. Azon fák, melyek a rugalmassági határon jóval túl is hajlíthatók — anélkül — hogy eltörnének: ezek már szívós fák.

A fa hajlíthatósága mely tényezőktől függ?

Fiatalabb és könnyebb fák hajlékonyabbak, mint az öreg és nehéz fák. A nedvesség a fa hajlíthatóságát szintén elősegíti. A már egyszer párolt fa azonban elveszti szívósságát és törékennyé lesz.

Melyek az igen rugalmas fák?

Akác, tölgy, kőris.

Melyek a kevésbé rugalmasak?

Éger, bükk, nyár, szil, dió.

Melyek a legszívósabb fák?

Fiatal fűz-, nyír-, gyertyán-, kőris-, tölgy- és szilsarjak.

Mit értünk a fa szilárdsága alatt?

A fának azon tulajdonságát, melynél fogva a fa, a rája ható külső erőknek, mint szakításnak, nyomásnak, hajlításnak törésnek, etc. ellenáll.

Mivel áll egyenes arányban a fa általános szilárdsága?

Rendszerint a fa fajsúlyával.

És mi befolyásolja ezen szilárdságot hátrányosan?

A fa kedvezőtlen nedvességi foka.

Törzs-szerfánál (Stammholz, Vollholz) a vastagságokat rendszerint hogyan mérjük?

Középmérőt általában kéreg nélkül, a felsőátmérőt rendszerint kéreggel együtt mérjük.

Melyek a szerfa-választékok (u. n. Múfa, Nutholz) határméretei?

Szálfa (Langholz) 8 m hosszútól és 8 cm felsőátmérőtől

Tönkök (Abschnitte) 0.5—7.9 m hosszak között.

12—24 cm középmérők között vékony tönkök;

25—39 " " " közepvastag tönkök;

40-től felfelé " " " vastag tönkök.

Rönköfa (Sägeholz) középmérője 25 cm-től felfelé;

Épületfa (Bauholz) " 12—24 cm között;

Lécfá " " 2—11.9 " "

Rúdfa (Derbstangen) " 6—11.9 " "

kerítésrudak kocsirudak, vékony-bányafa.

Karófa (Reisstangen) középmérője 2—5 cm között; gyümölcs-, szőlő-, babkarók.

Vesszőfa " " 0.5—1.9 " " hosszú ostornyelek, kosárbordák, aroncsfa, fűz vessző, botanyagok, babkarók etc.

Sarangolt szerfa (Schichtnutzholz) 1—2 m hosszú, gömbölyű fadarabok rakásolva, vastagságuk vékonyabb végén kéreggel mérve.

Szerhasáb (Mühasáb, Nutzscheitholz) legalább 13 cm-től, de leggyakrabban 25 cm-től felfelé vastag fatönkökből való hasítványok, dongának, zsindeynek, szerszám- és papírfának etc.

Szerdorong (Müdorong, Nutzrollen) 6—12 cm közepvastag fadarabok, szőlőkarónak, bányafának, papírfának.

Szerbotfa (Mübotfa, Nutzreiser) 1—5 cm vastag törzsrészek, botoknak, esernyőnyeleknek etc.

Szer-rőzsefa (Mürözsefa, Nutzreisig) sarangformájú kötegekben rakásolt ágfa, 2—6 cm vastagságig.

Ipari- és építési rőzse, seprővessző, sövényvessző etc., teljesen vékony anyag.

Gazdasági és díszrőzse, csemeteárnyékoló etc., zöldgaly, karácsonyfa s egyéb vékony fa vagy lombanyagok.

Melyek a tűzifa-választékok (Brennholz) határméretei?

A) Sarangolt tűzifák:

1. *Hasábfa* (Scheitholz) 1 m hosszú és 13 cm vastag hasítványok.

2. *Dorongfa* (Prügelholz) 1 m hosszú és 6—12 cm vastag felhasítatlan fadarabok.

3. *Tőkefa* 1 m hosszú fadarabok, melyek 15 cm-nél nagyobb görböket tartalmaznak.

4. *Botfa* 1 m hosszú és 1—5 cm vastag fadarabok.

B) Kötégtelt vagy egyszerűen rakásolt tűzfák:

5. *Rőzsefa* (Reisig) 80—100 cm hosszú és 1—6 cm végyes vastag fadarabok.
6. *Tuskófa* (Stockholz) végyes méretű fadarabok, melyeket a kiirtott tuskókból és gyökérfejekből készítenek.

Mit nevezünk vargafának?

Olyan tűzifadorongokat, melyeknél a kérget cserkéreg termeléskor lehántották. Pékek kedvelik, mert nagy lánggal ég.

Mit kell értenünk paprikafa alatt?

Botvastagságú tölgydarabokat, melyekről a cserzőkérget már lehántották.

Mit hívnak hulladékfának?

Fatermeléskor összegyűlő 1 m-nél kisebb hosszúságú vagy egyéb görbe stb. rendes tűzfának fel nem dolgozható fadarabokat.

Mit nevezünk feküfának?

Az álló fák lehullott száraz ágait, továbbá kidőlt vékony vagy korhadásos fák részeit.
(Folytatjuk.)

A borz vadászata.

Vadászélményeivel kapcsolatban írta: Orosz Imre.

Borzfogás kotorékban kutyával. Ha van jól be-tanított, erős, bátor foxterrier vagy tacsó kutyánk, úgy mikor már a borzok meghíztak, végig kutatjuk a területet és a kotorékokat megvizsgáljuk, hol van borz. Ebben az időszakban (október hó) találkozni fogunk nem egy helyen esetleg rókával is.

Olykor több okból nem lehet a kotorék szájánál megállapítani, hogy vajjon mi a lakója a kotoréknak, borz-e vagy róka? Ez rendszeren vagy fagyos időben történik meg, amikor a nyomokat nem lehet kivenni vagy legtöbbször a fáról lehulló vagy szél által oda sodort lombok okozzák a tájékozódás lehetőségét.

Ha azonban a kutyát beeresztettük a kotorékba, rövid időn belül megállapítjuk, hogy borz, vagy róka van-e benn? Ha egy jó darabig egy helyen ugat a kutya és nincs nagy lőtás-futás a kotorékban és olykor-olykor sziszegő fújás, prüszkölés forma hang is hallatszik, úgy egészen biztos, hogy borzzal van dolgunk. Tapasztalataim szerint igen vigyázzunk a fiatal óvatlan, heves kutyával, mert a borz hegyes, nagy karmaival és erős fogazatával még idős bátor ebeket is alaposan megcsúfít [össze-vissza harapja, karmolja a kutya szemöldökét, fülét, orrát, stb.]

Amidőn a borz bennlétét [hallgatással a pontos irányt is] megállapítottuk, úgy a kutyát, amikor a kotorékból kijött, elfogjuk, fához kötjük és megkezdjük az ásást, mert a borzot kutyával, de különben semmi-vel sem lehet kotorékából kikényszeríteni.

Az ásást ne közvetlen a borz feje fölött, hanem a borztól mintegy 1'2—1'5 m-re kezdjük meg függé-

lyesen lefelé haladva, nehogy a borz a kotorék vala-mely ágába [folyosójába] átvándoroljon.

Ha az ásással annyira vagyunk, hogy a borzot megláthatjuk, úgy vagy a nyakfogóval, amit a róka-fogásnál is alkalmazunk, kihúzzuk, vagy ha lehet, le-lőjük.

Ha csak lehet kezdjük meg az ásást reggel, mert néha igen mélyre és több folyosóra is kell ásni és ha aznap nem tudnak végezni, úgy kárbaveszett a mun-kánk, mert másnapra a borz új hajlékot keres magának.

A borz jellemző szokásairól, mint érdekeset több eset közül csak kettőt óhajtok megemlíteni.

Igen régen volt már! Egy alkalommal szeptember végén, a bájos Bükkhegységnek egyik vadregényes részén a még pompásan zöldelő hosszúkás rétnak szélén ülök; puskám és egy jó vastag meggyszínre pácolt somfa bunkós-botom mellettem.

A nap már régen elbúcsúzott a Bükk ormaitól, én meg gyönyörködtem a mélységes nagy csendben a táj szürkületében és a fák örök álomra készülő leve-leinek hallk suogásaiban.

A rétet közepén hosszában egy elég mély, száraz árok szelte keresztül. Amikor már minden elcsendese-dett, még a hold feljötte előtt a rétet ellenkező oldalán lévő sűrű fiatalosból gyanus zaj hallatszott. A zajra átillanok a hátam mögött lévő tölgyfa mögé, hogy ta-karásban legyek és figyelek. Mintha legalább is egy 200 kg-os agyarást (mert itten az is előfordult) vélnék ottan kijönni. Alig várok 10 percet és a fiatalos szé-lén valami sötét, disznóhoz hasonló alak megjelenik. Nem voltam tisztába, hogy mi az: südő-e vagy borz? Távcsovembe veszem és megállapítom, hogy borz. Erre hirtelen az az ötletem támadt, hogy nem lővők rá, hanem a somfa-bunkómmal leütöm, ha ugyan útját én felém szemelte ki.

És csakaugyan nem csalódtam, mert a borz nyíl-egyenesnek nekem tart. Az árok hozzám jóval közelebb volt, így tehát amikor a borz az árokba ereszkedett le, én alapos futással bunkómmal a kezembe, neki ro-hantam, ő azonban úgy látszott, dobogásomat észre-vette, mert amikor az árokhoz értem, a széles árok túlsó lejtőjén már visszafelé iramodott. Míg én az árkot

átfutottam, sikerült a borznak kedvező körülmények közé jutni, mert a távolság közöttünk megnövekedett. Én azonban látva ezt, igen megoldottam a kereket és sikerült, ha nem is közelből, de közeli dobásból bunkós, botommal úgy megvágni a borzot, hogy az azonnal felbukott. Felbukva igen sziszegett, prüszkolt és csakhamar lábrakapva ismét elfutott.

A különös jelenet elfeledtette velem, hogy ismét felkapjam bunkómat és most már közelebről sújtsak rá.

Ezen kis epizód után jöttem rá, hogy a borz nem is a fájdalom miatt bukott el, illetve feküdt hátgerincére, hanem abban a tudatban volt, hogy őt megfogták és miután látta, hogy közelebről nem fenyegeti veszély, felugrott és ismét futni kezdett.

Egy másik eset. Ezelőtt pár évvel történt, amikor még egy nagyobb dunántúli uradalom központi pagonyerdésze voltam [sajnos, két funkció sok volt egy kicsit].

Iroda munkám a központban eléggé lekötött és így nem állt módomban napról-napra a két különálló és mintegy 1000 k. holdat kitevő erdőt bejárnom, pedig a ténykedésem általában a műszaki munkák végzésére és a védszemélyzet ellenőrzésére terjedt, ki; mindazon által hacsak módomban állott, kimentem az erdőre.

Sok esetben csak délután juthattam ki. Így történt akkor is. Kibandukoltam tehát az erdőre és éppen őszi [erdei] útjavítás volt. Mikor a helyszínre érkeztem szokás szerint jelenti az erdőőr: „Erdész úrnak alásan jelentem, nincsen semmi különös újság!” Pár perc mulva meséli, hogy hány napja és hány emberrel dolgozik az útjavításnál. Folytatja: „Igaz is! a »Cseresben« róka is van a lyukban!” [Tehát még is van újság!??] Megvizsgálom a munkát s minthogy az erdőörnek egy jó rókafogó foxterriere is jelen volt, jónak láttam az időt róka murira.

Brávó, mondom, hát csak gyerünk!

Elérkezünk a kotorékhoz, vizsgáljuk a kotorék száját, de nyomot nem venni sehol észre. No gyerünk csak be a kutyával, adom ki a parancsot, majd megállunk, mi van benne.

A kutya mint a nyíl száguld be a kotorékba és rövid időn belül, igen mélyről hallatszik a harc, vívódás, sziszegés, prüszkölés, ugatás, dobogás, stb. A jeleketből úgy veszem ki, mondom az erdőörnek: borz van benn, feleli ő: „nem, kérem, róka!” De gyanus a prüszkölés, sziszegés, felelem. No, majd meglátjuk! A kutya jó negyedóra mulva kijön a kotorékból, mire én azt mondom az erdőörnek, kösse meg a kutyát és álljunk vagy 10 percet mély csöndben, jó széllel puska lövésnyire a kotoréktól, mert ha róka van benn, tekintettel arra, hogy délután már elég későn van, úgy ki fog ugrani, ha azonban ez nem történik, úgy borz van benne.

Letelik a 10 sőt 15 perc is, semmi. Nincs mit haboznunk — mondom — hanem menjen az útjavítókhöz és hozzon embereket, kettőt, ásó és lapáttal és nekilátunk ásni. Úgy is lett!

Ásunk-ásunk, már 2 és fél méter mélyen járunk a föld gyomrában és a mosolygó hold már jó magasan jár az égen és annak ezüst fényénél ásunk mindaddig, míg a relytélyes titok kifejtését el nem érjük.

Október, este negyed tíz óra! Már alig van kedvük az embereknek az ásáshoz, kimerültek! Biztatom őket, hogy már nem lehet, mert itten volt az ugatás, csak gyerünk, gyerünk tovább, mert ha itt hagyjuk, kárba veszett minden munkánk!

Végre egy örömkialtás, itt van! Vigyázat, kiáltom, mert ha kitör, lövök! Hosszú, hegyes piszkafával piszkálják a benn lakót, amely kétségbeesésében tovább kapar s be akarja magát teljesen temetni, de a piszkafa minden tervét megghusítja és végre kitör a kiásott folyosóra, ahol az erdész keserű üdvözlése fogadja és eszméletlenül mutatkozik be, hogy ő volt a kotorék lakója. Ő, a borz.

Orosz Imre.

Vadászreceptek.

Írta: id. Wittich Béla.

Egércincogó-t könnyen készíthetünk, kacsza vagy liba szárnycsontjából. A kifőtt csont két göbös végét levágjuk, egyik végétől kb. 1 cm.-nyire sípnyilást reszelünk és viaszból vagy fából alakított dugót teszünk bele olyan formán, mint a fűzfasípoknál szokták, a kívánt hangot a csont hosszának a sípnyuktól való távolság szabályozásával érjük el, vékonyabb, ha rövidebb és mélyebb, ha hosszabb a cső. Ugyanígy készíthetjük a császármadár-hívót is, csak akkor a sípnyilástól kb. 2 cm.-re a csont egyharmadát hosszirányban lefaragjuk, ezen a részen mutató-ujjunk felemelésével és leengedésével a fütty hullámos emelkedését vagy süllyedését idézhetjük elő.

Facölöpök, karók tartósságát lényegesen emelhetjük, ha a földbekerülő végüket 5 napig meszes vízben áztatjuk, azután kivéve jól megszáritjuk. Száradás után (20%) hígított kénsavval bekenjük és újból megszáritjuk. Ezen eljárás még a megpörkölésnél is jobb.

Fakerítést, bútort, méhkasokat tartósan megóvhatunk az időjárás behatása ellen, ha befestjük. A festék azonban sokba kerül, olcsón magunk készíthetünk tartós anyagot a következő keverékből: 300 rész kimosott, szitált homokot, 40 rész ülepített, oldott meszet, 50 rész gyantát és 4 rész lenmagolajat összekeverve, vasbográcsban jól átfőzünk, hozzáadunk 1 rész vörösrézoxidot és 1 rész kénsavat. Ha túlsűrű, lenmagolajjal hígítjuk és úgy festünk.

Fémet—fémhez ragaszthatunk, ha 16 rész finom vasreszeléket két rész szalmiákkal és egy rész kénvirággal finom porrá keverünk össze. Használatkor ezen keverékből 1 részt 10 rész vasporral s kevés vízzel félkemény péppé alakítunk, melyet azután melegen alkalmazunk.

Fabevonat vízmentes: 375 gramm gyantát vas-tégelyben felolvasztunk és a megolvadt gyantához 10 liter halzsírt, 500 gramm ként keverünk, azután

**HÁTIZSÁK, SÁTOR ÉS
HORGÁSZATI CIKKEK**

NEDELKO SÁNDOR

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 15.

92 éves cég — Kérjen árlapot!

olcsón kaphatók

utóda

Városház-kapuvál
szemben!

lenolaj-firneisszel jól eldörzsölt okker vagy más festőanyagot adunk. A bevonandó tárgyat e forró keverékkel bemázoljuk s ha megszáradt még egyszer átfestjük.

Fenyőágot frissen sokáig eltarthatunk, ha egyenlő részben kevert glicerines vízben félóráig áztatjuk.

Fojtást olcsón előállíthatunk, ha megfelelő kaliberű fojtás-vágót veszünk, anyagul pedig ócska kálapot, filz darabokat, papírdobozokat használunk.

Lényegesen javítja a sörétes lövést, ha a lőporfojtást (ha az egydarabból áll) $\frac{1}{3}$ részéig keresztben bevágjuk s ezen bevágott részével felfelé nyomjuk be a töltényhüvelybe s erre egy vékony kartonlapot helyezve, úgy töltjük rá a sörétet. Ezáltal elérjük azt, hogy lövés után, amint a csövet a fojtás elhagyja, a légellenállás szétnyitja és nem hat a sörétekre zavarólag.

Kéreghántás leküzdése. Sok helyütt ijesztő mérvben nyilvánul a csülkös vad abbani kártevése, hogy különösen kóris, hársfák kérgét télen kellemetlen szorgalommal lehántják. Ennek egyrészt az az oka, hogy vagy nincsen etető, vagy csak kevés az etető, vagy nem tud a vad hozzáférni, akár a nagy hó, akár a folytonos háborgatás miatt, vagy a cseresavas tartalom keresése.

Ajánlatos ilyen helyeken először is kellő számú etető felállítás, 1—2 Taiminnal gyengén kevert sózó, hóékezéssel az etetők hozzáférhetővé tévése, a megkezdett kéreghántásos területen a fáktörzsének kátrányozása és mindenekfelett a nyugalom.

Kocsikenőcs foltot legkönnyebben metylalkoholos ronggyal tisztíthatunk ki. Ha a folt erősen tart, akkor tojássárgájával jól beáztatni, utána vízben kimosni és ezután még egyszer metylalkohollal.

Kullancs eltávolítása. Vadászok leragasztódoboz társa a kullancs. Ha csak úgy kitépjük, feje könnyen bennszakad, mert szívó ormánya szigonyyszerű visszaálló szakákkal van ellátva, mely erőszaknak nem enged. Cseppentsünk rá egy kis petróleumot utána pedig valami vastagabb olajat. Ez elzárja teljesen légzőszerveit és hamarosan kihull. Ajánlatos utána a szívás helyét jódtinktúrával bekenni, mert sok esetben kellemetlen gyulladást okoz.

Nyest-, görényszimat csali: 15 gramm mosusz, 250 gramm ibolyagyökérpor, 25 gramm castoreum, 250 gramm árpaliszt 100 csepp valerián olaj keveréke.

Nyúl szállítása. Póstán: sebes, vérző nyulat nem küldhetünk. Kibontatlanul, feje valami vászonba bekötve, nyakába kötött címtáblával, első és hátsó lábait külön összekötve kell feladni. Vaggonszállítmányoknál a vagonban állványokat kell készíteni s erre kell a nyulakat úgy felagatni, hogy egymást ne érintsék, a szellőző-ablakok nyitva, (de nyárban ritka szövésű szúnyoghálóval bevonva) s nagyobb távolságra felbontva szállítandók.

(Folytatása következik.)

Egy az összességért, az összesség egyért, ez az út az, mely célra vezet, mert az „Egységben az erő”.

Az összetartás érzését, fontosságát és ezzel járó kötelességek teljesítésének szükségességét minden kartársunkkal meg kell, hogy értessünk.

Az ályanyás méhcsaládok.

Írta: Ignác Sándor.

Ha valamelyik méhcsaládnak nincsen anyja, (királynője) sem pedig friss petéje, vagy legalább 1—2 napos fiasítása, akkor az ilyen méhcsalád nem tud magának anyát nevelni, miért is ilyen megszorult helyzetben a fajfenntartás érdekében egy (vagy néha több) méh felcsap anyának és elkezd petézni, (mert a munkáméh nőnemű) amelynek azonban a petéiből csak herék származnak, mégpedig az úgynevezett „törpe herék,” mert petéit a munkás sejtekbe rakja, amelyben nem bírnak úgy kifejlődni, mint a nagyobb heresejtekben és amelyet púposan fődnek be, miért is ezért szokták mondani, hogy „púpos fiasítás” van a családnál, ami azt jelenti, hogy a család ályanyás.

Az ályanyás méhcsaládok létrejöhetnek nemcsak nyáron, hanem néha kora tavasszal is, ha például a tél folyamán az anya elpusztult, a méhészt pedig az első szép tavaszi napokon nem vizsgálja át a családokat és az anyátlan családon nem segít. Azonban a legtöbb ályanyás-család rajzás után szokott előállni, amikor a méhészt meglepészik azzal, hogy a rajt befogta és ezzel mindörökké elintéztnek tartja a teendőt. Ez pedig nem úgy van! Mert magát a befogott rajt is át kell harmadnapra vizsgálni, hogy vajjon befogás közben nem pusztult-e el az anya, miáltal aztán ha a méhészt nem talál a lépek sejtjeiben friss petét, akkor egy másik családától adjon neki egy ilyen petéslepet, hogy nevelhessenek maguknak anyát, mert ha nem kapnak, bizony 2—3 hét múlva ályanyás lesz. Föltéve azonban, hogy a befogott raj első volt, vagyis előraj, nem pedig második vagy harmadik, mert a második és az ezután következő rajok terméketlen, fiatal anyával jönnek ki és ezeknél a rajoknál befogás után harmadnapra nincs friss pete, mert a fiatal anya még nem petéz, előbb annak ki kell repülni párosodni, ami körülbelül csak 12—18 nap múlva szokott bekövetkezni és csak azután kezd petézni. Ezért a második vagy harmad rajt a befogás után ráérünk 14—18 nap múlva is megnézni és ha akkor nem találunk nála friss fiasítást, akkor úgy ennek, mint a harmadnapra átvizsgált előrajnál, ha nem találunk friss petét, adjunk be neki egy másik jótulajdonoságú anyás családától, amelyből aztán nevelnek maguknak anyát.

Az ályanyás állapot azonban leginkább az elrajzott családoknál szokott leghamarabb bekövetkezni. Ezért amikor már elrajzottak a családok, a méhészt vizsgálja át az összes állományát és győződjön meg róla, hogy van-e minden családnak anyja, vagy hogy megvannak-e már a fiatal anyák termékenyülve: mert az tény, hogy amikor a raj kivonult, a törzsnél már ott voltak az anyabölcsők készen, amelyből vagy mindjárt az öreg anya kivonulása után, vagy egy pár nap múlva előbujik a fiatal anya, azonban ennek még előbb ki kell repülni a szabad ég alá megtermékenyülni, (párosodni) ahonnan bizony nem mindig tér vissza.

Az átvizsgálásnál nem muszáj az anyát megkeresni; elég ha zárt sorokban a sejtek fenekén 1—1

szabályosan letett petét talál a méhész; ebből már megállapíthatja, hogy a család rendben van. Egyébként is a fiatal terméketlen anyát, nehéz megtalálni, mert folyton fut előre és bujlik a tömegbe; sőt lemegy még a kaptár falára is; néha pedig ha mégis megtaláltuk a kivett lépen, el is szokott repülni és ha nem tájalta még be magát, nem is jön többé vissza. Ezért nem ajánlom a raj után 1—2 napra, hanem úgy 12 nap múlva kell átvizsgálni és ha nincs friss pete, akkor egy másik családtól adni kell neki egy petés-lépet, hogy tudjon magának anyát nevelni. Arra azonban vigyázzunk, hogy az anyátlan családnak beadott lép sejtjeiben friss pete is legyen vagy 1—2 napos álcák, mert a méhek tudnak 4—5 napos álcákkal is anyát nevelni, de ezekből nem válik jó anya, mert nélkülözték ezt a kitűnő táplálékot, amelyet az anya-álcának szoktak adni. Igaz, hogy a munkás-álcáknak is királyi táplálékot adnak két napos korukig, ezért még ilyen 2 napos álcákból lehet jó anyát nevelni, de ezért mégis legheylesebb mindig csak friss petés-lépet beadni az anyátlan családnak, anyenevelési szempontból.

A beadott friss petés-lépet 4 nap múlva nézzük meg és ha befedett anyabölcsöket találunk rajtuk, azt semmisítsük meg, mert ezeket előrehaladott álcára csinálták és ezekből nem válik jó anya; a nyitottakat hagyjuk meg és azután tegyük vissza és 5 nap múlva újból nézzük meg, most meg az apró bölcsöket csipkedjük le és csak szép két nagyot hagyunk meg, amelyeket visszatéve most már csak 20 nap múlva nézzük meg, amikor többnyire már meg is lesz a fiatal-anya termékenyülve. Természetes, ha újból nem találunk se friss petét, sem anyát, (másodszor is elő szokott fordulni) akkor újból adunk a családnak friss petés-lépet és ugyanúgy járunk el, mint az első esetben.

Azt a családot, amelyet rendben találtunk vagy rendbehoztunk, beírjuk a könyvbe és most már ezzel a családdal nem lesz dolgunk a betelelésig vagy esetleg az őszi pergetésig; néha-néha kukkantsunk be a kaptárba és már az első pillantásra látni fogjuk, hogy a család rendben van e; legfeljebb az adhatja elő magát, hogy a család meggyöngült és nem bírja a lépeket takarni, miért is ilyenkor kiszedünk a lépekből, hogy a viaszolyok tönkre ne tegyék. Ha most már minden családot átvizsgáltunk és mondjuk valakinek az 50 család közül 3 nincs rendben, ezt a 3 családot könnyebben szem előtt bírjuk tartani, mert tudjuk, hogy csak hármat kell rendbehozni, nem pedig állandóan nézegetni hol ezt, hol azt és ahol igazán segíteni kellene, azt véletlenségből elkerüljük, mert nem jegyeztük elő, hogy melyik van rendben, melyik nincs és amikor mégis véletlenségből észrevettük, már alányás.

(Folytatjuk.)

Állást keresők:

22 éves, nőtlen, erdőri és vadóri iskolát végzett katonaviselt fiatalember, erdőri vagy segéderdőri állást keres júliusi belépésre. Szíves megkeresést kér a kiadóhivatalba.

40 éves, szakiskolát végzett, hosszú gyakorlattal bíró, családos erdőri állást keres azonnali belépésre. Címe a kiadóhivatalban.

2 éves szakiskolát végzett erdőri, 56 éves, az erdészethnél bármilyen segédszolgálatot, erdőkerülői, erdőcsőszi, csemetekertőri állást elvállalna. Címe a kiadóhivatalban.

Állattani közlemények.

A vakondok vára és a kószapocok fészke.*

(Folytatás)

Írta: Vásárhelyi István.

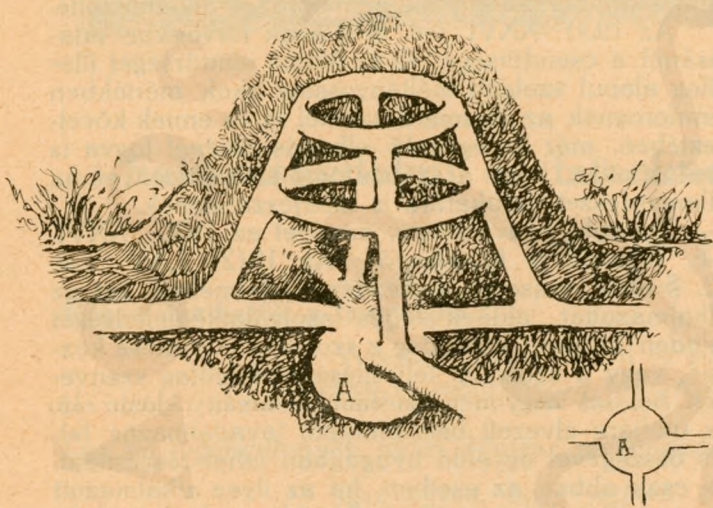
Hogy a fölé egy körfolyosót rajzolnak, azt mutatja, hogy készülőfélben levő pocokfészkekről írták s rajzolták le, mert ilyen épülőfélben levő, egy körfolyosós fészket én is többet találtam. Tehát ezek is az én megfigyeléseim helyességét bizonyítják. Úgyszintén *Dahl* pontos megfigyelése is megerősíti azt az állításomat, hogy a vakond a járatokba kapart s fűvel, gyökérrel bélelt egyszerű kamrába fiadzik. Erről ezeket mondja: „A nőtény fészket rak kölykei számára, még pedig rendszeren ott, ahol három vagy több folyosó találkozik egy ponton. A fészek egyszerű, összemorzolt növényekkel puhára bélelt kamra, mely rendszerint távol esik az előbb leírt hálótermétől.”

Tehát szerinte a maga részére palotát, várat épít távol a fiókás fészektől s ebbe még zöld növényeket is hord, míg fiókái részére csak egyszerű gödröt kapar s azt száraz növényi anyaggal béleli ki. Ez is bizonyítja az eddig hittek téves voltát. Mert az még elhíhető volna, hogy várat a fiókái részére építi s a szövevényes építmény azok biztonságát szolgálja, de hogy ezt csupán saját kényelmére és biztonságára készítse, azt nagyon bajos elhinni, kivált nekem, aki 20 évi megfigyeléseim alatt mindig azt tapasztaltam, hogy az ivadékról való minél tökéletesebb gondoskodás majdnem az egyedüli életcélja a legtöbb állatnak. Hiszen a törpe egér is ezért szövi fáradságosan, sokszor a leghozzáférhetlenebb nádasban fészket, közvetlen a víztükör fölé is. Ezért jön a földikutya is száraz fűert a föld színére, pedig munka közben sokszor saját életét is veszélyezteti. Ezért hordja a sün szájában nehezen a jól-rosszul kapart vackába, legtöbbször nagy távolságról, a száraz lombot, fűvet. És sok-sok más állat is az ivadék kényelméért, biztonságáért küzd, fárad. Ezeket tudva s látva jogosan kérdezhetem, hogy miért volna kivétel épen a vakond ez általános ösztön vagy szabály alól? Mikor más dolgokban, mint az ivókútcsinálásban, gilisztaelraktározásban, határozottan bizonyos fokú intelligenciát árul el.

Most pedig álljanak itt a kószapocok várszerű építményéről gyűjtött megfigyeléseim. Mint fentebb is említettem, a kószapocok ez építményét csak a vízjárta, vagy magas talajvizes területeken építi s csupán a víz elleni védekezés céljából. Bizonyítja az, hogy a Hernád völgyében, Zsolcától Hidasnémetiig a jellemző kupacokat mindenütt megtaláltam, míg a környező dombokon, hol éppannyi pocok él, nem emel kupacokat. A fészkek meglehetősen nagy távolságra, 100—200 m.-re, vagy még ennél is távolabb vannak egymástól. Minden párnak megvan a maga tenyészterülete. Itt élnek párban egész éven át. Ezt az a megfigyelésem igazolja, hogy ha az év bármely szakában az egyik állatot kifogtam a fészkekből, rövidesen (rendszen még aznap) kézrekerült a másik is. De meg a fogságban tartott állataimon is tapasztaltam ezt. Itt, ebben a fészekben

* Az Állattani Szakosztály 1930. február 7-én tartott ülésen bemutatta Dr. Éhik Gyula.

szaporít is, nyaranta többször. De hogy hány fészekalj fiókát nevel fel, pontosan megfigyelni nem sikerült. Csak áprilistól szeptemberig találtam kicsinyeket a felbontott fészkekben. Fia rendszeren 4—6 darab van. Kopaszon s vakon jönnek a világra. Az anyaállat nagy szeretettel gondozza, szoptatja a gyámoltalan apróságokat. Ez a gondoskodás sokszor végzetessé válik rá, mert ha a fészket felbontjuk, az állat rövidesen visszatér fiókáihoz, hirtelen rendbehozza a szétrombolt fészket s ilyenkor lehet legkönnyebben csapdába keríteni. A fiatalok a következő év tavaszán válnak ivaréretté. Számuk ezért is nem szaporodik fel oly nagyra, mint pl. a mezei pocoké. A fészkek építésén mind a hím, mind a nőstény dolgozik. Ha terráriumban a szétrombolt fészkekből az egyik állatot elvettem, azt a másik újra felépítette. Ezt különben a szabadban is tapasztaltam. Az állat az egyszer elkészített lakásához s járataihoz annyira ragaszkodik, hogy azokat többszöri elrombolás után is rendbehozza.

4. rajz. A kőszapocok fészke, melyet tévesen a vakondok építményének irtak le. A—a tulajdonképeni fészkek keresztmetszete.

Tápláléka növényi anyag. Ezt hosszú s a föld színéhez közelálló járataiba gyökerénél fogva húzgálja be s szájában hordja fészkebe, hol bizonyos készletet is raktároz belőle. Ezt az élelemszerző munkáját télen-nyáron egyaránt folytatja. Téli álmat nem alszik. Az élelem ilyen módon való megszerzésének nyomai jól láthatók a kupac környékén, ahol a nagy főjárat felett a kupacoktól 10—15 méternyire is, 8—10 m. szélességben a növényzet hiányzik, mert elsősorban innét húzgálja be a táplálékát szolgáló növényeket. A járat hálózata meglehetősen hosszú, 100—200 m.-nek is találtam. A fészkekből négy, egymással szembelevő főcsatornával indul; ezek egy darabig egyenes irányban haladnak, de távolabb a fészektől elhajlanak, elágaznak, sokszor egyik-másik az oldalfolyosóval össze is van kötve. A járatálózatnak a föld színére rendszeres kijáró nyílása nincs. Ha fészekanyag hordása vagy más okból a föld színére akar az állat jönni, egyszerűen kinyitja a járatot s használat után a nyílást ismét eltömi. Ezt annál könnyebben megteheti, mert járatai a föld színéhez nagyon közel vannak. A járat falait keményre döngöli. Az ásást első lábaival s fogával végzi. Az újabb s újabb járataiból kikerülő földet a lakása fölött levő kupacra túrja ki, mindig azon a függőleges folyosón, amelyik az újabb bővített járatnál van összeköttetésben. Ezért is egyenetlen, gidres-gödörös a kupac teteje s mindig

azon az oldalon magasabb, ahol utoljára hosszabbította járatát. A sokáig lakott fészkek felett levő kupacok azért is nagy terjedelműek (70 cm. széles és 50 cm. magas kupacot is találtam). A fészkek s a kupac alatt levő építmény berendezése a következő (4. rajz): a kupac alapja leggyakrabban 60—70 cm. széles, magassága 50—60 cm.; a körbefutó járatok 20—26 cm.-nyire vannak egymás fölött; a fészkek közvetlenül a föld színe alatt van, átmérője 25—30 cm.; a gömbalakú fenék négy oldalán, egymással szemben nyílik a 8—10 cm. átmérőjű négy főcsatorna. Ezekből nyílnak a kupacba vivő függőleges csatornák 10—15 cm.-re a fenéktől, de még a kupac alatt. A fészkek a kupacokban levő folyosókkal nincs közvetlen összeköttetésben, csupán a fészkek fölött levő földréteg lazább, mert az állat a fészkepítés kezdetén itt dobálja ki a földet s ezt később eltömi. Ettől eltérő fészkeket is találtam, így olyat, amelynek a kupacában csak egy körfolyosó volt (nem kész fészkek), másoknak a függőleges folyosói ferdék voltak, ismét másnak meg a körfolyosói csigavonalban haladtak. Ezeket fiatal állatok, de öregek is építették gyakori háborgatás után. De túlnyomó részük a leírt s a képen bemutatottnak felel meg.

Ha a fészkek közelében mocsár vagy nyílt víz van, az egyik járat rendszeren oda vezet, mert a kőszapocok szereti a vizet, de főleg az ilyen helyen termő növényeket. Vizes, mocsaras helyek közelében száraz sás- és nádlevelekből készíti fészket. Természetesen ezeket finomra hasogatja. S itt a főtápláléka is zöld sás és nád s ilyen helyeken a fészkebe is leggyakrabban ezt találjuk elraktározva.

Kártékonyasága, mivel növényevő, kétségtelen, de kártétele csekély számánál fogva lényegtelen, még pocokos esztendőkből is, amikor száma jobban felszaporodik. Csupán kertekben, szőlőkben, gyümölcsösökben behurcolkodva tehet már szembetűnő s lényeges károkat növények, fák s a szőlő gyökereinek elragásával. Ilyen helyen a járataiba helyezett vakondcsapdával könnyű szerrel kifoghatjuk.

Annak, hogy a kupacokba épített várszerű építmény elkészítésére csupán a víz ellen való védekezés kényeszeríti, kézzelfogható bizonyítéka az, hogy a víz nem járta helyeken élő kőszapocok ilyen soha sem készít, csupán a járataiból kikerülő földet dobálja ki nagy távolságokra, a vakondnál kisebb kupacok alakjában: A nagy kupacok s a benne levő járatok hiányát leszámítva, az ilyen helyen lakók fészke mindenben megegyezik az itt bővebben ismertettel. A kupac alatt levő lakását soká megtartja (ismertem két éve lakott kupacot is). A kitúrt földdel állandóan jókarban tartja s épen ezért lehet a *Spalax*-s vakondokkupacoktól már első látásra megkülönböztetni, mert ezek egy bizonyos idő múlva az idő viszonyosságaitól szétesnek, ellaposodnak.

Ellensége a menyét, mezei görény, róka. Ragadozómadarak gyomortartalmában, köpetében csontmaradványait nem találtam.

A kőszapocoknak két alakját ismerem. Az egyik az itt ismertett, a másik a folyók, tavak, patakok mellett tanyázó, népies nevén „vízipatkány”. Sajnos, rendszertani hovatartozóságát csekély vizsgálati anyag miatt egyelőre eldönteni nem lehet. S így mindkettőt jobb hiányában kénytelenek vagyunk kőszapocok (*Arvicola scherman Shaw*) néven nevezni.

A jövő kulcsa a jelen! Egyesületünk nyugdíjintézte minden erdésznek létérdeke.

EGYESÜLETI HIREK

Egy új törvény.

Az 1930. évi XXVI. t.-c. a m. kir. csendőrség, a m. kir. pénzügyőrség, a m. kir. államrendőrség, a m. kir. országos büntető-intézetek, és bírósági fogházak kötelékébe tartozó és szolgálatközben munkaesetképtelenné vált, vagy meghalt alkalmazottai, illetőleg özvegyei részére, — az 1912. évi LXV. t.-c.-kel (a polgári nyugdíj törvénnyel) szemben — kedvezőbb nyugellátást biztosít.

Az 1912. évi LXV. t.-c. 42. §-ának ötödik bekezdése és 55. §-ának negyedik bekezdése ugyanis a m. kir. csendőrségnek és a m. kir. államrendőrségnek rangosztályba nem sorozott havidíjasai, altisztjei, szolgálói, és őrei, illetve ezek özvegyei részére, azt a kedvezményt biztosítja, hogy részükre — szolgálati idejükre és arra való tekintet nélkül, hogy ideiglenes vagy végleges minőségben voltak-e alkalmazva — a beszámítható javadalmazásuknak teljes összegével felérő nyugdíjat kell, illetőleg özvegyi nyugdíjat lehet megállapítani abban az esetben, ha az említett legénységi állományú egyén minden kétséget kizárólag az ellenszegülőkkel folytatott harcban, vagy más, a szolgálat teljesítése közben, vagy amiatt ért ortvadás foytán szerzett sérülés következtében vált mindennemű állami szolgálatra teljesen képtelenné, vagy az említett okokból vesztette életét.

Ezt a kedvezményt az 1930. évi XXVI. t.-c. 6. §-a kiterjesztette a m. kir. csendőrségnek rangosztályba sorozott havidíjasaira, valamint a m. kir. államrendőrségnek fegyver és egyenruha viselésére jogosított tisztviselőire és detektívjeire is, mint akiknek testi épsége és élete a közbiztonság és közrend védelmében szintén veszélyeztetve van.

A fent idezett törvény határozmányait az „O.E.E.” felterjesztése folytán, egy újabb egyszakos törvénnyel, az összes államerdészeti alkalmazottakra is, kiterjesztették, s az erre vonatkozó törvény rendelkezései így szólnak:

Törvényjavaslat.

„A szolgálat közben ért támadás, baleset, vagy más rendkívüli esemény következtében szolgálatképtelenné vált, vagy elhalt államerdészeti alkalmazottaknak, illetőleg azok özvegyeinek ellátásáról.

1. §. Az 1930. évi XXVI. t.-c. 6. és 7. §-ában foglalt rendelkezések, a jelen törvény hatályba lépésétől kezdődőleg, kiterjednek a m. kir. államerdészet összes alkalmazottaira, illetőleg azok ellátásra jogosult özvegyeire is.

2. §. A m. kir. államerdészetnek a szolgálat kötelékéből a jelen törvény hatályba lépése előtt kivált alkalmazottaira, valamint azok özvegyeire, illetőleg a jelen törvény hatályba lépése előtt elhalt alkalmazottainak özvegyeire és árvákra az 1930. XXVI. t.-c. 7. §-ában foglalt rendelkezések csak egészen kivételesen nyerhetnek alkalmazást és ebben az eset-

ben, a magasabb összegű ellátás csak az érdekeltek részéről eziránt legkésőbb 1932. évi március hó 31-ig benyújtandó kérvény alapján, a kérvény beérkezésének napját követő hó elsejétől kezdve engedélyezhető.

3. §. Ez a törvény az 1931. évi július hó 1-én lép hatályba és azt a m. kir. minisztérium hajtja végre.

Ezt a törvényjavaslatot időközben az országgyűlés már megszavazta, — a javaslat tehát már törvénnyé vált.

A fenti törvény indokolásából közöljük az alábbiakat:

Hasonló esettel állunk szemben a m. kir. államerdészetnél, amelynek alkalmazottai közül a szóban levő kedvezményt az 1912: LXV. t.-c. 42. §-ának ötödik és 55. §-ának negyedik bekezdése csak az altiszteknek, szolgálóknak és öröknek biztosítja és a tisztviselőknak nem, holott nem szorul különösebb bizonyításra, hogy az erdőtiszt élete külső szolgálata közben ugyancsak veszedelemben forog, éppen úgy, mint a többi rangosztályba nem sorozott alkalmazotté.

Az 1930: XXVI. t.-c. 6. §-ának törvénybe iktatásánál a csendőrséget és az állami rendőrséget illetőleg alapul szolgált méltányossági okok mértékben fennforognak az államerdészetnél is és ennek következtében, már az egyenlő elbánás elvénél fogva is mellőzhetlen, hogy a szóbanforgó kedvezmények az államerdészet tisztikarára is kiterjesztessenek.

További kedvezmény, amelyet az 1930: XXVI. t.-c. biztosít, a következő: Az 1912: LXV. t.-c. 42. §-ának második bekezdése értelmében azt az alkalmazottat, akinek teljes szolgálatképtelenségét minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben, vagy a szolgálat teljesítéséből folyólag szenvedett baleset vagy más rendkívüli esemény idézte elő, az utóljára élvezett beszámítható javadalmazás teljes összegével egyenlő nyugdíjban lehet részesíteni, de csak abban az esetben, ha az ilyen alkalmazott a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét már betöltötte.

Amint látjuk, a szolgálatban rendkívüli esemény következtében beállott munkaképtelenség esetében az alkalmazottak részére a kedvezőbb elbánás csak a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idő betöltése esetére és ekkor is csak mint lehetőség van a nyugdíjtörvénybe beiktatva.

Ezzel szemben az 1930: XXVI. t.-c. ezt a kivételes elbánást, mint feltétlen jogot biztosítja egyes szolgálati ágazatok alkalmazottai részére, amennyiben 7. §-ában akként rendelkezik, hogy a m. kir. csendőrségnek és pénzügyőrségnek tagjai, továbbá a m. kir. országos büntető intézeteknek (bírósági fogházak őrszemélyzetének.) valamint a m. kir. államrendőrségnek fegyver- és egyenruhaviselésére jogosított tagjai és detektívjei közül azok részére, akiknek teljes munka- és keresetképtelenségét minden kizáró kétséget, a szolgálat teljesítése közben ért oly baleset vagy más rendkívüli esemény idézte elő, amely az eset körülményeinél fogva rendkívüli méltánylásra érdemes, az általuk utóljára élvezett beszámítható javadalmazás teljes összegével felérő nyugdíjat kell engedélyezni, tekintet nélkül arra, hogy a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati időt betöltötték-e s

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

AZ ERDŐ

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta: **Dr. Fazekas Ferenc.**

Mikor dönthetők a faanyagok?

Veresfenyő, erdei fenyő és feketefenyő, valamint az összes lombfák okt. 1-től márc. 31-ig.
Lucfenyő és jegeyefenyő télen-nyáron.

Luc és jegeyefenyők nyári döntése megengedésének mi az oka?

Igaz ugyan, hogy nyáron a fában cirkuláló tápnedvek ezen fanemeknél is műszakilag bizonyos fokig hátrányosabb fát szolgáltatnak, magasabb szempontok és kényszerítő körülmények miatt azonban kivételt kell tennünk ezen két fenyőfajjal, mert egyrészt az igen magas hegyekben a zord téli időjárás és nagy hó miatt télen ezen fák megközelíthetetlenek, másrészt ezen fenyőknek rovarrágások elleni lekérgezése is csak nedvdús időben lehetséges.

Mely lombfák dönthetők kivételesen nyáron is?

Hajlított bútorgyártáshoz valamint rétegelt falemezek készítéséhez szükséges nyers bükkfák.

A fa nedvességére mely tényezők bírnak befolyással?

A fa neve
A fa része
A fa kora
A döntés időszaka.

Milyen fát nevezünk légszáraznak?

Amelynek víztartalma a levegő nedvességtartalmával azonos, és vele emelkedik vagy esik.

Hogyan nevezzük a fának azon tulajdonságát, hogy víztartalma folytonosan változik?

Azt mondjuk, hogy a fa higroszkopikus tulajdonságu.

A fa higroszkoposságának mi az oka?

A fának hajszálcsovessége.

Ha a fa víztartalma változik, ennek mik a következményei?

Ha a víztartalom fogy: száradás, aszás;
Ha a víztartalom növekszik: dagadás.

A fának száradása és dagadása általában miért nem egyenletes?

Mert a fa szerkezeti részei is különbözők és ezen részeknek más és más a víztartalmuk.

Hogyan a száradás és dagadás nem egyenletesek, — ezeknek melyek a következményei?

Száradásnak: repedezés, görbülés, kajszulás;

Dagadásnak: görbülés és vetemedés.

Az aszás és dagadás a fa mely részein milyen terjedelmű?

Hosszirányban 0.1 ‰

keresztirányban: 2—10 ‰

Mennyit rövidül meg száradás folytán egy 5 m hosszú deszka hosszirányban?

Csak cca 1/2 cm-t.

Mely fák száradnak és dagadnak a legerősebben és melyek a legkevesebbé?

Legerősebben, 7—9 ‰ dió;

erősen, 6—7 ‰ gyertyán, bükk, hárs, éger, nyír, szil;

mérsékelten, 3—5 ‰ juhar, kőris, nyár, tölgy, akác, erdei és feketefenyő;

kevésbé, 2—3 ‰ lucfenyő és jegegyfenyő.

A száradásnál miért áll elő repedezés?

Mert a fa szerkezete nem egyenletes.

Hogyan védekezünk a repedés ellen?

A fát lehetőleg lekérgezetlenül hagyjuk lassan kiszáradni; továbbá — a szükséghez képest S alakú vasakat verünk a fa bütüjébe.

A lassu száradás viszont milyen hátrányokat rejt magában?

Az erjedésbe átment nedvek megrökönyödnek, a rothadás átmeleg a fába is és annak szilárdságát, tűzerejét etc. tönkre teszi.

Ilyen befülledések ellen hogyan védekezünk?

Ha a fát minél előbb lekérgezzük.

Ha a fát megrepedések elkerülése céljából kéregben kell hagynunk, viszont a befülledések és rovarkárok ellen le kell kérgeznünk, hogyan tehetünk ezen ellentétesnek látszó két rendelkezésnek egyidejűleg mégis eleget?

Úgy, hogy a törzsről csak részenként hántjuk le a kérget; ilyen eljárások: a helyenkénti, foltonkénti, a csíkos, a csavaros, vagy spirális pásztákban való kéreglehántások.

Hogyan védekezünk vetemedés ellen?

Az illető tárgyat nem egy darabból készítjük el. Szálaival keresztbe rakjuk egymás fölé a farétegeket. Továbbá pároljuk és gőzöljük a fát.

Hogyan nevezzük azon fákat, amelyeknek nincsenek alaki hibái?

Rendes növényeknek.

Melyek az egyébként egészséges fáknak alaki hibái?

Görbeség, sudarlóság, lapos- elipszis alakú keresztmetszet, dudorodások etc.

Szöveti hibáktól mentes fákat hogyan nevezzük?

Rendes szövetű fáknak, továbbá teljesen ép fáknak.

Melyek az egyébként egészséges fáknak főbb szöveti hibái?

Csavaros, hullámos, fodros szövet, gyantatómlők, hegedési szövetek, kettős bél vagy ikerbeliség etc.

Miket nevezünk Műszaki fán épségi hibáknak?

A szöveteknek megrepedezését, elhasadásait és egyéb töréseit.

Anyági hibáktól vagy betegségektől mentes fákat hogyan nevezzük?

Egészséges fáknak.

Melyek a főbb anyági hibák?

Gombásodások, revesedés, fülledés, korhadás, álgeszt és a vén fák öreg gesztje, valamint rovarrágások.

A kiszámított árubabocsátási ár milyen fő tételekből adódik?

1. Nyersanyagárákból;
2. Munkabérekéből;
3. Általános üzemi költségekből;
4. Vállalkozói díjból.

Mennyi szokott lenni a beállított vállalkozói íj?

Az önköltségi árnak 5 – 35 %-a.

Mennyi a viszontelárusítói díj bruttoszázaléka?

5—25 %.

Munkabérekhez viszonyítva az általános üzemi (regie) költségek milyen %-osak?

Ipari fűrészüzemeknél cca 125 %
 erdőgazdasági " " 100 "

Az általános üzemi költségek %-okban körülbelül hogyan viszonylanak egymáshoz?

Általános anyagok (üzemi és irodai)	cca . . .	10 %
Személyzeti költségek	" . . .	36 "
Leltári kiadások	" . . .	5 "
Biztosítások	" . . .	5 "
Közüzemi költségek	" . . .	4 "
Adók és közterhek	" . . .	5 "
Üzletszerzési költségek	" . . .	1 "
Veszteségek	" . . .	2 "
Érték leírások	" . . .	17 "
Kamatok	" . . .	15 "
	<u>Összesen</u>	<u>100 "</u>

Mennyi a súlya az I. rendű talpfáknak?

Félnedves állapotban tölgyből 75 kg.
 " " fenyőből 55 "

Fűrészárukból 10 tonnás kocsira mennyi köbméter anyag rakható?

Lucból szárazon 20 m³
 erdeifenyő szárazon 18—19 m³
 tölgy és bükk szárazon 12—13 m³

Tüzifából mennyi fér egy 100 q-ás kocsiba?

Puhafából 24—26 ürm.
 Keményfából 18—20 "

Fenyőfűrészporból hány q fér el egy normál vasúti kocsiban?

cca 53—55 q.

A fa tűzhatását milyen tényezők befolyásolják?

1. A fa neme és pedig minél nehezebb a faj, rendszerint annál nagyobb annak tűzereje.
2. A fa egészségi állapota. A nedvességtől és gombáktól megtámadott fának legkisebb a tűzereje.
3. A fának a gyantatartalma különösen előnyösen befolyásolja a fának tűzhatását.

Nedves fa saját tűzerejének milyen mennyiségét használja fel, hogy elgőzöltesse víztartalmát?

E célból tűzerejének csaknem felére van szükség. Hasznos kaloria vagy melegtermelésre tehát csak a tüzerő megmaradt másik fele használható fel.

Átlagos hőértéke mennyi az egyes fafajoknak száraz állapotban?

1 kg. fa fűtőhatása keményfáknál átlag	3800 kaloria
lágý " "	3500 "
fenyő " "	4200 "
az összes fák átlaga	3800 "

Mit kell érteni pl. 3800 kaloria alatt?

1 kg keményfa 3800 kg., vagy liter vizet, képes 1 fokkal felmelegíteni.

Hány kaloria a tűzereje az egyes főbb szénfajtáknak?

Antracit	8000 kaloria
Barnaszén	5000 "
Tőzeg	4000 "

Melyek a legnagyobb tűzerejű fák?

Gyertyán, bükk, cser, akác, az igen nagy gyantatartalmu vén erdei és feketefenyő.

Melyek a csekély tűzerejű fák?

Hárs, éger, nyár, fűz.

Tüzifa keresztalakoknál a fatömegtartalom mennyivel kevesebb, mint a hosszrakatoknál?

Cca 8—10 %-al.

Folytatjuk.

Nem hittük volna . . .

Nem hittük volna, hogy jelvényünk ilyen nagy vonzó erőt gyakorol kartársainkra, akik ezideig nem voltak tagjai egyesületünknek. — Örömmel tapasztaljuk, hogy mióta az első transport jelvényt s igazolványt postára adtuk, majd minden nap érkezik nem is egy olyan levél vezetőségünkhöz, melynek írója a tagok sorába való felvételét kéri s egyben mindjárt a jelvényt.

Talán sajnos, hogy ilyen külsőség ejti gondolkozóba egyesületünkön kívül álló kartársainkat, de reméljük, hogy most ha ők is velünk tartanak, belátják, hogy a tömörülés, az összefogás csak az ő hasznukra válhat. Épen ezért igaz örömmel üdvözöljük új tagtársainkat, kiket jelvényünk térített meg. — Érezzük, hogy lelkes tagok lesznek ők is. —

De nemcsak a kívülállók, hanem a régi tagok is mindnyájan örömmel üdvözlik jelvényünket. Hogy miért, annak igazolására ide iktatunk egy levelet, mely mindenre megadja a választ. A levél írója Fekete László kartársunk. A levél a következőképen szól:

„Egyesületünk vezetősége volt olyan kegyes, hogy kartársainkat külön-külön levélben értesítette a régen óhajtott — és a szobainasoktól megkülönböztető — jelvények és tagsági igazolványok szétküldéséről.

Megkönnyebbült lélekkel olvastam a hozzám is elérkezett körlevelet amiért is köszönetem fejezem ki az egyesület vezetőségének lankadatlan munkásságáért, hogy azzal is egy erős kapcsolatot akasztott az egyesületi

tagok közé, miért csak lelkesedni tudunk és nem lankadni. Akik tisztán tudnak látni nem tudják köszönet nélkül hagyni ezt az értünk való törekvést, munkásságot, miért én is elsősorban kötelesnek érzem magam köszönetem kifejezésére.”

Ilyen és hasonló levelet úgyszólván ontja a posta vezetőségünkhöz, s mindegyik levél írója hálálkodik, hogy az igaz erdész-vadász altiszteket jelvénnel láttuk ei, mely megkülönbözteti az egyenruhát bitoroló urasági inasoktól.

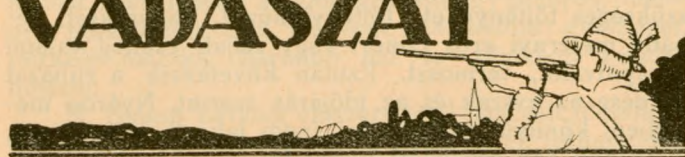
Igazán megkapó volt most a bajai vándor gyűlésen, hogy mire a szokásos közös ebédhez ültünk már minden kar- és tagtársunknak mellén ott díszlet egyszerű, de ízléses jelvényünk.

Reméljük, hogy a közgyűlésen résztvevőknek is mind meglesz jelvényük s akik eddig nem kérték, azok is mielőbb kiváltják.

Kartársak! Jelvényünket viseljétek büszkén, mert az a magyar erdészeti és vadászati altisztikar életrealóságát jelképezi, mert bizonyítja a mai összetartást s a felvilágosodottságot, hogy egységben az erő. De egyben élő propaganda is, melyhez szó nem kell, mert beszél önmagáért s meghódítja egyesületünkön kívül álló kartársainkat is, mint azt az élő példák már is igazolják.

Tömösváry Miklós
a M. E. V. M. E. titkára.

VADÁSZAT

Vadászreceptek.

Ílra: eperjesi Wittich Béla.

Folytatás.

Nyűlbőrt gyorsan házilag úgy készíthetünk ki, ha először is egy deszkára (szőrös oldalával deszka felé kifizítjük, hús, vér zsírmaradékokat késsel levakarjuk róla. Egy csésze vízben 1 kanál sót és 1 kanál timsót feloldunk, hozzákeverünk 1 kanál korpát, ezzel két napon át annyiszor lemossuk a bőrt, míg szagát veszti, mire árnyékban megszáritjuk. Ha teljesen kiszáradt levesszük a deszkáról, levágjuk a has és oldalrészeket, mert ezek vesztek a szőrt, csak a hátrész jó. Ezután asztal vagy élére állított deszka éles élén addig húzogatjuk (kezünkkel kifizítve) a szőrtelen oldalán, míg egészen megpuhul.

Olaj a puska belső lakatszerkezetének olajozására a legkitűnőbbben beválik a paraffin-olaj, mert úgy szólván az egyedüli olaj, amelyik nem avasodik s ennél fogva nem is vastagodik.

Őzbetegségek: a leggyakoribb a tüdőféreg és még veszedelmesebb a bélféreg. Gyakorta együtt lép fel és az egész őzállományt elpusztíthatja. Óvintézkedések: az etetőknél és közvetlen környékén az ürülék összeszedése és elégetése. Sózók ne legyenek a föld színével egy magasságban, hanem oly magasra tegyük (fatönkökre), hogy ürülék ne kerülhessen belé. A sózókba méisztápsót keverni, azután alanti orvosságot. Több helyen 1 méter magasan abrak-etetőket felállítani, ebbe először csak tisztán zabot, vagy árpadarát tenni néhány csepp ávizsolajjal (az odaszoktatás végett). Az orvosság „Contortin“, ebből két kávéskanálnyit kell az abrakba keverni. Az egész mennyiséget úgy kell kiszámítani, s adagolni, hogy kb. két hét alatt minden őz 50 grammot elfogyasszon. Hol a betegség nagyobb-mérvű, az első elfogyasztott adagolás után két hétig csak tisztán abrakot adunk és azután ismét két hétig adagolunk hozzá Contortint. Először keveset, majd naponta többet, az első hét végétől pedig fokozatosan kevesebbet. Ha szarvasok betegek, úgy a háromszoros adagolást kell adni. Contortin beszerezhető: Tewega Drougeria. Wien, III., Kolonitz-gasse 2/a. — Egy kgr. ára 7.50 S. — Kétes esetekben felvilágosítást ad és beküldött belső részeket megvizsgál Dr. Walter Kerschagl Amtstierarzt, Wien, III., Schlachthof St. Marx.

Rókacsali, rókaszimat. Egy macskát mindenesztől feldarabolni apróra; egy cserép-fazékba rakjunk ebből egy réteget, szórjuk be baldriánporral, ismét egy réteg macskahúst és rá baldriángyökér-porát s így folytatjuk míg a fazék megtelik. Pergament papírral erősen lekötve, meleg lótrágyába beázni és 14 napig ott hagyni. Csodás illat!

A baldriángyökér-por szaga általában a macskaféléket is rendkívül vonzza.

Szövetet vízhatlanná tehetünk oly módon, hogy 50 deka timsót oldunk fel 15 liter vízben, külön pedig 1/2 liter vízben 50 deka ecetsavas ólomsavat feloldani. A két oldatot össze kell önteni, pihenni hagyni és később lefejteti. A szövetet ebbe belezáratjuk néhány óráig s utána levegőn megszáritjuk.

Szűnyogcsípés ellen arcunkat előre be kell kenni hígított szalmiákszesszel.

Szárnyasvad szállítása. Ha csak néhány darabot póstán akarunk elküldeni, akkor legcélszerűbb fenyőgalyból a szárnyasvad nagyságához mért csúcsos tojásalakot formálni, melyet dróttal kötünk össze és ennek egyik végéhez erősítjük a szárnyasokat. Legjobb esőrüket az ornyílásnál átfúrni és kötődrótot rajta átfűzve odaerősíteni a ritkán hagyott fenyőgalyból készült tojásalak egyik végéhez. Ajánlatos még a szárnyas törzsét is az oldalhoz hozzákötni, hogy egyik a másikat ne érje. A címet fapábláscskára írjuk, melyet nem dróttal (mert ez eltörhet) hanem zsineggel erősítünk oda. Így a szárnyas legkevésbé romolhat meg az úton, mert levegőt elegendőt kap.

Ha nagyobb tömegű lőtt szárnyas vad vasúti szállításáról van szó, akkor mint a nyűlszállításnál a kocsni hosszirányában felállított állványokra kell a szárnyast egyesével az előbb leírt módon a csőrénel fogva felakasztani. Nagyon szétlőtt darabokat ne tegyünk közé. A vasúti kocsni ablakai nyitva, de szűnyoghálóval védve legyenek.

Nagy vad szállítása: egyike a legkényesebb feladatoknak, s ha ezt nem végezzük a legkörültekintőbb módon, nemcsak a vadhús romlik el, de bizonyára a vadász öröme is megcsappan. Ezért legfőbb a jó előkészítés, ez pedig áll a következőkből.

A kibontott vadban a nagy ereket felvágni (a nyakban és a gerincnél).

Jól kivéreztetni, hátsólábainál fogva hús helyen felakasztani és 3—4 órán át így felakasztva kihűlni hagyni.

Nagyobb távolságra való szállításnál a vesepecsenyét (mely amúgy is a „Jägerrecht“-hez tartozik) ajánlatos kivenni, mert ez a leghamarább romlik. A vállapot mindkét oldalon ki kell lyukasztani, hogy a mellüregbe is járja a levegő. Nagyobb távolságra ajánlatos még a mellüregbe jéggel telt disznóhólyagot (jól elkötve) helyezni.

Hasüregét csak hosszúszerű szalmával lazán kitömni.

Ha sokat kell szállítani, akkor nagyon ajánlható az a szállítási mód, hogy erős ágakból készült állványokon felakasztva szállítsuk, mert ezáltal a vad húsa nem fekszik s nem nyomódik. 1—2 darabnál egy összerótt fabak is használható erre a célra.

Nyáron intézzük úgy a feladást, hogy este adjuk fel.

Vadászúdvvel!

Egy az összességért, az összesség egyért, ez az út az, mely célra vezet, mert az „Egységben az erő“.

Az összetartás érzését, fontosságát és ezzel járó kötelességek teljesítésének szükségességét minden karatársunkkal meg kell, hogy értessük.

VADÁSZSZERENCSE —

VADÁSZFURFANG.

Írta: eperjesi Wittich Béla.

Szerencse dolga legnagyobb részét a vadászat eredményes volta, néhányának van, de sokkal többen vannak azok, kiknek nincs szerencsájük. Nem egy alapos, biztoskezü vadászt ismertem, akinek nem hogy szerencséje lett volna, de állandó balszerencse kísérte. A vad egyáltalán nem jött rá, ha mégis véletlenül lőtávolságra került, akkor nem lőhetett, mert vagy hajtó volt a lőirányban, vagy csütörtököt mondott a töltény, vagy más akadály merült fel. Viszont ismertem olyan kezdő vadászokat is, kiknek olyan szerencsájük volt, hogy fellázadt vérünk; hiába kerültek a legrosszabbnak ismert lőállásra, csak úgy dőlt feléjük a vad, hiába lőttek rosszul, egy szem oldalt elvágódó sörét leterítette a vadat.

Nem lehet tehát azon csodálkozni, hogy minden vadász igyekszik eshetőségeit, a szerencsét lehetőleg javítani; egy része korrekt, más része inkorrekt módon, sokszor együgyű kabalával, mely néha igen drasztikus.

A vadászszerencse korrigálására a leghelyesebb és legtöbbet érő módjának tartom azt, ha a vadász alkalmazkodni tud a vadászterület viszonyaihoz, a pillanatnyi helyzethez, puskáját teljesen ismeri és abból biztosan élő lövést tehet, vadászatának módját a vad életmódjának, természetének ismerete mellett ahhoz alkalmazza. Nem takarékoskodik fölösen a vásárlásnál, hanem mindig a legjobbat használja, mert ebben is, mint sok másban mondhatjuk, hogy az olcsó a drága.

Mindehhez hozzájárulnak még azok a vadászpraktikák, vadászfurfang, mely évek hosszú során át eszközölt megfigyelések, tapasztalatok következtében fejlődik, különösen a magányosan cserkésző vagy lesbe álló vadásznál. Most már az előrehaladott kor modern vívmányai is a vadászfurfangot szolgálják, melyek közül, hogy egyebet ne említsek, a gumitalpú cipő, a céltávcső, a világító célgömb mind a vadászszerencsét javítják.

Kövessünk csak egy tapasztalt, régi vadászt attól a pillanattól kezdve, amint elhatározta magában azt, hogy estére kimegy vaddisznólesre. Vadászatban járatan emberek azt mondhatnák, hogy hát igen, kimegy, ott leül és várja a vaddisznót! Nem oly egyszerű az, amint első pillanatra látszik.

Indulás előtt egy órával kimegy, megvizsgálja, hogy merre fordul a fák lombja, merre száll a füst, szóval megállapítja a szél irányát, e szerint választja meg azt a helyet, hová ki fog menni lesre. Előveszi a puskát, megvizsgálja a működését, nem lazult-e meg valamely csavar, nincs-e a szíjon szakadás? A csöveket kihúzza szárazra, hogy a golyó biztosabban találjon, mert zsíros,

olajos csőből kilőtt golyó feljebb megy. Előkészíti a szükséges töltényeket, tölténykihúzó, vadászkést, néhány méternyi erős zsinórt vagy szíjat, esetleg valami harapnivalót, termoszt. Ezután következik a ruházat kérdése az évszak és az időjárás szerint. Nyáron melegen könnyű vászonruha (nem fehér!) is megteszi, legfeljebb egy esőgallért csatol fel.

Télen meleg ruhát vesz, de olyanformán, hogy a hátizsákra a vadászszek mellé csatol egy meleg kabátot vagy gyapjúmellényt, melyet csak a leshelyen vesz fel; a hátizsákba tesz egy csomó szénát és egy pár nagy posztópapucsot, utóbbit kint a leülésnél ráhuzza a bőrlábbelire és így helyezi be lábait a hátizsákba szénába, a legerősebb hideggel is dacolhat. Télen-nyáron óvakodik oly ruhában menni lesre, mely a leshely környezetétől nagyon elüt, ilyenek nyáron a fehér- vagy világosszínűek, télen, havas időben a sötétszínűek.

Úgy indul el hazulról, hogy alkonyat előtt egy órával már a helyszínére érhesen. Ismertem egy vadászt, aki ilyenkor neinhogy kikerülte volna a friss tehéntrágyát, hanem éppen ellenkezőleg, jól megtaposta, hogy a talpa ne hagyjon gyanus szimatot.

A leshelyre érve először is megtölti puskáját, mert néha korán jön a vaddisznó. Újból meggyőződik a szél irányáról a kisújja által, melyet a szájába dugott s azután feltartja, amelyik oldalán először érez hideget, onnan jön a szél. Alaposan körülnyomozza a kiváltóhelyeket és ahol a legtöbb friss csapát találja, annak a közelébe ül, úgy, hogy a szél a kijövendő vad felől jöjjön. Ha tőle nem messze egy másik kiváltóhely is van és ezt nem tudná lövéssel elérni, akkor úgy helyez el valami tárgyat (zsebkendőt, táskát, kilőtt hüvelyt), hogy arról a kijövő vad szelet kapjon, így valószínűleg az általa kiszemelt kijövön jön. Leshelyét úgy igazítja el, hogy egyrészt ő maga majdnem állig fedve van, másrészt két-három irányba, de főleg a kiváltó felé jó lövése legyen. Ezt az útban levő ágak levágásával, illetve maga elé való beszurásával éri el. A kiváltón természetesen nem változtat semmit sem, mert amilyen óvatos a vaddisznó, könnyen észreveheti, gyanút fog és visszamegy. Lábaiánál a száraz avert, füvet, galyakat félrekaparja, hogy lábmozgás esetén ne üssön zajt. Egy-két töltényt még a kezeügyébe készít és nyugodtan várja a vaddisznót.

N. Simon bátyám furfangja még tovább is ment, amennyiben sohasem mulasztotta el néhány szem pörkölt kukoricának az elszórását a legkedvezőbb lőirányban. Állítása szerint sok vaddisznó lelövését ennek köszönhette, mert míg az a szemet keresgélte, ő nyugodtan, biztosan lőhetett. Ugyancsak ő volt az, aki minden télen a legtöbb rókát lőtte messze vidéken. Ezt is csak a vadászfurfangjának köszönhette. Két-három helyen már ősztől kezdve mindenféle hulladékkal úgyszólván etette a rókákat s mikor már a tél fehér takarója borította a földet, mindennap terített asztal, de azonkívül töltött puskacső is várta a zsúron megjelenő Ravaszdiékat. Nem kellett neki semmiféle síp, csupán a szájával kitűnően tudta utánozni az egércincogást, a nyúl sírást, tyúk kotkodácsolását és kéricsélését, kakaskukorikolást, a pulyka öblögető hangját, a fácán harukkolását. Hogy ezek a hangok — kellőképpen és kellő időben használva — beválnak, arról nemcsak én magam, hanem bizonyára sok vadásztársam is meggyőződhetett. Nincs az a vén róka, melyet nyúl sírással oda ne lehetne csalni a közelbe, csak a lövéssel igen gyorsnak kell lenni, mert előjön, de kétszeresen óvatos a koma. Egyszer elég volt az a nesz, amit azzal okoztam, hogy a

HÁTIZSÁK, SÁTOR ÉS HORGÁSZATI CIKKEK

olcsón kaphatók

NEDELKO SÁNDOR

utóda

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 15.

Vásárház-kapuvál szemből!

92 éves cég — Kérjen árlapot!

prémmelelt kesztyűből kihúztam a kezemet, máris búcsút intett nekem zászlós farkával egy pompás, majdnem feketeszínű róka. Kedvenc rókafalatok: nyulzsiger, pörkölt macska, bárminő hal és általában minden húsféle.

N. Simon bátyám előszeretettel használt főcsalinak egy egész, de elől felhasított nyulat s ez természetesége folytán legjobban is vált be.

Nem utolsó vadászfurfang a vonzalék, mely abból áll, hogy állati belet, vagy akár egy egész döglött állatot úgy húzunk magunk után — hogy az minél nagyobb szagot hagyjon — egészen addig a helyig, ahol leshelyünk van. Eredeti példája volt az, amikor D. kartársam pagonyába annyira sűrűn látogattak el a kóbor ebek, hogy garázdálkodásuk már tűrhetetlenné vált. D. szerzett egy marhabelet, az erdőszélen — hol a községi földek voltak — kora hajnalban végighúzta, be egy nagy gödörbe és lesbe állt. Egymásután jöttek a kuvaszok, számszerint hét darab, másnap reggel megint kettőt lőtt agyon s egyszerre vége lett a kuvaszok garázdálkodásának. Persze volt gondja rá, hogy a dögök úgy elföldeltessenek, hogy semmi nyoma se legyen. Váltig tanakodtak a falusiak, hogy hová tűnt el egyszerre annyi kutya, utóvégre is ráfogták a cigányokra, biztosan ők ették meg.

N. Simon bátyám vadászfurfangjához tartozott még egy kitömött süldő nyúl is. Hátizsákjában mindenhova magával cipelte, ha leült valahova csak falatozni is, rögtön kitétte „legelni.” Számtalan ragadozó szárnyason kívül több róka, sőt vadmacska is bedült az ártatlan kis süldő nyúlra s életével fizetett az elhibázott rokonszenvért. Legnevezetesebb esete azonban s egyben második halála volt a sok veszedelmet kiált legelő nyúlra, mikor N. Simon bátyám egy esti les alkalmával az erdőszél egy szép tisztásának közepére helyezte el legelni, maga pedig beült a bokrok közé. A tisztás szélén vezetett el egy dülöt, ezen ballagott egy szürös atyafi. Amint a nyulat meglátta, körülnézett s miután egy lelket sem látott, hirtelen a szüre alól előkapott rövidcsövű disznólóból rádurrantott a nyúlra. N. Simon már régen gyanuba fogta az atyafit, de még addig nem sikerült megcsípni. Most kézrekerült, lefogta és bekísérte a faluba. Igaz, hogy mindjárt a falu elején meglógott az ipse, de ennek csak Simon bátyám örült, mert így legalább ideje volt a kétes tartalmú corpus delictit a kamrából egy valóságos húsos nyúllal kicserélni.

Amennyi furfang kell ahhoz, hogy a vadat lövésre kaphassuk, mondhatjuk, hogy ugyanannyi vagy talán még több kell ahhoz, hogy a vad, bizonyos helyektől távol tartsuk, akár kártételük miatt, akár pedig avégett, hogy onnan, hol a vad biztonságát féltjük, elszoktassuk. Azaz míg előbb minden igyekezettel azon voltunk, hogy a kívánt helyen a vad biztonságérzetét minden módon emeljük, most ellenkezőleg a bizonytalanság, a félelemérzetét akarjuk fokozni. Előbb a vad látó-, szagló- és hallóérzékeit igyekeztünk becsapni, míg most éppen ezek útján akarunk rá hatást gyakorolni.

Néhány napig beválnak a kilőtt töltényhüvelyek eldobása, petróleumos rongyok felakasztása, kátrányozása. De ez csak addig hatásos, míg a szag átható erejű és idő múltán megszokottá nem válik. Ha ez már nem használ, úgy erősebb eszközökhöz kell nyúlni, ilyen a terület állandó nyugtalanítása, kutyákkal való megriasztás, vékony sóréttel való rálövés. Szarvasoknál igen jól bevált a zörgő drót alkalmazása, mely nem áll

másból, mint két milliméter vastag drótból három-négy-soros kerítés, mely ritkásan száraz tengerikoróval tűzdelünk meg, ettől mindig visszariad, még ha burgonya-prizmák vannak is mögötte. Vaddisznó ellen nincs hasonló orvosság, erre legjobb még mindig az expressgolyó.

Mindennél sokkal nagyobb gondot okoznak a vadászat tulajdonosának és személyzetének azok a lesipuskások, kik bár az ő területükön, de közvetlen a határnál ülnek lesgödreikben; ezekkel szemben sokszor tehetetlen dühvel kell eltűnni, mint pusztítják feltve istápolat vadállományunkat, a ráfordított pénzáldozatot is semmivé téve éppen olyanok, kik soha még egy megveszekedett fillért sem áldoztak a vad jóvoltára.

Ha ilyen kedves szomszédsággal vagyunk megáldva, ott először is mindent el kell követnünk, hogy onnan a kiváltó vadat az előbb elmondottak szerint elriasszuk. Megelőző igen célravezető eljárás az, hogyha a vadnak saját területünkön nyújtunk lehetőséget arra, hogy mindazt ott megtalálja, amit a területen kívül keres. Vessünk tehát a vad részére is, hadd találjon ott elegendő lóhere zabos bükköny-, roz, burgonyavetést, akkor nem fog annyira kikíváncozni a veszélyes zónába. Ha ez nem volna lehetséges, akkor annál nagyobb gonddal tegyük meg azt, amit lehet. Cserkészutakat húzzunk a határ mentén, a sűrűséget ritkítsuk ki, a területet állandóan zavarjuk. A kiváltócsapásokat szagosítsuk petróleummal, kátránnyal. Húzzunk keresztbe zörgő drótokat. Sokszor járunk a lesipuskások les helyei mellett pipázgatva s olykor igen jó hatása lesz, ha az estéli les idején velük barátságos eszmecserebe bocsátkozunk, diskurálgatva az időről, a természéről vagy akár a magas politikáról is (Hogy ilyenkor a poklok mélyeségek fenekére fognak bennünket kívánni, azt nem kell észrevenni.)

Még drasztikusabb eszközök a tűzrakás este (persze a kártékony szűfélék pusztítására), valamint a fejszének, csákánynak ellentálló tuskók, fatöncök és kövek robbantása, természetesen alkonyatkor vagy még későbbben is, mert ki tehet róla, ha az újmódi asztralit nem sül el, csak 1—2 óra múlva. (Igen, ha csak 1—2 óra múlva gyújtjuk meg a gyújtózsínt.) Igen egészséges ilyen helyen a szénégetés, még ha a fát messzebből is kellene odahordani. Közben ügyelnünk kell a lesipuskások kedves egészségére is ezen célból a lesgödreket tömény karbolsavval kell fertőtleníteni. Ilyen helyen sok kártékony madár, mókus van, ezeket legjobb golyóval löni, mert ami biztos, az biztos!

Sok vadászfurfang kell a csapóvasak felállításánál is, ehhez azonban nincsen szavam, mert ezt semmiképpen sem sorozhatom be a vadászat nemes sportjába. Igazvadász csak a legvégső esetben nyúl a vashoz, mert nem tudja lelkére venni, hogy sokszor órákig, sőt napokig kínlódik a csapdába került szegény pára.

Csapóvasba megfogott, halálos kínban vergődő vadhoz hasonlít most szegény megcsönkített hazánk! Itt is csak valami furfang segíthet.

Hiszem és remélem, hogy még meghallom a rozsdás csapóvas törését s valahol a Kárpátok zúgó fenyveseiben fogom örömpesze hallani Magyarország újraéledő szívének dobogását!

A kartárs, aki helyzetének javulását óhajtja, késelelem nélkül lépjen a MEOSz-ba s az, ki a családját s kartársát szereti, a lap és tagdíját pontosan fizeti.

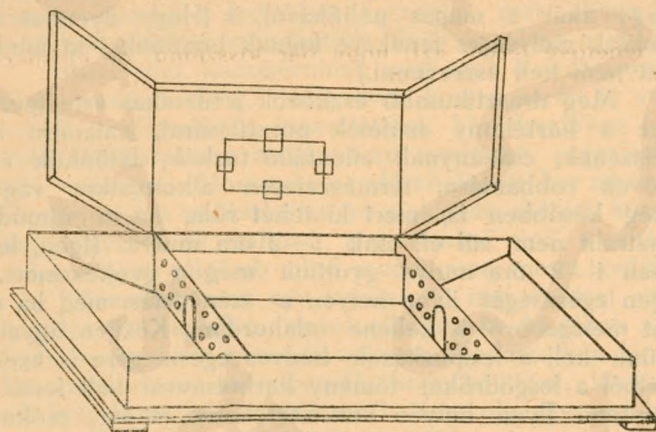

Méhek etetése.

Kétféle etetést ismerünk: egyik a serkentő etetés, a másik pedig a szükség etetés. A serkentő etetést azért csináljuk, mert az anyát több pete lerakására akarjuk kényszeríteni, míg a szükség etetést azért, mert nincs a családnak enivalója és ezért adunk neki, hogy éhen ne pusztuljon, vagy mint éhraj el ne menjen. Szükség-etetésnél nagy tömeg mézet (amennyit egy éjszaka elbírnak raktározni) adunk be egyszerre, míg a serkentő-etetésnél két-három evőkanálnyit.

Az etetés sohasem kellemes foglalkozása a méhészeknek; ezért, aki csak teheti, szabadkozik tőle. Kellemetlenek már csak azért is kellemetlen, mert az etetést mindig este szabad végezni, amikor — különösen ősszel — egy-kettőre ráestelünk az emberre.

Az etetést azonban nagyon megkönnyíti az etetőláda célszerűsége; mert ha például olyan etetőt használunk, amit minden este be kell tenni a fészekbe és minden reggel ugyanazt kivenni, hogy estére újból megtölthessük, ez bizony roppant megnehezíti a munkát. Megnehezíti azért, mert amikor ki akarjuk venni, nemcsak óvatosan kell kinyitni a kaptárt, de az etetőedény tele van méhvel, amibe úgy mézet önteni nem lehet, hanem előbb azokat ki kell az etetőből rázni, ami

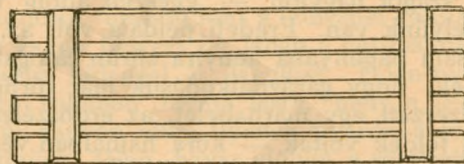
1. ábra.

nem még olyan könnyen. De nehéz azért, mert a fészekben kopogunk, kapkodunk és annyira felizgatjuk őket, hogy kezdenek szűnni, ami szintén csak hátráltatja a munka gyors befejezését. Ezért egy nagyobb állomány esténkénti etetése bizony nem könnyű dolog.

Etetőkészülék van többféle. Vannak egyszerű ládikák, amelyet a kaptár fenekére tesznek be és a méznek a tetejére (hogy a méhek a mézbe ne fulladjanak) apró fácskákat vagy vessződarabokat tesznek. Vannak aztán olyan fából készült hosszú ládikák is, amiknek a végén van egy kis kamraszerű helyecske, amelynek az alja nyitott és ezen a nyíláson jönnek fel a méhek a mézért, amiből csak a mézre tudnak menni a méhek, a ládából már nem tudnak kimenni, mert a ládának teteje van.

Ezen etetőládát az állókaptáraknál szokták a mézkamrába betenni az egyik fődöszka helyére és mikor újból adunk a családnak enni, az etetőláda tetején

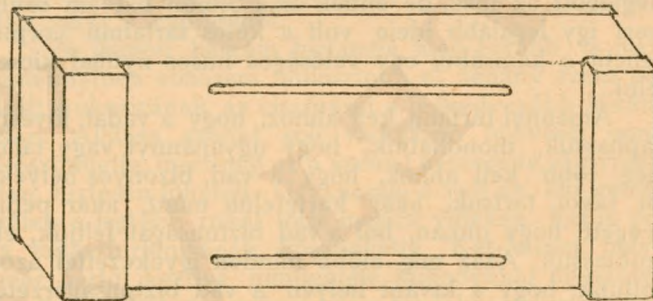
lévő (bádoggal elzárható) nyíláson egy tölcserrel keresztül öntik be a mézet, minthogy azonban a láda tele van méhvel azok a beöntött mézbe belefulladásnak. Ha pedig kivesszük a ládát, hogy a méheket kiüssük belőle, akkor meg a láda helyén igen sok méh jön a mézkamrába, és csak erősen füstölve lehet őket lehajtani. Tehát ezen etető sem felel meg. Van még aztán olyan, mint a keret, amit a fészekbe akasztunk be, de ez sem felel meg, azután az sem jó, hogy ráborítjuk a keretek tetejére, mint a tübingi balónt is, (gömbölyű üveg) mert ez meg néha eldugul, ezenkívül lassan folyik le belőle

2. ábra.

a méz és ezért gyors etetésre nem alkalmas. Legjobb csak az olyan etető, amelyet a fészek fölé lehet elhelyezni és amikor újból adunk a méhcsaládnak mézet nem kell kivenni, hanem a végén felnyitunk egy kis ajtócskát és önthetünk a ládába annyi mézet, amennyi csak befér anélkül, hogy a méhek a felnyitott részen ki tudnának jönni. Ilyen etető az Ignác-féle etető is aminek a képét (rajzát) itt ismertetjük a tisztelt olvasóinkkal.

Az Ignác-féle etetőláda, bádoggal készült (1 sz. ábra) de készítik már fából is csak a fát etetés előtt le kell áztatni, hogy megdagadjon. A középső medencébe öntjük először a mézet és rátesszük a méz tetejére az úszórácsot (2. ábra), amelyre a méhek mennek és annak a nyílásain keresztül szívják magukba a mézet. Azután becsukjuk a tetőt és a fészek fölé a keretek tetejére helyezzük. A méhek alulról (3. sz. ábra) mennek fel az etetőbe, de csak a középső medencébe tudnak bejutni. Most aztán ha újból adunk nekik mézet, nem kell az etetőládát levenni, hanem az ajtónak a két végét felnyitjuk és a láda két végén lévő kis medencékbe öntjük a mézet 1—1 kgr-ot, amely a nagy középső medence falain lévő gömbölyű nyíláson lefolyik a középső medencébe. Hogy a méhek elhordták-e a mézet, azt az ajtón lévő kis üveglakon lehet meg-

3. ábra.

látni. Ugyanígy lehet nekik tavasszal vizet is adni, de akkor helyes már ősszel a kaptárba az egyik fődöszka helyére behelyezni az etetőládát és ekkor már februárban is önthetünk nekik vizet. Fából úgyis lehet csinálni, hogy nem kell mind a két végén leöntőmedencét csinálni, hanem csak az egyik végén.

Lehet még a méheket úgy is etetni, hogy a mézet meglangyosítjuk és a rajfecskendőbe fölszivatjuk a mézet, azután a fecskendő végén lévő nyílásokon beleszorongatjuk a lép sejtjeibe és a lépeket lerakjuk a kaptárba.

Akármilyen etetővel is etetünk mindig csak annyit

adjunk be egyszerre a családnak, amennyit reggelig el bír raktározni, mert ha annyit adunk, hogy még másnap is lesz az etetőben, akkor kiút a rablás, amit nehéz lesz megállítani.

Ha a családoknak nem lesz elég az ennivalójuk télire, akkor már a feletetést kezdjük meg szeptember elején, hogy a közepéig a felhordatott mézet a sejtben le is pecsételhessék, mert ha hűvös napok találnak jönni, akkor már nem fődik be, a nyílt méz pedig télen a kaptárban keletkező vízpárát magába szívja, miáltal a méhek megkapják tőle a vérhast.

Cukorhoz ősszel (ha nincs mézünk) téli eledelnek 1 kgr-hoz 6 deci vizet adunk és úgy forraljuk 15 percig, a tejejére jött habot leszedjük és langyos állapotban be lehet adni a méheknek, mint a mézet, de ezt is szeptember közepe előtt.

Az etetést ne aprózzuk, mert ha kis mennyiségben adjuk be az ennivalót, akkor nemcsak, hogy sokáig tart, de megindul nagy mértékben a fiasítás és a beadott télirevaló mézet elfogyasztják és nem lesz a télen.

Ignác Sándor

EGYESÜLETI HIREK

Egyesületünk életéből.

A „M. E. V. M. E.” évi jelentése.

Lapunk f. évi összevont 6 és 7-ik számában (f. évi június—július hóra) nagy általánosságban foglalkoztunk egyesületünk keletkezésével, a (szervezkedés munkájával), és vázoltuk azt az általános világszerte dúló gazdasági és pénzügyi helyzetet, amely jelen napjainkban egyesületi életünkben is igen érezhetővé vált, s szinte benitólóg hat működésünkre.

Ennek kapcsán itt említjük meg azt, hogy lapunk jelen száma ismét összevont példány, a m. kir. kormány által a közelmúltban kiadott szükségrendelet a papírral, jelesen a rotációs-újságpapírral való takarékoskosságot rendelte el, ennek következtében lapunk terjedelme havi 12 oldalról — havi 8 oldalra volt lecsökkentendő.

Mivel a szokásos erdészeti, vadászati, méhészeti, egyesületi, egészségügyi, stb. rovataink cikkei 8 oldalon nem fértek volna el, jobbnak véltük ismét kéthónapi anyagot összevonni és újra kettős lappéldányt adni, mert így 16 oldalon ha nehezen is, de mégis elfér legalább is a legszükségesebb anyag, bár még így is, el kellett hagyni az egészségügyi, a gyógynövény, és az állattani illetve természetrajzi közleményeinket. — Reméljük, hogy a mai válságos viszonyok csak átmeneti jellegűek, s nemsokára ismét rendezettebb, békésebb és jobb viszonyok között a régi terjedelemben és havonként rendszeresen fogjuk lapunkat előállíthatni.

Folytatva évi jelentésünket, rá kell mutatnunk arra, hogy a szervezés nagy és fontos munkáját épen az „Az Erdő” című szaklapunkkal sikerült leginkább elő-

segíteni, ezt bizonyította lapunk példányszámainak rohamos emelkedése, mert 1927 év januárjában 300 példányra volt szükség, az egyesületi tagok számának szaporodása kapcsán, azonban lapunk példányszáma is emelkedett 500-ra, majd rövid időközökben 1000, s végül 1300-ra, jelesen is 1300 példányban jelenik meg. — Lapunk, mint egyesületünk hivatalos lapja, az-az összekötő kapocs, amely egyesületünk tagjait egymással és a vezetőséggel összefűzi. E feladatát t. i. a kartársi összetartozás érzésének fenntartását valamint a kartársi együttműködés elősegítését, az összetartást eredményező kari-öntudat ápolását és fejlesztését, az egyesületi-ügyek, az egyesületi-hírek rovatában közölték szolgálják. — Az erdészet és vadászat rovataiban közölt szakkikkek a szaktudás állandó fejlesztésére szolgálnak, míg a méhészet, a madártan, az egészségügy tárgyköréből vett cikkek az általános — szellemi és lelki művelődést teszik lehetővé. — Mindezek együttevve az erdészeti és vadászati altiszti kar szellemi és szaktudásbeli szintjének (niveau) emelését célozzák, amire a jövőben a haladás érdekében nemcsak az egyes egyénnek, de az egész magyar erdőgazdaságnak is, múlhatatlanul, elkerülhetetlenül szüksége van. É cél érdekében lapunk szerkesztője minden lehető elkövet, sajnos azonban azt ami a legszükségesebb volna, t. i. hogy lapunk havonként ne csak egyszer, hanem legalább kétszer jelenjen meg, egyrészt a felsőbb támogatás teljes hiánya, másrészt a mai rendkívül válságos pénzügyi viszonyok miatt, mindeddig még nem volt megvalósítható.

Az anyagi erők hiánya miatt nem volt lehetséges a lapnak számbelileg nagyobb írói gárdát megszervezni. Azonban a szerkesztő személyi nexusai, még így is lehetővé tették azt, hogy bár kisszámú, de elismerően jó szakerőkből, olyan írói gárdát szervezett lapunknak, amellyel lapunk nivója nemcsak az igényeket tudta kielégíteni, de arról egyesületünkön kívül álló szakférfiak is, ismételten elismerően nyilatkoztak. — Lapunk állandó munkatársai: Dr. Fazekas Ferenc okleveles erdőmérnök, a „Löwy” féle faipari (parkett) gyárvállalat vezérigazgatója, szakíró: Dr. Augusztin Béla a gyógynövény kísérleti állomás igazgatója, Ignác Sándor méhészeti felügyelő, Varga Kálmán ornithológus. — Eperjessy Wittich Béla szkv. honvédszázados vadászati szak cikk író, s többen mások is, akik alkalmi cikkeikkel keresik fel lapunk olvasóit. — Kar- és tagtársaink között is vannak jó néhányan akik igen tanulságos szakkikkekkel küldöttek be, közülük az állandóbb munkatársaink: Orosz László Szombathely, Orosz Imre Debrecen, Szy Ferenc Püspökladány, Répássy Ferenc Baja, — sajnos helyszűke miatt nem iktathatjuk ide mindazoknak neveit, akik lapunknak alkalmilag cikkeket küldenek, bár őket is megilleti a köszönet és hála, amiért lapunkat munkásságukkal támogatják. — Bizony igaz, hogy ha egyesületünk tagjai csak kissé is lelkiismeretesen vennék tagdíj fizetési kötelezettségüket, s nem volna oly jelentékeny összegű elmaradás, akkor több és méltányosabb tisztelteldíjjal lehetne íróinknak támogatására lenni, s a lapot is többször lehetne megjelentetni.

A szervezésnek, a taggyűjtésnek, az egyesület tagjaival való érintkezésnek, s az egyesületi működés ismertetésének célját, lapunkon kívül, még az igen jól bevált propaganda vándorgyűlések illetve helyi-gyűlések is szolgálják. Az évenként szokásos választmányi és közgyűléseken kívül ilyen vándor-helyi gyűléseket tartottunk annakidején Veszprémben, Pápán, Zalalenti-

ben, Szombathelyen, Debrecenben, újabban pedig a f. évben Salgótarjánban és Baján. Ezen helyi gyűléseken az egyesület céljainak és eddigi munkásságának ismertetése, mindenkor új tagokat vonzott egyesületünkbe, a legutóbb Salgótarjánban és Baján megtartott helyi gyűléseken igen lelkes volt a hangulat, és a megjelentek között számos nem tag is vett részt, akik azután mind valamennyien beléptek az egyesület tagjai sorába, ilymódon ez évben már 47 új tag lépett be. Itt említjük meg azt is, hogy egyesületünk egyik ifjú és buzgó tagja, arra vállalkozott, hogy gyalogszerrel bejárja a dunántúlt és személyesen, szóval fogja meggyőzni az egyesületen kívül álló kartársakat arról, hogy mily igen nagy szükség van egy jólszervezett, erős egyesületre, amely a nehéz idők alatt is résen állva,

lenben felmerülő különböző bajok enyhítésére is. Így az állástalan kartársaink elhelyezkedésének elősegítésére, sajnos e téren igen nehéz a munkánk, mert a világválság hatása alatt csonka hazánkban mind több és több egyén vesztí el állását, ma már oly sok az állástalan kartárs, és ezzel szemben oly kevés az esetleg betöltendő állás, hogy bizony igen ritkán sikerül egy-egy kartársunknak valahol helyet szorítani, ennek dacára is a közelmúltban 17 egyént sikerült álláshoz juttatni. Nagy hiba az, hogy egyesületünk tagjai nem foglalkoznak ezzel a kérdéssel kellő komolysággal, és ismételt felhívásunk dacára sem közlik velünk, ha valahol valamely hely megüresedik, erre nézve lapunk más helyén közöljük Forgács Pál kartársunk felhívását, amely ugyancsak az egyesületi tagok elhelyezését cé-

A helyi gyűlés résztvevői Baján. —(A Kartársak és vendégek egy része.)

az alkalmas pillanatban, az egész altiszti-kar erős és nagy táborára támaszkodva, kifogja vívni mindazt, ami az erdészeti és vadászati altiszti kar jövőjére szükséges. Ez a kartársunk Vasváry Gyula szakiskolát végzett erdőőr, aki állástalansága idejét, így az egyesületi eszme szolgálatára áldozza, ezúton is kérjük kar- és tagtársainkat, hogy őt nehéz, de szép feladatának sikere érdekében mindannyian szeretettel támogassák, már eddig 17 új tagot gyűjtött útjában.

Így örvendetes jelenségnek látjuk azt, hogy éppen az ifjúság az, aki felismerve azt a tényt, hogy egyesületünk az erdészeti és vadászati altisztikara jövőjének biztosítása érdekében tevékenykedik, a cél érdekében, szociális, kulturális, és gazdasági céljai kivívásában, nélkülözhetetlenül szükséges támogatásban részesíti egyesületünket.

Egyesületünk működése ezideig főleg a jövőre vonatkozóan kitűzött célok előkészítésére irányul, ezt a célt szolgálja a szervezés, a szaktudás, a szellemi szint emelésre való törekvés, az illetékes helyeken annakidején ismételtlen beadott memorandumokban történt feltárása a mai sivár helyzetnek, és az egész karnak e helyzet megváltoztatására vonatkozó kívánságainak ismertetése.

Ezen felül kiterjed egyesületünk működése a je-

lozza felvetett elgondolásával. Tényleg szükséges volna e téren is, fokozottabb kartársi összetartásra.

A jelenben lehető segítség célját szolgálja továbbá, a méhészet, a házinövénytermesztés, a gyógynövény gyűjtés ismertetése és propagálása is, sajnos a tapasztalásunk az, hogy a kar- és tagtársak zöme nem vette kellően figyelembe azt, hogy az általunk a lapunkban állandóan ismertetett fenti akciókkal, mely előnyösen és könnyen szerezhetnek némi kiegészítő jövedelmet, ha kellő komolysággal fognak hozzá.

Eddig a temetkezési segély alap az, amelyet nagyobb számban támogattak, s az első évek befizetéséből már eddig igen sokan kapták meg a segélyt. A f. évben ezideig már hat (6) kartársunk halt el, s ezek özvegyeinek összesen 1.200 pengő temetkezési segélyt utaltunk ki. Az utóbbi időben azonban már a temetkezési segélyalapra sem fizetik be pontosan a havi 50 filléreket, s ennek következménye esetleg az lesz, hogy az eddigi 200 pengőről a segély összegét le kell szálítanunk 100 pengőre.

Általában az egyesület tagjai, nem támogatják úgy és olyan mértékben, amint az éppen a mai nehéz viszonyok mellett szükséges volna, amíg a múltban a tagdíjakat pontosan befizették, addig most igen rendezetlenül és pontatlanul fizetnek, s a nagyarányú hát-

ralék illetve elmaradás természetesen megnehezíti az egyesület sikeres működését. A múltban az egyesület tagjai sikerrel gyűjtöttek új tagokat, adományokat gyűjtöttek és adtak, a jobb módúaknak ezt most is meg kellene tenniük, hogy ezáltal a teljesen elszegényedett és állástalan kar- és tagtársak kényszerű elmaradásai ellensúlyozhatók legyenek. Számadásainkból az tűnik ki, hogy a minimálisra leeredukált, s az egyesület sikeres működéséhez elkerülhetetlenül szükséges kiadások fedezésére is alig elegendő a befolyó tagdíj-bevételünk. Ámde beszéljenek a számok. Egyesületünk derék pénztárosa Béli György m. kir. szakaltiszt-főerdőr az 1930. évi pénztári adatai alapján az alábbi elszámolást mutatja be:

A „M. E. V. M. E.” 1930 évi vagyon mérlege.

I. Bevétel:

1. Beíratási díjakból befolyt	130— P
2. Tagsági díjakból befolyt	7185·21 "
3. „Erdő” c. lap előfizetéséből befolyt	794·26 "
4. Hirdetési díjakból	104·91 "
5. „Alapszabály”, „Erdészeti segédszolgálat tennivalói” c. könyvek árában befolyt	414·78 "
6. Revíziós Liga javára	4— "
Bevétel összesen:	8633·16 "

II. Kiadás:

1. Postaköltségek, telefon előf. díjak, csekk-lapok, bélyegző ára, írógép ára, írószerek. lap előf. díj küldöncdíjakra	525·96 P
2. Ügyvezető elnök, jegyző és pénztáros tiszteletdíjaira	3120— "
3. „Erdő” c. újság nyomtatási stb. költségei	2735·75 "
4. Vándor és választmányi gyűlések költségei	1048·34 "
5. Írói tiszteletdíjakra	830— "
6. Napilapoknak sajtó-propaganda céljára.	640— "
Kiadás összesen:	8900·05 "

Mutatkozik túlkadás: 266·89 P

Miskolc 1930 év december 30-án.

Nádaskay Richard
ügyvezető-igazgató

Béli György
egy. pénztáros

A „M. E. V. M. E.” temetkezési segély-alapjának 1930 évi mérlege.

I. Bevétel:

1. Tagok által befizetett összeg — tagdíjak	1951·38 P
2. Kölcsönök utáni kamatban befolyt	87·30 "
3. Kölcsönök tőkájének törlesztéséből	190— "
Bevétel összesen:	2228·68 "

II. Kiadás:

1. Tagoknak kifizetett temetkezési segélyekre	512·20 P
2. Egyenleg mint készpénz maradvány 1930 év végén	1716·48 "
Kiadás összesen:	2228·68 "

Miskolc 1930 évi december hó 31-én.

Nádaskay Richard
ügyvezető-igazgató

Béli György
egy. pénztáros

Az itt bemutatott 1930. évi zárószámadás (mérleg) világosan mutatja a fentebb közölt észleletünk helyességét, azaz azt, hogy a tagok által eszközölt befizetések épen csak, hogy a kiadásokat fedezték, illetve azt, hogy a tagdíjak be nem fizetése folytán, az előző években elért tiszta bevételi maradvány, ez évben elmaradt, s csak mint az egyesületnek a tagokkal szemben fennálló jogos követelése mutatkozik (tagdíjhátralékként). Az évi jelentést, a statisztikai adatok közlésével, a jövő (október havi) számunkban folytatjuk.

Tömösváry Miklós
erdész a M. E. V. M. E. titkára

Kitüntetések:

1. **Salamon Imrét**, gróf Hunyadi Károly és Ferenc erdőőrét 50 éves szolgálati jubileumán kitüntetésben és szép ünnepségben részesítették.
2. A földművelésügyi miniszter **Póznai Rezső** és **Maitsek János** hercegprímási főerdésznek továbbá **Hain Ede** erdőgazdasági szakiskolai vezető altiszt-főerdőr részén becsülettel és hűséggel teljesített szolgálatokért elismerő oklevelet adományozott. Az oklevelet ünnepélyes keretek közt adta át Glatz Gyula h. polgármester az esztergomi városháza nagytermében.

Vettük és adjuk az alábbi levelet:

Az „Erdő” Tekintetes Szerkesztőségének

UJPEST

Karker Imre a székesfehérvári püspökség erdőőre ez évben töltötte be lelkiismeretesen, becsületesen, józanul és erélyesen teljesített szolgálatának 10. évét a fentnevezett erdőgazdaságnál.

A székesfehérvári püspök úr Önagyméltósága Karkert ez alkalommal illetményének lényeges emelése mellett főerdőőré nevezte ki.

Erről a tekintetes Címet értesítve maradtam

Tés, 1931. évi július hó 20-án.

teljes tisztelettel
Bogár Pál
püspökségi erdőfőmérnök.

Kar és tagtársunk jól megérdemelt előléptetéséhez őszinte kartársi szeretettel gratulálunk, Isten éltesse! hogy még sok számos éven át hűségesen és odaadóan szolgálhassa kenyéradóját, aki 10 évi szolgálatát így szépen jutalmazta.

A szerk.

Egyesületünk egyik hű és buzgó tagja Forgács Pál az alábbi felhívást küldte be, közlését kérve. Tekintettel arra, hogy az általa felvetett gondolat közérdekű felhívását alább adjuk közre:

FELHÍVÁS KARTÁRSAINKHOZ!

Kedves Kartársak!

Egyesületünk megalakulásának, íme ötödik évfordulóját készülünk f. évi nov. 8-án (ha az Isten elhagyja érni) megünnepelni és Csonkahazánk földjén, még mindig lépten-nyomon lehet találkozni (tisztület a kivételnek) olyan kishitű és csak a mai napnak, de nem a jövőnek élő szaktársakkal, kik még mindig csak kívülről álldogálva, leskelődve, tétlenül várják, hogy mikor is készül el már az a jó galamb sült és, hogy mikor is kaparjuk ki már azt a jó sült gesztenyét, hogy akkor majd ők is szájukat feltátva, annak zamatos ízét, velünk együtt élvezhessék.

Hogy ez így van, sajnos, de arról én saját szememmel és fülemmel győződtem meg, midőn ezen szaktársakkal volt szerencsém találkozhatni és velük, Egyesületünk mikénti állapotáról és céljáról, külön-külön eszmecsere-t folytatni, mely alkalmakkor majdnem mindenik azt hozta fel mentességül, hogy rossz anyagi helyzete nem engedi, hogy belépjen egyesületünk tagjai sorába. De én mint jó Tamás, ki nem szoktam mindent szósz szerint elhítni magammal, érdeklődni kezdtem ezen szaktársaim anyagi helyzetét iránt, amikor is azt állapíthattam meg, hogy mindegyiknek kivétel nélkül jobb az anyagi helyzete és javadalma-zása is, mint pld. a jó magamé.

Megpróbáltam tehát megegyeszer felvilágosítani és kérni őket, hogy lépjenek be sorainkba és velünk együtt egyengessék a mindnyájunk és családjaink, valamint az utókor jobb jövője, öreg napjainkra pedig egy csendes és gondtalanabb megélhetést biztosító és nyugodt pihenő hely felé vezető utat. Azonban sajnos, de a válasz még mindig csak a „majd” maradt.

Fenti tapasztalatok utáni elkeseredésemben fogadást tettem, hogy ezentúl ahol csak szerét tehetem azon leszek, hogy az ilyen ma még jól futó csikókon ülő, vagy kis hitű, vagy pedig nemtörődöm párti szaktársaim, *ha netalán, valamilyen úton módon jelenlegi helyüket változtatni akarnák, vagy azt elhagyni kénytelenek lennének, úgy egy másik állás elnyerhetésénél mindenkor a legnagyobb akadályokkal kelljen nekik megküzdeniük. Hadd jusson eszükbe a mi sok-sok jóakarató kérésünk és hívó szavunk. Míg ellenben egyesületi tag kartársaim érdekében mindenkor megteszek minden fölemlíthetőt, hogy az boldogulhasson terveinek mielőbbeni keresztülvételében.*

*Nagyon helyes lenne ha minden egyesületi tag-hasonlóan cselekedne és a közelében megüresedő állás-
ra csakis egyesületi tagot ajánlana, illetve ha ő azon*

állás betöltésére alkalmas egyesületi tagot személyesen nem ismerne, úgy ezen körülményt tisztelt Vezetőségünknek idejekorán bejelentené, hogy onnan az állás-nélküli egyesületi tagok kiértésíthetők volnának, mielőtt még a nem tagok azon betöltendő állásról tudomást szereztek volna.

Ezen dolgok illetően való megoldását különösképpen figyelmébe ajánlanám mindazon kartársaimnak, kiknek az erdészethél valami kis vezető szerepük van, mert tudom, hogy ezen minőségükben van is valami hozzájárásuk, a megüresedett állások betöltésére ki-nevezendő szaktársak felvételénél s ennél fogva mód-jukban lehet elsősorban a tagokat elhelyezni.

Ezt én úgy gondolom, hogy ezután minden egyesületi tag, kartárs csak azon állástkereső kartársnak lenne segítségére valamely állás elnyerhetésében, ki fényképpel ellátott egyesületi tagsági igazolvánnyal bizonyítaná, hogy tagja a M. E. V. M. E.-nek és a M. E. V. M. E. nyugbér intézménynek. Miért is a fényképpel ellátott igazolványt ajánlanám mindenki-nek.

Fogadja meg tehát egyesületünknek, minden igaz tagja, hogy a jövőben, fenti dolgok szemelőtt tartása szerint fog a megüresedő állások betöltése körül eljárni. Így azt hiszem, hogy az eddig bármily okból be nem lépett szaktársaink, hamarabb be fogják látni, hogy mi is hát tulajdonképpen egyesületünknek célja be fogják látni, hogy annak mindenegyes tagja az összesért az összes tagnak pedig összetartva egyért kell küzdenie. Be fogják látni azt, hogy egyesületünk Vezetősége éppen úgy dolgozik az Ők (nem tagok) mint a Mi (tagok) létérdekeinek előmozdításában és így belátják majd végül azt is, hogy nekik is közöttünk van a helyük és, hogy nem engedi anyagi helyzetük, hogy tagként közibénk lépjenek, nem lehet elfogadható indok, mert egy kicsi kis jóakarattal bizony azt a kevés tagdíjat egy egész hosszú esztendő forgása alatt Ők is ki bírják fizetni éppen úgy mint mi és, hogy azzal, most csonka Hazánk, de már talán a közeljövőben az erdős kárpátokkal körülövezett Nagymagyarország erdészeti és vadászati segédszemélyzet és családjaik összeségének, valamint most még ki nem számítható időig az utókorok létérdekét, jobb és gondtalanabb megélhetését és megérdemelt bánásmódban való részesítését biztosítani akaró törekvéseinkben Ők is segítségünkre kell, hogy jöjjenek és, hogy az új erdőtörvény megszentése után nem lesz már szá-munkra több ilyen alkalom, hogy fájó sebeink orvos-lását kérhessük, mert bizony már azután hiába kérünk, könyörgünk, sírunk és jajgatunk, mindenütt csukott ajtókra és süket fülekre találunk.

Hídvégárdó, 1931. aug. 11-én

Kartársi szeretettel

Forgács Pál
erdész.

FEGYVERT, LÖSZERT

gyorsan és jutányosan szállít

Javításokat

megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC

puskaműves,

● fegyver- és löszerkereskedő ●
Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.

Telefón: József 344—75

FONTOS FELHÍVÁS!

Több türelmetlen kartárstól sürgető levelet kapunk, hogy tagsági-igazolványát és jelvényét küldjük meg azonnal, mert már ő régen beküldötte a 2 pengő előállítási költséget.

Elhisszük kartársainknak, hogy szeretnék ha haladéktalanul kaphatnák meg a régen óhajtott jelvényt és igazolványt, de nem gondolnak arra, hogy annak expedálása előtt egyéb munkálatok is vannak. A tagsági igazolvány kitöltésénél nemcsak a személyi adatok beírása szükséges, de mindenesetesen tag törzslapját is külön-külön ki kell keresni, hogy még véletlenül se fordulhasson elő névcsere, vagy ehhez hasonló hiba. De ez még a kisebb hátráltatója a gyors expedálásnak. Sokkal nehezebb az eset annál, aki ugyan a 2 pengőt beküldi, de az adatait nem. Az ilyeneket kénytelenek vagyunk félretenni s várakoztatni addig míg beküldi a kért adatokat, vagy pedig ha nem küldi, úgy addig míg a szétküldések befejeződnek és ráérünk felszólítani újból, hogy saját érdekében szíveskedjen személyiadatait megírni. — Ugyanis nemcsak néhány hanem száz számra vannak rendelések s így igazán nem lehet egy pár miatt megakasztani a beérkezett sorrendet azzal, hogy közben felszólításokkal tötsük az időt. —

Előadva a fentieket kérjük kartársainkat szíveskedjenek türelemmel lenni, mert mindenki megkapja jelvényét és igazolványát, ha a 2 pengő előállítási költséget és személyi adatait beküldötte.

Gondolva, hogy vannak kartársak akikhez talán nem jutott el a körlevelünk, azért most itt leközzöljük, hogy mely adataik szükségesek az igazolvány kiállításához:

Név,	Felesége leánykori neve,
Állás,	Születési éve,
Pontos lakcím,	Születési helye,
Születési év,	Gyermekek neve, születési helye és éve.
Születési hely,	
Családi állapota,	

Szíves türelmét kérjük azon kartársainknak is akik mostanában nem sürgős természetű levelekkel keresték fel a vezetőséget. Nevezetesen olyanfélékkel, mint tagdíj hátralék kérdéseire, nyugtázás stb. Ugyanis a tagsági igazolványok kiállítása s ezután mivel most, hogy egészen áthoztuk Miskolcra irodánkat, s a megnövekedett taglétszámra való tekintettel az egész adminisztrációnkat új alapokra fektetjük, hogy a tagoknak minden dolgában gyorsan és eredményesen tudjunk választ adni, a munkálatok befejeztéig (melyről tudósítást fogunk e helyen adni) levelezésünket kénytelenek vagyunk háttérbe szorítani s csak a *kizárólagosan sürgős* vonatkozásokat elintézni.

Egyébként is, ezen munkálatok alatt könyveink mind átvizsgálásra kerülnek és minden egyes tag kimutatást fog kapni hátralékosságáról. Tehát főlegesen is most ez iránt érdeklődni.

Egyelőre lapunk nyugtázási rovatát is szüneteltetjük épen a fenti okok miatt.

Továbbá már most felhívjuk kartársainkat, hogy ezentúl minden a vezetőséghez intézett levelükben hivatkozzanak tagsági igazolványuk számára, mely egyben a törzslapszámuk is. Ezzel könnyítik és gyorsítják munkánkat s így önmaguknak szereznek előnyt, mert kérdezősködéseikre a választ hamarabb kapják meg.

T. M.

A szarvasmarhák erdőkórságának gyógykezelése.

Irta: Szunyogh Mihály állatorvos.

Bizonyára érdekli e lapok olvasóit az erdőkórság nevű betegség, mely a tavaszi és nyári hónapokban helyenként nagyobb számú megbetegedést és elhullást szokott a szarvasmarhák között előidézni.

A betegség legjellegzetesebb tünete a *vérvizelés*. helyesebben, vérfestékvizelés, mert a vizelet mindjárt a bántalom kezdetén a benne oldott vérfestéktől vöröses vagy zöldes, később barnavörös, egészen feketevörös színű lesz. A megbetegedett marhák napról-napra gyöngülnek és súlyos esetekben már 3-4 nap múlva alig tudnak felkelni, nehezen lélekenek s végül a hőmérsékletük gyors süllyedése közben elhullanak.

A bántalomnak erdőkórság elnevezése onnan származik, hogy keletkezését régebben bizonyos növények s főképpen terpentintartalmu farúgyek okozta mérgezésnek tulajdonították. Kiderült azonban, hogy e bántalom csupán amiatt állt az erdővel összefüggésben, hogy a betegséget okozó *vérelősködőt* [piroplasma bovis] *kullancsok* oltják be az addig egészséges marhába, ezek a kullancsok illetve, kullancsalcák pedig erdei legelőkön fordulnak elő. Hazánkban a betegség főleg a felvidéken és a Dunántúl cserjés-bokros, erdei legelőin otthonos és különösen a gyengébben táplált szarvasmarhák között okoz a nyári hónapokban érzékeny veszteséget. Tapasztalatok szerint inkább a szegény gazdák rosszul telet marhái szoktak az erdőkórnak áldozatul esni s ezáltal a károsodás érzékenyen sujtja a tulajdonost.

Legfontosabb teendő a megbetegedett szarvasmarhát a legelőről haza vinni, vagyis *beistállózni* és a bőréről a *kullancsokat* egyenként *leszedni* vagy pedig az állat bőrét 3%-os *kreatán oldattal lemosni* és ezzel a kullancsokat előltni, az állatot pedig jó erőben tartani, tehát bőven abrakolni. A betegség eredményes gyógykezelése érdekében ajánlatos továbbá *mielőbb állatorvoshoz fordulni*. Ne halasszuk tehát sokáig a kezelést, mert az elkésett beavatkozás gyakran eredménytelen marad. A több napon át sötétvörös vizelet ürítése és a lázas hőmérséklet hirtelen esése rossz előjel, míg a láz fokozatos enyhülése és a vizelet tisztulása arra mutat, hogy a betegség gyógyulással fog végződni, bár némelykor pár napi javulás után újabb fertőzés, vagy kedvezőtlen időjárás folytán, a betegség ismét súlyosbodhat, sőt elhullást is idézhet elő.

A szarvasmarhák vérfestékvizelésének orvoslására ezideig a trypankék nevű anilinfestéket alkalmazták. Hátránya e szernek, hogy egy időre megfesti az állat minden részét, szerveit és szöveteit és a hús és tej ezalatt nem értékesíthető emberi fogyasztásra. Az újabb tapasztalatok szerint ezzel a szerrel gyógykezelt állatot 6 hónapig nem ajánlatos levágnani, mert ha korábban vágatják le, könnyen megeshik, hogy a hús kék színeződése miatt, nem bocsátható forgalomba. E hátrányok miatt *nagy haladást jelentett a vérfesték-vizelés orvoslásában a Todorit nevű hazai szer felfedezése*, mely a vérelősködőket biztosan elpusztítja, anélkül, hogy a gyógykezelt állatok közérületére a legcsekélyebb ártalommal volna vagy a tejet, húst színeznék. Ez a szer az előírt adagban az izomzatba fecskendezve, már néhány perc alatt tökéletesen felszívódik a véráramba, ahol a vörösvérsejtekben helyet foglaló elősködőket rövid időn belül elpusztítja. A szer befecskendezését

követő napon a lázas hőmérséklet csökken, ami a következő napon még inkább szembetűnik, egyben az azelőtt sötétvörös vizelet világossá válik. A gyógykezelést követő 3–4-ik napon a vizelet feltisztul és rendszerint teljes gyógyulás következik be. A rendelkezésemre álló adatok szerint a *Todorit*-tal gyógykezelt 80 szarvasmarhából 78 tökéletesen meggyógyult és csak összesen 2 állat — melyek elkésve vétettek kezelésbe — pusztult el. Ez azt jelenti, hogy a szer közel 100%-os gyógyhatással bír, szemben a gyógykezelés nélkül hagyott állatokkal, melyek túlnyomó többsége áldozatul esett a betegségnek.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az annyira rettegett erdőkórságnak immár megbízható gyógyszerét ismerjük a *Todorit*-ban, csak az a fontos, hogy az állatorvos mielőbbi igénybevételével a gyógyszert kellő időben alkalmazzuk.*

* E gyógyszer is mint minden hasonló vegyi szer jól, gyorsan és olcsón beszerezhető egyesületünk útján, vagy lapunkra hivatkozással a „Chinoïn” Vegyigyárból Újpest.

A MADÁRVILÁGBÓL.

A HARKÁLY ÉS SZEMLÉLŐI.

(Állatmese.)

Írta: Mauks Ernő dr.

Rengeteg szálerdő délutáni csendjét jellegzetes, gyorsütemű kopácsolás veri fel. Tarkatollú, jólismert madár kopogtatja hosszú, hegyes csőrével a korhadni induló fákat, olyasféle szakértelemmel, mint orvos a betegeit. A harkály keresi „mindennapi kenyerét,” ki-kiráncigálva csavaros nyelvvel egy-egy hosszútestű férget a romladozó fatörzsekből.

Alant — szokott óvatos körültekintéssel egy róka somfordál a bozótban jobbra-balra szimatolva. Hallja a magasban szorgoskodó madár egyhangú erős ütéseit, de fel sem néz, sem nem lassítja, sem nem siettetni lépteit. Jól tudja, honnan ered a zaj s halálos közönnyel megy el a fa alatt. Sem a harkály nem zavartatja magát, sem a róka. Mintha két teljesen idegen, külön világban élnének, egymásra nézve nem is léteznének. Két állat, amely nem érdekli egymást.

Alighogy a róka szerencsésen elinal, arra jár az erdész a fiával. A harkály most sem nagyon érzi szükségét annak, hogy abbahagyja igyekezetét. Ám az ember nem állhatja meg, hogy fel ne hívja csemetéje figyelmét a felhangzó zajra és okozójára.

— Azt a madarat pedig akárhol is látod, eszedbe ne jusson valaha bántani. Az erdő fáinak legszorgosabb jókarbantartója, amilyen szép, olyan hasznos, bár még egyszer annyira lenne belőle.

Meg is nézegette a fiú a kis kopácsolót, meg is fogadta apjának, hogy az ő kezétől ugyan sohasem görbül meg a harkály tolla. Amint pedig ezek tovatűntek, a harkályban ébredezni kezdett valami jóleső önérzet, talán már büszkeség is.

— Íme milyen kiváló, megbecsülendő állat vagyok én! Hiába ment el alattam a róka olyan bántó mellőzéssel; ebből csak az következik, hogy ő nem ért hozzá, ki az igazi kitűnőség.

Ilyen gondolatokkal eltelve szállt át egy másik fára és szokása szerint, mielőtt csőrét belevágta, a fülét tartotta a fához és hallgatózott.

No ezt vesztére tette. Amit ott hallott, az ugyan csak lelohasztotta előbbi lelkesedését.

Egy öreg szű sercegett a fában, ugyancsak patogó magyarázatokkal fűszerezett tanácsokat adva a fiának.

— Teremtett lénytől nem kell úgy óvakodnunk, mint attól a fránya harkálytól. Baljóslatú, végzetes madár az számunkra, amely legbékésebb rejtekeinket is felbolygatja és elővonszolja legjobbainkat, hogy betemesse feneketlen gyomrába. Csak rossz órájában alkothattott a Teremtő ilyen szörnyeteget! De miért is nem irtja ki már az ember ezt a szárnyas gonosztevőt?

Ám az öreg szű, ahogy ez az utolsó véleménye elhangzott, azonmód, menten áldozatul is esett a végzetes madárnak. Hogy a fia hasznát vette-e az intésnek, arról nem szól a krónika. De a harkály gondolkodóba esett és most már nem tudta, mit higgyen hát magáról. Elégedetlenül repült egy korhadt bükkfára és teljes dühvel vágta bele a csőrét annak foszladozó kérégbe.

Egy verébpár ugrándozott a fa alatt szüntelen csiripeléssel hánytorgatva a világ dolgait. Az erős koppanástól hirtelen megriadva, felröppentek, de mihamar megnyugodva tárgyalták az esetet.

— No, de így megijeszteni minket ok nélkül! Ki látott már ilyet? Már az igaz, csodálatos szokásai vannak egynémely állattársunknak. Kevesebb zajjal nem kereshetné meg ez a szerzet a napi elemőzsiáját?

— Hja, a feltűnési vágyat igen nehéz legyőzni! Ehhez csak mi szürke verebek értünk. Nincsenek ilyen lehetetlen szokásaink, amelyek ámulatba ejtik a többi állatvilágot.

A harkályt bosszantotta a két veréb egybehangzó nézete s most már rossz kedvvel folytatta mesterségét. Úgy érezte, még egynéhány kövér szű vagy százlábú elférne a gyomrában.

S amint tovább portyázgatott, végre egy fajtájabelit pillantott meg. A másik harkály egész kedélyesen szállította meg, mint amikor két kartárs találkozik.

— Mit csinálsz, pajtás? Szert tettél-e már némi zsákmányra?

De madarunk most már a bajtársi hangot is gyanuval fogadta és szinte epésen förmedt rá barátjára.

— Még te is fennakadsz az én igyekezetemen? Mit tehetsz róla, ha csak így tudok élelemhez jutni!

— Mi jut eszedbe? — kérdezte a másik álmélkodva.

— Hát hogy akadnék én fenn azon, ami nálunk, harkályoknál egész természetes. Vagy én talán másképp csinálom? Akkor nem volnék harkály!

Egyszeribe lecsillapodott madarunk izgatott hangulata és kiöntötte keserűségét a magához hasonló idősebb társ elé.

— No, mert ma már annyi megjegyzést hallottam, hogy egészen zavarban vagyok. Nem tudom, jól teszem-e, amit cselekszem és nem kellene-e életmódomon változtatni.

— Az lehetetlen, nem is sikerülne — szólt közbe a másik.

— Hallgass ide. A róka volt az első, amelyet ma láttam. Ez teljes közönnyel ment el mellettem. Az ember hangsúlyozta, mennyire hasznos vagyok. A szű a leggonoszabb madárnak bélyegzett meg. A veréb csak csodálkozni tudott rajtam, te meg természetesnek találod, hogy így teszem, amit teszek. Mi hát az igazság?

— Az, hogy mindenkinek nem lehet kedvére tenni. Egy és ugyanaz a dolog lehet közönyös, rokon- vagy ellenszenves a szempont szerint, amelyből bíráljuk. Mi azonban haladjunk céltudatosan tovább azon az úton, amelyet sorsunk kijelölt és amelyet magunk is helyesnek ismertünk fel.

— Erre magam is rájöttem volna — csevegte az ifjabb madár és megvívasztalódva folytatta fáradságos féregvadászátát.

A TÖRPEEGÉR ÉLETE.

(*Micromys minutus pratensis* Ocskay)

Írta: Vászárhelyi István.

A magyarországi rágcsálók között a törpeegér a legkisebb. Kistermetűsége az oka annak, hogy nagyon kevesen ismerik. Pedig ahol megtelepszik, a többi egerektől eltérőleg, nappal is elég szorgalmas életet él. Különösen akkor, ha közelben több pár is fészkel. Kedvesebb képet el sem lehet képzelni, mint amikor az apróságok, 5—8 darab, kezdik a fészket elhagyni. Ekkor egész nap vége-hossza nincs a játéknak, tornászásnak, a legnyaktörőbb mutatóványoknak. Ezeket a fészkek tetején s a környező fűszálakon végzik. De ez a kép azonnal megváltozik, ha csak egy veréb is elszáll a fészkek felett. Hanyatthomlok rohannak a biztonságot nyújtó fészkekbe. Ha az ijedelem oka ember, vagy állat s a fészkekhez közelít, azt a fészkek védelmi berendezése révén az állatkák észreveszik és a fészkekből is menekülnek, fűszálakról-fűszálakra való tornászással.

A fészkek védelmi berendezése kétféle: Az egyik arra szolgál, hogy a közeledő ellenséget az állatok idejében észrevegyék. A másik pedig a fészkekbe vagy a fészkekből való menekülést szolgálja. Az első úgy

készül, hogy az állat a környező növényekből egész vékony száalakkal köti össze a fészket, úgyhogy az ott meghúzódó állat a közeledőről előre tudomást szerez s így idejében menekülhet. Ezért legnehezebb dolog a felnőtt állatot fészkeben megfogni. A másik védelmi berendezés pedig a fészkek építési módjában rejlik. Az elég tömörnek látszó fészkek két részből áll: a külső burok a környező növények vékonyra hasogatott leveléből, a belső rész finomra rágott s esetleg messzebről behordott növényi anyagokból. A fészkek külső s belső része úgy van összeállítva, hogy hézagain az állat akár föl, akár le, vagy oldalt is menekülhessen. Ez az oka annak, hogy ha az első védelmi berendezés figyelembevételével a fészket meg is tudjuk közelíteni, ugyancsak gyorsan oda kell markolni, hogy megfoghassuk a kis egeret.

A fészket az állat első lábai s foga segítségével valósággal szövö. Rendszeren egy erősebb gaz-, nád-, vagy sáscsomóba építi, több növényiszál érintkezésénél, vagy elágazásánál. Többnyire 50—100 centiméternyire a föld felett. Sásos, nádas helyen víztükör fölött is találtam. Ilyen helyen növényekről növényekre kúszva tud a földre lejutni. Először a fészkek külső burkát készíti el, ami sokszor még teljesen zöld is. Azután hordja bele a másfajta növényekről lerágott száalakat a szájában. A fészket rendszeren egy nap alatt készíti el. Egy fészket csak egy fészkealj fióka fölnevelésére használ. Újabb fészket, ha nem háborgatják, rendszeren az előző közelébe építi. Fészket csak a nőstény épít és csupán a fiókanevelésre. Tenyészidőn kívül éppen úgy földalatti lyukban, vagy gazcsomó alatt lakik, mint a hím. A hím egész éven át ilyen helyeken lakik. Itt keresi fel a nőstény párosodás céljából. Az ősszel, vagy télen talált fészkek már nem lakottak. Ezek csupán az idők viszontagságainak többé-kevésbé ellentállott lakatlan fészkek.

Késő ősszel rendszeren négy fészket találunk egy csoportban. Körülbelül négy fészkealj fiókat nevel föl egy nyáron. Ezt terráriumi megfigyelésem is igazolja. A fiókák száma 5—8 darab szokott lenni. Születésükkor babszem nagyságúak, kopaszok és vakok. Nagyon gyorsan nőnek! Az első szőrük róka-vörös színű. Hasuk alja fehér. Később megbarnulnak s az első tél után kapják meg a jellemző vörös színüket. A különböző lelőhelyekről származó állatok testnagysága, színe, tartózkodási helye oly különféle, hogy csak nagy s több helyről származó anyag vizsgálatával lehetne eldönteni hovatartozásukat. Tartózkodási helyére nézve azt mondhatjuk, hogy mindenütt előfordul, mert a náddal, sással benőtt partú folyók és tavak mentén (ahol sokszor a víztükör fölött találjuk fészket) úgyszintén 150—200 m tengerszín feletti, teljesen száraz, víznélküli dombok tetején érő zab, búza, árpa, gázos tengeri földeken is találjuk. Az ország minden részéről ismert. Az Alföld, Dunántul, Abaúji dombos vidék, sőt a nyíri homokról is vannak bizonyító példányaim. Tápláléka

vizes helyeken majdnem kizárólag nádmag és nyáron zöld növények; a művelés alatt álló táblákban lakók buzát, árpát, zabot, burgonyát esznek.

Előfordulásuk nem ritka. Egeres esztendőkből nagyon sok is van belőlük és ilyenkor károkat is okozhatnak. 1927. év nyarán Abauj megyében a többi rágcslókkal együtt számuk nagyon fölszaporodott s télire kazalok közé behúzódott. Itt egy nagy árpás bükkönykazal tetőzetét, az árpa kedvéért valósággal szecsává rágta.

Füzi István, Kapuvár. Jelvényt és igazolványokat addig nem küldhetjük míg ifj. Patyi I., Szilágyi I., Füzi I., Györvári J. és Strobl J. kartársak személyi adatai be nem érkeznek. Kérjük szíves intézkedését az adatok mielőbbi megküldése irányában.

Richter Gyula tag és kartársat kérjük, hogy két nagyobb fia nevét és születési évét is közölni szíveskedjék.

Sümeghy István, Fácánház. Kérjük szíves értesítését, hogy Rozmán Lajos erdőlegény mióta tagja egyesületünknek. Ugyanis nálunk Rozmán József van nyilvántartásban. Ha esetleg Lajos nem tag, akkor igazolványt és jelvényt csak akkor kaphat, ha előbb beküldi a belépési nyilatkozatát, azaz belép tagnak.

F. F. V. Vác. Legyen türelemmel, mert cikkére idővel még sor kerülhet, szerkesztőségünk most jól el van látva közlésre alkalmas cikkekkal s így a beküldött cikkeket csak az aktualitásuk szerinti sorrendben vehetjük elő közlésre.

Többeknek. Bármennyire sajnáljuk is, nem tudunk állásüresedésről, egyrészt, mert a mai pénzügyi és gazdasági világválság miatt az elbocsátottak helyét nem töltik be, másrészt a kar és tagtársak többszöri felszólításainkra sem közlik az esetleg betöltendő állások hollétét.

Strumperger István, Izabellatöld. Kérjük postafordultával szíves értesítését, hogy mi a keresztnéve Ferenc? vagy István? és mióta tagja a M. E. V. M. E.-nek, illetve mikor lépett be a M. E. V. M. E. tagjai sorába, mert, hasonló nevéek többen is vannak?!

Kérjük az alább megnevezett tagtársainkat, hogy személyi adataikat velünk mielőbb közölni szíveskedjenek, mert a személyi adatok nélkül, tagsági igazolványait ki nem állíthatjuk, sem a jelvényeiket

meg nem küldhetjük, azt, hogy mely személyi adatok szükségesek, lapunk más helyén találják.

Kováts János Nyirmeggyes, Farkas István Királyszállás, Takács József Felsőszentiván, Németh István Túrje, Sipőcz Adolf Babót, Szöllősy József Ibafa, Bratu Lajos Ets, Kóthay Mihály Kútberek, Vásárhelyi István Lillafüred, Gaál Benő Hódosér, Német Lajos Jártvány-major, Bugri József, Dámvasdas, Vörös Ferencz Kútdoromlás, Kecskés László Pásztó, Virlics Gyula Szécsény, Gulyás Géza Salgótarján, Bezzeg Zoltán Salgótarján, Gloser János Szurdokpüspöki.

ADÓNAPTÁR.

November 3-án kötelesek azok, akiknek havi **forgalmiadó** átalányösszegük 240 P-t meghalad, az október hóra járó átalányösszeget bélyegben leróni.

November 3-án és 15-én a vámörlésre átvett minden kg. gabona után 3 fillért kötelesek a vámörló malmok a gabona értékesítésének előmozdítására szolgáló alap 65.459 sz. postatakarék-pénztári csekkszámájára befizetni.

November 5-én, 10-én, 15-én, 20-án, 25-én és 29-én azok, akiknek havi forgalmiadó átalányösszegük 48 P-től 240 P-ig van megállapítva, a havi átalányösszeg egy-egy hatodrésztét bélyegben leróni tartoznak.

November 14-én kell az **értékpapír forgalmiadót** az **előző havi** lajstrom betérjesztése mellett befizetni.

November 14-én kell az **előző hóról a csekilletéket** befizetni.

November 15-ig kell a **fényüzési forgalmiadót** az **előző hónap** után befizetni és a bevallást betérjeszteni.

November 15-én kell az **illetékegyenértéket** a megfelelő negyedévről befizetni.

November 15-én kell az **általános forgalmiadó** átalányösszeget, ha ez 240 P-nél magasabb és nem bélyegben rovandó le, október hóra befizetni.

November 15-ig kell az utólagos bevallás alapján fizetőknek az **általános forgalmiadót** az előző havi bevételek után készpénzben befizetni.

November 15-ig kell az **alkalmazottak kereseti és rokkantellátási adóját** befizetni az előző havi illetmények után.

November 15-ig kell az átalányozott vámörlőmalmoknak a **forgalmiadóátalányösszeg** 10 %-át befizetni.

November 15-ig kell az **1930. évre kivetett általános kereseti-, jövedelmi-, vagyon-, társulati-, föld-, ház-, és közlekedési stb. adók** negyedik negyedévi részletét befizetni, ha még a kivetés meg nem történt vagy fellebbezés alatt áll, az előző évi kivetés alapján.

November 25-én részletfizetést, (előleg) kell teljesíteni azoknak, akik negyed- vagy félévi bevallás alapján fizetik az **általános forgalmiadót**.

November 29-én kell az előző havi személypoggyász és áruforgalom összesített kimutatása alapján a **fuvarozási illetéket** befizetni.

Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota.
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952-03

AZ ERDŐ

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta: **Dr. Fazekas Ferenc.**

Fa tartóssága alatt mit kell érteni?

A fának azon tulajdonságát, hogy az képes mindennemű külső hatásnak többé-kevésbé ellentállani.

A fák tartóssága szempontjából azoknak melyik szerkezeti része bír előnyös és melyik hátrányos tulajdonságokkal?

A sejtek fala: a celluloze, jelentékeny tartósságú, ezzel szemben a sejtek tápanyagtartalma hátrányos, mert nedvességben könnyen felbomolva alkalmat ad gombák tenyészetére és táplálékot szolgáltatót a rovaroknak is.

A fák tartóssága és az éghajlat között minő tapasztalati megfigyeléseket tehetünk?

Általában a lombfák annál tartósabbak, mennél melegebb égöv alatt nőttek, viszont a tűlevelűeknél azok a tartósabbak, melyek mennél hidegebb égöv alatt fejlődtek.

Hogyan növelhetjük a fák tartósságát?

Ha a fanedvet eltávolítjuk, kilúgozzuk, vagy ha a faanyagot fémsókkal telítjük.

Tartósság szempontjából az egyes hazai fafajok között milyen sorrendet állíthatnánk fel?

Igen tartós fanemek: tölgy és veresfenyő, majd ezek után lucfenyő, erdeifenyő, fekete-fenyő, akác, kőris etc.

Kevésbé tartós fák: bükk, gyertyán, éger, juhar etc.

Legkevésbé tartósak: nyír-, nyár- és fűzfák.

A műszaki fa romlását egészséges farost mellett rendszerint mi okozza?

Elsősorban a levegőben levő oxigén, mely lassan-lassan elvonja a fától annak szenét, mire a fa sok-sok idő multán végül mégis magától széjjel esik, elporlad. Teljesen hasonlatos ezen eljárás a tűz hatásához, csak hogy tűz mellett ezen folyamat — szénsavvá és hamuvá válás — rendkívül gyorsan megy végbe.

Romlást okozó második tényező: a váltakozó nedvességi állapot s az ennek nyomán fel-lépő állati és növényi élősködők károsításai.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy rovarrágásnak, ha aránylag jóval kisebb mértékben is, de a száraz fa is ki van téve.

Melyek a fa hibái a farost egészséges állapota mellett?

1. Sugár vagy gesztrepedések.
2. Fagyrepedések.
3. Gesztválás.
4. A farostok fodros és hullámos menete (hasításra, felfűrészelésre alkalmatlanná válnak a törzsek.)
5. Csavarodott növés (uralkodó szelek hatása alatt képződhetnek; ilyen fából készült deszkák kajszulnak.)
6. Rendellenes növés (ha a bél nincs középen, vagy kettős bél van; a deszkák ez esetben is jobban kajszulnak.)
7. Ággöcsök.
8. Rovarrágások.

Mi okozza sugár- vagy gesztrepedéseket?

Egyenlőtlen összeaszás. Ezen repedések a törzs beléből a szijacs felé sugarasan haladnak, hol azután egészen finoman kiékelődnek.

Hogyan keletkeznek a fagyrepedések?

A szijacs erősebben hül le és erősebben húzódik össze, mint a geszt és ezért a fa kerülete irányában, — tehát szintén sugarasan, — de kívülről befelé haladva, nyílt sebek, hasadékok állanak elő.

Ha a bezáródott vagy beforrt fagyrepedések újra felnyílnak: a kidudorodott betegrészeket hogyan nevezzük?

Fagyléceknek.

Hogyan és minő ok folytán keletkeznek gesztválások?

Az évgyűrűk egymástól elválnak és ennek oka lehet:

1. Középponti rétegek egyenlőtlen összeaszása.
2. Fagy is okozhat kártyásságot, ha nagy hidegek után hirtelen beálló enyhe időben a külső rétegek gyorsan kitégülnak és a belsőktől elválnak.

Miért hátrányosak a rendellenes növésű fák?

A fentebbiekben említett kajszulási hajlamosságukon kívül azért is, az át és átvágott szálak következtében teherbírásra sem alkalmasak azok, de feldolgozásoknál sok a hulladék is.

Mi a különbség a benőtt (Eingewachsene Äste) és a kihulló ággöcsök (Durchfallende Äste) között?

A csak látszólag elhalt ág a fa belsejében tovább is él, maga körül évgyűrűket rak le és a törzzsel együtt növekszik. Ezek az egészséges benőtt csomók, melyek a fa felhasználhatóságát nem hátráltatják oly károsan, mint az elhalt vagy kieső csomók.

Hogyan védekezzünk rovarrágások ellen?

Rönklánál: a kérget egészben vagy részben lehántjuk. Fűrészárúnál: a faanyagot természetes vagy mesterséges úton kielégítően kiszárítjuk

Mik a műszaki fa betegségének okozói?

1. Erőszakos külső sérülések, faragások, rágások etc.
2. Csúcsaszály (rossz talajokon.)
3. Héjhasadás (hirtelen ritkítás utáni gyors vastagodás.)
4. Gyökérfulladás (túlnedves földben.)
5. Héjaszás (héjrothadás a nap melegétől.)
6. Talajmérgezés (talajgázok etc.)
7. Lombvesztés (perzselő forróságban.)
8. Faüszök (fagy következtében a fa kérge elhal.)
9. Farák (élősködő gombák-okozta kéregrothadás.)
10. Fakosz (zuzmók.)
11. Nedvesedés, rothadás, odvasodás, revesedés (a fa végelegyengülése.)

Mik a következményei a farostok betegségének?

A farost veszít ellentállóképességéből s ezért az élősködő gombák és baktériumok el tudnak ott helyezkedni, különösen, ha még a nyirkosság is elősegíti ezeknek megtelepedését.

Melyek a műszaki fa hibái a farost beteges állapota mellett?

A fülledés, majd a revesedés, korhadás, rothadás és végül esetleg még a porladás is.

A műszaki fa beteges volta honnan ismerhető fel?

A rönk két vágáslapjáról; a fa szilárdságának, keménységének és nedvességének állapotáról; továbbá a fa szagáról, színéről, vagy a megütésre kapott hangról.

Fülledésnek és korhadásnak mi az első jele?

A fa színének elváltozása, amely a különböző fafajok és a különböző gombafajok szerint is egymástól sokszor egészen eltérő.

Hogyan keletkezik a fában a kettős bél vagy kétszívűség?

Ha a fa csúcshajtását annakidején valamilyen okból — vadragás vagy rovarkár miatt — elvesztette, a szomszédos hajtások közül a legerősebbnek kell ilyenkor átvenni ezen vezérszerepet. Ámde, ilyenkor előfordulhat, hogy egyidőben, már összenöve, de két oldalhajtás is parallel törekszik bizonyos ideig a vezérségre.

Hogyan keletkezik a csomorosság a fán?

Az alvó és járulékos rügyeknek buja elágazásából keletkezett hajtáskáknak nincs annyi életerejük, hogy kinőjjenek, de maguk mégis évgyűrűket képesek rakni, melyek azután a farostok rendes növést akadályozzák, kitérésekre készítetik és ezáltal a díszítő bútortfa fantasztikus alakú és igen értékes rajzolatait hozzák létre.

A farostok fodros növést mi okozza?

Rendszerint a fasejteknek külső sérülése idézi azt elő.

Milyen célból szárítjuk mesterségesen a fát?

Hogy műszaki és ipari feldolgozásra teljesen alkalmassá tegyünk és pedig lehetőleg nagy idő- és termégtakarítással. Ez utóbbiak által elősegítjük az árú gyorsabb megforgatását vagy forgalombahozatalát is.

Hideg vízben lehet-e a fából kiáztatni a káros tápnedveket?

Igen, de csakis azonnal a döntés után kell azokat a víz alá meríteni, mert a megszáradt nedv hideg vízben már nem oldódik.

Milyen célból gőzölik a fákat?

1. Hogy a fa tartósságát fokozzuk, a káros tápanyagnedveket kimossuk.
2. Hogy puhábbá, feldolgozásra alkalmasabbá tegyünk.
3. Hogy szebb színt kapjon az árú (gőzölt bükk, vagy gőzölt dió etc.)

Milyen célból telítik fémsókkal a fákat?

Hogy a tápnedvek helyébe kerülő ezen fémsók az esetleg még visszamaradó fásrészeket a gombák részére élvezhetetlenné és alkalmatlanná tegyék.

A telített fák tartóssága átlagosan mennyi?

A telített fa átlag kétszer annyi ideig tart el, mint a nem telített árú.

Milyen fokú lehet százalékokban a gombásodás-okozta kár a fakészletekben?

Kedvezőtlen esetben hamarosan lehet egészen 30%-os is, sőt természetes szárítás mellett 40%-ig is emelkedhet ezen kár.

A gombaképződés deszkákon milyen időszakokban milyen intenzitású?

Gombásodásnak a fűrészárúk szeptembertől a téli hónapok beálltáig vannak leginkább kitéve. Nyáron csak tartós nedves időjárás vagy fülledt levegő mellett.

Padozati deszkácskák termelésénél mennyi a gyalulási veszteség?

Mintegy 10%

Egy m³ nyers friesből mennyi m² parketta készíthető.

Cca 30—32 m² (négyzetméter.)

Mennyi fries rakható be egy 10 tonnás kocsiba?

Slavóniai 12—13 m³ (köbméter.)

Egyéb 11—12 „

Félig száraz lombgömbfa felfűrészelésénél mennyi a beszáradásra hagyott vastagsági túlméret (Übermaas)?

A lombfa szárazsági foka szerint eltérő, mégis cca			
10—18 mm. vastag szelvényárúnál	0.5 mm.		
20—40 „ „ „	1.0 „		
41—60 „ „ „	1.5 „		
61—80 „ „ „	2.0 „		
81—100 „ „ „	2.5 „		
101— „ „ „	3.0 „		

Élfák termelésénél a szokványok által tolerált héjjas vagy tompa élek miatt körülbelül hány százalékkal jobb kihasználást kapunk, mint a szélezett egyéb szelvényárúnál?

Cca 6‰-al

Füledt rönkök értéküknek cca hány százalékát veszítették el?

Minimálisan mintegy 60‰-át.

Gömbölyű és hasított szőlőkarókat melyik végükön kell hegyezni?

Mindenkor a vastagabb végükön.

(Folytatjuk.)

Egy sokoldalú ember kiállítása Szentgotthárdon.*

A „Vasvármegye“ című hetilapban olvastuk az alábbi közleményt:

Egy sokoldalú ember kiállításának híre érkezett el hozzánk Szentgotthárdról.

Dampf Gábor szentgotthárdi volt apátsági erdőaltiszt éveken keresztül folytatott kísérletei után rengeteg olyan találmánnyal lépett a nagyközönség elé, amelyek méltán keltettek feltűnést nemcsak Szentgotthárdon, hanem Budapesten is.

A legutóbbi Nemzetközi Vásáron Dampf találmányai sok külföldi érdeklődését is felkeltették, akik közül többektől komoly ajánlatot is kapott egyes találmányok értékesítésére.

Ezekből a találmányokból rendezett most értékes kiállítást Szentgotthárdon is, ahová napok óta járnak az emberek az értékes és furcsa dolgok megtekintésére.

Találmányai közül kiemelkednek a következők:

Erdészeti fakötöző műszerei, famaágasság és hosszúság mérői, számoló- és írógépei, delejes számoló táblája, erdei és kerti magvetője és magültető gépei, önműködő kéménytisztítói, kenyérsütőkemence tisztítókészülékei, szövetmérője stb.

Érdekes találmánya az öt munkát végző szerző száma, amely egy nyélen egyesít ásót, kapát, lapátot, egy az ültetéshez szükséges lyukasztót és egy kampót, amely egyes, a vetés elé gördülő akadályok elhárítására szolgál.

Szintén praktikus a péksüteményt pormentesítő és számláló készüléke is, amelyet péküzletben, vendéglőben használhatnak. E készülék segítségével tudja a pék, vagy a pincér, hogy hány süteményt fogyasztottak el a vendégek, vagy mennyit vásároltak meg a vevők. Figyelemreméltó a vasúti menetrendje, mely

feleslegessé teszi a vasúti várótermekben a vasúti menetrendet mutató plakátokat.

Érdekes a főzőkészüléke is, amely a víznek a párolgással történt apadását pótolja.

Ott látjuk az önműködő tojásfőzőt is, amelyben a tojás főzés után áthelyezkedik a hidegvízbe, hogy róla könnyebben le lehessen választani a héját.

Praktikus a vízvasaló is. A vasalótalp üveg, egyébként pedig cserépedény az egész eszköz, amelyben meleg víz van, hogy az rendszeren, egyenletes meleget tartson. Az ilyen vasalással ruhamegézésről szó sem lehet.

Megemlítésre méltó a bankjegyszámláló készüléke is, amely megmutatja, hogy a kivett pénzösszeg mennyi.

Végül nevezetes eszköz még a banktámadást jelölő készülék is, amely a banktámadásra figyelmezteti az embert.

Ezeket kívül a kiállításon még más praktikus készülékek is láthatók, amelyek mindenesetre Dampf Gábornak, a feltalálónak a fáradságos munkáját, nagy agilitását és gyakorlati érzékét árulják el. A feltaláló a csekély belépődíjából beszedett összegből modelljeinek a készítési költségeit akarja fedezni.

* Dampf Gábor szentgotthárdi volt apátsági erdőaltiszt kartársunk a Budapesten 1931. évi május hóban megtartott Nemzetközi Vásáron is kiállította erdészeti mérő-műszer találmányait, amelyek a kiállítást látogató szakemberek élénk érdeklődését és elismerését váltották ki. Kartársunkat a kiállításon egyesületünk is támogatta, azonban az eredmény sajnos, csak erkölcsi siker volt, — az anyagi siker — (a már akkor is érezhető és azóta mindjobban terjedő igen súlyos gazdasági viszonyok okozta pénzhiány miatt) sajnos, teljesen elmaradt. Kar- és tagtársunk ezidőszereint állás nélkül a leg súlyosabb inszégnek van kitéve, felhívjuk rá az illetékesek szíves figyelmét ezúton is, hogy amennyiben ez lehetséges volna és módjukban van, segítsék elő e jobb sorsra érdemes egyén elhelyezkedését, s juttassanak neki és többgyermekes családjának valamelyes megélhetési lehetőséget, mert bizony igen derék ember és minden támogatásra érdemes. — Segítsen rajta, aki teheti! — Címe: Dampf Gábor erdőaltiszt, Szentgotthárd. A Szerk.

VADÁSZAT

A NAGY BARLANG.

Írta **Eperjessy Wittich Béla** erdész.

Töredék Gerstacker F. „Streif und Jagdzüge durch die vereinigten Staaten Nord - Amerikas” című 1844. kiadott könyvéből. Fordította: Wittich Béla. Történt az 1841. év január havában Arkansasban Ozark hegység.

Mikor a medve téli álmát alusza, meleg napokon felkeresi a legközelebbi patakot, szomját csillapítani. Különös, hogy ekkor mindig, pontosan régebbi nyomába lép s ezáltal a nyom mindig mélyebbé és élesebbé válik.

Ezt a nyomot a vadászok „stepping path”-nak hívják.

Késő éjszaka volt már, lefeküdtünk, hogy másnapra magunkat alaposan kipihenhessük. Éjjel kemény hideg volt és reggelre kelve, nem kívánhattunk volna vadászatunkhoz szebb napot.

Házigazdámön kívül velünk jött még a fia, egy Smith nevű fiatalember és a tanító is, aki mikor meghallotta, hogy miről van szó, összes tanítványait szétkergette.

Smith volt a vezetőnk, aki előzőleg a „stepping path”-ot találta; jó csomó vékonyra hasogatott fenyőt is vittünk magunkkal, hogy ezt fáklyaként használhassuk. Délután 2 órára helyben voltunk s jó ebédet készítettünk, hogy a kilátásban lévő fáradalmakra erőt gyűjtsünk. Mialatt a pecsenye sült, a barlang külsejét vettem szemügyre. Jó 30 láb magas és 300 láb hosszú meredek sziklába négy nyílás is szolgált. Kiadós ebéd után felkészültünk a behatolásra.

Csak egy puskát vittünk magunkkal, de mindegyik magával vitte övében nagy vadászkését, én meg szorosán testemhez csatoltam löporszarumát, jobb kezembe a puska, balkezembe pedig a legalább 20 coll hosszú fenyőforgácsokból álló fáklyával beléptem a sötét sikátorba, mely valami 4 láb magasan és 2 láb szélesen vitt be a hegybe. Mögöttem jött a fiatal Konwell, azután az öreg, előbbi egy másik fáklyával, míg utóbbi egy köteg fenyőforgáccsal, hogy fáklyáink elége esetén azokat meggyújthassuk.

Tömör sziklában volt a barlang menete, s 70-80 lépésig egészen kényelmesen jutottunk előre, azonban ezután éles könyökben fordult jobbra s ezután már csak térdeinken juthattunk előbbre. Lábunk alatt a talaj, mely eddig sziklás volt puhább, szívós anyagból állott, melyben tisztán látszottak a medvenyomok s ezek közül az egyik egészen frissnek látszott, alig néhány órával ezelőtt keletkezhetett. Eddig, — mint azt a szertehagyott fenyőforgácsokból, valamint könyök és térdnyomokból megállapíthattuk, — indiánok is jártak, tovább azonban már semmiféle nyomukat sem leltük.

Minél beljebb hatoltunk, annál szorosabb lett a sikátor és nemsokára már kénytelenek voltunk hason tovább csúszni. Végre annyira megszűkül, hogy már csak a bal könyökömmel húztam magamat tovább a szűk nyílásokon keresztül, egész laposan a földön fekve, bal kézben a fáklyát, jobb kézben a puskámat tartva.

A barlang ezeken a helyeken különsképen egészen kerek volt, falai símára és feketére csiszolódva úgy, hogy ugyancsak zsírosnak látszottak: ez csak a vadállatok évszázadokon keresztül tartó ki és bemászásától származhatott, melyek a barlangot alvó és téli szállásul használták.

Helyenkint a lelógó cseppkövek még jobban megnehezítették az előbbrejutást, mert a szabad tér csak némely helyen haladta meg a 2 lábat, úgy, hogy némely helyen igazán alig tudtam keresztül jutni.

Nyilvánvaló volt, hogy mi voltunk az első férfemberek, sőt emberek, kik ebbe a szűk, rémséges alagútba merészkedtek, mert a talaj anyaga minden nyomot, mely évek óta belerögződött, híven megőrzött; sőt némely helyen egészen megkövesedett medvenyomot is találtunk, mely talán már évszázadokkal ezelőtt nyomódhatott bele az akkor még puha talajba.

Egyszer az is eszembe ötlött, hogy jutunk vissza, kifelé, hátha ki sem találunk és itt ebben a sírban kell tönkre mennünk; de — hiszen nálam van a puska és tovább másztam, minden érzékszervemet csak arra irányítva, hol találom meg az alvó medvét.

Érdekes volt a denevérek tömege, melyek mindenütt hátsó lábukra akaszkodva lógtak s a közvetlen alattuk járó lángtól megriadva élesen sikoltoztak, mely hasonlított a csörgőkígyó zörgéséhez.

Eleitől kezdve takarékoságból csak néhány fenyőforgácsot égetve, fáklyám majd kialudt már, s megálltam, hogy az utánam jövőtől néhány forgácsot kapjak. Ebben a pillanatnyi nyugodt csöndben úgy tetszett, nemis nagyon távol, halk vinnyogás, most minden csöndes és tisztán hallom nem messze a hangot, melyet a medvebocs a szopásnál ad; emellett halk dörmögés is hallatszott és így kétség kívül egy szoptató medve fekvéséhez közeledtünk.

Eppen valamivel tágasabb helyre értem, hol félig felegyenesedhettem és egy pillanatra pihenhettem, visszafordultam a két Konwell felé és megkérdeztem, hogy hallották-e ők is a hangot?

Elég bátortalan igent sohajtottak és egy kis tanácskozást tartottunk, hogy mitévők legyünk. Először is a barlang menete annyira kényelmetlen és szűk lett, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel juthattunk tovább, továbbá alvó medvét véltünk találni, nem pedig anyamedvét bocsáival. Aki látott már valaha anyamedvét lesunt fülekkel, kítátott szájjal fiait védelmezni, az képes lesz rá, hogy arról, amit mi éreztünk, magának némi fogalmat alkothasson. Mindhárman voltunk már medvevadászaton és mindnyájan pontosan tudtuk, hogy a szűk helyen milyen veszélynek tesszük ki magunkat, ahol úgyszólván minden mozgásunk korlátozva van; de ha már egyszer mi itt voltunk, a medve is ott volt, egyik sem volt elég gyáva hozzá, hogy még csak sejtessen is a visszavonulást.

**HÁTIZSÁK, SÁTOR ÉS
HORGÁSZATI CIKKEK**

NEDELKO SÁNDOR

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 15.

92 éves cég — Kérjen árlapot!

olcsón kaphatók

utóda

Városház-kapuval szemben!

Megvizsgáltam most puskámat, hogy rendben van-e és lassan ismét tovább hatolva, az öreg még intett, hogy biztos lövést tegyek, hozzáfűzve vigasztalásával, voltaképen saját jóvoltomat nézve, mert ha hibázok, mint első, engem fog a bestia először elintézni.

Mind közelebb és közelebb értünk a dörmögő medvéhez, bizonyára már régen meghallotta közeledésünket és most fokozott figyelemmel hallgatózott.

Végre oly közelre jutottunk, hogy a bocskok vinyogása és az öreg fenyegető morgása közvetlen előttem hallatszott, s a fáklyát fejem fölé tartva, tisztán kivehettem két izzó szemét.

Helyben maradtam, megtisztítottam puskámon az irányzót, melyben egy kevés agyag rakódott, a fáklyámat fel frissítettem és anélkül, hogy még egy hangot mertem volna kiejteni, előrekusztam a sötét tömeg felé, melyet most határozottan felismerhettem.

Elkövetkezett a döntés pillanata, s mikor már a medve fejét az őt körülvevő homályból kivillani láttam, lövéshez készültem.

A medve fekvőhelyén felemelkedett, szokott himbáló mozgással hátsó lábain ült és éppen azon igyekeztem, hogy egyik szemét célba vegyem, mikor hirtelen fölkelt és hátul a majdnem kézfogható sötétségben eltűnt.

A fekvőhelyen három bocskot, pompás kis micsodát találtunk, melyek vígan üvöltöztek a szokatlan soha sem látott világosság látára, ami azonban nekünk semmiképen sem volt kellemes, mert nem ok nélkül tartottunk attól, hogy a bocskok vinyogása az anyát feldühíti. Szerettük volna élve megtartani a kicsinyeket és megkértük az öreg Konwellt, maradjon mellettük, csitítsa le őket, tartson fenn tüzet míg mi ketten előbbre megyünk és megkíséreljük az anyamedvét el ejteni. Konwell beleegyezett, leült melléjük, szájukba dugta ujjait, azok szorgalmasan kezdték szopni s így elhallgattatta őket.

Alig tíz lábnyira a fekvőhelytől két felé vált a barlang és két egyenlő nyílás vezetett jobbra és balra. A jobboldali nyílásban az alig pár perce hagyott nyom vezetett és bátran követtük.

A medvebocskok újból kezdődő vinyogása kezdett nagyon kellemetlen lenni, mert ugyancsak rémes helyzetbe kerültünk volna, ha az anyamedve bocskainak segélyére akart volna sietni és az utat testünkkel elzárva találja, de akkor sem tehetett volna mást, — legalább is azon a helyen, ahol akkor voltunk, — mint bennünket megölni és magát rajtunk keresztül enni a szó szoros értelmében, mert sem felettünk sem mellettünk a legjobb akarattal sem tudott volna átférni. Míg csendesen ezen tanakodtunk, megszűnt a vinyogás és mi újult bátorsággal kúsztunk tovább, mindezek után a medve rendkívül gyávanak látszott.

A barlangnak azonban nem akart vége szakadni és mindig tovább és tovább kellett az érdes kövek

között mászni, könyökünk és oldalbordáink hátrányára. Mikor végre ezen keresztül vonszoltuk magunkat a barlangnak abba a részébe értünk, hol egy forrás folyt és mindenesetre úgy látszott, hogy a jó Isten ezt így rendezte be a medvék kényelmére. A forrás mintegy 18 hüvelyk mély és 8-9 hüvelyk széles csatornát mosott ki s lábunkat ebben tovább mozgatva, lényegesen megkönnyítette haladásunkat.

Miután épen egy több mint kényelmetlen helyen keresztül küszködtük magunkat épen jó mélyet akartam lélekzeni, hirtelen közvetlen előttem hallom a fenevad mély morgását. Bár akkor már több órája épen erre a morgásra lestem és vártam, mégis a hang ott közvetlen az orrom előtt annyira meglepett, hogy majdnem elejtettem a fáklyát. Meglepetésemből azonban nemsokára magamhoz tértem és a fáklyát amennyire csak lehetséges, magasra tartottam, s előttem alig 10 lépésre megláttam a medvét, egyenesen előttem ülve csattogtatta fogait, éles karmaival felhányta magakörül a földet és úgy látszott, hogy a lehető legrosszabb kedvben volt.

Mögöttem a fiatal Konwell, rátette kezét lábamra és azt suttogetta, hogy hallja a medvét? Miután ezt már magam is észleltem, csendre intettem és csendesen még pár lépést előre kúsztam arra a helyre, honnan már lehetek.

Jobb lábamat a forrásvájtá mederbe sülyesztve, bal térdemmel amennyire lehetett felemelkedtem és felemeltem a puskát.

Konwell aki minden mozdulatomat aggályosan figyelte, most figyelmeztetett, hogy az Istenért, csak jól célozzak, mert ha hibázik, mindkettőnknek vége. Bár én közelebb voltam a veszélyhez mint ő, most mégsem cseréltem volna vele, mert semmit sem láthatott abból, ami elől történik és ezért mindig a legrosszabbtól kellett tartania, ilyen esetben inkább legyen közvetlenül a veszélynek kitéve, semhogy a folytontartó bizonytalanságban lebegjek.

Az anyamedve, melynek egyáltalában nem tetszhetett közeledésem, dühösen kapkodott maga körül, mint a tűz, úgy izzottak a szemei, füleit hátrasunyva, egész testével folytonos nyugtalanságban ide s tova mozgott. Miután kissé hajlottan ült, nem maradt más választásom, minthogy a fejébe löjjek, s akkor, ha igazán hibáznék is, még megmarad az a remény, hogy a golyó mindenesetre átjárja a mellét.

Amint így célzok, minnek tagadnám, egy pillanatra megvillant agyamban a gondolat, mily tehetetlenül be vagyunk ide szorítva, ha a lövés nem sikerülne, gondolatsebességgel vonult el előtem az emlékezés szerettemre, — de hát csak egy pillanat volt ez és a jelen izgalmában feledve volt a múlt és a jövő.

(Folytatása következik.)

Egy az összességért, az összesség egyért, ez az út az, mely célra vezet, mert az „Egységben az erő“.

FEGYVERT, LÖSZERT

gyorsan és jutányosan szállít

Javításokat

megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC

puskaműves,
● fegyver- és lőszerkereskedő ●
Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.

Telefón: József 344—75

Az ályanyás méhcsaládok.

Írta Ignácz Sándor.

Ha valamelyik méhcsalád ályanyás lesz, azon már nehéz segíteni, annak már hiába adunk be friss petés-lépet, mert ha csinál is a nép anyabölcsőt, azt az ályanya, — mielőtt kikelne belőle az anya, — levágja és a fiatal éretlen anyát kidobja; ha pedig rendes anyát adunk neki, azt megöli, végül pedig maga a méhés az ályanyát nem ismeri fel, hogy kifoghatná és őt dobná ki a kaptárból.

Az ályanyás családnál feltűnően sok a virágpor, mert már régen nincs frissítése és ezért nem volt ami fogyasztotta volna. Azután gyérebben is jár, mint a rendes család. Az ályanyasságot azonban leginkább azzal lehet észrevenni, — mint ahogy már az előbbi részben is írom, — hogy az ályanya a munkássejtbe rakja a petéit és amennyiben nincs megtermékenyülve (mint a rendes anya), ezért ő a letett petéit szintén nem tudja maga az ályanya megtermékenyíteni és ezért ezekből csak később kelnek ki, amelyeket azonban annak ellenére, hogy munkássejtbe rakja, azért púposan (domborúan) fődnek be, ami azt bizonyítja, hogy a púposan befedett sejtben here-báb van. Ezenkívül az anya nem zárt sorokban, hanem szórványosan (ritkán) rakja petéit és egy sejtbe két-három petét is tesz, amit nem tesz le szépen szabályosan a sejt fenekére, hanem sokszor a sejt oldalára. Anyabölcsőt is készít a család, amibe az ályanya 15—20 petét is rak. Persze egy pete kivételével mind kidobálják a többit, azonban ebből sem lesz anya, de még here sem, mert anya azért nem lehet, amennyiben terméketlen petéből csak here származhatik, most azonban még here sem lesz belőle, mert mint hereálcát királynői eledellel táplálják, már pedig a hereálcá szervezete nem bírja azt a kitűnő táplálékot és elpusztul tőle, mielőtt bábbá fejlődne. Az ályanyás családnál azonban találunk néha a munkássejtben is elpusztult (megrothadt) alcákat; mert ezeket is, — noha terméketlen peték voltak, mégis munkás-méheknek akarták őket felnevelni; vagyis kétnapos alcakorukig, ezeknek is kitűnő táplálékot adtak, mint amilyent a rendes anyától származó munkásalcáknak szoktak adni, amely táplálékot a kikelt munkás-méhek a fejmirigyek által a saját vérükből termelik ki; ezt a kitűnő (királyi) táplálékot azonban a terméketlen petékből származó hereálcák nem bírják el, miért is megrothadnak tőle. Tehát a méhés az ályanyás családnál símára befedett fiasítást is találhat, bár ritkán és ha ezt felbontja, ott találja az alcát megrothadva. Ez azonban még nem ragályos költésrothadást jelent, mint ahogy már több méhés annak nézte, hanem ez az, amit fent elmondtam. Egyébként a ragályos költésrothadásban elpusztult alcát (fiasítást) azzal lehet felismerni, hogy ez nem csak megrothadt, hanem ha ki akarjuk emelni a sejtéből, nyúlik mint az enyv.

Az ályanyás családot mihelyt észrevesszük, azonnal hozzuk rendbe, mert mennél tovább várunk vele, annál gyöngébb lesz.

Ha az ályanyás család nagyon legyöngült, akkor

már nem érdemes megmenteni, hanem ilyenkor kiszedjük a kaptárból az összes lépeket a méhekkel együtt, a röpnilyást pedig mindjárt bezárjuk, míg a kaptár falán lévő méheket vagy kiséperjük egy libatollal, vagy pedig az ajtót úgy tesszük a kaptárra, hogy egy kis nyílás maradjon, amelyen aztán a bentmaradt méhek kijönnek. A kiszedett ályanyás családot elvisszük a kertnek valamely sarkába, ahol egy darab pokrócra a lépekről lesöpörjük a méheket, amelyek ugyan visszarepülnek a volt kaptárukhoz, de minthogy a kijárónyíláson nem tudnak bemenni, estig behúzódnak a többi családokhoz. A fiaslépeket pedig, — amelyeket az ályanya petéztet be, illetve púposan fődtek be, — egy éles késsel le kell a fiasítás födelét nyesegetni és beadni egy másik családhoz, ahol a lenyakazott bábokat kidobáljuk. Igaz, hogyha nem is nyakaznánk le, akkor sem volna épen nagy baj, legfeljebb ott, ahová beraknánk, kikelnének és a mézet fogyasztanák. Ezért tehát, hogy ne fogyaszthassák az ennyalót, helyesebb őket lenyakazni.

Ezen fent elmondott művelettel ezt a legyöngült ályanyás családot feloszlattuk, mert anyát már úgysem lett volna érdemes velük neveltetni, amennyiben annyira öregek voltak már a munkás-méhei, hogyha meg is nevelték volna az anyát, de mire ezen fiatal anya megtermékenyült volna és az általa lerakott petékből a méhek kikeltek volna, arra az időre az egész ályanyás család bogarai elpusztultak volna. Ha azonban az ályanyás család elég népes, hogy érdemes megmenteni, akkor a következőképp járjunk el:

Először is lezárjuk az ályanyás család röpnilyását, azután kiszedjük az összes lépeket a méhekkel együtt a kerettartó ládába, a kaptárban maradt méheket pedig egy szál libatollal kiséperjük egy szálíg, nehogy valamelyik azok között legyen az ályanya. Amikor ez megvan, vigyük a ládát a méhekkel együtt a méhestől vagy százlépésre, ha pedig ennyire nem engedi meg a kertünk terjedelme, akkor annyira vigyük, amennyire lehet. Ezután a kijárónyílást szabadítsuk meg annyira, hogy egy-két méh beférhessen a nyíláson. Mikor ezzel is készen vagyunk, vegyünk ki egy jó népes és jótulajdonsággal bíró családától 3 lépet (ha nagyok a lépek, kettő is elég) méhekkel együtt, (lehet fiasítási is) az egyik lép sejtjeiben föltétlenül legyenek friss peték, ezen három lépet tegyük be a méhekkel együtt az ályanyás család helyére, (arra azonban vigyázzunk, hogy az anyát át ne tegyük és mikor ez megvan, rakjunk be még hozzá üres lépeket és mézeslépet, (ha nincs tartalék üres lépünk, akkor majd berakhatjuk leseprés után az ályanyás család lépeit is) most azután seperjük le az ályanyás család lépeiről a méheket, amelyeknek nagyrésze rögtön visszarepül a kaptárához, de minthogy észreveszik, hogy a helyüket elfoglalták nem mernek rögtön bemenni, hanem csak lassan húzódnak be; a népnek azonban egyrésze kint marad ott, ahová lesepertük, nem akarja otthagyni az ályanyát, sőt még néha (meleg éjszakában) reggel is van ott egy ökölnyi nagyságú csomó méh, amelyek hűek maradtak az ályanyához az utolsó percig.

Az ályanya már elszokott a repüléstől és ezért ottmarad kint, ahol aztán elpusztul, ha azonban mégis visszarepülne a kaptárába, akkor majd azok a méhek, amelyeket a helyükre tettünk, (rendes anyához vannak szokva) felismerik, megölik és kidobják és az odatett friss petékből nevelnek maguknak rendes anyát.

Ha van egy kis anyanevelő családuknak, ezt is oda-
tehetjük az ályanyás család helyére, de az anyát tegyük

zárkába, vagy gyufaskatulyába, földjük be műléppel és úgy tegyük be a kaptárba népével együtt és ha elfogadják, akkor a műlépet kivágják és kiengedik az anyát. Tehát így nem lesz kitéve annak, hogy a betóduló nép megölje.

Ezen műveletet (ha csak lehet) mindig délután, estefelé csináljuk, mert így nem leszünk annak kitéve, hogy kitör a rablás.

EGYESÜLETI HIREK

A „M. E. V. M. E.” évi jelentése.

(Folytatás).

Lapunk ezt megelőző két számában beszámoltunk a multról, és bemutattuk az előző év számadását. Az itt következőkben elmondjuk, mit produkált egyesületünk a jelenben és mik a jövő tervei, céljai, s mit remélünk, mit várhatunk a jövőtől.

Egyesületünk munkájának legszebb eredménye „Az Erdő” című szaklapunk, amely már szakkörök részéről is többiben nyert elismerést, bővebben lapunkról már az előző számokban megemlékeztünk, s itt csak mint az egyesület munkásságának első megemlékezésre méltó eredményét tettük ismét szóvá.

További fejleménye az egyesületi életnek a kölcsönsegély volt. A mostoha helyzetbe jutott tag-társainknak nyújtottunk kölcsön-segélyeket. Ily célra összesen és kerekén háromezer (3000) pengőt utaltunk ki. Sajnos a viszonyok állandó rosszabbodása lehe etlenné tette azt, hogy az egyes tagok visszafizetési kötelezettségüknek eleget tudjanak tenni, s így a már kiutalt összegek visszafizetésére ismételten kértek és adtunk haladékat. Mivel azonban az így kihelyezett összegek visszatérülése csak igen lassan és kis részletekben történhetik, természetes következménye ennek az lett, hogy újabb kölcsön-segélyeket folyósítani most már nem lehet.

Ezen aciónkat követte a temetkezési-segély aciónk. A temetkezési segély aciónk a célja az, hogy a tag elhalálása esetén, amennyiben a járulékait rendszeresen és pontosan fizette, az özvegye és árvái temetkezési segélyben részesüljenek. A temetkezési acióból ezideig összesen 16 esetben kettőezerhatszáz (2800) pengő temetkezési segélyt utaltunk ki. Működésünk további folyamán az állástalan kartársak elhelyezése képezte egyik főtörekvésünket, sajnos mint már említettük mindössze 17 kartársnak sikerült helyet juttatni, mert a folyton rosszabbodó gazdasági és pénzügyi helyzet miatt igen ritkán és kivételesen sikerült csak üresedésben lévő illetve betöltendő helyet találni. Igen sok esetben egyes kar- és tagtársak egyéni ügyeiben is eljárunk. Így szolgálati viszonyból eredő perekben szolgáltunk tanácsal és közbenjárással. Egyik kartársunk elbocsátáskor ilymódon jutott nagyobb összegű végkielégítéshez, egy másikat sikerült a reá váró terhes következmények alól felmenteni, ismét másiknak eljártunk trafik engedélyezési ügyében, újabban egyik állástalan kartársunknak beteg gyermekét juttattuk ingyenes helyre közkör-

házba, és másik gyermekét fiúmenházba, többeknek is szolgáltunk mindennemű ügyes-bajos dolgaikban díjtalan jogtanácsal. A kartársaknak iparkodtunk a megélhetésük könnyítése céljából megfelelő mellékkereseti lehetőségeket nyújtani. Bizony nem rajtunk múltott, hogy az egyes esetekben nem volt eljárásunk olyan sikeres, mint szeretttük volna, a sikertelenségnek ilyenkor mindig az illető egyénnek egyéni hibái voltak az okozói. Igen élénk működést fejtett ki egyesületünk annak idején az új erdőtörvény-javaslatának előkészítésénél is. Egyesületünk igen nagyrabecsült elnöke gróf Mailáth József, több ízben járt közbe és tárgyalt az illetékes factorokkal, — s ha majd eljön az ideje annak, hogy az új erdőtörvényjavaslatból törvény váljék, akkor az abban az erdészeti és vadászati altisztikar javára s-ólo szakaszok fogják Elnök urunk, a gróf Úr munkásságát igazolni. Ugyanígy sok-sok tárgyalás és igen nagyarányú előmunkálatokat végeztünk a nyugbér intézmény és az internátus megvalósítása érdekében is, — de az idők ma nem kedveznek a megvalósításuknak. Ismételten kell itt reá mutatnunk arra, hogy azok a gazdasági és pénzügyi események amelyek ma dúlnak végig az egész világon, nemcsak hogy előre láthatóak nem voltak, de annyira gyorsan és váratlanul törtek reánk, hogy azokat megfelelő módon megelőzni vagy megakadályozni lehetetlenség volt. Senki, még a leghatalmasabb népek és nemzetek vezető-vezérférfiai sem láthatták ezt a világválságot és annak pusztító hatásait előre, — teljesen készületlenül találta ez a pusztító gazdasági vihar az egész világot. A vizsgáló csak az, hogy ma már a pénzügyi vezető körökben újból bizakodóan látják a jövőt, és biztosra vehetőnek látjuk azt, hogy a világválság vihará néhány hónap multával elvonul és pusztításaira fokozatos enyhülése a mai súlyos pénzügyi válságnak biztosan várható és el is következik. Az írás is azt tanítja, hogy a szűk esztendőkre a bőség éveit következik, így lesz ez most is csak ki kell tudni várni, ha bár akárhogyan is küzdelmes a mai létünk.

Nem szabad azonban mindent, a világ válsággal összefüggésben, kihihetetlennek tartani, mert dacára a nagy válságnak, sok mindent meg lehet oldani, ha arra a lehetőségeket megtaláljuk, csak türelem, kitartás, és megértő egyetértés kell hozzá. Sajnos azt tapasztaljuk, hogy a tagok és kartársak nagy részben, épen most a mai igen válságos viszonyok között nincs meg az a szükséges türelem, kitartás, megértő egyetértés és úgyszeretet, amire pedig épen most igen nagy szükségünk van, hogy ezeket a nehéz idöket jó szerencsével megússzuk és egyesületünk kitűzött céljait elérjük. Ezen némileg szomorúnak is mondható megállapításunkat bizonyítják az alábbiak: Egyesületünk vezetősége által megszervezni óhajtott aciók sorra megakadtak, a tag és kartársak részvétlensége, és megértés hiánya miatt, így a méhészeti a házinyulenyésztési, a gyógynövény gyűjtési acióink azért nem voltak sikeresek, mert a várt tömeges jelentkezés helyett ketten-hárman jelentkeztek csak részvételre. A nyugbér aciónk előmunkálatai alkalmával bekért statisztikai adat gyűjtéséhez előzetes jelentkezésként 480 kar és tagtárs jelentette be adatait azzal, hogy belégni szándékozik.

Amikor azonban a tényleges kivitelre került volna

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

AZ ERDŐ

A közgyűlésről.

Folyó hó 8-án, vasárnap délelőtt tartottuk meg ez évi rendes közgyűlésünket Budapesten a budai Katolikus Kör dísztermében. A rossz viszonyok dacára is igen szép számmal jelentek meg a tagok, ami igen örvendetes jelenség, mert azt mutatja, hogy tagjaink zöme nagy érdeklődést tanúsít az egyesület működése iránt. Reméljük, hogy a viszonyok javulása folytán ezen érdeklődés fokozódni is fog és gyűléseinkre azok is el fognak járni, akik ezideig azt nem teheték meg.

A gyűlés lefolyását megörökítő jegyzőkönyvet teljes egészében nem közölhetjük le, mert az nagy terjedelménél fogva egész lapunkat elfoglalná. Így tehát főképen a legfontosabb határozatokat közöljük, melyek mind a köz érdekében lettek meghozva.

Mindenek előtt szomorúan vette tudomásul a közgyűlés, hogy egyesületünk elnöke, ifj. dr. Mailáth József gróf úr és Nádaskay Richárd ügyvezető-elnök lemondtak tisztségükről. Erre való tekintettel határozatot hozott, hogy felirattal fordul Öméltóságához és hálás köszönetet mond eddigi működéséért.

Az ügyvezető-elnöki tisztségre vonatkozólag úgy határozott a közgyűlés, hogy tekintettel a mai súlyos gazdasági helyzetre, azt egyelőre nem tölti be, hanem helyette egy öttagú bizottságot, u. n. igazgató-tanácsot választ az ügyek vitelére. Indokolva ezt azzal, hogy ma egy ember kevés ahhoz, hogy az egyesület minden terhe rajta összpontosuljon.

Így tehát egyelőre minden kérelem és egyéb ügy, melyben eddig az ügyvezető-elnök intézkedett, az igazgató-tanács által nyer elintézését.

Az igazgató-tanács tagjai a következők:

Elnök: *Lehoczky János.*

Tagok: *Daróczy Márton,
Tihanyi István,
Tánczos Károly,
Polacsek Kálmán.*

A tisztikar többi tagjának a következők lettek megválasztva.

Titkár: *Tömösváry Miklós*, aki egyelőre az „Az Erdő” szerkesztésével is meg lett bízva és az összes adminisztrációs dolgokat intézi.

Pénztáros: *Kolb Gyula.*

Pénztári ellenőr: *Kovács Antal.*

A számvizsgáló bizottság tagjainak a következők lettek megválasztva:

Cservenka Ferenc,

Körmöczy Illés,

Steer Ferenc.

Választmányi tagok maradtak az eddigiek.

Az 1930. évi zárszámadásokra vonatkozólag a közgyűlés hozzájárult ahhoz, hogy azok a folyó évi számadásokkal együtt az 1932. évi közgyűlésen mutattassanak be. Az előző vezetőségnek a felmentvényt mindaddig nem adta meg.

A továbbiakban a közgyűlés egy igen örvendetes határozatot hozott. Ugyanis méltányolva a tagok súlyos anyagi helyzetét, úgy döntött, hogy a tagdíjat 1932. évi január 1-től kezdődőleg leszállítja évi 12, illetve féltagdíjat fizetőknek évi 6 pengőre.

Szóllósy Sándor (Salgótarján) tagtársunk által a címkérdésben beterjesztett javaslatra vonatkozólag úgy határozott a közgyűlés, hogy a tárgyban lépéseket fog tenni és az eljárást az igazgató tanácsra bízta.

Szó esett még a választmányi- és propaganda gyűlésekről, a választmányi tagok útiköltség megtérítéséről és a jövő évi közgyűlés idejének megállapításáról. E tárgyakban is mint a többiekben több hozzászólás történt és a határozatok úgy lettek meghozva, hogy a közt károsodás ne érje, vagyis mindenben a legnagyobb takarékoság szem előtt tartásával döntött a közgyűlés.

Egyébként az igazgató-tanács megválasztásánál is a takarékoság elve vezette a közgyűlést, mert a több tagból álló tanács megfontoltabbá tudja tenni a kiadások szükségességét.

Ez volna dióhéjban ez évi közgyűlésünk tárgyalása. Amily csekélynek tűnik fel talán az olvasónak,

épen olyan bő tér nyílt az egyes tárgyak vitájának, mert minden dologban csak több hozzászólás és komoly megfontolás után lett a határozat kimondva.

Ez alkalommal is, — mint a múltban, — a közgyűlés táviratban üdvözölte szakunk vezető urait. Így *lvády Béla* földművelésügyi miniszter úr önméltóságát és *Papp Béla* miniszteri tanácsos úr önméltóságát, az erdészeti főosztály főnökét.

Papp Béla miniszteri tanácsos úr önméltósága táviratunkra az alábbi válasz-levelet küldte:

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segéd-
személyzet Országos Egyesülete T. Elnökségének

BUDAPEST.

Az egyesület közgyűlésével kapcsolatban hoz-
zám intézett üdvözlő sorokat hálásán köszönöm.

Az egyesület működését állandóan figyelemmel
kísérem s nemes céljai elérésében mindig számíthat
támogatásomra.

Budapest, 1931. évi november hó 14.

Kiváló tisztelettel
Papp s. k.
miniszteri tanácsos.

E levél tartalma bátran önthet egyesületünk tag-
jaiba bizalmat, mert kiérzik belőle, hogy épen a ma-
gvar erdészet legfőbb őre, akit a múltban, de a jövő-
ben is édes Atyánknak tekintünk, milyen jó indulat-
tal pártolja szerény egyesületünket igazán nemes
céljai elérésében. Épen ezért minket töltött el a leg-
nagyobb öröm, mikor olvastuk a minisztertanács
határozatát, mely szerint a magyar királyi földmive-
lésügyi miniszter úr a minisztertanács hozzájárulásá-
val Öméltóságát az 1925. évi 7000. M. E. sz. rende-
let 8. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a szol-
gálat érdekében további intézkedésig a tényleges
szolgálatban visszatartotta.

Őszinte örömnünknek sajnós más bizonyítékát
nem adhatjuk, mint hogy itt újból kinyilatkoztatjuk
legőszintébb ragaszkodásunkat és mély tiszteletün-
ket, kérve a Mindenhatót, hogy még számos éven
át tartsa meg a mi atyai pártfogónkat.

Tömösváry Miklós
a M. E. V. M. E. titkára.

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta: **Dr. Fazekas Ferenc.**

Melyek az egyes tűzifaválasztékok között felállítható árarányok ?

Ha a száraz kemény tűzifánál vesszük, hogy az átlagosan 1.00	
akkor „lomb” lágy tűzifa áraránya	„ 0.71
luc- és jegenyefenyő	„ 0.82
erdei és veresfenyő	„ 0.85

Száraz és nyers tűzifa közötti értékarány ?

Száraz tűzifa	1.00
Félszáraz „	0.90
Nyers „	0.80

Melyek az egyes fenyőfajok rönkjei közötti értékarányok ?

Az árarányok megközelítően a következők:			
Lucfenyő	1.00	Veresfenyő	1.25
Jegenyefenyő	0.90	Havasifenyő	2.00
Erdeifenyő	1.20		

Fenyőrönköknek vastagságok szerinti áraránya milyen ?

Vastag tönkfa	1.00
Közepes „	0.95
Vékony „	0.90

Fenyőtönköknek áraránya — hosszúságuknak figyelembe vételével — mennyi ?

Hosszú tönkök értékaránya	1.00
Közepes „	0.92
Rövid „	0.82

Minőségük szerinti átlagos árarányok milyenek a fenyőtönköknél ?

Különleges áru	1.00	Átlagos áru	0.40
Válogatott „	0.50	Selejtes „	0.30

Fenyőrönköknél a különleges vagy válogatott méretek folytán milyen árarányok állanak elő?

Különleges méret vagy különleges minőség folytán a válogatási és de- szortirozási költségekért együtt a felár	25%
Külön, külön akár a különleges méretért, akár a különleges minőségért, a felár egyenként	15%

Fafaj szerint az egyes fenyőfafűrészárúknak áraránya milyen?

Lucfenyő	1.00	Erdeifenyő	1.20
Jegenyefenyő	0.90	Havasifenyő	2.00

Mennyi a vékony és vastag fenyőfadeszka áraránya?

Vékony deszka drágább circa 20⁰/₀-al.

Fenyőszelvényárúknál melyek a szokásos vastagsági méretmegnevezések?

Vékony deszkák 12—23 mm.	Vékony pallók 48—71 mm.
Vastag „ 24—47 „	Vastag „ 72—100 „

Melyek a szélességgel kapcsolatos elnevezések fenyőfűrészárúknál?

A tényleges vastagságnak megfelelően a keskeny áru	8—18 cm.
„ „ „ „ „ „ széles „	15—32 „

Hosszúsági elnevezésekkel kapcsolatos szokásos fenyőméretek melyek?

Rövidáru	10 m.-től 3.7 m.-ig.
Hosszú áru	3.8 „ 6.0 „

Választékok szerint a fenyődeszka áraránya milyen?

Válogatott áru	1.00	Építőáru	0.75
Asztalos áru	0.92	Rövidáru	0.57

Minőségi osztályok szerint hogyan viszonylanak az egyes osztályok árai átlagos méretezésű, mondjuk collos fenyőfűrészárúnál?

I. oszt. 1.30	III. oszt. 1.00	V. oszt. 0.60
II. „ 1.15	IV. „ 0.80	VI. „ 0.40

Milyen az árarány a széles és keskeny fenyőfűrészáru között?

Szélesáru drágább cca 5—10⁰/₀-al.

Fenyődeszka és fenyőfapalló közötti árarány mennyi?

A palló drágább cca 5⁰/₀-al.

Rövid és hosszú fenyőáru közötti árarány?

A hosszabb fenyőfa-szelvényáru cca 15—25⁰/₀-al drágább.

Szélezetlen és szélezett fenyőfűrészáru közötti árarány mennyi?

Szélezett áru mintegy 10⁰/₀-al kerül többbe.

Gyalult áru mennyivel drágább?

Cca 10⁰/₀-al.

Fenyőszéldeszák %-os áraránya milyen?

Cca 15⁰/₀.

Fenyőfűrészpor %-os arányszáma, a rendes fenyőfűrészáru értékéhez viszonyítva?

Cca 5⁰/₀.

Vastagabb fenyőfa-gerendák ára hány %-al magasabb a vékonyakénál?

Cca 15—20%-al.

A fenyőfa-gerendák hosszúságával hogyan emelkedik azoknak, mondjuk 4 méter hosszán alapul vett egységára?

4 méternél hosszabb gerendáknál minden egész folyóméter után az alapár 2%-al emelkedik.

Az egyes lombfa-fajok tönkjei körülbelül milyen értékben aránylanak egymáshoz?

Tölgy-fornérrönk	0.80—4.80	Hárs-fornérrönk	0.40—0.80
„ fűrész „	0.30—0.80	„ fűrész „	0.30—0.50
Bükk-fornér „	0.30—0.50	Éger-fornér „	0.30—0.60
„ fűrész „	0.25—0.35	„ fűrész „	0.25—0.30
Kőris-fornér „	0.80—1.20	Nyár-fornér „	0.30—0.50
„ fűrész „	0.30—0.60	„ fűrész „	0.15—0.25
„ bognár „	0.15—0.20	„ gyufa „	0.20—0.25
Szil-fornér „	0.30—0.40	Dió-fornér „	1.20—2.40
„ fűrész „	0.18—0.25	„ fűrész „	0.80—1.10
„ bognár „	0.14—0.18	Gyertyán „	0.40—0.50
Juhar-fornér „	0.60—1.20	Körte-csereznye	0.40—0.80

Lombgömbfa kereskedelménél milyen árarányok állíthatók fel a tönkök hosszúságát véve alapul?

4 métertől 8 méterig hosszánál minden egész folyóméterre 5—15%-os értékemelkedés vehető fel. (vékonyabb rönköknél 5—10%-os, vastag rönköknél 10—15%-os) 8 méteren fölül minden egész folyóméterre — a vastagságnak megfelelően — 10—20%-os értékgyarapodás számolható.

Vastagság szerint a lombgömbfák áraránya mennyi?

Vastag fáé 1.00. Közepes fáé 0.77. Vékony fáé 0.55.

Minőségi alapon a lombgömbfa áraránya milyen?

Különleges árúé 1.00. Átlagos árúé 0.70.

Fix méretű lombtönkfa ártöbblete mennyi?

Válogatásért és deszortírozásért, valamint a tényleges bevágásokért fizetni kell cca 15—30% felárat.

Tölgyrönk lekérgezéséért, ha ez nem lett szerződésileg kikötve és a vételárba betudva, külön milyen díjak számíthatnak?

23 cm. és ezen aluli rönköknél rendszerint nem számíttatik ezen külön munkáért semmiféle pótdíj; 24 cm. és ezen fölülű tölgyrönkök lekérgezéséért cca 5%-os felár számolható el.

Keményfa-gerendák árai hosszúságukkal kapcsolatban hogyan viszonylanak?

4 méter hosszú gerendát véve alapul, mondhatjuk, hogy az ennél hosszabb keményfa-gerendák ára minden egész folyóméter után 8 méterig 5—10%-al, 8 méteren fölül 10—20%-al magasabb, míg a 2 méternél rövidebb árú cca 10—20%-al kevesebb az átlagos 4 méteres árú értékénél.

Lombfarudak darabszám-szerinti eladásánál a 4 méteren fölülű hosszak áraránya körülbelül mennyi?

4 métertől 8 méterig hosszú lombfarudak ára minden egész folyóméter után 5—6%-al, 8 méteren fölül minden egész folyóméter után 10—12%-al emelkedik.

A kemény lombfa anyagok (fűrészárúk) fanemenként milyen %-os árarányban viszonylanak egymáshoz?

Tölgy commerce	1.00—1.40	Juhar	1.00—1.40
„ boules	1.20—1.70	Éger	0.70—1.20
Kőris közöns.	1.00—1.40	Szil	0.60—0.90
„ boules	1.30—1.70	Gyertyán	0.70—1.20
„ fehér-szívós	1.4—1.80	Bükk fehér	0.70—0.90
Hárs	1.00—1.40	„ gőzölt	0.80—1.10
Nyár	0.30—0.60	Dió „	1.80—3.00

Minőségileg a tölgyfűrész árúknak %-os árarányai milyenek?

Ia árú mintegy 30%-al drágább, mint a IIa árú. Boules-ok cca 33%-al drágábbak, mint a szélezetlen IIa árú. Párisi árú mintegy 30—40%-al értékesebb, mint a szélezetlen Ia kereskedelmi árú.

Szélezett árú cca 25%-al drágább a szélezetlennél.

Ia parketta mintegy 100%-al, míg a IIa parketta cca 70%-al értékesebb, mint a komerce szélezetlen tölgy szelvényárú.

Gőzölt bükk fűrészárú hány %-al drágább a fehér bükknél?

Cca 10—15%-al.

Szélezett lombfűrész árúk mennyivel drágábbak a szélezetlen árúknál?

Mintegy 4 méter hosszíg cca 15—20%-al.

A száradási időszakok az egyes periódusokban milyenek?

Legjobb a száradási szezon márciustól-augusztusig, mikor is hirtelen alább hagy és novembertől-februárig a legkisebb.

Mennyi ideig szárad ki levegőn, természetes úton, a termelt fűrészanyag kedvező terep és kedvező időjárás mellett?

A fafajtól és a termelt szelvényárú vastagságától függően 2—5 hónap alatt legfeljebb 18%-os nedvesség-tartalomig szárítható ki a fa.

Mesterséges szárításhoz mennyi idő kell?

8—14 napon belül 8—10%-os víztartalomig szárítható ki a fűrészárú.

A szárítás időtartama mitől függ?

A fafajtól és a faanyag vastagságától.

Napi 12 órás szárítást véve alapul, a szárítás időtartama az egyes deszka- és pallóvastagságok szerint mennyi?

25 mm.-es árúnál	1 hét.
50 " "	2 "
100 " "	4 "

A gőzölés tartama mennyi?

Ez is a fafajtól és annak méreteitől függ és átlagosan 10—16 óra között váltakozik.

Összegezzük a szelvényárúk mesterséges szárításának főbb előnyeit!

1. A fatömeg súlyának kisebbedése lehetővé teszi a vagonok jobb kihasználását és megtakarítja a szállításhoz a fölös többlet-költségeket.
2. A forgalmat — a tőke megforgatását — megsokszorozza.
3. Nagy raktár tartásának szüksége elesik.
4. Megbízások gyorsan lebonyolíthatók s ez kamatnyereséget jelent.
5. A hosszú raktározással kapcsolatos gomba- és rovar- okozta minőségi veszteségek kisebbednek.
6. A fűrészüzem összes maradék meleg energiáját — fáradt gőzt — ki tudja használni.
7. Lecsapódott olaj, továbbá a kondenzált víz újra felhasználhatókká válnak.
8. Kisebb rakterületeken a kezelési és szállítási összköltségek kisebbek.
9. Alátétfákban és borítódaszákban szintén érhető el megtakarítás.
10. Biztosítási díjak is kisebbek a kisebb készletek mellett.

Mibe kerülnek a modern szárító kamarák?

A beépített terület m²-e alapján mintegy 200—300 pengőbe, vagy pedig m³-kénti szárítási kapacitás szerint cca 1200—2000 pengőbe.

(Folytatjuk.)

VADÁSZAT

A NAGY BARLANG.

Fordította: **Eperjessy Wittich Béla** erdész.

(Folytatás.)

Sokáig kellett céloznom, mert a medve egy pillanatra sem maradt nyugodtan, mégis túlkorán érintette ujjam a ravaszt. Sűrű füst töltötte be azonnal a barlangot és tompa nyögés jelezte a fenevad megsebesülését; azonban nem volt időnk meggyőződni a valóról, hanem amennyire a szűk térség megengedte gyorsan kúsztunk visszafelé, elérni egy magasabb helyre, hol a puskát ismét meglehet tölteni és azután vissza a harc színhelyére.

Alig 100 lépést sem mászhattunk rák módra és éppen megállottam egy ilyen megfelelő helyen, mikor meghallottam a sebesült állat közeledését, úgy fújt és úgy csattogtatta fogait, hogy az egész barlangban hangzott.

Első gondolatom volt: „Isten veled napvilág!” de nem sok időm maradt a megfontolásra és csak gyorsan odaszóltam a fiatal Konwellnek, hogy ha kedves neki az ő és az én életem, siessen, mert jön az öreg. Hiábavaló lett volna őt még jobban biztatni és sohasem láttam rákot gyorsabban hátrafelé futni, mint ahogy mi igyekeztünk onnan elkerülni. Bármily nagy is volt sietségünk és bármily közel volt is a veszély, mégis csak lassan ment a visszavonulás, mindig közelebb és közelebb jött a lihegés.

Puskámat, mely utamban nagyon akadályozott, már vissza kellett hagynom és állandóan magam elé nézve, hol a medvét véltém meglátni, hirtelen csak pár lépésnyire megpillantottam izzó szemeit. Ugyanezen pillanatban bal könyökömet a barlang egy kiugrásába ütöttem, a fáklya kihullott kezemből, s hollófeke térségben voltam; mert, bár a fiatal Konwellnél volt még egy égő fáklya, de testem a keskeny ürt annyira kitöltötte, hogy egy sugár sem hatott hozzám. A még izzó forgácsokat felkapva a medve felé dobtam, ami egy pillanatra valószínűleg visszatartotta, de nemsokára ismét jött és közvetlen közelemben tartózkodott.

A fiatal Konwell hirtelen megakadt és esküdzött, hogy átkozott legyen, ha nincs itt vége a barlangnak, mert nem tudott tovább menni; egyidejűleg jobb kezével, mellyel a fáklyát tartotta, belecsúszott a forrásba, az eredmény: egyiptomi sötétség.

HÁTIZSÁK, SÁTOR ÉS HORGÁSZATI CIKKEK

NEDELKO SÁNDOR

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 15.

92 éves cég — Kérjen árlapot!

olcsón kaphatók

utóda

Városház-kapuval szemben!

Nem volt rá időm, hogy válaszoljak neki, mert a medve, mely lassan követett minket, s mintha tudta volna, hogy tőlünk telhetőleg igyekszünk útból kitérni — közvetlen előttem volt és meg vagyok róla győződve, hogy ha akkor kinyújtom a karomat, rá tehettem volna kezemet, mert élenken éreztem a fenevad forró lehelletét és balkezemet kissé előtartva, jobb kezemben széles vadászkéssel felfegyverkezve, minden érverésnél vártam a megsebesített állat támadását.

A fiatal Konwell nem maradt tétlen, s belátva, hogy világító nélkül nem maradhatunk, hamar a kova és tapló után kapott; és késének a kovához való ütődése volt most az egyedüli zaj, mely a halálos némaságot megtörte, mert a medve már az első csiholás után megszűnt fújni, valószínűleg azért, hogy az idegen zajra figyelhessen. Kínzó, aggodalmas szünet után végre kiáltott Jim (a fiatal Konwell neve) „Van tüzem, add a löporszarut és egy rongyot”. Előbbit levágtam a zsinorról, letéptem vadászíngem egy darabját, mindkettőt hátra adtam és néhány pillanat múlva meggyulladt a fenyőforgács.

Új remény költözött keblünkbe, jobban mondván csak az enyémben, mert Jim kevés, így semmi veszélyt sem sejtett, miután még nem is tudta, hogy milyen közel van a medve, aztán annyira el volt foglalva a tűzcsiholással, hogy ő, mint utólag beismerte, semmire sem gondolt, csak arra, hogy tüzet kapjon. Sikerült neki közben meg is fordulni, s mint az angyalok szózatát hallottam hiradását, hogy sikerült megtalálnia a helyes nyílást. Most neki meg volt az az előnye, hogy előre felé haladhatott, míg én nekem még mindig a medvével szemben kellett a frontot tartanom, néhány égő forgácsot mégis nyújtott nekem és így lassan csak közeledtünk a barlang kijáratá felé.

Amint a fáklyát előbbre tartottam, az öreg morogva és fogát csattogtatva pár lépésre visszamaradt, azonban újból követett minket, mikor hátráltunk. A szükség találékonyra tesz! pár égő forgácsot helyeztem a barlang földjére és kimondhatatlan örömmel láttam a lángnál megállni, melyet nem mert átlépni. Amennyire lehetett, még gyorsabban kúsztunk visszafelé oda, hol az öreg Konwellt a bocsokkal hagytuk. Jim hamarabb ért oda és hallottam, amint kiáltotta apjának, hogy másszon vissza, mert jön a medve.

Egy szó sem esett többé. A fujás valóban közelebb is hallatszott. A medvefekvésen átmentemben rögtön tudtam, mért hallgattak el a bocsok. Öreg házigazdám a sziklához paskolta fejüket és ezáltal valószínűleg az életünket mentette meg, mert ha akkor, midőn a fáklyáink kialudtak, csak egyszer elordította volna magát az egyik bocs, a megsebesített medve úgy feldühödött volna, hogy biztosan rántámad és szétmárcangolt volna bennünket, vagy legalább is mint roncsok leltük volna pusztulásunkat a szűk térben.

Száz lépésre a medvefekvéstől megálltam hallgatódzni, de a legcsekélyebb neszt sem hallottam. Hátraszóltam a többieknek, hogy várjanak meg, s nemsokára együtt kuksoltunk egy régebbi medvefekvés kissé tágasabb helyén, tanácskozva. Ennek eredményeképpen előrekúsztam ismét a medvefekvéshez, hol azonban a sebesült medvének csak a véryomát találtuk meg, mely vastagon és sötétpirosan vezetett a baloldali barlangszádába. Puskám a jobboldaliban s onnan mintegy 300 lépésre feküdt, kénytelen

voltam éremászni. Iszappal és vérrel egészen be volt piszkítva, gyorsan visszatértem, gondosan megtisztítva, megtöltöttem újra.

Pihenésre még nem is gondolhattunk, mindnyájan túlságosan fel voltunk izgatva, s újból előre nyomultunk befejezni a harcot.

A baloldali barlangszádjában épen olyan nehéz volt a kúszás, mint a jobboldaliban, szerencsére azonban a medve nem ment messze s nemsokára elértük a helyet, hol talpát megvetette és minket — dühösen marva maga körül — várta.

Majdnem egészen előtte, amennyire csak tudtam, felemelkedtem, puskámat bal csuklómra fektetve, melyben a fáklyát tartottam, s abban a pillanatban lőttem, mikor egy másodpercig fejét nem mozdította.

Ismét végigzúgott a barlangon a lövés tompa döreje és minden sűrű füstbe burkolódzott.

Bár jól hallottam a medvét mozogni és nyögni, mégis helyemen maradtam, mert éreztem, hogy most jól találtam és amint a füst eloszlott, ott feküdt előttem alig három lépésre.

A fiatal Konwell és magam is majd, hogy holtak nem voltunk a fáradságtól, lehetetlenség lett volna akkor a medvét kivonszolni, mert akárki szervezetének sok lett volna a dohos barlangban való mászkálás és a szurokfüst, valamint a folyton tartó veszéllyel járó borzasztó exaltált érzés órák hosszát való kitartása; végül nálunk is oly lankadságot idézett elő, hogy elhatároztuk a leggyorsabb kijutást a szabad levegőre és ottan való felüdülésre.

Félóra múlva értük el a bejáratot és soha életbenem nem fogom tudni elfelejteni azt a benyomást, melyet rám akkor az éj pompás, hideg levegője gyakorolt, mikor hosszan, szomjasan szívtam be a szabad erdő balzsamos illatát és mikor ismét láthattam fejem felett a csillagos eget.

A tanító és a fiatal Schmith mélyen aludtak, a kutyák ugatására azonban mindketten felugrottak, de az ijedségtől majdnem összerogytak, mert utóbb esküdöztek, hogy soha életükben még irtózatosabb alakokat nem láttak, mint hármunkat, amint teljesen beborítva sárral és vérrel, a szurokfüstpől felismerhetetlenül befeketítve, fenyőfáklyáink vörös fényétől megvilágítva, előttük megjelentünk.

A csillagok állása szerint ekkor éjfél után 2 óra lehetett, ily sokáig bolyongtunk a lyukban és bár oly éhesek voltunk, mint az oroszlanok, még sem voltunk képesek valamit enni, annyira kimerültünk.

Virradatkor felkeltettek bennünkeket, jól megreggeliztünk, s az öreget visszahagyva, ki tekintettel éveire tulajdonképpen már túlerőltette magát, mi négyen kötelekkel bementünk a barlangba, hogy zsákmányunkat a napvilágra hozzuk. A köteleket az állatnyakára kötöttük, én átréseltem magamat mögéje, s míg én toltam, ketten húzták, Jim pedig a fáklyát tartotta. Ily módon haladtunk hüvelykről-hüvelykre és dél lett, mikor a medvét általános „hurrá“-val ledobhattuk a szakdékön táborozásunkhoz, hol kutyám rögtön birtokába vette és morogva mellé feküdt. (Vége.)

Méhcsaládok egyesítése.

Írta: Ignác Sándor.

A gyöngye méhcsaládokat összeszoktuk egyesíteni. Az egyesítés történhetik ősszel, amikor már nem járnak a méhek és történhetik tavasszal főhordás előtt 6—8 nappal. De bármikor is történik, mindig rostaszövet között egyesítsük, mert így azonoszagúak lesznek és nem bántják az összerakásnál egymást.

Ősszel azért egyesítünk, mert vagy nem telelőképes a család, vagy pedig a rossz idő miatt nincs elegendő mézük, amivel kitelelnének — hogy az így aztán elég legyen a mézük, azaz, hogy inkább maradjon meg az ötven családból 25, vagy a végső esetben 15 — mintsem mind az egész ötven éhen pusztuljon.

A család nem telelőképes akkor, ha ősszel be telelésnél nem takar el többet mint 1—2 lépet. Igaz, hogy sokszor még ilyen kis családcskát is kiteleltünk, de csak a fiatal anyja kedvéért, azonban ilyenkor megkockáztatjuk és hogyha sikerül neki kitelelni, akkor tavasszal, — amikor majdnem mindig akad anyátlan család, — bizony nagyon jólesik a méhésznek az ilyen kis családot az anyátlanná vált családhoz egyesíteni.

Ősszel tehát, ha gyöngék a családok, egyesítsük őket össze, amikor már nem igen járnak, mert ha akkor egyesítjük, amikor még kijárnak, — mondjuk, szeptember elején, — nem maradnak ott, ahová egyesítettük, hanem kirepülnek és már nem oda húzódnak vissza ahova tettük, hanem a többi családokhoz is húzódnak be. Igaz, hogy későbbre sem szabad hagyni, amikor már hidegek vannak. Az egyesítéssel aztán elérte a méhészt az, hogy biztonságosabb a kiteleltetésük, azután meg azt, hogy jóval kevesebb méz kellett nekik, mintha külön-külön teleltek volna. Ha azonban a családok, bár nem olyan nagyon népesek, de mégis telelőképesek, akkor teleltesse ki a méhészt és hogyha tavasszal azt látja akácvirágzás előtt egy 8—10 nappal, hogy nem annyira népes, hogy az akárhol hozamot adjon, akkor egyesítse főhordás előtt 8—10 nappal össze; mert így aztán lesz méz is, meg esetleg raj is.

Az egyesítés úgy történik, hogy 1 nappal előbb elvesszük az anyát attól a családtól, amelyet oda akarunk egyesíteni egy másikhoz és másnap annak a családnak a fedődeszkájából felveszünk egyet és a helyére bekeretezett rostaszövetet teszünk és most ennek a családnak a mézkamrájába, a rostaszövet fölé berakjuk az egyesítendő családot, ahol ott hagyjuk másnapig és másnap lerakhatjuk a fészekbe,

FEGYVERT, LÖSZERT

gyorsan és jutányosan szállít

Javításokat

megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC

puskaműves,

● fegyver- és löszerkereskedő ●
Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.

Telefón: József 344—75

ahol nem bántják egymást. Persze fiasítás, fiasításos lép mellé teendő. Amikor már nincs fiasítás a családnál, vagy pedig anyátlan a család és ezért egyesítjük egy anyás családhoz, akkor amikor már az egyesítendő család bent van vagy 2—3 órája a mézkamrában, húzzuk meg az utolsó fedődeszkát kifelé annyira, hogy egy centiméternyi nyílás maradjon a fedődeszka és a rostaszövet között, amely nyíláson a méhek lassan-lassan lehúzódnak az alsó családhoz.

Ha az egyesítendő mindkét családnak, fiatal anyjuk van, akkor tavaszi egyesítésnél úgy járunk el, hogy az egyesítendőől átrakjuk, az összes lépeket méhekkal együtt, az anyát természetesen figyeljük és amikor megtaláltuk, akkor előbb rögtön beteszünk egy virágporos, vagy üres lépet a család helyére, egészen a kaptár homlokdeszkájáig és az anyát megfogva, betesszük erre az üres lépre, azután teszünk még be neki egy mézeslépet és azok a méhek, amelyek a kaptár falán mászkálnak, hozzá húzódnak az anyához, amelyek aztán ott is maradnak az anyával együtt a régi helyükön, míg a többi méheket, — amelyet kiszedtünk, — berakjuk lépestől együtt annak a családnak a mézkamrájába, amelyhez egyesíteni akarjuk és másnap, mikor lerakjuk a fészekbe, egy csomó öregméh visszamegy a régi helyére és ott találja az anyját, amivel azután meg lesz, és amikor majd az összeegyesített család annyira népes lesz, hogy műrajt lehet belőle készíteni, csináljunk a helyén hagyott fiatal anyához egy műrajt és ezzel elértük azt, hogy lett mézünk is, meg rajunk is, illetve az állomány száma nem csökken.

Igaz, hogy a tavaszi egyesítésnél az öreg kijároméhek mind vissza mennek a régi helyükre és ha oda nem tudnának bemenni, akkor bekéredzkednek a többi családokhoz; ez azonban nem baj, mert ott fognak majd gyűjteni, ahová behúzódtak ott maradnak a fiatalok, amelyek már a főhordásban részt vesznek, nem különben az átrakott fiasításból kikelt méheknek is egy része az akácvirágzás vége felé szintén gyűjteni fognak.

Az egyesítést vándorfekvő és rakkaptáraknál, szintén rostaszövet között kell végrehajtani vándorkaptárnál abba a végébe tesszük az egyesítendő családot, amely végében a kaptárnak nincs méh. Rakkaptárnál pedig a felső fiókba; természetes rostaszövet közé itt is.

Most amidőn már itt van az ősz, nézegessük meg a családokat és amelyek nem telelőképes, azt jegyezzük elő az egyesítésre. Tekintettel azonban arra, hogy az idén (1931 év) június hónapban erősen ragasztottak a méhek, ami azt jelenti, hogy korán jön a tél, ha mindjárt egy napra is. Ha pedig július-augusztusban erősen ragasztanak, akkor meg szigorú tél következik. Az idén pedig mindkét hónapban erősen betapasztolták a hézagokat és ezért az idei tél szigorú lesz, miért is a gyöngye családokat egyesítsük és minden családnak egész mézeslépet adjunk télire, nehogy úgy járjunk mint 1928—29 év telén, hogy ott, ahol fészekből kifogyott a méz, a nagyhideg miatt pedig a családok a kifogyott üres lépekről nem bírt a hátamögött lévő mézes lépekre áthúzódni és ott pusztultak éhen az üres lépeken.

Eddig a méhek jóslása még mindig bevált, talán az idén is beválk.

EGYESÜLETI HIREK

Halálozások. Szomorú szívvel hozzuk a köz tudomására két kedves Kar- és Tagtársunk elhalálozását.

Feldebről kaptuk az egyik értesítést, hogy **Hasznosi János**, okl. erdőőr kar- és tagtársunk f. hó 7-én hét hónapi súlyos gyomorbetegsége után 63 éves korában elhunyt. A megboldogultat f. évi szeptember hó 5-én tüntette ki a Földművelésügyi Miniszter úr Ónagyméltósága 45 évi hűséges szolgálatáért elismerő oklevéllel.

Minthogy elhalt Kar- és Tagtársunk temetkezési alapunk rendes fizetője volt, özvegye részére a segélyt kiutaltuk.

A másik értesítést Belpátfalváról vettük, ott **Mikó Gyula** szakv. erdőőr halt meg véletlen szerencsétlenség folytán. Mikó Gyula 1929-ben végezte a királyhalomi szakiskolát. Karunk egy tehetséges és kedves fiatal tagját veszítette el benne.

Mindkét Kar- és Tagtársunk emlékét kegyelettel őrizzük.

Értesítés. Tudatjuk Tagtársainkkal, hogy sikerült megállapodást létesítenünk egy fővárosi keresztény szűcs céggel, amely egyesületünk tagjaitól a vadbőröket (gereznákat) a legmagasabb napi áron hajlandó átvenni. Épen ezért a jövőben szezon alatt állandóan közölni fogjuk a bőrök beváltási árait, hogy tagjaink azok felől tájékozva legyenek.

Az átvétel a következő képen történik. Kartársunk, aki a bőrt értékesíteni akarja, azt közönséges csomagként **bérmentve** az egyesület címére feladja. Itt a bőr ára meg lesz állapítva és arról azonnal értesítést küldünk a feladónak. A beküldő azután nyilatkozik, hogy az árat elfogadja-e. Ha igen, úgy azonnal folyósítjuk a vételárat, ha pedig nem fogadja el úgy címére visszaküldjük a bőrt, **de saját költségére.**

A bőrök jelenlegi átvételi árai (természetesen szakszerűen kiszáritva) a következők:

Őz	3'50—4'50 P
Szarvas	6'00—8'00 „
Vaddisznó (fejvel és csülkökkel)	8'00—11'00 „
Róka	15'00—22'00 „
Vadmacska	8'00—12'00 „
Mezeinyúl	0'80—1'50 „
Házinyúl	0'40—0'80 „
Görény	6'00—10'00 „
Nyest	35'00—40'00 „
Mókus	2'00—4'00 „
Pele	0'50—0'60 „
Hermelin	2'00—2'50 „
Hörcsög	1'00—1'50 „

Reméljük, hogy akciónkat Tagtársaink szívesen fogadják és azt minél többen fogják igénybe venni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota, Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

AZ ERDŐ

Gödörásó és csemeteátültető szerkezet.

Matusovits Péter miniszteri tanácsos úr, m. kir. erdőigazgató c. M. 9401. a. sz. szabadalma.

A szerkezet gödörásásra, csemete- és suhángülte-
tésre és illetve suhángkiszedésre alkalmas, lazább talajon. Ezen találmánnyal lazább talajon egy munkás 600—800 gödröt képes naponta elkészíteni, 300—400 darab természetes úton keletkezett 1—2 éves fenyő-csemetét földestül átültetni és a nagyobb szerkezettel két munkás naponta mintegy 300 darab suhángot kiszedni. A szerkezet az erdészetnél és a kertészetnél nyer alkalmazást.

A szerkezet áll egy ékásóból és egy metszőásóból. Az ékásó merev, a metszőásó mozgatható. A szerkezet egy három egyenlő alapéllal bíró gulát mutat, melynek alapéle 35 cm., teljes magassága pedig 45 cm., a nagyobb szerkezetenél az alapél 45 cm., a magasság 60 cm. Az ékásó merev és azon, mint az ábra is mutatja, három ugyancsak merev rúd van (a, b és c). A c) rúd a karvasakat köti össze az a) és b) rudakkal. Az ékásó az a) és b) rudakon tolható fel és le. A karvasak a c) rúd körül mozgathatók. A kengyelnek a) és b) rudakba bemélyedő pekeit a rúdvason látható szögek rögzítik. A szögek kihúzásával a kengyel leszedhető és az ékásó kihúzható és illetve eltávolítható.

Az ékásónak és kengyelvasnak eltávolítása a suhángok beállításakor, illetve kiemelésekor szükséges. Gödörkészítésnél a munkás az ékásót — mint az a rendes ásónál is szokás — lábával teljesen benyomja a talajba és azután az a) és b) rudakon fel- és lecsúszatható metszőásót ugyancsak teljesen benyomja lábával a talajba és a szerkezetet az ábrán látható karvasaknál fogva kiemeli a földből és készen áll a gödör. A munkás a metszőásó felhúzásával a gödörből kiemelt földet a szerkezet egyszerű oldalra billentésével a gödör mellé helyezi. A gödörbe azután a csemete rendes módon elültethető.

A természetes úton keletkezett 1—2, sőt több éves fenyőcsemeték átültetése, amennyiben a talaj befagyva nincs, egész éven át eszközölhető. Az eljárás a következő: a munkás a gödörásószerkezettel előre el-

készíti azon a helyen a gödröket, ahová a csemeték átültetendők. Ha több szerkezet áll rendelkezésre, természetesen egy időben történhetik egy másik szerkezetpéldánnyal a csemetekiemelés. Az erdőben lévő természetes úton keletkezett csemeték a szerkezet beállítását után éppúgy emeli ki, mint ahogy a gödröt készíti, mégis azzal a különbséggel, hogy a földestől

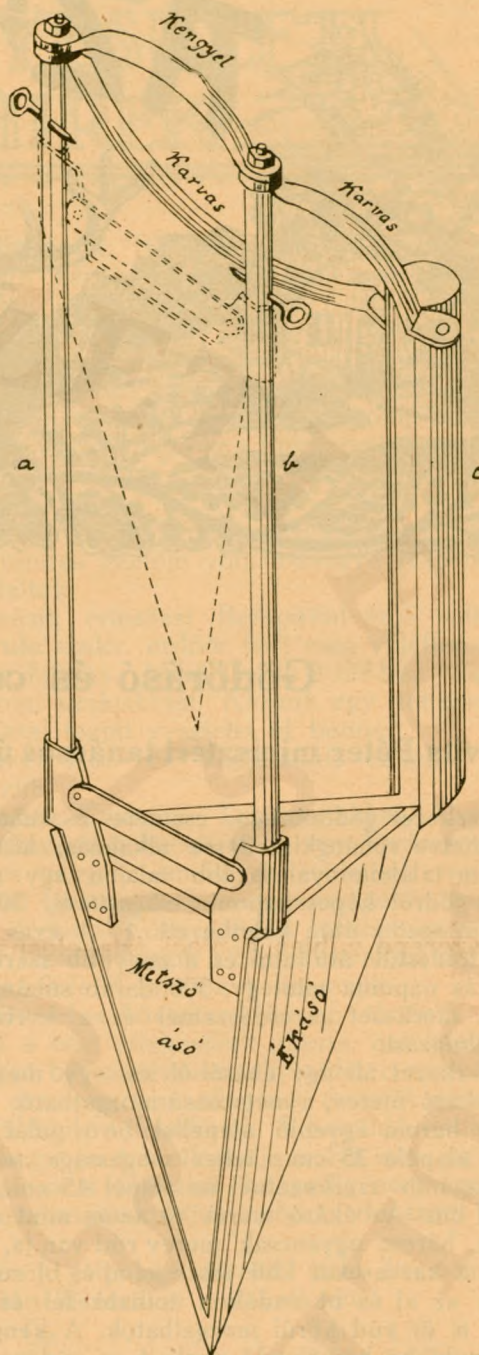
Gödör készítés, illetve csemete kiemelés.

Kiemelt csemete a szerkezettel.

A szerkezet és tartány. Mellette az elkészített gödör.

kiszedett csemetét a szerkezettel együtt az előre már elkészített gödörbe behelyezi, az ékásót felemeli és azután az egész szerkezetet kiemeli a gödörből. A csemete a gödörben bennmarad a kiemelt földdel együtt és így gyökere sértetlen lévén, csakis helyváltozás történik. Ha a csemetéket nagyobb távolságra kell elvinni, úgy ajánlatos azokat a szerkezetnek megfelelő tartányokban átvinni. A tartány az ékásónak és metszőásónak megfelelően készült és amint a munkás a szerkezettel kiemeli a csemetét, a gödörbe helyezi a tartányt, abban éppenúgy, mintha gödör volna, a fentebb leírt módon, egyszerűen elhelyezi a földdel kiemelt csemetét. A tartány azután a földestül kiemelt csemetével a fogantyúnál odavihető, ahol már a szerkezettel előre elkészített gödrök vannak. Miután a tartány ép mása a szerkezetnek, a tartányt a munkás behelyezi az elkészített gödörbe, a metszőásónak megfelelő lapot kihúzza és azután az egész szerkezetet

kiemeli. A csemete a földdel együtt bennmarad a gödörben. Minél több a tartány és a szerkezet, annál gyorsabban folyik a munka.

Suhángok kiemelésénél a nagyobb szerkezet használandó. Akkor a kengyelvasat és a metszőasztal le- vesszük a szerkezetről, a szerkezetet beállítjuk a suhánghoz, utána a metszőasztalt és a kengyelt előbbi helyére visszahelyezzük. Suháng kiemeléshez két munkás szükséges. Ezek a már beállított szerkezetenél először az ékást nyomják be teljesen a földbe, utána pedig a metszőasztalt. Azután a munkások kiemelik a szerkezettel együtt a suhángot. Előnye a gyors munka és az, hogy a suhángok közül a tetszésszerűt kiemelhetők. A szerkezet a felesleges gyökérzetet elvágja. Kisebb suhángok, ahol a gyökerek elmozdításától nem kell tartani, lombos állapotban átültethetők a szerkezettel előre elkészített gödrökbe.

A terézhalmi csemetekertben 300 nyársuháng lett ily módon lombosan 100%-os sikerrel a folyó évben átültetve.

A szegedi városi erdőben levő természetes úton keletkezett feketefenyőcsemetek nyáron a legnagyobb melegben lettek sikerrel átültetve.

A szabadalmazott gödörös- és átültetőszerkezet, mely lazább talajon gödörösásra, átültetésre és suháng kiemelésre a legnagyobb sikerrel és nagy idő- és pénzmegtakarítással használható, rendkívül egyszerű szerkezetű és elsőrendű acélalakkal bír. Az egyik ábra a szerkezet rajzát, a három fényképfelvétel a gödörös- és átültetőszerkezetet munka közben és illetve a tartányt mutatja be. A gödör egy háromoldalú gúla, melynek csúcsa a földben van és amelybe bármely csemete a legjobban elültethető, mert mélysége a kisebb szerkezetnél 45 cm., a nagyobbbanál 60 cm.

Ára a kisebb szerkezetnek 35 pengő, a nagyobb- nak 45 pengő, a tartányok pedig darabonként 5 pengő, szállítás nélkül.

Megrendelhető a feltalálónál: *Matusovits Péter* miniszteri tanácsos, m. kir. erdőigazgatónál. Címe: Szeged, Dugonits-tér 7. szám.

Fakereskedelmi és fatechnológiai gyakorlati alapismeretek.

Írta: Dr. Fazekas Ferenc.

A fűrészárú értékelése, piaci értéke, mely tényezőktől függ, eltekintve itt a kereslet és kínálat egymáshoz való viszonyától és eltekintve attól is, hogy a fák ismert előnyös műszaki tulajdonságai az egyes választékokban mily fokig vannak jelen? A felfűrészelt fa piaci értéke: 1. A fa faja, 2. A fa térfogata, 3. A fa származási helye, 4. A fa minőségi állapota alapul vételével alakul ki.

A faj szerepe milyen a piaci értékelésnél? Ezen kérdést legjobban példákkal világíthatjuk meg. Így a luc ára 5—10%-al magasabb a jegenyefenyőnél. A diófa-palló megegyezően annyiba kerül, mint a tölgyfa-palló. A vörösfenyő szelvényárú cca 30%-al drágább a lucanyagnál.

A szelvényárú térfogata hogyan befolyásolja a piaci érték kialakulását? Mennél hosszabb az árú, annál értékesebb. A szélesebb árú is drágább, mint a keskenyebb. Mindkét esetben az oka ugyanaz: hosszú és vastag rönkök nevelése körülményesebb, költségesebb és ilyen rönkök a vágásterületekről is mindig kisebb és kisebb számban nyerhetők, mint a közepes vagy vékony rönkök.

Keményfánál a vastagsági méret a következőképpen befolyásolja az árat: legdrágábbak az egészen vékony szelvényárú, az 5—20 milliméter vastag falemezek, mert ezek termelésénél igen sok a fűrészpor és egyéb hulladék, tehát kevés a kihasználás. És ilyen vékony szelvényárúknál a hibátlanág is fokozott követelmény — vékony lemez, ha egészségtelen, vagy hibás, már nem használható — s ezen tény szintén a kihasználás rovására veendő figyelembe.

Egy 10 tonnás vasúti kocsiba átlagosan mennyi köbméter félig nyers gömbfa rakható be? Dió 7 köbméter. Tölgy, bükk, szil 8 köbméter. Kőris, nyár 9 köbméter. Hárs, juhar, éger 10 köbméter.

Mennyit szárad be a rönk mintegy 6 hónap alatt? A rönknek hosszban való beszáradása alig vehető figyelembe. Sugár irányban 1—6%-ig apad be a rönk. És pedig mennél vékonyabb a rönk, annál inkább apad az átmérője százalékosan. Például: fűrészrönk apadása maximum 1,5, épületi szálfá 2,5, rúd-gömbfa 3,5%.

Beszáradásra számítunk-e túlméreteket, rönköknél? Ilyen címen rönkfánál túlméreteket nem szokásosak.

Rönkök beszáradása melletti fatömeg veszteségnél mégis mi nyújt vevőnek bizonyos ellenszolgáltatást, mi küszöböli ki ezen fennálló tényleges veszteséget? A beszáradás folytán előállott veszteséget ellensúlyozza azon mérési mód, hogy a méretek lefelé kerekítettnek ki. Így például a vastagságnál csak egész centiméterek, a hosszánál csak egész deciméterek olvastatnak, lefelé történt kikerekítésekkel.

Hol szokásos mégis — felszámítás nélkül — bizonyos túlméretet hagyni a rönkökre? Csúsztatott rönköknél ráadunk 5—10 centimétert, hogy a rönkvégeknél megismétlődő merőlegesen egyenesre vágása után is rendes méretű maradjon a rönk. Az ilyen gyengén körülhajkolt, valamint félig a vágáslapnál behajkolt rönkök köbtartalmának megállapításánál szokásos az is, hogy a rönk hosszát a hajk középvonaláig mérik fel. Normális az áralakulásuk a 20—50 milliméter vastagságok között keményfa fűrészárúknak, az úgynevezett deszkáknak, melyek árban a lemezek és pallók között fekszenek és

Gyalult, hornyolt, szádalát árú mérése hogyan történik? Ezen anyagok köbtartalmának megállapításánál a gyalulás, illetve hornyolás és szádalás előtti nyersanyag méreteket (nach Federmass) vesszük számításba. Ellentéte ennek a feldolgozás utáni felületek mérési módja (nach Deckmass).

Szélezetlen deszkák szélességének mérése hogyan történik? A szélezetlen fűrészárú szélességét a darab hosszközepén kéreg nélkül és pedig 49 milliméter vastagságig csak a darab keskenyebb oldalán mérve (nach Spiegelmass) 50 milliméter és ezenfelüli vastagságnál pedig a két oldalon mért szélesség átlagából (mit halber Baumkante) kell megállapítani.

Milyen fokú az eltérés a két mérési mód között? A differencia 50%-ig is terjedhet s oldalpallóknál mindig nagyobb, mint közép-pallóknál. 50 milliméteres pallónál és a határon az eltérés csak mintegy 15% körüli.

Mit értünk ezen kifejezés alatt „teljes szélességben való mérés?” (Ausgelegten Masse) Az anyag szélességét nem mérővesszővel, lefelé kerekített egész centiméterekben, hanem mérőszalaggal, teljes szélességben mérjük, akár természetben tényleg is egymás mellé ki voltak rakva az összes deszkasorok, akár nem voltak így kitergetve, de a szalagot az egyes darabokon azok teljes szélességében átvezettük.

Ha szalaggal (Bandmass) mérem be a deszkák szélességét, miért kapok több eredményt? Mert a mérőléccezel való mérésnél (Zollstock) csak az egész centimétereket vettem, szalagnál azonban folytatólagosan egyszerűbben mindent, a centiméterek legkisebb részeit is összefogjuk és felszámítjuk.

Köthet-e ki kárpótlást ezen mérési mód hátrányaiért vevő? Igen, rendszerint minimális 1%-ot. (1—3%)

Hol használatos a szalaggal való mérési mód? Igen értékes árúk, például ú. n. párisi deszkák mérésénél.

Ha vevő egy rönk tételből kitermelhető például csupán 35 milliméteres vagy 40 milliméteres deszkákat akar vásárolni, hátrányos-e ez eladóra? Igen, mert 49 milliméterig csak egy oldalon a — keskenyebbiken — mérjük a deszkákat, már most a széldeszkek felé eső résznél a mérési veszteség 50% is lehet. Tehát vagy vennie kell neki 27 millimétereseket is, hogy a kónikus részek is jól kihasználhatók legyenek, vagy igen jó árat kell fizetnie az ilyen különleges rendelésért

Mit értünk penge hulló árú alatt? („Sägefällend“ — „unsortiert“ — „Gatterfallende“ „Messersägefällende“) Penge hulló árú alatt értjük, ha a vétel egy bizonyos gömbfamennyiségből kitermelhető összes választékokra vonatkozik, itt csak a hulladék (Ausschuss) lehet kizárva. Tehát, ahogy az árú (Folytatjuk)

masztottam. Ebéd után folytatjuk a vadászatot, helyemre érve a puskát meg akarom tölteni, nem megy. Már hallom a hajtók kiabálását: „nyúl, nyúl!”

Hiába erőlködök, nem bírom a töltényt belekényszeríteni a töltényürbe, egy nyúl már elment mellettem. Azon hitben, hogy töltényeim megdagadtak a nedves levegőben, lázas gyorsasággal lefaragtam egy részt a hüvelyből, így sem sikerült. Egy csapat fogoly brúgott el a fejem felett, két nyúl vígan mutogatta felém fehér farkát. Egy zupás huszárörmester elpirult volna, ha akkor hallott volna engem fobázkodni. Alaposabb vizsgálat után rájöttem, hogy a puskában van a hiba, mert az időközben tizenkettes kaliberből tizenhatossá változott. Hajtás után tisztázódott csak a helyzet, mikor kisült, hogy T. alezredes, ki egy tizenhatos angol kölcsönpuskával jött, induláskor az enyémet ragadta el, ő sem tudott löni, nála persze lötyögőt a töltény a csőben.

Sokkal szebbek és hangulatosabbak voltak azok a vízicserkészek a holt Duna csöndes vizén, melyeket Izsgum Ferenczel a susogó nádasok közt eszközöltünk. Izsgum, a tolnai halászbokor egyik főnöke, maga is ügyes vadász, nesztelenül hajtotta a csónakot a fűzek alatt, a nádszélén, óvatosan lassított, mikor kanyarodóhoz, nyílt vízhez értünk, majd nyílsebesen suhantunk előre, ahogy éppen kívánatos volt. Így vezetni csónakot csak az képes, aki maga is ízig-vérig vadász és ismeri a víz minden útját, a vizivad minden rejtékét és fortélyát. Felejthetetlen szép vadásznapiakat töltöttünk el a nádrengetegben, a hápogva felkavarodó

rucák, surranó szárcsák, sétáló gémekek titokzatos bírodalmában.

Ott rendezett egyik év őszén S. földbirtokos hajtó vadászatot nyúlra, fácánra. Mintegy tizen jelentünk meg. S. kijelentette, hogy tyúkot löni nem szabad, aki mégis akár véletlenül is löne, súlyos pénzbírságot, vagy este a vendéglői számlát fizeti. Természetesen ugyan csak vigyáztunk, hogy bűnbe ne essünk.

Eleinte meglehetősen üresen végződtek a hajtások, később mindig több és több fácán, nyúl igyekezett bőrét menteni. A vadászvonalon nőtt az élénkség s egyszerre magasra tört az izgalom lángja, mikor még egy őz bak is bekerült a hajtásba. Mindenki az őz szeretete volna meglőni, az egyik vadász szerencsésen elhibázta még a nádasban, a bak a vadászvonal felé ferde szögben riadtan menekült. Közvetlen a vadászvonal előtt a holt Duna egy mellékága folyt néhány lépésnyi szélességben. A bak beugrik a vízbe és hol lábával, hol pedig úszva eléri a tulsó partot, S. abban a pillanatban lő, a dörrenés után ijedt női sikoltás, meg mertünk volna esküdni, hogy az őz sikoltott.

A bak elment, a nem messze tőle szedret szedő nő egy szem sörétet kapott a legvastagabb húsból. A velünk vadászó doktor rögtön ki is vette, nagyobb baj nem történt.

Vadászat után kedélyesen poharazgattunk a vendéglőben, titkos egyetértéssel, általános közfelkiáltással S.-re hárult a számla kifizetése, mert — nem lőtt sem bakot, sem kakast!

A kereplők szokatlan zajára a megrettent, de egyben kíváncsi vad közül azok, amelyek a körülzárt területnek a hajtólánchoz közelebb eső szélén tartózkodnak, a zaj irányában csakhamar előbbre fogznak nyomulni. Amíg aztán a vadászok ezekkel végeznek, a hajtók s kereplők csöndben maradnak helyükön, hogy aztán az első hajtás befejeztével, a rákövetkező hajtóvonalban a területet újabb gyűrűbe vonják s a most már ismét rákezdő újabb kereplési sorozattal, a terület még elő nem tört vadjait is előcsalogassák.

A kereplőjáték persze mindaddig nem szünetelhet, amíg a felhajtott körön belül maradt állomány elő nem tör.

A kereplőgető hajtó is kifáradhat a szakadatlan s néha sokáig elhúzódó kereplésbe, könnyebb szerkezetű fakereplőket kell tehát készíttetni, amelyeket pihenőként felváltva, egyesek, akik fáradtabbak, halkabban, míg a többiek erőteljesebben szólaltathatnak.

A felhajtás végén, amidőn a hajtók a lesben várakozó vadászoknak olyannyira közelükbe érnek, ame-

lyen túl a veszedelmes lövonalba kerülhetnének, a kereplést is be lehet szüntetni. Szűkebbre vont hajtógyűrű mellett a kereplőhajtóra úgy sincs többé szükség; a hajtó s kereplőnép tehát csöndben elvonulhat olyan irányban, ahol a felhajtás esetleg még tervbe van véve.

A kereplő nemcsak az erdő sűrűiben, hanem a nyílt területeken, különösen a tengeriben s egyéb takarmánytáblák magas növényzete, sőt a nádas közt is jó szolgálatokat tehet.

Kétségtelen, hogy hajtóvadászaton az olyan segédeszköz, aminő a kereplő is, alárendeltebb szerepet játszik, úgy hogy az eredmény elérésénél, akár kereplővel, akár pedig másnemű zaj előidézésével tudtak célt érni, főtenyezőként a szakszerű vezetés, rendezés s a kellő fegyelemtartás szerepelnek. Ám egyben kétségtelen az is, hogy az emberi hang előidézze zaj, láрма, kiabálás, inkább tova- és visszariasztja a vadat, míg a kereplőeszköz helyesen kezelt összhangja a vadat, beigazoltan, hamarabb képes előcsalni, sőt bizonyos irányba terelni.

Téli ragadozómadaraink.

Írta: dr. Vasvári Miklós, a m. kir. Madártani Intézet asszisztense.

Kissé szokatlanul hangzik első hallásra, amikor „téli” ragadozómadarokról beszélünk, mert egyes madárcsoportok évszakok szerint való elkülönítése nem éppen helyénvaló. Jelen összefüggésben azonban mégis alkalmasnak találok röviden megtárgyalni a Téli ragadozómadarainak ügyét.

Igaz, általános érvényű igazságként nem állítható egyik „téli faj”-ról sem, hogy csakis télen fordul elő nálunk, de azért az alább említendő madarak jórészt olyanok, melyek a hideg évszak madártani jellegét sajátságosan megszabják. Céлом, hogy e közlemény szűk keretei között különösen a viszonylagos gyakoriság kérdésével foglalkozzam, vagyis, hogy szíves Olvasóim milyen mértékben számíthatnak az egyik vagy másik fajjal való találkozásra. Közben tekintettel leszünk természetesen az életmódbeli megnyilvánulásokra és kivált a táplálkozásra is, amely utóbbi époly fontos az ornithológiai tudomány, mint a gyakorlati élet szempontjából.

Összesen főleg kilenc faj jön számításba, tehát hazai ragadozómadár-fajainknak mintegy negyedrésze.* De ha fontosságuk sorrendjében akarjuk őket tárgyalni, akkor a rangsort nem nagyon egyszerű összeállítanunk, mert a gyakorisági arányt elég nehéz az egyes fajok közt megállapítani.

Még talán a legkönnyebb a sor elejét felállítani, mert kétségen kívül a legnevezetesebb szerepet a gatyásölyv (*Archibuteo lagopus Brünn*) tölti be. Nemcsak számbelileg, de nagysága által is feltűnő téli madarunk, amelynek az ölyvekre általában jellemző zömök termetén kívül ismertető jellegeként említhető az, hogy repüléskor mindig felötlők tollazatának fehérítő részletei. Nem minden télen egyaránt gyakori ugyan, de azért mégis legszámosabban előforduló ragadozóink közé tartozik, amint ezt a preparátorok is igazolhatják, akik nagyon gyakran a „sas” megtisztelő neve alatt kapják kitömésre ezt a ragadozót. Nem egyszer volt alkalmam magamnak is tapasztalni ezt a kel-

lemetlen névcserét, amikor a preparátor műhelyében tartózkodván, a kíváncsiságtól tágra nyílt szemmel vártam, vajjon milyen „sas” fog előkerülni a postacsomagból, amelynek feladója tartalomként „sas”-t jelzett! Csak amikor kicsomagoljuk, akkor bontakozik ki a „közönséges” gatyásölyv. Az igazat megvallva, ha a csomag nagyságából lehet következtetni a tartalomra, úgy igazi sasra nem is számíthatunk kisebb csomag esetében, minthogy — amennyiben kimondottan téli hónapokról lenne szó — az ölyvekhez hasonló nagyságú sasfajaink (pl. a kis békászó-sas vagy a törpesas) télen nincsenek nálunk.

A gatyásölyv táplálékáról szólva, kereken ki kell jelentenünk azt, — amit még mindig nem akarnak nagyon sokan elhinni, — hogy *főtápláléka a kisebb rágcsáló állatokból*, tehát északi fészkelő területein lemmingből, nálunk, telelési helyein pedig *mezei pocokból áll*. Egészséges vadat nem fog, mert nem is tud. Az éhségtől, hidegtől elkényeszeredett beteg foglyot, fácskát alkalmilag zsákmányolja csupán, az apróvad fiatalját pedig nem veszélyezteti, mert jórészt olyankor fordul elő, amikor a vadnak nincs szaporítási ideje. Legfeljebb a kora tavaszi nyúlfióka eshetnék neki áldozatul, de hogy milyen ritkák az efféle esetek, bizonyítja a gyomortartalmak vizsgálata, mely szerint 598 gatyásölyvből *összesen csak 3 (három) fiatal nyulat mutattak ki!*

Az egerészölyv (*Buteo communis Less.*) ellentétben az előbbivel, Magyarországon is fészkelő faj. Középnagyságú ragadozóink közül ez a leggyakoribb költőmadár nálunk, legfeljebb a barna-rétihéja (*Circus aeruginosus L.*) hasonlóan gyakori fajunk, illetőleg nádas területekre szorítkozván, utóbbi helyenkint számosabb, de nem oly általános elterjedésű. Igaz, hogy ami a fészkelést illeti, az egerészölyv inkább a dombok és előhegyek vidékén költ, ősztől-tavaszig azonban mindenfelé előfordul a sikon is, noha rendszeren kisebb számban telel, mint a gatyásölyv. Az egeres esztendő főtáplálékában kedvező léven számára, olyankor gyakoribb. A gatyásölyv tollas lábszárával nemcsak „sasosabb” külsejű, de valamivel erősebb is az egerészölyvnél és utóbbi nem oly szívósan tart ki télen. Táplálkozásait illetőleg utalok „A Természet” 1930. decemberi számában közöltekre.

* Az egyes fajok ismertető jegyeire nézve utalunk Szemere Zoltán-nak „A Magyarországon előforduló ragadozómadarak meghatározója” című zsebkönyvére.

Ha a gyakorisági arányt szem előtt tartjuk, úgy a („kis“) **karvalyt (Accipiter nisus L.)** kell most említenünk, mert ez egyike leggyakoribb téli ragadozóinknak. Mondhatjuk, hogy a gatyásólyvval egyenlően számos előfordulása és általános elterjedése a hideg évszakban. Ilyenkor az Alföldön is gyakori, nyáron azonban ott ritkán fészkel. Tudvalevően ez a legigazibb **aprómadárevő** és a verébnagyságú, főleg pinty-féle madaraknak legádázabb üldözője. Tulajdonképpen vadászatiilag — főleg télen — nem veszedelmes.

Nagy kiadása, a szintén rövid, kerekített szárnyú és hosszúfarkú **héja (Astur palumbarius L.)** talán számbelileg is a negyedik helyet érdemli meg. A téli hónapokban — úgy mint más évszakokban — ez az **apró vad legfélelmetesebb pusztítója** és pedig époly **speciális táplálékául szolgálnak neki a tyúkfélék** (fogoly, fácán), mint a karvalynak az apró madarak. Ezért, noha a héja galambot is fog, mégsem helyes galambászhejának nevezni, különösen a házigalambra vonatkoztatva (latin nevében a palumbarius az örvös-galambra vonatkozik). Mindenesetre egyik német neve: „Hühnerhabicht“ találóbb és kifejezi táplálkozásbeli jellemét is.

Utána következik téli jelentőségére nézve a **kékesréthéja (Circus cyaneus L.)**, de különben sem a rokonsági kötelékeket tekintve, sem pedig életmódra nézve nem áll hozzá közel. Csakis azért említem őket egymás mellett, mert tapasztalásom szerint a rangsorban ötödik hely illeti meg. Egyúttal azt is hangsúlyoznunk kell, hogy a négy réthéja-faj közül ez az egyetlen, amely nálunk télen elég gyakori, míg a többi három faj, vagyis a fakó, hamvas és barna réthéja téli előfordulása úgyszólván ritkaságszámba megy. A barna réthéja is, amely különben nyáron a leggyakoribb faj, alig néhányszor kerül elejtésre a téli hónapokban. Tehát a télen látott vagy elejtett réthéják többsége kékes réthéja és pedig főleg ennek tojója szokott lenni, amely alul barnán szárfoltozott tollazatában és fehérlő farkcsikja által jól feltűnik repüléskor is. A mezők felett imbolyogva lengedező példányok többsége — mint említettem — tojó, míg a világos kékeszürke és fehérszínű öreg hímek (mint legvilágosabb téli ragadozók) ritkábbak. A kékes réthéja táplálékának legtekintélyesebb része mezei egerekből áll, sokkal kisebb mértékben fog apró madarakat, vadászati kártevése pedig rendes körülmények közt csekély szokott lenni. Legcingárabb testű ragadozóink egyike lévén, **felőtt, egészséges vadat megölni képtelen.**

A **kis-sólyom** „törpe-sólyom“ (**Falco aesalon Tunst.**), Európában a sólyom-nemzetség legkisebb képviselője, télen ugyanazt a szerepet tölti be mint a karvaly, mert ő is az **apró madarak rettegett üldözője.** Az északi tundrák vidékéről október táján érkezik hozzánk telelésre és felül, szép kékeszínű öreg hímje valamelyes színbeli hasonlósága miatt már rossz hírbe hozta legártatlanabb és leghasznosabb ragadozómadarunkat, a rovarévő **kék-vércsét (Cerchneis vespertinus L.)** is, amely pedig sohasem telet nálunk, míg viszont a kis-sólyom nyáron, távol a magas északon költ. Három vércse-fajunk közül csupán a **vörös-vércse (Cerchneis tinnunculus L.)** szokott helyenkint itt telelni. A kis-sólyom különben nemcsak a szabad mezőkön vadászik, hanem mint a karvaly a lakott helyeken, sőt a városokban is látható veréb-gyérítő munkája közben.

A **vándorsólyom (Falco peregrinus Tunst.)** téli „nagy sólymunk“. Leginkább a hideg évszakban kerül gyakrabban szem elé összes ragadozóinknak talán eme legérdekesebb faja. **Vadászatiilag kisebb jelentőségű mint a héja,** mert inkább a galambok és más jól repülő fajok képezik zsákmányát, ezért a **foglyállományra sokkal kevésbé veszedelmes.** Ez az igazi galambvadász-madarunk; a galambok kedvéért a nagyvárosok templomtornyait is kiszemeli leső- és lakmározási helyekül és az utóbbi években ismételtelen megfigyeltem Budapest különböző részein (leghuzamosabban Kőbányán), de Szegeden a Fogadalmi-templom tornyán, továbbá Debrecenben is megfigyelték.

Legnagyobb termetű „téli“ ragadozónk a **réti-sas (Haliaeetus albicilla L.)** főleg Alföldünkön és a Dunántúlon, ahol általában nem ritkán, a Hortobágyon aránylag gyakran előfordul. Különösen a vizek környékét szívesen keresi fel, illetve a víziszárnyasokban bővelkedő helyeket, mert főtápláléka a vízvadból kerül ki és a Hortobágy vadlúd-tömegei különös vonzerőt gyakorolnak reá, mert főleg a vadászoktól megsebzett, vagy elvesztett lőtt libákból él ott. Egyébként a vadállományra kevésbé veszélyes. Halászati jelentőségére nézve meg sem közelíti az igazi halpusztító fajokat, mert inkább a döglötthalat fogyasztja (l. „Halászat“ 1930. dec. szám). Különben is szívesen eszi a dögöt, ezért, sajnos, nem egy esik a mérgezésnek áldozatául.

A sor végére maradt legfejedelemibb szárnyas ragadozónk, a **szirti- vagy kőszáli-sas (Aquila chrysaetos L.)** Téli fajaink közül mindenesetre ez mondható a legritkábbnak és az évente jelenlegi határainkon belül kézrekerülő példányok számát mintegy 3–4 darabra tehetjük. A Kárpátokból Alföldünkre leránduló szirti-sasok többnyire nem is térnek vissza vadregényes hazájukba, mert nemtörődve a mai, mindjobban terjeszkedő természetvédelmi törekvésekkel, a porfogó dicstelen szerepére kárhózzatva, a vadász-szoba tróféái közé tétetnek. Még ha biztosan tudjuk is erről a remek madárról, hogy nálunk főtápláléka a nyúl, ámde nagy területen kóborolva az a kevés példány tesz-e súlyosabb kárt? Meg azután mindig csak eleven nyulat kerít-e magának a szirti-sas? Bizony nem, amint ezt a sztrichnines nyúl-dög mellett található példányok kihült teteme is igazolja!

Ezekben foglaltam össze röviden *mostanra szánt* mondanivalóimat. Csak az u. n. igazi ragadozómadarakkal, tehát a nappaliakkal foglalkoztam, a baglyokkal ez alkalommal nem. A felsorolt fajokon kívül hébe-hóba talán másokkal is találkozhatunk a téli hónapokban, de azok a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Most még csak annyit, hogy nagyon kívánatos volna, ha t. Olvasóim közül ki-ki tüzetesen figyelne a saját területén található fajokat és elmondaná észrevételeit.

Tagtárs! Ha még nem váltottad ki jelenyed, siess azt megtenni, mert ezzel nemcsak megkülömböztetésed éred el a tölgylevelet bitorló szobainasoktól, hanem tekintélyed is növeled.

K Ü L Ö N F É L E

Olvasóinkat ezúton értesítjük, hogy szaklapunk a jövőben minden hónap 15. napján pontosan fog megjelenni. Tehát, aki ezután a hónap második felének első napjaiban az „Az Erdő”-t nem kapná kézhez, úgy azt bátran reklamálhatja, mert a lap legkésőbb 15-én este mindenkor postára lesz adva.

Repülő vadász a sasok ellen. A texasi (Amerika) juhtenyésztők legnagyobb ellensége a sas. Szörnyű pusztítást visznek véghez a nyájakban. Ennek elhárítása céljából most összeálltak a texasi juhtenyésztők és vásároltak egy repülőgépet, amelyben a pilótán kívül egy vadász is ül. A repülőgép követi a sasokat, s amikor azok kifáradtak, a vadász lelövi a ragadozókat. Ez az új vadászati módszer a nagy költség dacára is kifizetődik, mert a texasi juhtenyésztőknek állítólag közel 30.000 pengőt meghaladó kárt okoztak a sasok.

Matusovits Péter miniszteri tanácsos úr találmánya. Olvasóink lapunk első oldalain részletes ismertetést találnak Óméltósága igen praktikus és hasznos találmányáról. Kérjük Tag- és Kartársainkat, hogy kenyéradójuk figyelmét hívják fel ezen találmányra, amellyel rengeteg időt, munkát, s ezáltal pénzt lehet megtakarítani.

A fácánkakas koráról az alábbi érdekes hírt közli a Wiener Allgemeine Forst und Jagd-Zeitung 1931. évi október 16-iki száma.

Stroh dr. szerint a sarkantyú fejlettsége alapján a fácánkakas életkorát meglehetősen biztonsággal lehet megállapítani. Ugyanis a fiatal kakasnak rövid és tompa sarkantyúja van. Két-három éves korában a sarkantyú még mindig bábformájú, de már erős és hegyes. Az öreg kakas azonban már hosszú, vékony és kihegyezett, kissé felfelé görbülő sarkantyút hord. Általában minél hegyesebb a sarkantyú, annál magasabbra becsülhető a fácánkakas életkora.

Könyvismertetés. Két igen becses és szép művel gazdagodott a vadászati irodalom. Az egyik szépirodalmi, a másik kimondottan szakkönyv. Mindkét mű Gyöngyöshalászi Takách Gyula a Magyar Vadászújság főszerkesztőjének remek tollából került ki. A „Vadász-ösvényeken, a Duna medencéjétől a Kárpátokig” című könyvének minden fejezete külön élmény, s minden fejezete érdekfeszítő és jó magyaros nyelvezettel van megírva. Aki a szép képeket szereti, az is örömmel veszi kezébe a könyvet, mert szebbnél szebb fényképek még érdekesebbé teszik a mű szövegét. A könyv kiállítása, nyomása stb. a legkényesebb igényeket is kielégíti. Ha a szokott úton akarnánk haladni, azzal kellene ismertetésünket befejezni, hogy „mindenkinek a legmelegebben ajánljuk”; ezt azonban nem tesszük. Azokat, akik érdeklődnek a szép művek iránt, csak

arra kérjük, győződjenek meg a mondottakról és olvassák el a könyvet. Ugy hisszük nem fognak benne csalatkozni.

A másik könyv, illetve könyvecske „A vadász kiskatéja” címen jelent meg. E könyvecske valóságos útravalója az életben minden jó erdész-vadász embernek, s mindannak, akinek löfegyverrel van dolga. A könyvecske elsősorban fegyvertan, amely teljes precizitással tanít meg a löfegyverrel való bánásmódra. A második rész a vadászat és a helyes vadgazdaság nélkülözhetetlen alapismereteivel ismerteti meg az érdeklődőt. Bár szakkönyv e mű a szó legszorosabb értelmében, mégis olyan jó — mondhatnánk humoros — nyelvezettel van megírva, hogy egy teljesen laikus is élvezettel olvashatja el, mert első sorától az utolsóig érdekes, sőt érdekfeszítő, ami a szakkönyvvel megbecsülhetetlen, mert célját százszázalékban eléri, mivel a könyv olvasójának a könnyű stílus folytán az olvasottak emlékezetében is maradnak.

Ha módunkba állna, mi e könyvecskét a szakiskolák tankönyvei közé vétetnénk fel, mert ismétljük, hogy azt egyetlen olyan ember sem nélkülözheti, akinek löfegyverrel van dolga, vagy aki a vadászattal, illetve vadgazdasággal közeli kapcsolatban áll.

Halálozások. Nagykőrösön Csalányi János m. kir. erdőőr, Szárváron pedig Horváth Mihály járási erdőaltiszt kar- és tagtársaink haltak meg. Kartársaik őszinte bánata kísérette az elhunytakat utolsó útjukra. Emléküket kegyelettel őrizzük.

Megjelent a „Vadászati Útmutató” (Vadászati zsebnaptár) legújabb kötete. E könyvet, mely évről-évre Nagy László szerkesztésében jelenik meg, a földművelésügyi minisztérium erkölcsi támogatásban részesíti. Most megjelent kötete is akárcsak az előbbieket, igen hasznos ismertetéseket közöl a vadászat köréből, képekkel illusztrálván a szöveget. Ára portómentes küldéssel, vászonkötésben 4, díszesebb 5 pengő. Megrendelhető egyesületünk útján.

Új író nevét találják Olvasóink a madártani cikk címe alatt, dr. Vasvári Miklós a m. kir. madártani intézet asszisztenséét. Akik az 1930. évben végezték a királyhalomi szakiskolát, azoknak nem ismeretlen Vasvári dr. úr, mert 1930 nyarán a szakiskolán igen érdekes és hasznos madártani előadás sorozatot tartott a növendékeknek.

Felkérésünkre szívesen vállalkozott, hogy a madarak világából az erdész-vadász embereket érdeklő szakkikkeket adjon szerény lapunknak. Úgyhiszzük Olvasóink éppen olyan örömmel fogadják közleményeit, mint amilyen jó szívvel adja azokat Vasvári dr. úr.

Aki olyan karácsonyi ajándékkal akar valakinek kedveskedni, hogy az illető nagyon megörüljön neki: az vegye meg 8 pengőért Gyöngyöshalászi Takách Gyula „Vadászösvényeken” című díszkötéses, gazdagon illusztrált könyvét (és 2 pengőért „A vadász kiskatéja” című nélkülözhetetlen könyvecskét). Megrendelhető a Hornyánszky Viktor udvari nyomdában, Budapest, VI., Aradi-utca 14. Tagjaink 4 havi részletre is megkaphatják.

FEGYVERT, LÖSZERT Javításokat

gyorsan és jutányosan szállít

megbízhatóan és olcsón végez.

KNÉBL FERENC

puskaműves,
fegyver- és lőszerkereskedő

Budapest, VIII., Baross-utca 17. sz.

Telefón: József 344—75

Decemberi vadbőr árak :Őz 1.00—2.00 kg.-ként; Szarvas 1.00 2.00 kg.-ként; Vaddisznó (fejvel és csülökkel) 5.00—6.00; Róka 15.00—25.00; Vadmacska 8.00—12.00; Mezeinyúl 0.40—0.80; Házinnyúl 0.20—0.40; Görény 6.00—10.00; Nyest 35.00—40.00; Mókus 1.00—3.00; Pele 0.50—0.60; Hermelin 2.00—2.50; Hörcsög 1.00—1.50; Borz 5.00—6.00 pengő.

Mult havi tudósításunkban egyes bőrök magasabb árral szerepeltek. Az esésnek oka az, hogy az árak a szezon elején nem voltak még teljesen kialakulva. Most

azonban az árak szilárdabbak, s így fenti közlésünk december—január hóra helyes.

Remény van azonban arra, hogy az árak emelkedni fognak, mert a szőrmekezeskedők külföldről beszerzett készletei fogytán vannak, s a deviza-rendelet miatt a szőrmebehozatal is nagyon megehezült.

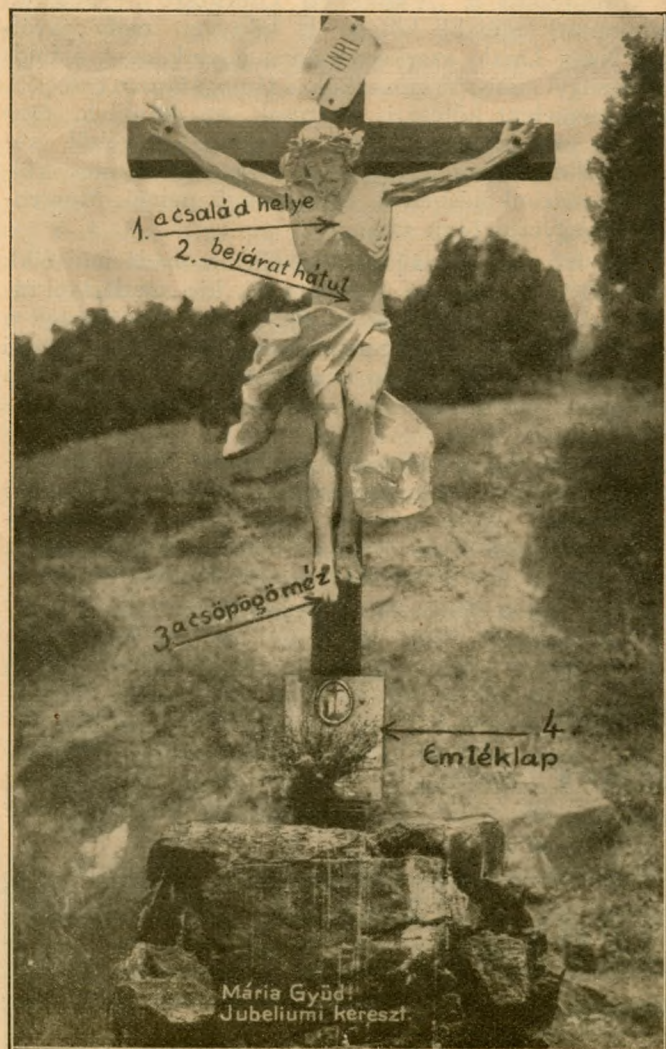
Itt jegyezzük meg még azt is, hogyha Kartársainknak nincsen módjában a bőroket szakszerűen kiszárítani, úgy már szikkadt (2—3 nap) állapotban is beküldhetik a bőroket.

Arra kívánjuk figyelmeztetni a beküldőket, hogy hibás (vedlő, szakadt) bőroket csak féláron vehetünk át.

Hány fok hideget bírnak ki a méhcsaládok?

Azt meg sem lehet mondani, hogy hány fok hideget bírnak ki a méhcsaládok. Hiszen amikor télen valamelyik méhcsalád elpusztul, arra még nem lehet azt mondani, hogy megfagyott; mert hiszen népes család a hideg miatt soha sem pusztul el, legfeljebb éhen. Ott

vannak a szibériai méhcsaládok, miért nem fagynak meg azok? Pedig ott állandóan szigorú a tél, ahol bizony néha 50 foknál is nagyobb hidegek vannak és a méhcsaládok mégis megérik a tavaszt. Igen, mert bőven hagynak nekik télire mézet, amellyel úgy fűti magát a méh, ahogy azt a hideg megkívánja. A méhek nemcsak táplálkoznak a mézzel, de fűtik is magukat, illetve a kaptárt. És ezt nem ösztönszerűleg cselekszik, de öntudattal, amit bizonyít az, hogy mihelyt a hőmérő higgyanoszlopa süllyed, a méhek bent a kaptárban mindjárt jobban fűtenek és amikor melegebbre fordul kint, azonnal csökkentik a meleg fejlesztését. De hogy a méhek a hideget kitűnően bírják, azt abból is tapasztalhatjuk, hogy kint a szabadban telelő családok, amelyek tulajdonképpen nem kaptárakban vannak elhelyezve, de mint megszökött rajok behúzódtak faodukba, sziklarepedésbe, sőt néha kint a fa ágán építenek és ott is telelnek minden nagyobb baj nélkül. Hogy ez így van, ezt misem bizonyítja jobban, mint az alábbiak:

Makó mellett, egyik uradalomban van egy családi sírbolt, a sírbolt fölött van egy angyal-szobor bádogból, amit azonban egyszer a szél ledöndött és az angyalnak a karja letörtött, amit azonban visszaforrasztottak, de a hóna alatt maradt egy kis nyílás és a nyíláson át ezelőtt 30 évvel betelepedett egy raj az angyal belsejébe és ott van még most is és ott volt 1928—29 télben a nagy hidegben is, ahol semmi bajuk sem történt, pedig az angyal-szobor csak egy vékony bádogból van.

Máriagyűdön 1900. évben, egy jubileumi keresztet emeltek a hegytetőn (melynek a képe itt látható) és Krisztusnak szobra, öntvény, így belül a szobor üres. Krisztusnak a hátán, — ahol a szobor oda van a takereszthez erősítve, — van egy gombnagyságú nyílás és ezen a nyíláson keresztül betelepedett Krisztus mellkasába egy raj ezelőtt körülbelül 20 évvel ami még, most is ott van; az öntött mellkasban nyáron a nap hevétől a lépek megolvadnak és így az üres lábszáron keresztül a lábujjközötti nyíláson a méz kicsöpög, amit természetes a méhek visszahordanak újból a Krisztus mellkasába és amennyiben Máriagyűd búcsújáróhely, a hívők a kőre lecsöpögött mézzel kenetik fájós szemeiket és az egyik sváb asszony, — kinek tényleg meggyógyult a szeme, — 1912-ben egy német felirású emlékkövet állított a kereszt tövébe, melynek a magyarra fordított felirata így hangzik: „Jézus és Mária ezen keresztánál segítettek szemeimnek. Nádler Mária, kinek szülei Nádler József és Anna született a Kesirec szülőktől, 1912.” A búcsújáró nép csoda-

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Tömösváry Miklós.

